

DEMONSTRATION FÖR TRYCKFRIHET OCH MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

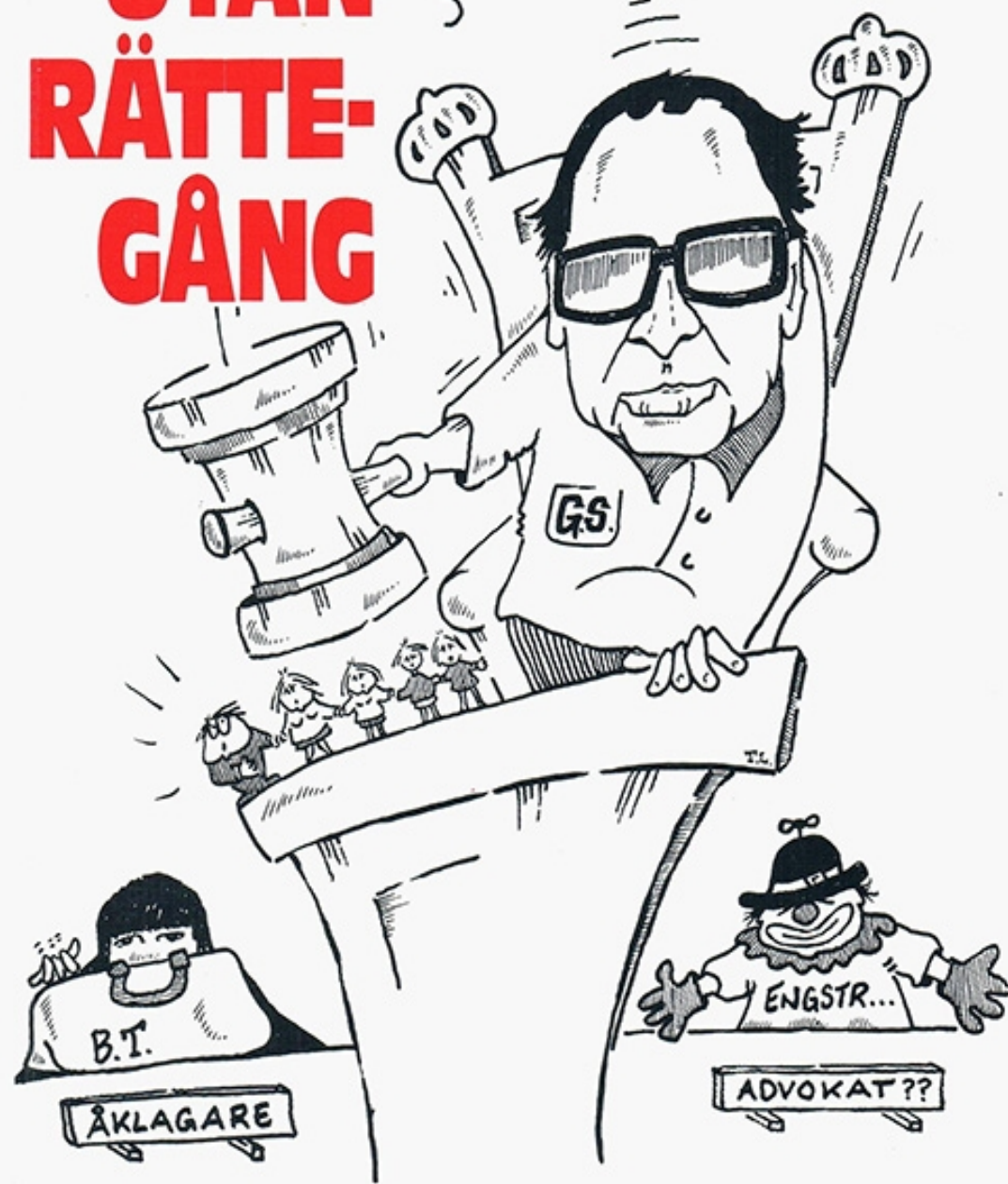

RUNE ANDERSSON DEMONSTRERAR SEDAN ETT ÅR
UTANFÖR SVENSKA AMBASSADER UTOMLANDS.

DOROTHY ANDERSSON DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

DÖMD UTAN RÄTTE- GÅNG

DOROTHY ANDERSSON

Dömd utan rättegång "har lyckats avslöja väsentliga drag av hur förtrycket går till i det här landet", skrev en person med stor kännedom om det svenska systemet.

Vad handlar det då om?

Boken berättar om en lärare, som kritiserat svenska byråkrater, och hur dessa sedan försöker göra honom till brottsling och krossar den verksamhet han inlett för det finska bolaget Veitsiluoto OY:s räkning.

Den bryter tabun och skildrar med namnangivelser hur höga byråkrater i diskret tystnad tillåts bryta mot lagen vid husrannsakingar, hur domstolsprotokoll förfalskas, hur bandinspelade vittnes förhørsutlagor raderas bort, hur kriminellt belastade personer utnyttjas som sanningsvittnen och hur folk döms utan rättegång; allt för att gagna systemets syften. Maktutövningen sanktioneras i bästa Saltsjöbadsanda av kontrollorgan och politiker.

Den som påtalar dessa företeelser inom rättsväsendet förföljes. Kostnaderna för denna verksamhet drabbar skattebetalarna.

"Jag är häpen över hur ypperlig denna bok är: språkligt perfekt, hårt drabbande, absolut övertygande. I sin art något av det bästa jag läst." Uttalandet kommer från författaren Sven Stolpe.

Namnen på recensenterna utelämnades i den första upplagan. Den som i något avseende ifrågasätter den härskande Sverige-bilden löper nämligen risk att trakasseras och behandlas som svikare.

Alla som hävdar den personliga integriteten mot en makthungrig byråkrati bör läsa denna bok.

Rune Andersson har i flygblad informerat allmänheten om rättsröta i Sverige. Han har med bevisning visat, att den typ av myndighetsutövning som finns beskriven i "DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG" vid lämpliga tillfällen tillämpas fritt av svenska statens byråkrater mot misshagliga medborgare.

Riksåklagare Torsten Jonsson och JK Hans Stark ämnade stoppa denna informationsverksamhet. Det blev polisens uppgift att sköta den saken.

Rune Andersson såg sig nödsakad att gå i landsflykt för att kunna behålla sin rättighet att skriva fritt.

DOROTHY ANDERSSON

DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Överföring till PDF-format
Traducteur Sans Frontières

EGET FÖRLAG

ver. 010

INNEHÅLL

INTRODUKTION - [EXTERN LÄNK](#) (Annan författare 2012).

KAPITEL 1	SAMHÄLLETS ATTACK	1
KAPITEL 2	"BEKÄNNELSEN" PÅBÖRJAS	6
KAPITEL 3	SABOTAGEVERKSAMHET	11
KAPITEL 4	LJUSNING I SIKTE	16
KAPITEL 5	VEDERGÄLLNING	21
KAPITEL 6	1984	38
KAPITEL 7	SAMHÄLLSKUNSKAPSLÄRARENS CHOCK	43
KAPITEL 8	FÅNGEN 2010	49
KAPITEL 9	TINGSRÄTTSPROCESS	54
KAPITEL 10	HÖSTEN 1984	73
KAPITEL 11	DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG	81
KAPITEL 12	REVISION OCH SKATTEPROCESSER	90
KAPITEL 13	DET DRAMATISKA ÅRET 1986	101
KAPITEL 14	SAMFÖRSTÅNDSANDA	108
KAPITEL 15	EXEKUTIONSVÄSENDET	131
KAPITEL 16	SVEA HOVRÄTT	149
KAPITEL 17	SVERIGE MOT ANDERSSON	187
KAPITEL 18	VAR FINNS TRYCKPRESSEN	198
KAPITEL 19	EFTER DOMEN	207
KAPITEL 20	MEDBORGARENS ERFARENHETER	220
ÖVERSIKT		238

.."Dömd Utan Rättegång"

© - 1989 - Dorothy Andersson, Stockholm

Paper version printed in Germany

KAPITEL 1

SAMHÄLLETS ATTACK

Måndagen den 19 september 1983

Måndagen den 19 september 1983 gjorde personal från polisen i Sollentuna, kronofogdemyndigheten i Täby, lokala skattemyndigheten i Danderyd och länsstyrelsens revisionsenhet sig beredda. Låssmed hade tillkallats.

Ett stort tillslag skulle ske på Herrgårdsvägen 26 i Danderyd, och den samlade fältstyrkan på ungefär femton personer var noga förberedd för att med ett kraftfullt och effektivt ingrepp oskadliggöra en familj och därmed bidra till bekämpningen av den ekonomiska brottsligheten i Sverige.

Tyst omringades huset. Ytterdörren öppnades. Polisbefälet var snabbt inne och kunde slå upp balkongdörrarna för sina kollegor, och efter någon minut var hela styrkan samlad inomhus.

Skräckslagen flög Dorothy Andersson upp ur sängen. Hon såg en massa okända personer i sitt sovrum. De var alldeles tysta. En byråkratisk likgiltighet präglade deras ansikten.

"Klä på dig snabbt och skynda på!" kommenderade ledaren och slängde fram sin polisbricka framför den omtumlade kvinnan.

"Vad är det fråga om?" fick hon fram till sist.

"Det vet du nog", var det enda svar hon fick.

"De måste gått till fel hus", tänkte hon.

En kvinnlig befattningshavare övervakade påklädningen. Lådor och väskor i sovrummet genomsöktes.

"Skynda dig ner nu!" kommenderade chefen. Hon tog sig ned för trappan och såg, att huset var alldeles fullt av folk.

"Vad är det fråga om?"

Ingen svarade i hela den stora skaran. Alla stod där i en solidarisk tystnad.

Hon fördes ut till den väntande bilen och placerades tillsammans med en vakt i baksätet. Efter en kort bilfärd var man framme. Dörren till arrestavdelningen vid Sollentunapolisen slogs igen bakom henne.

På Herrgårdsvägen fortsatte brottsbekämpningen hela dagen.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

19-åriga Birgitta Andersson låg och sov i sitt rum tillsammans med en övernattande väninna, när hon på morgonen den 19 september naken kommanderades upp ur sin säng. Den civilklädde polisen Staffan Karlsson, anställd vid Sollentunapolisen krävde legitimation av henne men vägrade att själv legitimera sig på flickornas förfrågan, vem han var. De såg en mängd personer springa omkring i bostaden. Birgitta började skrika på hjälp, när hon såg, att "allt som var löst" östes ner i svarta sopsäckar. Hon var fullständigt utom sig och skrek högt:

"De stjal pappas papper!"

För att hindra hennes avslöjande rop på hjälp grep ett flertal befattningshavare den chockade flickan. Polisen Staffan slog ner henne, satte sig grensle över henne, tryckte henne med hela sin tyngd mot golvet och låste hennes armar med sina knän.

Uppskakad fortsatte hon skrika på hjälp. När hon inte tystnade, började han slå henne på båda sidor av huvudet.

För att definitivt få tyst på henne, täppte han till hennes andningsvägar genom att trycka ner händerna över hennes mun och näsa.

Svårt tagen och halvt medvetslös blev hon liggande på golvet. Ropen på hjälp hade ersatts med en knappt hörbar gråt.

Hennes 17-åriga syster Eva hade väckts. Lamslagna och förfärade såg hon och Birgittas väninna den vettlösa misshandeln.

Chockad och medtagen drogs hon ut från huset och transporterades bort i bil. Även hon kördes till arresten i Sollentuna, och snart var hon inlåst i en cell.

17-åriga Eva placerades på en soffa och bevakades av två poliser. Ensam, gråtande och förtvivlad såg hon, hur alla dessa obekanta människor gick runt i hennes hem. Man rotade igenom allt. Någon letade t.o.m. i golvklockan.

Polisen Staffan gick också runt och snokade. En veckotidning fångade hans intresse. Han intog en bekväm ställning i en fåtölj nära Eva. "Tror du inte, att jag skulle klä bra i de här kläderna?" frågade han henne och visade senaste herrmodet.

"Ta av er skorna, när ni går in!" ropade Eva till några nya befattningshavare, som just anlände. Hon kunde inte intressera sig för polisen Staffans garderob, utan hon försökte se, vad som hände i hennes hem, när alla dessa främmande människor sprang omkring och synade överallt. Ansvar för det nya efterlängttade hemmet vilade nu på henne ensam. Det hade tagit lång tid

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

för fadern, innan han lyckats få detta hus uppfört. Familjens tidigare villa i Sollentuna brann ned till grunden den 10 mars 1980, och först våren 1983 var den nya här i Danderyd färdig. Inte heller kunde hon begripa, vad som nu skedde, och varför polisen tagit hennes mor och syster.

Birgitta hade nyligen kommit tillbaka från en ettårig vistelse i Italien, och Eva hade varit så lycklig. Hon ansträngde sig för att hinna med att se, vad dessa främmande människor öste ned i de svarta sopsäckarna. Birgittas kärleksbrev från Italien åkte ned liksom alla album och faderns bokföringshandlingar. Eva var så orolig, för ingen förde några anteckningar över vad som togs. "Allt som var löst" östes ned i de svarta sopsäckarna, som fördes till polisen i Sollentuna. Hela dagen fanns det folk i huset. När stora syster Lena, 23 år gammal, kom hem, tog man genast och transporterade i väg henne också. Eva blev ensam kvar.

På kvällen fick hon ett telefonsamtal från modern i arresten, och hon fick veta, att även fadern tagits av polisen.

Erik Andersson hade gripits under stor dramatik på morgonen. Sex polisbilar med blinkande blåljus inväntade honom vid tunnelbanestationen, där han lämnat av dottern Lena. Han kommenderades ut ur sin bil, bilnycklarna slets av honom, och han trycktes upp mot en av polisens svartvita bilar och kroppsvisiterades.

Hans försök att kontakta några av de hundratalet resande, som var på väg till tunnelbanetåget, stoppades effektivt, genom att han slängdes in i polisbilens baksäte. Några vittnen skulle han inte få tillgång till.

Även Erik Andersson transporterades till arresten i Sollentuna. När han protesterade och försökte få reda på vad det var fråga om, fick han samma svar, som Dorothy Andersson fått:

"Det vet du nog".

Innan han förpassades in i cellen, kroppsvisiterades han än en gång och klocka, glasögon, portmonnä, papper och penna samt portfölj togs ifrån honom.

Familjen i arrest

Dorothy Andersson satt länge på arrestbänken och väntade. En befattningshavare tog upp personnummer och andra data, och hon informerades om att Erik Andersson redan var arresterad. Från garaget hördes en bitter gråt. Polisen kom in med Lena Andersson. Hon kastade sig om halsen på modern.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

"Mamma, vad är det som händer? Livet är slut för mig. Tre års studier till spillo", jämrade hon. Gråtande kramade modern sin dotter. Hon kunde inte ge en enda förklaring till situationen. Det fanns inga ord till tröst. När polisen plockade av Lena portföljen och hennes andra tillhörigheter och tog henne med till cellen, trodde modern, att hjärtat skulle upphöra att slå. Dorothy Andersson fördes upp till förhørslokalerna och ställdes inför operationens chef, kriminalinspektör Sten Söderberg.

"Nu skall ni, som har hus överallt, granskas in på bara kroppen, ända sedan ni föddes! Samhället måste ingripa mot sådana som ni, som aldrig betalar era skulder! Ni skall försättas i personlig konkurs, så det blir nog slut med Lenas juridikstudier också! Vi har spanat på Erik en längre tid".

"Men vad händer med dom, som inte betalar åt oss då?" frågade Dorothy Andersson. Hon fick inget svar på den frågan.

"Vad har ni gjort med pengarna?" fortsatte han.

"Vilka pengar?" undrade hon.

"Vad gjorde ni i Italien i somras?"

"Hälsade på Birgittas pojkväns föräldrar i Florens." Han måste vara konstig den här karlen, tänkte hon.

"Vi skall kontrollera branden också", sade Söderberg.

"Gör det ni, och kontrollera vad ni vill! Jag är inte rädd för det", svarade Dorothy Andersson trotsigt.

Lena ägde huset i Danderyd, och det var ju lagligt. Flickorna ägde fritids-huset i Sälen, och det var ju lagligt. Erik hade haft hjälp av advokat, när gåvobrevet upprättades 1976, innan fastigheten lagfors på flickorna. Men hon visste minsann, att andra förfarit olagligt mot hennes familj!

Det var ju detta hon just bevisat för ett par veckor sedan. Hon krävde, att få skriftligt på vad familjen var anklagad för.

"Här har du papper och penna! Du kan gå ned och skriva din bekännelse, och så skriver du ned allt du vet om Erik!" var den sista uppmaning hon fick, innan hon fördes ned i cellen. Dörren slogs igen.

Nu satt hon med papper och penna utan att fatta, varför hon och hennes familj låsts in. Vad skulle hon skriva för "bekännelse"? Ingen hade upplyst henne om, vad hon var anklagad för, och hon hade inte fått något papper med några anklagelser. Den vänlige fängsvaktaren hade inte hört, varför de arresterats. Han talade om att även Birgitta fanns i arresten, och att de båda flickorna grät i sina celler.

Tankarna virvlade runt i huvudet på henne. Hon såg sig om i den kala cellen. I sådana här celler befann sig hennes oförvitliga döttrar Lena och Bir-

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

gitta, medan Eva var ensam hemma efter en sådan chockupplevelse. Flickorna hade aldrig misskött sig. Ingen av dem hade någonsin fått en anmärkning i skolan, och aldrig hade någon klandrat dem för något.

Förresten hade hon inte begått något brott, inte Erik heller. Han hade alltid anlitat advokat, när han gjort någon affär, och när han deklarerade. Hon var inte det minsta rädd, men hon fattade absolut inte, hur något dylikt kunde hända i Sverige.

I den Europeiska Konventionen angående skydd för de Mänskliga Rättigheterna anges i artikel 5, att "Envar, som är arresterad skall snarast möjligt och på ett språk som han förstår, underrättas om skälen för åtgärderna och om varje anklagelse mot honom".

Det enda hon hade var tomma papper, men nog skulle hon skriva de papperen fulla!

KAPITEL 2

"BEKÄNNELSEN" PÅBÖRJAS

De fem fritidshusen i Sälen

Dorothy Andersson visste precis, hur hon skulle börja sin "bekännelse", och hon lade sig ner på britsen. I sina tankar flyttade hon sig tillbaka till en av mellandagarna julen 1976. Familjen hade varit på middag hos bästa vännerna Ingrid och Jorg Sesemann. De hade just flyttat in i sitt nya fritidshus uppe i Sälens fjällvärld. Det låg nästan granne med deras eget. Hon mindes exakt Jorg Sesemanns replik efter kaffet:

"Jag är ju skyldig er så mycket pengar, att jag väl aldrig kommer att kunna betala igen".

Sportstugan på 120 kvadratmeter i yppersta klass hade uppförts av Andersson & Sesemann AB, de båda vännernas lilla bolag, samtidigt med uppförandet av ytterligare fyra fritidshus. Materialet till de fem husen rekvirerades i klump, och entreprenadarbetena utfördes samtidigt på alla fem husen.

Det var Erik Andersson, som kontrollerade det mesta av bolagets verksamhet rörande produktionen. Sesemann reste mycket i sitt ordinarie arbete som elektronikingenjör på Stansab i Järfälla, så han kunde inte engagera sig särskilt mycket i bolagets verksamhet. Erik Andersson, som hade en ordinarie adjunktstjänst i kemi vid gymnasiet i Sollentuna, använde helger och de flesta av sina lediga dagar till resor upp till Sälen för att kontrollera arbetet.

Tre av husen såldes. Det fjärde skulle köpas av huvudentreprenören och det femte av Sesemann.

Varken huvudentreprenören eller Sesemann betalade bolaget något för sina hus. Sesemann försäkrade sin kompanjon upprepade gånger, att han skulle betala, och han berättade, att han snart skulle få gott om likvida medel. Men dessa dröjde, och betalningen till bolaget dröjde. Erik Andersson hade lagt ned ett omfattande kapital i verksamheten och ville ha tillbaka pengarna.

Hösten 1977 fick han magsår. Sesemann kom att under en längre tid handha bolagets bokföringshandlingar på egen hand.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Någon betalning till bolaget gjordes inte av vare sig Sesemann eller huvudentreprenören. Relationerna mellan Andersson och Sesemann försämrades.

Andersson kontaktade bolagets bokföringsfirma, Norengs Revisionsfirma i Gävle. Han begärde att få tillgång till bokföringshandlingar. Noreng var mycket ovillig att hjälpa honom. I stället för de begärda handlingarna fick han några helt andra.

Noreng hänvisade till Sesemann.

Andersson kunde inte fatta, varför Sesemann och Noreng var så hemlighetsfulla, men han anade, att något extraordinärt höll på att inträffa med bokföringen. Vid bokslutet 1978 vägrade han att skriva under en enda handling i bolaget, och brytningen mellan honom och Sesemann-Noreng blev total.

Konkurs

Sommaren 1979 tillbringade familjen Andersson som vanligt på Åland. När de kom hem till Sollentuna, frågade en granne om konkursen.

"Vilken konkurs?"

"Jo, konkursen i Andersson & Sesemann AB. Jag läste om den i tidningen".

Under sommaren, när kompanjonen var borta, hade Jorg Sesemann helt egenmäktigt begärt det gemensamma bolaget i konkurs vid Stockholms tingsrätt. Sesemanns medhjälpare hade kontrollerat, att hans egenmäktiga förfarande höll för rättslig prövning. Både Andersson och Sesemann fick nämligen ensamma teckna bolagets firma. Sesemann försäkrade på heder och samvete, att inga tillgångar fanns.

Han förteg, att bolaget hade stora inestående fordringar på honom själv och huvudentreprenören. De hade ju inte betalat sina hus. Fordringarna var införda på tillgångssidan i bokföringen.

Rörbäcksnäs 11:55, det hus som bolaget byggt åt Sesemann, var värderat till 700.000 kr, så det var inga små summor han undanhöll.

Andersson kontaktade Norengs Revisionsbyrå, men Noreng hänvisade till Sesemann.

Sesemann hade skaffat sig god hjälp av advokaten Peter Bengtsson vid Vinges Advokatbyrå i Stockholm. Innan bolaget begärdes i konkurs, hade makarna Sesemann gjort en bodelning. Jorg Sesemann gjorde sig själv medellös. Rörbäcksnäs 11:55, bokförd i Andersson & Sesemann AB:s bokföring som en tillgångspost, överförde Sesemann helt enkelt till sin hustru Ingrid.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Värdet angavs till 15.000 kr, vilket i själva verket var tomtens taxeringsvärde.

Advokaten hade varit makarna Sesemann till ovärderlig hjälp.

På detta utstuderade sätt skaffade Ingrid och Jorg Sesemann sig en sportstuga värd 700.000 kr utan att betala.

Tillåtna bokföringsknep - för vissa medborgare

Norengs Revisionsbyrå hade lagt ner ett omfattande arbete på att hjälpa Sesemann. Byrån gjorde om hela Andersson & Sesemann AB:s databokföring. Man såg till att själva fastighetsbeteckningarna Rörbäcksnäs 11:55 och Rörbäcksnäs 31:74 helt enkelt försvann från databladen. Det var de fastigheter, som bolaget uppfört åt Sesemann privat och åt huvudentreprenören privat. Sesemann såg också till, att delar av verifikationsmaterialet försvann.

Men Andersson lyckades få tillgång till ett par verifikationspärmar. Med hjälp av dessa gick att styrka, att Andersson & Sesemann AB uppfört alla fem fastigheterna i Sälen, även Sesemanns privata och huvudentreprenörens.

Andersson påbörjade flera civilprocesser för att söka få bodelningen och konkursen ogiltigförklarade. I en av dessa intygade Sesemann frankt och utan skrupler under ed, att Andersson & Sesemann AB endast uppfört tre hus i Sälen, och att det var hans eget bolag J. Sesemann AB, som skulle ha uppfört "Ingrid Sesemanns hus".

Åklagaren skyddar ekonomisk brottslighet

Erik Andersson polisanmälde Sesemann. Polisen arbetade noggrant och ivrigt, och det föreföll, som om saken skulle komma att redas ut.

"Det är ju helt klart, att Sesemann murvlat undan två hus", sade kriminalkommissarien.

Det dröjde inte länge, förrän allt arbete upphörde. Sesemann och Norengs Revisionsbyrå "hölls om ryggen". Erik Andersson opponerade sig mot detta och skrev inlaga på inlaga och påvisade alla brister i "utredningen". Han krävde svar på en rad frågor. Frågorna besvarades aldrig. Myndigheterna "lämnade saken utan åtgärd" och klassade honom som "rättshaverist".

Vid denna tid satsade staten stora summor på att bekämpa den ekonomiska

brottsligheten, speciellt bland småföretagare, men i det här fallet ville man inget veta.

Man kan verkligen fråga sig, vilka kriterier som styrde ekobrottsutredningarna, eller kanske t.o.m. brottsutredningar överhuvudtaget.

Processteknik mot "rättshaverister"

Norengs Revisionsbyrå hjälpte Sesemann. Sesemann gjorde gentjänster.

Erik Andersson hade personligen betalat hushållsmaskiner till Norengs privata sportstuga. Han hade kvitto på detta, och han krävde att få betalt av Noreng. Men Noreng vägrade att betala och krävde, att Erik skulle betala Norengs Revisionsfirma för utfört arbete i Andersson & Sesemann AB. Noreng påpekade, att Jorg Sesemann betalat sin del av arbetet. Noreng ville alltså, att Erik Andersson skulle betala manipulationerna i bokföringen. Inte nog med att Noreng hjälpt Sesemann med att föra över Andersson & Sesemanns AB:s tillgångar på Sesemanns fru och därmed försnillat Andersson hans sparkapital i bolaget. Han begärde, att Andersson skulle betala sin del av kostnaden för bokföringsmanipulationerna.

Erik Andersson stämde Noreng vid Gävle tingsrätt (T 75/80). Han krävde betalning för hushållsmaskinerna och uppvisade kvitto. Noreng medgav, att Erik Andersson betalat hushållsmaskinerna till hans privata sportstuga, men han gjorde en betalningsinvändning. Som ombud hade han Jorg Sesemanns advokat, Peter Bengtsson.

Noreng påstod, att Anderssons betalning för hushållsmaskinerna skulle krediteras Andersson & Sesemann AB. Sesemann vittnade och sade, att Erik Andersson sagt, att den skulle bokföras i Andersson & Sesemann AB. Pengarna skulle på det viset tillfalla Andersson & Sesemann AB. Noreng skulle då kunna "ta betalt" av detta bolag för utfört "bokföringsarbete". Noreng och Sesemann omvittnade i rätten, att Andersson & Sesemann AB i övrigt saknade tillgångar! (Dessa hade ju Noreng-Sesemann genom utstuderade bokföringsmanipulationer överfört på fru Ingrid Sesemann!)

Erik Andersson åberopade sitt kvitto och bestred, att den här betalningen skulle bokföras i Andersson & Sesemann AB.

Men Gävle tingsrätt godtog betalningsinvändningen och ignorerade Anderssons kvitto och bestridande. Rätten fann det inte styrkt, att Erik Andersson hade en fordran på Noreng. Hovrätten för Nedre Norrland stadfäste senare tingsrättens dom utan vidare domskäl (T 141/80).

Ärendet avskrivs

Erik Andersson skrev inlagor till JO och JK. Han påtalade, att konkursen i Andersson & Sesemann AB handlagts fel. Det fanns stora tillgångar i bolaget. Han omtalade även, att Sesemanns bodelning var falsk, och att rätterna ignorerade hans bevisning om dessa förhållanden. Svaret från myndigheterna blev alltid:

"Ärendet avskrivs från vidare handläggning." Polisutredningen i Andersson & Sesemann AB gick samma öde till mötes. Den avskrevs i augusti 1981.

Kommissarien hänvisade till JK:s, JO:s och rätternas beslut.

Men på sid 2 i sitt PM mål C 3-2-879-89 konstaterade han, att "Av handlingar, som Andersson har lämnat, framgår att bolaget (alltså Andersson & Sesemann AB) bl.a. uppfört ... **fem** fastigheter i Sälen. Av Sälenfastigheterna ägs en numera av fru Sesemann." (fetstil; förf)

Andersson & Sesemann AB hade alltså uppfört fem hus i Sälen! Att Norngs reviderade databokföring endast redovisade tre fastigheter väckte inte några misstankar hos utredaren, och något brottsuppsåt hos Sesemann kunde man absolut inte presumera! "Det är ju självklart, att inte två hus kan försvinna från bokföringen, utan att någon gör något", resonerade Erik Andersson.

På den tiden trodde han dessutom på överprövningsmöjligheterna och lämnade in ärendet till överåklagaren.

Överåklagaren fann, att åklagaren, som lagt ned utredningen, inte gjort något fel, och riksåklagaren fann, att överåklagaren inte gjort något fel.

När en av åklagarna kontaktades och utfrågades, om det inte var anmärkningsvärt, att det fanns tre husbeteckningar i databokföringen och fem hus i Sälen, svarade denne:

"Det får ni besked om i beslutet". I beslutet angavs endast:

"Brott ej styrkt".

Åklagaren vägrade alltså att svara på en direkt fråga och uppgav, att svaret skulle framgå av det beslut, som skulle komma. När beslutet kom, fanns naturligtvis inget svar.

Erik Andersson krävde svar! Han anmälde åklagarna till Jo.

Han anmälde domstolsförfarandet i konkursärendet till JK. Han kritiserade och påtalade i telexmeddelanden, vilka fel som begåtts. Men ingen reagerade. Ingen ville veta något. Man teg eller underlät att vidtaga några åtgärder.

KAPITEL 3

SABOTAGEVERKSAMHET

Agenturavtalet

1979 förhandlade sig Erik Andersson fram till en agentur med Veitsiluoto OY i Kemi i Finland att med ensamrätt försälja lågenergihus i Sverige till ett pris, som garanterat skulle ligga 5% lägre än priset för svenska produkter med normal energiförbrukning. När sedan produkten åstadkom en energibesparing överstigande 70% jämfört med genomsnittet, var en försäljningsframgång närmast garanterad.

Avtalet var mycket fördelaktigt. I och med att verksamheten kommit igång, skulle han lämna sin ordinarie tjänst på gymnasiet. Erik Anderssons bolag, Egendomsförmedling i Norrort AB, skulle handha försäljningen av husen.

Han lade ner varje ledig minut på förberedelsearbeten. Det var inte vanligt, att en enskild erhöll en sådan här möjlighet, och han kände stor tillförsikt inför framtiden. Han hade redan i början av 1970-talet haft med det finska storföretaget att göra.

Efter en tid påbörjades förhandlingar med Veitsiluoto OY om en exportkredit på flera miljoner kronor. I början av 1983 hade dessa förhandlingar kommit en bra bit på väg.

Med en kredit i den storleksskassen fanns stora möjligheter att verkligen få igång en omfattande verksamhet.

Positivet 2 i Täby

Full av entusiasm inledde han arbetet med att låta uppföra ett visningshus i Täby. Han räknade med att det skulle vara klart inom ett halvt år. Det var den tid, det tidigare tagit för honom att organisera uppförandet av en villa i den storleksskassen vid sidan av sitt ordinarie arbete. Entreprenörer anlätades för att utföra byggnadsarbetet.

När de påbörjade arbetet, var de mycket ivriga. Efter en relativt kort tid

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

minskades arbetstakten markant. En avståndstagande attityd förmärktes, och till sist försvann de utan ett enda meddelande. Det blev ett betydande merarbete att skaffa nya firmor, som skulle fortsätta, där andra slutat. Kostnaderna steg.

En entreprenör, Sollentuna Markttjänst, debiterade 12.000 kr för att gräva ett dike på några meter. Faktureringar av detta slag var inte ovanliga, och Erik Andersson fick helt onödigt ett betungande extra arbete. Genom åtgärderna tvingades han även driva tidskrävande processer för att hävda sin rätt.

Färdigställandet fördröjdes, och nya lån måste upptas. Det var uppenbart, att någon såg till att det kom "grus i maskineriet".

Dr Hans Isberg blev intresserad av huset. Ett köpeavtal mellan honom och Erik Andersson undertecknades på fastigheten Positivt 2 i Täby i januari 1979. Isberg fick dock ej de lån, som var utlovade, och han måste därför frångå sig avtalet; han överlät detta på Dorothy Andersson den 17 augusti 1979. Därigenom garanterades färdigställandet av det blivande visningshuset för det finska företaget.

Det kom att dröja mer än ett år, till sommaren 1980, innan huset såldes till Eva Grundberg. Hon betalade inte ens hela den köpeskilling, som avtalats, trots mängder av påstötningar.

Eva Grundberg hade som säkerhet för en skuld till Anderssons lämnat dels ett pantbrev på 50.000 kr, dels en undertecknad ansökan om pantbrev på 50.000 kr i den av henne köpta fastigheten.

Dessa två värdehandlingar överlämnades till Dorothy Andersson. Det var hon, som genom att låna upp pengar på sin fastighet i Sollentuna, i sin helhet finansierat huset i Täby. Ansökan om pantbrev hade Eva Grundberg skrivit ut direkt åt Dorothy Andersson, som förvarade denna och pantbrevet i sitt bankfack.

Vid den här tidpunkten var Erik Anderssons arbetsbelastning enorm. Förhandlingar pågick med försäkringsbolaget, efter det att hemmet i Sollentuna brunnit ned den 10 mars 1980. Processerna med Sesemann pågick. Sollentuna Markttjänst började processa. Eva Grundberg förhalade betalningen.

Familjens bostadssituation var kaotisk.

Så började kronofogden i Sollentuna att agera.

Egendomsförmedling i Norrort AB

Kronofogden i Sollentuna Claes Florin, som hade gjort sig riksbekant genom att jaga "ekobrottslingar" med helikopter, anmodade i juli 1981 Egendoms-

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

förmedling i Norrort AB att betala en föregiven skuld på 12.738 kr till staten.

Erik Andersson bestred skulden och påpekade, att det var fråga om sköns-taxeringar, och att han överklagat dessa och begärt anstånd med inbetalning av den felaktigt påförda skatten.

Den första av de angivna skulderna var på 3.000 kr och gällde en avgift för delning av tomten i Täby, men den var bevisligen betald 21 november 1979, d.v.s. två år innan konkursansökan. Den övriga skulden på 9.738 kr var alltså sköns-taxeringar. Erik Andersson meddelade kronofogdemyndigheten, att han inte haft någon anställd och ej heller haft någon verksamhet det året, och att det därför var fel att påföra bolaget B-skatt, men det ville inte kronofogden höra. Erik Andersson ringde okala skattemyndigheten i Sollentuna för att förklara, att det var feldebiteringar, men det ville inte heller skattebyråkraterna höra talas om.

Skulderna var i själva verket inget annat än påhitt.

Efter att ha förhalat ärendet en anseelig tid avslog skattemyndigheten anståndsansökan, och kronofogden begärde bolaget i konkurs.

Resultatet blev, att en helt onödig och dyrbar process inleddes i Sollentuna tingsrätt, Svea Hovrätt och Högsta domstolen (HD) på skattebetalarnas bekostnad. Den 15 december 1981 försattes bolaget i konkurs, utan att ha några skulder. (K 96/81)

De påförda skatterna var alltså sköns-taxeringar, som skattemyndigheterna vägrat att undanröja och även att bevilja anstånd med att betala. Dessa var registrerade i kronofogdemyndighetens Centraldataregister. Utdrag ur dataregistret lämnades in till tingsrätten av kronofogden som underlag för konkursansökan. Det är tillräcklig "bevisning" för fogden. Bokföringsnämnden anser inte, att datablad skall räknas som verifikationsmaterial, men för kronofogden räcker det med datablad som "verifikation".

Till konkursförvaltare utsågs advokaten Stig Rindborg. Erik Andersson protesterade på det bestämdaste. Rindborg sålde hus i Sverige för det norska bolaget Moelven Hus. Andersson, som nu skulle börja sälja de finska lågenergihusen, ville inte ha Rindborg att, som konkurrent, förvalta verksamheten i bolaget. Erik Andersson överklagade valet av konkursförvaltare, men besvären lämnades utan bifall.

Rindborg begärde hos Sollentuna tingsrätt att få hämta Erik Andersson med hjälp av polis och tvinga honom till sitt kontor. Rindborgs yrkande bifölls.

Under en kemilektion kom tre poliser in i klassrummet på Rudbecksskolan. De gick tätt inpå Erik Andersson. Undervisningen fick avbrytas, och han fördes ut till en polisbil och transporterades till Rindborgs advokatkontor

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

under bevakning av tre poliser. Han fick inte ett enda papper som förklaring på det inträffade. Ej heller fick han tillgång till underlaget för kronofogdens konkursansökan.

Det var en "liten" konkurs, men följdverkningarna blev desto större för Erik Andersson. Bankerna uppsade lån och krävde in belopp på flera hundra tusen kronor, vilket förorsakade ytterligare processer.

Han överklagade konkursbeslutet till Svea hovrätt. En av Riksskatteverkets avdelningsdirektörer författade en inlaga till hovrätten och påstod, att betalningen för tomtdelningen ej kunde "vitsordas", och att "skatterna kvarstår oförändrade", och att det saknades anledning att hålla muntlig förhandling i saken. Erik Andersson fick ej ens ta del av de uppgifter, som Riksskatteverket levererat till hovrätten.

Hovrätten kunde snabbt och effektivt stadfästa tingsrättens konkursbeslut. Prövningstillstånd beviljades ej av HD.

Egendomsförmedling i Norrort AB hade bevisligen betalat delningsavgiften, och bolaget hade bevisligen inte haft några anställda och ej heller någon verksamhet och skulle således ej påföras någon B-skatt, men det brydde sig inte avdelningsdirektören på Riksskatteverket om.

Det brydde sig inte tingsrätten om. Det brydde sig inte hovrätten om, inte JO eller någon annan myndighet heller. Med myndigt översitteri förkunnades, att Erik Anderssons klagomål inte "föranledde någon åtgärd".

1984 och 1985 undanröjdes samtliga skönstaxeringar i länsrätt och kammarrätt. Den 30 maj 1985 sände länsstyrelsen ut en utbetalningsavi. Det fanns 649 kr i inestående medel i bolaget. Bolaget hade inte haft några skulder. Det fanns till och med inestående medel i bolaget. Men när konkursförfarandet en gång satts igång var det omöjligt att stoppa.

Att senare få felaktigheter, begångna av myndigheter, tillrättalagda är närmast omöjligt. Det hjälper inte med aldrig så många bevis.

Den skada en sådan här konkurs vållar en enskild är katastrofal. Men vem bryr sig om detta i det solidariska Sverige?

Fasanen 2 i Danderyd

Familjen Andersson bestämde sig för att inte bygga upp sitt hus i Sollentuna efter branden. Dorothy Andersson köpte en tomt, Fasanen 2, på Herrgårdsvägen 26 i Danderyd. Här skulle ett nytt hem uppföras.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

En två-familjsvilla ritades, och byggnadslov beviljades. Lagfaren ägare var äldsta dottern Lena, som köpt tomten av sin moder.

Danderyds kommun förband sig skriftligt att gå i borgen för statligt lån åt Lena Andersson. Det statliga lånet skulle räcka till för att uppföra huset. Erik Andersson lät, genom att anlita entreprenörer, uppföra ett lågenergihus från det finska bolaget Veitsiluoto OY. Även detta hus skulle vara ett visningshus.

Mönstret från Täby-byggnationen med avhopp och överdebiteringar upprepades, dock med än större kraft och intensitet. Både Erik Andersson och hans gamle far misshandlades och knivhotades av entreprenörer, som krävde betalt för "luftfakturor".

Givetvis fördröjdes färdigställandet av huset, och nya lån fick tas. Efter som dottern var lagfaren ägare, blev det således hon, som blev låntagare.

En av entreprenörerna avslöjade för Erik Andersson, att det fanns en professionellt organiserad sabotageverksamhet på Herrgårdsvägen. Själv tvingades han sluta mitt uppe i sitt arbete. Han fick ett ultimatum; antingen ställde han upp i sabotageverksamheten, mot en viss betalning, eller skulle han utsättas för en förtalskampanj, som omöjliggjorde för honom att vidare erhålla ett enda entreprenadarbete i Stockholm.

Efter en obeskrivlig tid av bekymmer och problem blev huset färdigt för besiktning i april 1983. Familjen hade ända sedan branden den 10 mars 1980 flyttat runt och bott i "plastpåsar" och skulle nu äntligen få ett hem.

Huset godkändes av kommunens byggnadsinspektör, som utsetts av kommunens förmedlingsorgan, som ansvarar för de statliga lånen.

Danderyds kommuns högste tjänsteman skrev den 31 maj 1983 under borgensgarantin för det statliga lånet.

KAPITEL 4

LJUSNING I SIKTE

Juristprofessorn

Processerna med Sesemann pågick under den tid, som husen i Täby och Danderyd producerades.

Dorothy Andersson försökte på alla sätt att hålla sig så mycket som möjligt utanför processandet. Hon anade, att det var något märkligt, som hände omkring familjen, men det var helt omöjligt att få ett grepp om det.

När hovrätten för Nedre Norrland stadfäste Gävle tingsrätts dom i januari 1983, upplevde hon en känsla av total vanmakt.

Hon låg vaken och tänkte:

"I Gävle tingsrätt hade Erik med ett kvitto visat, att han personligen betalat hennes kusin Gösta Noreng för dennes privata hushållsmaskiner. Gävle tingsrätt ansåg ändå inte, att Erik styrkt sin fordran på Gösta. Om inte ett kvitto i original räckte, vad skulle då hjälpa?"

En söndagsmorgon dristade hon sig till att ringa en av sina elevers far, som var professor i juridik vid Stockholms universitet.

Denne var just på väg bort, men han uppfattade tydligen hennes förtvivlan, och han lovade att ta emot henne.

Hon samlade ihop materialet och åkte iväg. Professorn tog efter en stund fram papper och penna och skrev i all hast ned några rader till en av sina vänner, som var advokat:

"Underdomstolarna synes ha frångått den i svensk rätt alldeles grundläggande principen att en person (och för den delen även juridisk) anses ingått ett avtal för egen räkning om inget annat sägs vid tidpunkten för avtalets ingående. ... Slutsats:

Man har fundamentalt blandat ihop det interna förhållandet mellan EA och hans aktiebolag och det yttre förhållandet mellan EA och Noreng".

Hon kände sig lättad. I sak hade Erik så att säga fått rätt.

Erik Andersson gick till advokaten, men denne var för dyr.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

En annan advokat tog sig an saken med liv och lust. Han tyckte, att underlaget var så bra, att han t.o.m. räknade med att få prövningstillstånd i HD, när han överklagade hovrättens dom. Även experter på universitetet ansåg, att "det fanns anledning att hoppas på framgång".

Advokaten erhöll inget prövningstillstånd.

Gävle tingsrätt och hovrätten hade dömt fel! Erik hade ett kvitto på att han betalat maskinerna. Det var han, och inte Noreng och Sesemann, som skulle avgöra hur detta skulle bokföras. Han hade upplyst tingsrätten om att det inte skulle bokföras i bolaget Andersson & Sesemann AB. Detta skulle tingsrätten ha godtagit.

I regeringsformens första kapitel står, att alla medborgare skall behandlas lika inför lagen. Varför gällde inte detta i förhållandet Andersson-Sesemann? Varför ignorerade domstolarna Eriks bevis? Varför var inte ett kvitto längre ett kvitto för honom?

Juristdocenten

Dorothy Andersson bestämde sig för att kontakta ytterligare en expert. Hon lyckades få kontakt med straffrättsdocenten Suzanne Wennberg vid Stockholms universitet.

Med pärmar och domstolsutslag åkte hon över till henne och framlade sin sak, och dessutom upplyste hon om att Erik klassats som "rättshaverist".

Efter några timmars genomgång blev hon lovad hjälp.

"Vad kommer det att kosta?"

"Jag hjälper dig gratis. Du får råd av mig, och sedan får du jobba själv."

Varenda ledig minut under våren 1983 användes till att bearbeta materialet i Andersson & Sesemann AB. Straffrättsdocenten var professionell, kritisk och oerhört noggrann. Dorothy Andersson var rädd, att hon skulle tröttna. Det kändes, som om hela familjens framtid var beroende av denna utredning.

Straffrättsdocenten höll ut, och den 1 september 1983 var utredningen klar. Hon skulle själv lämna in den till samma åklagare, som en gång lagt ned utredningen om Sesemann.

I inledningen angav hon:

"Polisen tycks emellertid inte ha skött sitt arbete bra. I stället för att göra en grundlig undersökning har man låtit sig övertygas av Sesemanns ord".

Beträffande Sesemanns agerande i Andersson & Sesemann AB framlades en mängd bevis för att det förelåg "grov trolöshet mot huvudman".

Sommaren 1983

Huset på Herrgårdsvägen i Danderyd var besiktigt och klart. Dorothy Andersson hade möblerat, tvättat och städat. Birgitta skulle komma hem från Italien, och flickorna hade äntligen fått ett hem igen! Evas sorgsna ansikte hade börjat ljusna.

Erik Andersson var just i färd med att sälja ett stort tomtområde i Vaxholm till en man, som hette Eiwe Tungstedt. Köpebrevet upprättades den 21 augusti 1983. Försäljningen skulle inbringa över 200.000 kr i reda pengar. Förhandlingarna med Veitsiluoto OY beträffande den stora exportkrediten på flera miljoner kronor hade framskridit långt.

Utredningen i Andersson & Sesemann AB höll på att bli klar. Det var nästan så, att familjen började tro, att livet skulle återgå till normala gångor.

Dock inträffade några obehagligheter i vanlig ordning.

En person vid namn Björn Wahlberg hade en växelskuld till Lena Andersson på 64.941 kr. Væxeln förföll till betalning den 20 augusti 1983.

Wahlberg begärde uppskov med betalningen några dagar. När han, efter en mängd undanflykter, begärde ytterligare anstånd, började Erik Andersson ana, att något var i görningen, så han såg till att Wahlberg och han möttes på Skånska banken. Där skrev Wahlberg under en försäkran, att han skulle betala in pengarna på Lenas konto i banken.

Det var dock blott en förhållningsåtgärd från Wahlberg och dennes medhjälpare. Man ville se till, att tiden för att protestera växeln gick ut.

I Sollentuna tingsrätt hölls den 18 augusti 1983 en edgångsförhandling beträffande Egendomsförmedling i Norrort AB:s "konkurs".

Kronofogden hade alltså fått igenom konkursen i Sollentuna tingsrätt den 15 december 1981. Erik Andersson överklagade.

Bolaget hade påförts skulder om 12.738 kr, vilka samtliga var påhittade.

Såväl skattemyndigheten som kronofogdemyndigheten hade bestämt, att skulderna skulle betalas in, trots att det ej rädde någon som helst tvekan om att skulderna var påförda bolaget oriktigt.

Riksskatteverket fortsatte och vidhöll, att skatterna skulle betalas.

Hovrätten beslutade, utan att hålla rättegång, på Riksskatteverkets felaktiga inlägga, som Erik Andersson ej ens fått bemöta, att bolaget skulle försättas i konkurs.

HD beviljade inget prövningstillstånd.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Konkursförvaltaren advokaten Rindborg visste, hur man skulle handlägga konkurser.

Han hade upprättat en konkursbouppteckning. Denna presenterade han först sedan edgångssammanträdet påbörjats i tingsrätten.

Det var lagman Lars Olov Hillerud, som drev förhandlingen. Erik Andersson begärde att få tid att titta igenom den, för honom, helt okända bouppteckningen. Begäran avslogs. Han bad att få förhandlingen inspelad på band. Begäran avslogs.

Under hot om häktning försökte man tvinga Andersson att svära "konkursd".

Advokaten hade nu på "sin" bouppteckning satt upp skatteskulder på 116.000 kr, vilka var påhittade på exakt samma sätt som skatteskulden på 9.738 kronor, alltså felaktigt påförd B-skatt (även dessa skönstaxeringar undanröjdes senare av länsrätt och kammarrätt). Dessutom hade en "skuld" till SE-banken upptagits. Men Rindborg hade nogsamt underlåtit meddela, att full säkerhet fanns för den påstådda skulden, som aldrig ens varit bolagets skuld, utan Erik Anderssons privata, som han ställt full säkerhet för.

Erik Andersson protesterade och påtalade, att detta inte skulle kunna betraktas som ett edgångssammanträde, där Rindborgs falska uppgifter skulle läggas som grund för en "konkursbouppteckning". Själv kommenterade han varje uppgift mycket utförligt.

I det summariska protokollet kunde intet läsas om dessa förhållanden.

I realiteten avlades aldrig någon reell bouppteckningsed.

Konkursförvaltaren belönades med över 50.000 kr av skattemedel för utfört arbete i konkursärendet.

Erik Andersson var verkligen upprörd över detta förfarande. Han bombarderade myndigheterna med skrivelser.

Egendomsförmedling i Norrort AB kördes alltså i konkurs på rent påhittade skatteskulder och betalda skulder. Hur kunde något sådant här få hända?

Dorothy Andersson lade ifrån sig pennan. Hennes "bekännelse" var klar. Detta var bara en del av alla orättvisor, hon upplevt.

Hon tänkte på det, som Erik hade berättat om att han blivit fotograferad från en bil, och att han märkt, att han varit förföljd av civilklädda personer och bilar i de mest märkliga sammanhang.

Nu hade hon själv fått det bekräftat här hos polisen i Sollentuna, att det förekommit spaning. Hon kunde inte fatta, att det var sant.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Det var tydligen morgon. Celldörren öppnades, och fångvaktaren kom in med kaffe. Han berättade, att Lena och Birgitta var djupt bedrövade i sina celler. En läkare skulle komma. Det var deras gamla barnläkare från Sollentuna.

Hon rös i både kropp och själ.

KAPITEL 5

VEDERGÄLLNING

På förhör

Det var dags för förhör, som gällde Erik Anderssons verksamhet. Polisen inledde med Positivet 2:

"Denna fastighet köpte du för 200.000 kr hösten 1979. Ett år senare såldes den till Eva Grundberg för 650.000 kr. Du har alltså gjort en vinst på 450.000 kr. Du har inte deklarerat vinsten. Erik har sålt huset, och du har vetat om att han begått bedrägeri. Du är på sannolika skäl misstänkt för vinningshäleri."

Dorothy Andersson trodde knappt sina öron.

"Det är nog riktigt, att jag ägt detta hus", började hon. "Men det skall jag säga dig, att jag har inte vunnit ett enda öre på den fastigheten! Eftersom Erik hela tiden saboterades under uppförandet, drog arbetet ut på tiden, och jag tvingades ta upp nya lån. Jag var lagfaren ägare till villan i Sollentuna, den som brann ned till grunden 10 mars 1980, och det gick lätt för mig att få lån på den, då den var lågt belånad. Till sist tvingades jag överta kontraktet av Isberg, när han inte beviljades de lån, han utlovats. Uppförandet av huset var just påbörjat då.

Byggnationen kunde ju inte avbrytas. Det var massor kvar att göra på huset. Att bygga hus är dyrt, så mycket vet jag. Mitt i allt detta brann alltså vårt hem ned, och fyra månader därefter omkom båda mina föräldrar i en trafikolycka. Vi hade ingenstans att bo, och flickorna var otroligt olyckliga. Eva Grundberg förhalade betalningarna, och dessutom betalade hon inte, det hon skulle. Jag kan även tala om för dig, att Erik hade hjälp av en skattejurist, när han deklarerade försäljningen, och någon vinst uppstod inte. Erik har aldrig räknat fel på en krona, när han deklarerat. Du får väl förresten fråga honom. Det är ju han, som kan det här", fortsatte hon allt mera upprörd.

Men Erik Andersson blev aldrig någonsin tillfrågad i saken.

"Vi sätter vinsten till 100.000 kr då", sade förhørsledaren. Dorothy Andersson tappade fattningen. Han bara påstod! För en stund sedan var det 450.000 kr! Han gjorde inte en enda liten beräkning. Erik brukade använda sig av Sta-

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

tistiska Centralbyråns kvadratmeterpris, när han gjorde snabbkalkyler. Men här behövdes varken ytor eller kvadratmeterpris, innan vinsten fastställdes och påståenden om vinningshäleri framkastades.

Vad i all världen, var det som pågick?

Det började koka av ilska inom henne. Hon krävde, att det skulle utredas, varför Erik stoppats, varför Eva Grundberg inte betalade hela köpeskillingen för Positivet 2 i Täby, och varför man inte krävde Sesemann på de pengar, som han lurat Erik på. Det var ju bara att kontakta polisen i Stockholm, så framgick det, vad han gjort. Utred konkursen i Egendomsförmedling i Norrort AB, så skall du få se, hur galen den är!" krävde hon.

"Se till att Wahlberg betalar sina 65.000 kr till Lena! Växeln förföll till betalning den 20 augusti i år, och hon har minsann inte fått ett öre! Här anklagas jag för att undanhålla påhittade vinster, och vi beskylls för att inte betala våra skulder. Samtidigt undanhålles våra pengar, men då gör ni minsann inget!" Hon var uppriven och kränkt.

Det hörde inte till saken. "Nu är det ni, som skall utredas".

Hur kunde det bara vara så här vansinnigt?

"Nu skall jag göra dig ledsen", sade förhørsledaren till Dorothy Andersson på tredje förhörsdagens eftermiddag.

"Lena har talat om att kristallkronan ni nu har i Danderyd, tidigare fanns på Björkvägen i Sollentuna".

Dorothy Andersson tappade besinningen, slog näven i bordet och skrek:

"Har ni hjärntvättat flickan? Insinuerar du, att vi anlagt branden? Skulle vi gömt undan kristallkronan från Sollentuna och sedan satt upp den i Danderyd?" frågade hon upprört.

"Ja, vi har misstänkt, att ni anlagt branden", sade förhørsledaren.

"Lampan i Danderyd var min mammas och pappas kristallkrona, som jag fick, sedan de omkommit den 18 juli 1980, fyra månader efter branden i Sollentuna!" Hon var helt uppskakad.

"Vad har ni gjort med Lena? Hon har ju blivit så sjuk, att hon inte vet, vad hon säger." Polisen sprang sin väg. Efter en stund kom han tillbaka och talade om att hon och flickorna skulle släppas fria.

"Nej", väste hon.

"Jag går in i cellen och lägger mig, tills ni har utrett, varför Erik förföljts, varför vi inte får ut pengar från personer, som försöker lura oss, varför flickorna slängts in i arresten, och varför vi alla hamnat här. Vi hindras att få våra pengar, myndigheterna sätter Eriks bolag i konkurs, trots att det inte finns några skulder, och sedan beskyller ni oss för brott!"

Hon var uppriven, kränkt och mer uppretad än hon någonsin varit i hela sitt

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

liv, och nu fattade hon precis, varför Erik varit så arg på myndigheterna ibland. Det här var ju fullkomligt absurt.

Naturligtvis fick hon inte stanna i arresten, men hon lämnade polisstationen under våldsamma protester.

"Hur kan ni komma med sådana fruktansvärda beskyllningar!" Runt om henne möttes hon av byråkratisk iskall tystnad.

Vad skulle straffrättsdocenten tro? Hon som hjälpt till hela våren med utredningen i Andersson & Sesemann AB. Skulle hon tro, att hon blivit lurad att hjälpa en ohederlig människa, som åkt in i arresten?

Lena frigavs på tredje dagens eftermiddag och tog sig till en kamrat i närheten.

När Birgitta släpptes något senare fram mot kvällen, regnade det ute. Hon var lätt klädd. Det solidariska samhällets företrädare, som beslagtagit pengarna i flickornas portmonnärer, gav henne inga busspengar för att ta sig till hemmet, en mil bort.

Flickan fick höra:

"Se, vilken far du har! Han vill inte ens betala hemresan åt dig!"

Hans portmonnä var också tagen i beslag.

På fri fot

Eva blev glad åt att åter få träffa sin mamma och sina systrar, och hon berättade, hur hemskt det hade varit att se så många människor gå runt i hemmet och slänga ned en massa saker i svarta sopsäckar. Dessutom hade hon varit så orolig för resten av familjen.

Birgitta berättade, att hon inte begripit ett dugg av alla frågor, hon fått. Man hade sagt, att hon var misstänkt för att ha medverkat till försvårande av skattekontroll. Hon hade varit i Italien det senaste året och nyss kommit hem. Det enda hon kunnat svara var:

"Jag vet inte".

Förhørsledaren hade sagt, att det gått dåligt för henne. Hon fick ingen advokat, för man hade också sagt, att "om man har rent mjöl i påsen, behöver man ingen advokat".

Lena var sig inte lik. Hon var hopsjunken, nedbruten och nästan förlamad. Även hon hade beskyllts för försvårande av skattekontroll, och man hade sagt, att det var mycket allvarligt för fadern, som kritiserat myndigheter. Eftersom hon läste juridik, ansågs hon verkligen vara illa ute. Hon orkade inte sitta utan gick genast till sängs och somnade, men det dröjde inte länge, förrän hon började jämra sig i sömnen.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Alla tre flickorna hade mardrömmar under lång tid. En av dem drömde, att någon i familjen begravdes levande. Den andra drömde, att någon i familjen sköts ned, och den tredje drömde, att familjen jagades av män i svarta skinnkläder.

Efter det att mor och döttrar släppts från arresten, överöstes de av bruna kuvert. Dorothy Anderssons anstånd beträffande 1981 års taxering hävdades. Hon hade kommit in med deklarationen för sent med skönstaxering som följd. Den var överklagad, och anstånd hade beviljats. Nu hade hon i all hast påförts en vinst på 100.000 kr vid försäljningen av Positivet 2 i Täby. Efter polisens telefonsamtal med taxeringsintendenten hävde denne anståndet.

Bilen, hennes smycken och Lenas motorcykel bevissäkrades.

Bilen kom att stå i polisens garage i två år. Trots detta debiterades hon vägtrafikskatt för den. Så småningom överklagades kraven men utan resultat. Inte förrän en ämbetsman på Riksskatteverket upplyst henne om ett alldeles speciellt förfarande, slapp hon betala skatten.

Lena, som var lagfaren ägare till huset i Danderyd, fick meddelande om att länsbostadsnämnden avslagit utbetalningen av det statliga lånet, som Danderyds kommun efter godkänd besiktning gått i borgen för. Fastighetschefen Hedwall hade meddelat länsbostadsnämnden, att huset var att betrakta som ett enfamiljshus, trots att lånen avsåg ett tvåfamiljshus. Dorothy Andersson ringde upp honom och frågade, om han inte visste, att huset redan den 10 maj godkänts av en besiktningsman, som utsetts av hans egen myndighet, som ett tvåfamiljshus.

"Det finns bara ett kök i huset", upplyste Hedwall.

Dorothy Andersson trodde inte sina öron. Hon hade ju själv lagat mat i bägge köken.

"Har ni varit i huset?" frågade hon.

"Nej, men man har sagt mig så, och jag vill komma och titta", sade Hedwall.

"Ni skall inte hit och titta, för ni kan läsa i besiktningsprotokollet, eftersom kommunen ju själv godkänt huset för fyra månader sedan utan anmärkning", fräste hon.

"Ni är så oförsämd, att det inte går att prata med er", sade Hedwall och lade på luren.

Oförsämd? Vem skulle inte bli uppretad och ilsk, när man möttes av sådana fullkomligt ofattbara lögner?

Hon bad flickorna följa henne till de båda köken i huset. Hon var inte säker på om hon eller världen var galen.

Hemliga häktningsförhandlingar

Erik Andersson kom att förbli i arresten en avsevärd tid. Han hungerstrejkade, till dess flickorna släpptes. I början fick han ej ens ha sina glasögon, och begäran om att få tillgång till en lagbok avslogs, men han fann sig inte stillatigande i den behandling hans familj fått. Han kritiserade, vilket irriterade de ansvariga så till den grad, att verkliga kraftåtgärder planerades.

"Nu du, din bråkmakare, skall vi se till att du kläms åt, och att du kommer på en rättspsykiatrisk undersökning. På det viset kommer du att få sitta ett halvt år extra", fick han höra.

Förhørsledaren avslöjade, att man ämnade hämnas på "bråkmakaren". Han hade också sagt till Lena, att det var allvarligt att kritisera myndigheter. Där emot påstod han inte, att det skulle ha funnits några sakfel i kritiken.

Kraftfulla åtgärder vidtogs tydligen för att skapa en "ekobrottsling" av kritikern.

Det skulle komma att bli en häktningsförhandling. Två dagar innan lyckades Erik Andersson få en kopia av sin häktningpromemoria, som upptog bokföringsbrott, grov oredlighet mot borgenär, skattebedrägeri, medhjälp till grovt skattebedrägeri, grovt bedrägeri och medhjälp till försök till bedrägeri.

Varje brottsanklagelse var ett rent påhitt. Syftet framgick klart. Erik Andersson skulle spärras in.

Iförd handklovar fördes han till häktningsförhandlingen, till vilken även resten av familjen infunnit sig. Efter några procedurfrågor blev det en hemlig förhandling.

Dagen efter, den 27 september, kunde man läsa i Expressen om den bråkige läraren, som kritiserat allt i åklagarens utredning. Speciellt hade han angripit åklagaren för dennes beskrivning av konkursen i Egendomsförmedling i Norrort AB. Men efter nio timmars häktningsförhandling **"tog rättens tålmod slut, och läraren fick se sig besegrad"**. Reportern från Expressen beskrev förhandlingen som något slags styrketävling. (fetstil; förf)

Läraren hade ropat på medborgarvittnen. Reportern blev intresserad av fallet så till vida, att han fann det angeläget att informera allmänheten, om vad som hänt även under den hemliga förhandlingen. Läraren fortsatte "den ena utläggningen efter den andra. Allt i åklagarens utredning var fel, ansåg han." Läraren fick "till slut se sig besegrad. Det blev häktning." Var reportern närvarande på den hemliga förhandlingen? Vem förmedlade annars händelseförloppet?

På Österåker

Erik Andersson placerades på Österåkersanstalten.

Efter två veckor var det dags för en ny häktningsförhandling, som också den blev hemlig. Tydligt var häktningspromemorian något alldeles enastående, eftersom Erik Andersson inte fick tillgång till den förrän några dagar efter förhandlingen. Snabbt och effektivt ordnades en ny häktningsperiod på Österåkersanstalten.

De sex nya häktningspunkterna gällde grovt bedrägeri mot bergsprängare Svensson, grov oredlighet mot borgenär, bedrägeri mot Isberg, grovt valutabrott, skattebrott samt bedrägeri mot länsbostadsnämnden.

Denna gång var man ännu mer avancerad i sina provokationer. För något annat kunde det väl ändå inte vara fråga om? Det är bara att studera, hur det grova valutabrottet "uppstått". "Isberg har framfört den uppfattningen att Andersson fysiskt fört över medlen för huset ifråga och det rör sig om 146.690:- för det hus Isberg fakturerats för", stod det i häktningspromemorian.

Att Erik Andersson "fysiskt" fört över medlen innebar, att han skulle ha smuglat pengarna till Finland.

Det gällde huset i Täby.

Erik Andersson betalade genom bank 146.690:- för husleveransen till Veitsiluoto OY i Kemi i Finland.

Man kan fråga sig, vilka fördelar han skulle ha haft, om han, som Isberg påstod, med pengar i "byxfickan", åkt över till Finland, kringgått tullen och sedan betalat Veitsiluoto OY. Han var givetvis angelägen att få in en betald faktura i bokföringen för att kunna verifiera en kostnad. "Brottskonstruktionen" hade, om den varit riktig, inneburit, att Erik Andersson förorsakats avsevärda förluster. Det tragikomiska i detta "brott" hade man tydligen inte insett.

Polis/åklagare hade tillgång till varenda bokföringshandling. Dessa fanns i de svarta sopsäckarna. Där fanns bankallegat, som klart utvisade, att betalningen gått genom bank.

Det enklaste, snabbaste och billigaste sättet att kontrollera saken hade varit att slå ett telefonsamtal till försäljningschefen på Veitsiluoto OY, Peter Nissen, och fråga denne. Han kunde på någon minut tagit fram uppgifter och meddelat, att allt gått genom bank. Nissen blev också uppringd av polisen, men samtalet avbröts, när man fick klart för sig, hur affären gått till.

Utredningsledaren föredrog, "att lägga orden i mun" på Isberg, som haft vissa problem med kronofogden. En sådan person blir lätt offer för påtryckningar. Man yvdes över att det gått att skrämma läkaren så till den milda grad,

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

att denne kunde fås till vad som helst, ja till och med att medge att han skrivit ut falska läkarintyg åt olika personer!

Isbergs mor berättade för Dorothy Andersson, att Isberg blivit uppringd och förhörd, om han inte kunde anmäla Erik Andersson för något brott. Erik Anderssons försvarsadvokat hjälpte inte till att få fram uppgifter, som kunde utvisa det omöjliga med detta valutabrott. I Sverige är det nämligen åklagaren som, ensam, står för förundersökningen.

I rättegångsbalkens 23:e kapitel, 4:e paragraf (23:4 RB) anges att "de omständigheter ... som äro gynnsamma för den misstänkte skall beaktas och bevis, som är till hans förmån, tillvaratas".

Nu fanns bankallegat, som visade, att betalningen skett via bank. Dessa bevis gömdes undan. De fanns i sopsäckarna. Sollentuna tingsrätt beslutade på åklagarens blotta påståenden, och Erik Andersson blev "på sannolika skäl" häktad, misstänkt för att ha begått grovt valutabrott.

Det i häktningspromemorian upptagna brottet "bedrägeri mot länsbostadsnämnden" var en lika galen historia.

Erik, Dorothy och Lena Andersson "misstänktes att i samråd" ha planerat ett bedrägeri mot länsbostadsnämnden.

"Brottet" skulle gått till så, att "länsbostadsnämnden skulle vilseletts att utbetala lån" till Lena Andersson, efter det att hennes hus på fastighet Fasanen 2 i Danderyd färdigställts.

En, av kommunens inspektör, godkänd besiktning över en byggnad, som till alla delar uppfyllde villkoren för statligt lån, skulle, genom ett skenförfarande om att brott förelåg, undanröjas.

Den ovannämnde besiktningsmannen hade i samtliga sina besiktningar som föregick slutbesiktningen, godkänt byggnaden, varför även ett helt korrekt slutbesiktningsbevis utfärdats.

Ingen hade, överhuvudtaget, vilselett någon i något avseende.

Däremot utgjorde brottsbeskyllningarna ett grovt vilseledande, allt för att få Erik Andersson inspärrad för "brott", som var helt omöjliga. Lena Andersson skadades, och åtgärderna utgjorde ett rent sabotage mot det finska företaget Veitsiluoto OY:s verksamhet i Sverige.

Valutabrottet och länsbostadsnämndsbedrägeriet var signifikativa, för vad hela denna oförlikneliga utredningsprocedur handlade om.

I häktet fick Erik Andersson besök av en personundersökare, som konstaterade, att fången kunde betraktas som "förvirrad" och i behov av rättspsykiatrisk undersökning.

Efter någon dag infann sig rättspsykiatern, som genast fann samme fånge psykiskt frisk.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Sollentuna tingsrätt godkände inte "friskintyget" utan krävde en mer noggrant utförd undersökning, så läkaren kom tillbaka till häktet än en gång.

Fången bedömdes även denna gång som helt psykiskt normal, dessutom "koncentrerad och hörsam". I ett § 7-intyg intygades, att han var vid sina sinnens fulla bruk.

Vid den tredje häktningförhandlingen, den 25 oktober 1983, var både advokaten och åklagaren utbytta, och samma dag frigavs Erik Andersson.

Han uppmanades "att ligga lågt". Man hotade honom med att han skulle åka in, om han påbörjade egna utredningar och fortsatte med att sprida ut sina skrivelser igen. Det var tydligen farligt att framföra kritik.

Hela familjen på fri fot

Det första han gjorde på fri fot var att kontakta Rudbecksskolan. En ny lärare hade tillsatts på hans ordinarie tjänst.

Skolan hade fått ett telefonsamtal från polisen, som meddelat, att Erik Andersson aldrig skulle komma tillbaka, eftersom han kunde förväntas få ett flerårigt fängelsestraff. Naturligtvis trodde skolan på detta myndiga meddelande.

Efter samtal med skoldirektören löstes frågan så, att Erik Andersson återgick till arbetet på halvtid.

Hos Anderssons påbörjades ett intensivt studerande av förundersökningsprotokoll, förhandlingsprotokoll, häktningspromemorior och lagbok.

Det dröjde inte länge, förrän de spärrade upp ögonen.

Av ett förundersökningsprotokoll framgick, att Jorg Sesemann varit hos polisen i Sollentuna den 15 september 1983. Det var strax efter det, att straffrättsdocenten Suzanne Wennberg lämnat sin stora utredning till åklagaren om Sesemanns oegentligheter i Andersson & Sesemann AB.

Men tro inte, att polisen förhörde Sesemann om hur det kom sig, att hans hus och ytterligare ett hus försvunnit ur Andersson & Sesemann AB:s databokföring!

Nej, Sesemann vittnade om sin bekantskap med Erik Andersson. Man gav honom god tid att berätta, och det är inte särskilt svårt att förstå, att han tog tillfället i akt att förtala sin gamle vän, som nu med kvalificerad hjälp avslöjat, hur Sesemann genom grov trolöshet lurat till sig ett stort fritidshus

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

utan att betala. Det gällde för honom att medverka till att förta sin gamle kompanjon dennes trovärdighet.

Vittnesförhöret var så långt, att protokollet omfattade tio sidor. Sesemann påstod, att Erik Andersson nog numera måste betraktas som sinnesrubbad, eftersom han förde så många misslyckade processer mot honom. Han uppgav vidare, att Dorothy Andersson blivit "psykiskt påverkad".

"Jag har naturligtvis spekulerat lite granna i det här om den där branden skulle vara anlagd. Det är klart att med kännedom om hur Erik Andersson har blivit så har man väl lätt att tro det. Då har vi sagt min fru och jag, att är den anlagd så kommer man säkert att hitta dom oljemålningar utav barnen **som hängde på väggen ute på Åland. För dom lät dom nog inte brinna upp?**" (fetstil; förf)

Sesemann fabulerade för polisen, att han varit på Åland och sett oljemålningarna "på väggen ute" där. Det var alltså Sesemann, som uttalade den makabra beskyllningen, att familjen Andersson skulle ha gömt undan porträtten på barnen, innan de anlade branden, som ödelade deras villa i Sollentuna för över tre år sedan!

En sådan grov anklagelse om mordbrand och därmed även om försäkringsbedrägeri räckte som grund för att verkställa husrannsakingar såväl här som i Finland.

Branden utreddes 1980 av polisen i Sollentuna, så på det hållet var man helt på det klara med att Sesemanns uttalanden var rena fantasier. Men Sesemann var användbar. På honom fanns det dessutom gott om hållhakar.

Han var bl a åtalad för mened i Gävle tingsrätt, och straffrättsdocenten hade presenterat en diger utredning om Sesemanns oegentligheter i Andersson & Sesemann AB.

Men frågan är, om han hade kraftigare hållhakar på "systemet", än systemet på honom.

Fanns det ett "memorandum of understanding" mellan myndigheterna och Sesemann? Om han tillhandahöll en falsk anmälan mot Erik Andersson, kunde han i gengäld slippa undan påföljd för sina egna gärningar?

Efter det att Sesemann lämnat polisstationen, uppsökte polisen familjen Grundberg i Täby. Det var Eva Grundberg, som köpte fastigheten Positivet 2, som skulle vara det första visningshuset för det finska bolaget Veitsiluoto OY:s räkning.

Per-Olov Grundberg berättade, att de, strax efter det att de köpt villan i Täby, blivit uppringda av Sesemann, som "bara ville berätta om hur Erik Andersson var, och hur han förföljde folk med processer och anmälningar".

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

P.O. Grundberg uppfattade genast vinken. De kunde tjäna pengar på att medverka till att Anderssons framställdes som "rättshaverister".

Grundbergs underlät att betala hela köpeskillingen för huset de köpt, vilket medförde, att Anderssons skulle tvingas processa för att få betalt. Sedan stämde Eva Grundberg Dorothy Andersson för att hon skulle ha sålt fastigheten med "dolda fel", trots att hon ej ens kunde påvisa ett enda "dolt fel", vilket till sist också klarlades i domstol.

(Södra Roslags tingsrätt, T 1819/82).

Ju fler processer Erik Andersson skulle få, ju sämre möjligheter fick han att tidsmässigt förbereda dessa. Syftet var också att förtala Erik Andersson och därigenom själv få utökade möjligheter att undgå betalning.

Huset i Täby var på 250 kvadratmeter. Statistiska Centralbyrån räknade då med ett kvadratmeterpris för produktionen på minst 4.000 kr, vilket för detta hus betydde 1.000.000 kr. Eva Grundberg hade betalat 600.000 kr. Att Dorothy Andersson skulle ha haft en vinst på 450.000 kr vid försäljningen var alltså fullkomligt omöjligt. Visserligen "rasade" vinsten till 100.000 kr, men av kostnadsberäkningen framgår, att även denna "vinst" var otrolig.

Dagen efter vittnesförhören med Sesemann och Grundberg, fredagen den 16 september 1983, upprättades ett PM på polisstationen i Sollentuna (C 2583/82, bilaga 1). Familjen Andersson skulle hämtas till förhör, och en husrannsakan skulle företas.

I PM:et stod inget om vilka brott familjen anklagades för. Det angavs endast vilka handlingar, som skulle beslagtagas, och minsann skulle inte handlingar i Andersson & Sesemann AB beslagtagas hos familjen Andersson! Eftersom polisen vid husrannsakan endast skall beslagta de handlingar, som har betydelse för brottsutredningen (28:1 RB), innebar detta, att familjen Andersson skulle vara misstänkt för brott i Andersson & Sesemann AB!

Situationen var perverterad.

Här förelåg en expertutredning, som visade, att Sesemann begått brott i Andersson & Sesemann AB. Man borde alltså beslagta handlingar hos honom, för att kunna utreda hans agerande, om situationen hade varit normal.

Hos Sesemann beslagtogs inga handlingar. Hos Sesemann gjordes ingen undersökning. Sesemann förhördes inte om sina egna förehavanden i Andersson & Sesemann AB, utan han "vittnade" om Erik Andersson och dennes familj och kom med falska brottsanklagelser av grovsta sort.

Förhörens syfte med sådana som Sesemann, Grundberg och Isberg var att

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

förta Dorothy och Erik Andersson deras trovärdighet. Alla hade chansen att tjäna pengar på att Anderssons hindrades i sina ansträngningar att kräva betalt av dessa gäldenärer, som blev extra "samarbetsvilliga". För Sesemanns del rörde det sig om mer än pengar.

Den 19 september sattes familjen Andersson inom lås och bom, och "allt som var löst" i deras hem och i deras bankfack östes ned i polisens svarta sopsäckar.

Brottsanklagelserna föranledde husrannsakan. Man kunde tänka sig, att bevissäkringslagen skulle ha åberopats, men något länsrättsbeslut om att det skulle gälla bevissäkring har aldrig presenterats.

Några beslagsprotokoll över beslagen som gjordes vid husrannsakan den 19 september 1983 hos Anderssons upprättades icke.

Lagen (27:13 RB) anger, att det skall föras noggranna protokoll.

Det står också (27:1 RB), att husfolket skall få närvara vid husrannsakan.

Lagen reglerade klart och entydigt, hur det skall gå till vid beslag och husrannsakan. Men lagen efterlevdes inte.

Saken polisanmälades. Det hänvisades till lagrum och sedan påvisades, hur beslagsförfarandet och husrannsakan gått till.

"Så här gör vi", sade kriminalkommissarien som utredde saken, och så var det bra med det.

"Ni är så besvärliga och bråkar alldeles för mycket!"

Beslagsförfarandet anmälades till JK.

Justitiekansler Bengt Hamdal anförde: "Över gjorda beslag har upprättats **vederbörliga** beslagsprotokoll. Det beslagtagna materialet har därvid **preciserats översiktligt** bl.a. genom att **antalet** pärmar med handlingar och olika grupper av **diverse** lösa handlingar angetts. Det använda förfaringssättet får därför i **förevarande** fall och med hänsyn till omständigheterna anses försvarligt." (fet stil; förf)

Justitiekanslerns yttrande är skrivet på byråkratspråk. Det ger sken av korrekthet. Medborgaren skall låta sig nöja. Men om man läser texten med öppna ögon, upptäcker man givetvis, att det byråkratiska snirklandet är skrivet för att dölja myndigheternas framfart. På ren svenska:

I förevarande fall, när det gäller Anderssons, behövde inte myndigheterna följa lagen och upprätta noggranna beslagsprotokoll. Det räckte med att specificera med "antalet" pärmar och "diverse" lösa handlingar.

JK:s yttrande var kränkande. Anderssons kunde behandlas godtyckligt. Men så hade de dristat sig till att kritisera maktutövare. Dessa blir då djupt sårade och förorättade och försöker på olika sätt förta trovärdigheten av kritiken.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Sollentuna tingsrätt hade faktiskt 1983-11-10 beslutat, att ålägga åklagaren att upprätta vederbörliga beslagsprotokoll "innehållande noggrann specifikation över beslagtagna egendom i enlighet med bestämmelserna i 27 kap 13 § rättegångsbalken." (B 821/ 83)

Naturligtvis ankommer det på läsaren att själv välja, vilken av de officiella uppgifterna man vill sätta tilltro till.

Anderssons menar, att då åklagaren av tingsrätten ålagts att upprätta protokoll, hade han ändå inte upprättat vederbörliga beslagsprotokoll vid beslagstillfället som JK påstod hade skett.

Laglöshetens konsekvenser

Några beslagsprotokoll upprättades icke, när beslagen gjordes vid husrannsakan, och de, som upprättades senare, var långt ifrån fullständiga.

Det var närmast ett detektivarbete att ta reda på vart de olika diverse handlingarna tagit vägen. Ett exempel får illustrera problemen.

I Dorothy Anderssons bankfack beslagtogs pantbrevet på 50.000 kr samt den av Eva Grundberg undertecknade ansökan om inteckning på 50.000 kr i Positiv 2 i Täby.

Efter en mängd telefonsamtal lyckades Anderssons spåra handlingarna. Advokaten Stig Rindborg, konkursförvaltare i Egendomsförmedling i Norrort AB, hade begärt, att kronofogdemyndigheten i Sollentuna skulle överlämna bl.a. dessa två värdepapper till honom. De låstes in hans kassaskåp. Ansökan om inteckning var direkt utställd åt Dorothy Andersson av Eva Grundberg.

Varför lade han beslag på Dorothy Anderssons handlingar?

Ja, det skulle ha framgått, om vederbörliga beslagsprotokoll hade upprättats, eftersom lagen föreskriver, att det i dessa fall skall anges, vilket ändamålet är med beslagen.

Det skulle inte heller behövt ta så lång tid att få reda på vem, som lagt beslag på de olika handlingarna.

Advokaten hade inte rätt att konfiskera Dorothy Anderssons handlingar och gömma dem i sitt kassaskåp. Han kunde heller inte svara på fråga, varför han hade tagit hennes handlingar.

Han berövade Anderssons deras tillgångar, samtidigt som han hjälpte Eva Grundberg att slippa betala motsvarande skuld.

Förfarandet hade omöjliggjorts, om beslagsprotokoll upprättats, alltså om lagen efterlevts. I rättegångsbalkens 27 kapitel paragraf 13 står exakt föreskrivet, hur beslag skall gå till. När Anderssons började få tillbaka de svarta

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

sopsäckarna med det beslagtagna materialet, upptäckte de, att de fått andra personers originalkvittenser. De anmälde saken till JO.

Anmälan lämnades utan åtgärd.

Det framkom också, att mängder av deras egna handlingar aldrig återlämnades.

Birgitta Andersson blev misshandlad i sitt eget hem vid husrannsakan. Hennes väninna och hennes syster var vittne till misshandeln. Saken anmälades.

Alla närvarande myndighetspersoner utfrågades, men ingen hade sett någonting. Utredningen lades ner. (Länsåkl. Sthlm L109-83)

Kollegialitetskänslan är stark. Det kanske rent av är så, att det är det här man menar, när man talar om solidaritet i samhället.

Nya förhör

Erik Andersson uppsökte Eiwe Tungstedt, som köpt Ramsöfastigheten. Köpebrevet var daterat den 21 augusti 1983. Tungstedt hade ordnat ett lån på 500.000 kr hos Handelsbanken i Täby. Med detta lån löste han panten, som belastade fastigheten.

Erik Andersson skulle erhålla 250.000 kr, efter det att en mindre entreprenad på tomten blivit utförd. Både köpare och säljare hade kontrollerat affären extra noga med jurister, banker och myndigheter efter allt, som hänt under hösten. Av de 500.000 kronorna erhöll Andersson alltså inte ett öre. Han var ivrig att få komma igång med entreprenaden, som var den vinstgivande delen av affären för hans del.

Den 13 december 1983 träffade Andersson och hans nye advokat den ny-tillsatte åklagaren. Det bestämdes, att man skulle träffas dagen därpå och tillsammans gå igenom förundersökningsprotokoll mm.

Klockan sju morgonen den 14 december knackade det på dörren på Herrgårdsvägen 26 i Danderyd. Några poliser stod utanför. De skulle hämta Lena, Birgitta och Dorothy till nya förhör. Erik Andersson trodde, att det uppstått ett missförstånd, eftersom han ju dagen innan bestämt något helt annat med åklagaren.

Här förelåg emellertid inga missförstånd alls! Det var bara att följa med. Poliserna rusade in i huset, sprang runt och fann Lena helt vettskrämd hoptryckt i ett hörn. De slet och drog i henne och bar ut henne.

Hon bröt nästan ihop. Efter chockerna från dagarna i arresten, alla förhör och andra skrämmande upplevelser hade hon hämtat sig så pass mycket, att

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

hon återupptagit sina studier och till och med klarat en tentamen. Det här rev upp alla gamla sår.

Efter några timmars förhör träffade modern sina döttrar i arresten, där de skulle inta sin lunch.

Fångvaktaren hade fått stränga order, att de skulle låsas in i var sin cell och noga bevakas. Men han lydde inte order. Han hjälpte till att ordna på bästa sätt, så att modern hann prata med sina flickor och få en chans att försöka stödja och trösta dem.

Birgitta berättade, att hon förvägrats advokat, vilket hon hade rätt att få.

Hon svarade endast:

"Jag svarar inte utan advokat". Det fortsatte hon med hela dagen.

Lena var helt förstörd. Till sist bara grät hon.

Förhören gällde s.k. kreditbedrägerier. Erik Andersson skulle ha beställt varor och tjänster till Lenas hus. Birgitta och Lena samt Erik påstods vidare i samråd ha överenskommit att ej betala det, som beställts. Beställningarna skulle utförts utan vilja och förmåga att betala.

Det var en fullkomligt missvisande bild. Lena hade med inteckningar som säkerhet fått ett byggnadskreditiv, som både fadern och modern stod som låntagare på. Hon kunde givetvis inte ha med husuppförandet att göra.

Genom ett avtal om totalentreprenad lät hennes far olika entreprenörer uppföra huset för byggnadskreditivet.

De leverantörer som levererat materialet, skulle senare anlitas för Veitsiluotos och Erik Anderssons verksamhet i Sverige. Erik Andersson skulle således söka bedraga de leverantörer, som var förutsättningen för verksamheten. Detta föll på sin egen orimlighet.

Utredarna hade kopior på avtalen i sina svarta soppåsar och kunde se, att entreprenaden för Lenas del var betald och klar.

Dorothy Andersson var inte respektfull vid dessa förhör. Hon var djupt sårad. Hennes döttrar anklagades för bedrägeri t.o.m. mot leverantörer, som levererat varor, vilka beställts av andra personer till de hus, som uppförts i Sollen-tuna efter branden.

Hon höll inte inne med sin indignation, och hon krävde, att allt vad hon sade skulle skrivas in i protokollen. Dessa blev i själva verket anklagelseskriter mot myndigheterna. Kopiorna på protokollen gjordes så dåliga, att de knappast gick att läsa.

"Se till att ni gör något åt Sesemann, se till att Eva Grundberg betalar och se till att Lena får ut sitt växelbelopp på 65.000 kr! Hon har ännu inte fått ut pengarna, trots att växeln förföll den 20 augusti i år", anklagade hon.

"Gör något åt den befängda konkursen i Egendomsförmedling i Norrort AB!" fortsatte hon.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

"Det är också ert fel, att affären med Tungstedt fördröjts. Men så fort Erik ordnat det så att han skulle få pengar, är det någon som varit framme och lagt hinder ivägen!" Hon var mycket upprörd och djupt kränkt.

Chefen för operationen kom in.

"De här förhören har beordrats från hög nivå", upplyste han.

"Erik har begått ett nytt bedrägeri", meddelade han.

"Vad menar du?" frågade Dorothy Andersson.

"Bedrägeri mot Handelsbanken", svarade Söderberg.

"Sällan", snäste hon, "Den affären är synnerligen noga kontrollerad.

Förresten hur kan det vara bedrägeri från Eriks sida, när han inte fick några pengar?" frågade hon. "Tungstedt har löst pantbrevet, som belastade tomt. Det är väl ändå inte bedrägeri att lösa panten i fastigheten?" fortsatte hon.

Den tjänstgörande polisinspektören, som förhört henne, såg förskräckt ut över ordväxlingen.

Han klappade henne på axeln, när hon gick och önskade lycka till.

I tre dagar pågick dessa förhör.

Ny arrestering

När de kom hem efter första dagens förhör öppnade Eva gråtande dörren.

"Dom har tagit pappa igen, och dom sade, att han begått nya bedrägerier". Det var allt de fick veta, innan det var dags för en ny häktningsförhandling.

Åter tvingades de ge sig iväg till Sollentuna tingsrätt.

"Den här häktningspromemorian är än värre än de första", sade Erik Andersson och dängde promemorian, upptagande sex nya anklagelsepunkter, med en smäll i bordet. Han krävde att få tid på sig att åtminstone läsa igenom den, för att hinna se vilka de sex nya anklagelsepunkterna var.

Kravet bifölls, och den nya häktningförhandlingen skulle äga rum den 22 december 1983.

Lena Andersson satt blek och olycklig tillsammans med fadern på de anklagades bänk. Åklagaren hade begärt kvarstad på hennes fastighet. Rättsalen var full med folk, och de flesta var från kronofogdemyndigheten. Tillsammans med åklagaren satt advokaten Göran Walander. Han meddelade, att han företrädde ett antal leverantörer och entreprenörer, som blivit "lurade" av familjen Andersson.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Denne advokat hade, efter kontakter med Sesemanns advokat Peter Bengtsson, tydligen sett det som sin uppgift att hämnas på Erik Andersson, som haft den remarkabla "oförsämldheten" att klaga på vissa av hans kollegor. Det var inte bara Peter Bengtsson, han anmält till Advokatsamfundet utan flera advokater bl.a. Rindborg för dennes misskötsel av konkursen i Egendomsförmedling i Norrort AB.

Advokaten Walander trodde sig ha funnit en raffinerad infallsvinkel mot sin antagonist. Det började med att han hade kontakt med en bergsprängare Svensson, som arbetat på Herrgårdsvägen i Danderyd. Bergsprängaren hörde till den grupp, som saboterat verksamheten där. Han låg och solade sig på sin arbetstid, "saltade" fakturorna och krävde betalt under hot.

När detta inte lyckades, tog advokat Walander hand om saken. Han stämde Lena Andersson, ägare till fastigheten, trots att hon inte alls hade med bergsprängaren att göra.

Att angripa dottern var ett sätt att "komma åt" Erik Andersson. Detta hände under våren 1983. Han stämde henne och krävde, att hon skulle betala bergsprängare Svensson för utfört arbete på Herrgårdsvägen, trots att fadern redan betalat honom, vad han skulle ha. Flickan tvingades till rätten.

Walander förlorade målet. Han överklagade till hovrätten men drog tillbaka överklagandet. Det var naturligtvis en svår nesa att förlora ett mål mot Erik Andersson och hans dotter, som vid detta mål dessutom företrädde av Eiwe Tungstedt. (Södra Roslags tingsrätt T 562/82)

Men Walander såg nu en ny möjlighet att angripa Erik Andersson. Han var revanschlysten. Under hösten 1983 passade han på att polisanmäla Lena Andersson för mened. Han påstod, att hon skulle ha ljugit under ed vid civilprocessen våren 1983! Erik Andersson anmälde han för anstiftan till mened. Inte nog med det, han anmälde Lena och Erik Andersson för bedrägeri mot bergsprängare Svensson.

Enligt advokaten Walander skulle de alltså ha förfarit bedrägligt, eftersom de hade underlåtit att betala en faktura till bergsprängaren; en faktura som i själva verket var en "luftfaktura", och som Södra Roslags tingsrätt redan våren 1983 hade underkänt i "bergsprängarmålet".

Vid förhandlingen i Sollentuna tingsrätt den 22 december 1983 satt en nöjd och skadeglad advokat mellan åklagare och polis.

Åklagaren begärde hemlig förhandling, men begäran avslogs. Efter en stund drog han tillbaka två av häktningspromemorians sex anklagelsepunkter. De falska anmälningarna om brott var tydligen för magstarka även för honom.

Erik Andersson var "på sannolika skäl" misstänkt för urkundsförfalskning.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Men när han började fråga åklagaren om urkunden, blev det dråpligt, även om situationen i sig var kuslig. Det fanns ingen urkund i original. Det hela rörde sig om en kopia av en handling mellan två utomstående personer. Andersson hade inte med saken att skaffa. Urkundsförfalskningen var ett exempel på de många rent absurda anklagelserna.

Kronofogdepersonalen avlägsnade sig, då målet inte gick i önskad riktning.

Så var det då "kreditbedrägerierna". Enligt häktningspromemorian skulle leverantörer ha bedragits på 405.260,65 kronor. Erik Andersson medgav, att han hade obetalda fakturor till en del leverantörer, som levererat inredningsmaterial till Herrgårdsvägen i Danderyd. Men han bestred på det bestämdaste, att det skulle vara bedrägeri, och att det rörde sig om detta stora belopp. Naturligtvis hade han inte tänkt undandra sig betalning till de leverantörer, som gjort korrekta debiteringar. Med flera av dessa hade han dessutom planerat ett fortsatt samarbete i samband med marknadsföringen av Veitsiluoto OY:s hus. Det skulle ha varit rena "självmordet", att inleda ett samarbete med att utföra ett bedrägeri mot dem. Han redogjorde också för hur hans medel undanhållits honom.

Sådana entreprenörer som bergsprängare Svensson och vissa andra, som drivit rent sabotage mot hans verksamhet, skulle givetvis inte ha betalt, eftersom de ju redan erhållit betalt för sitt arbete och sedan endast presenterat "luftfakturor".

När han påvisade, att han blivit anklagad för att ha bedragit en leverantör på 160.000 kronor, trots att han faktiskt betalat i förskott, började det bli mycket obehagligt för åklagaren.

Sent på eftermiddagen skulle så tingsrätten komma med beslut.

Kvarstadsyrkandet mot Lena Andersson ogillades, och häktningsyrkandet mot Erik Andersson ogillades, och hans invändningar godtogs.

Häktningspromemorians första punkt, bedrägeri mot Handelsbanken avfärdades också.

Rådman Sterzel konstaterade, att Tungstedts köpebrev av den 21 augusti 1983 var ett korrekt köpebrev enligt jordabalkens bestämmelser. Det saknades all grund för påståendet, att det skulle ha förövats ett bedrägeri i samband med att Tungstedt köpte skärgårdstomten Ramsö 1:234 i Vaxholm av Andersson.

Familjen Andersson satte igång julförberedelserna. Det var hög tid, för det var endast en dag kvar till julafton.

Julen 1983 blev i alla bemärkelser en lyckans, fridens och glädjens jul, men lugnet var bedrägligt. Stora ränker smiddes på annat håll under julen 1983.

KAPITEL 6

1984

Risk för fortsatt brottslig verksamhet

Åklagaren överklagade Sollentuna tingsrätts beslut att ogilla häktningsyrkandet. Målet skulle handläggas av lagman Lars Lunning på avdelning 11 i Svea hovrätt.

Vid denna avdelning hade konkursen i Andersson & Sesemann AB behandlats. Detta konkursärende hade legat flera år vid Stockholms tingsrätt, men när det kom till hovrätten, hösten 1983, blev det stor brådska med målet. Erik Andersson satt då häktad och saknade varje möjlighet att syssla med konkursärendet. Han begärde uppskov, men lagman Lunning avslog hans begäran.

Konkursen drevs igenom, trots att det fanns en expertutredning med i handlingarna, vilken klart visade, att Sesemann förfarit grovt trolöst mot bolaget, och att det fanns stora tillgångar i bolaget.

Landet satsade stora skattepengar på att fånga ekonomiska brottslingar vid denna tid. Men Sesemann kunde känna sig lugn.

Myndigheterna var uppretade på hans motståndare Erik Andersson. Sesemann blev därför automatiskt extra välbehandlad.

Hur mycket visste man om Sesemann? Att man hade hållhakar på Sesemann var klart. Lät man honom hållas, så länge han ställde upp mot Anderssons?

Även "Marktjänstmålet", i vilket Andersson av Sollentuna tingsrätt dömts att betala 12.000 kr för dikesgrävning på några få meter på tomten i Täby, drevs igenom på avdelning 11 hösten 1983, då Andersson saknade alla möjligheter att tillvarata sina intressen i detta mål.

Svea hovrätt hade också drivit igenom konkursen i Egendomsförmedling i Norrort AB, trots att det inte fanns en enda skuld i bolaget. Hovrätten avslog även Anderssons begäran att få advokaten Rindborg avförd som konkursförvaltare. Man ansåg inte, att det var olämpligt, att tillåta advokaten Rindborg, försäljare av norska Moelven hus, att vara konkursförvaltare i ett bolag vars

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

företrädare höll på att introducera det finska bolaget Veitsiluoto OY:s hus på den svenska marknaden.

Hovrätten behandlade inte dessa ärenden opartiskt. Det var inte fråga om neutral rättskipning.

Lagman Lunning hade, som så många i hans ställning, gjort karriär inom regeringskansliet. Han måste ha varit väl förtrogen med vilka "allmänna intressen", som i enlighet med andemeningen i direktiven till 1972-års domarutredning skulle bevakas i den dömande verksamheten. Det strikt juridiska handlandet blev mindre viktigt så att säga.

Det torde ha varit av "allmänt intresse" att kväsa en person, som kritiserat myndigheter. Under hösten 1983 hade han ofta fått höra att "samhället måste skydda sig för sådana som du".

Den 10 januari 1984 klockan 15 påbörjades häktningsförhandlingen (Ö39/84).

En brottsmisstanke uppgavs i överklagandet, nämligen grovt bedrägeri mot Handelsbanken. Erik Andersson begärde att få höra Tungstedt, som ju kände till saken, men yrkandet avslogs. Häktningsförhandlingen avbröts klockan 18.

Erik Andersson fick gå hem.

Handelsbanksbedrägeriet skulle ha tillgått på följande sätt: Andersson och Tungstedt beskyldes för att i samråd ha bedragit Handelsbanken att tro, att den skulle kunna utfå ett pantbrev om 125.000 kr i fastigheten Ramsö 1:234 i Vaxholm. Det påstods, att banken inte skulle kunna utfå detta pantbrev, därför att fastigheten var utmätt och belagd med kvarstad. Dessutom uppgavs, att det fanns risk för slutlig skada för banken på detta belopp och motsvarande vinning för gärningsmännen.

Hur stämde då åklagarens beskrivning med verkligheten?

Redan den 21 augusti 1983 köpte Tungstedt fastigheten i Vaxholm, Ramsö 1:234, av Erik Andersson. Från den dagen var Tungstedt att betrakta som den rätte ägaren.

Handelsbanken värderade fastigheten, och Tungstedt fick den 30 november ut ett lån på 500.000 kr. Som säkerhet för lånet lämnade han pantbrev om 375.000 kr i fastigheten. För resterande 125.000 kronor lämnade han en fullgod borgen. En advokat, Dorothy Andersson med en ordinarie adjunktstjänst på gymnasiet, samt Erik Anderssons far borgade för beloppet.

Varken advokaten eller adjunkten hade några betalningsanmärkningar och hade alltså sådana inkomster, att de ensamma räckt som fullgoda borgensmän.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Även Einar Andersson, som ägde fastigheter värderade avsevärt högre än det ifrågavarande beloppet, hade ensam räckt som borgensman.

För att ett bedrägeri mot Handelsbanken skulle ha begåtts krävs, att banken skulle ha förlorat något på affären, och att den föregivne bedragaren Tungstedt skulle ha vunnit något. Dessutom skall banken ha vilseletts på något sätt. Tungstedt som lämnade sin fastighet som pant till banken vann inget reellt på affären. Han lämnade ytterligare en säkerhet om 125.000 kr i form av ett blivande pantbrev i sin fastighet.

Banken skulle enligt åklagaren ha vilseletts att tro, att den kunde få ut detta pantbrev på 125.000 kronor.

Om nu Tungstedt lämnade in en ansökan till tingsrätten om att utfå pantbrevet samtidigt med köpebrevet av den 21 augusti 1983, skulle han då inte fått ut detta, så att han kunnat lämna även denna säkerhet till Handelsbanken?

Hur var det möjligt att påstå, att låntagarens förfarande var bedrägligt, och hur kunde Erik Andersson beskyllas för bedrägeri? Han hade inte lånat pengarna och inte hade han heller fått ett öre från banklånet på 500.000 kr.

Däremot hade han förlorat 250.000 kronor genom att Tungstedt inte kunde betala resterande del av köpeskillingen p.g.a. åtgärder, som myndigheterna vidtog för att spoliera hans projekt och skapa ett "Handelsbanksbedrägeri".

Åklagaren och kronofogden hade inlett ett samarbete, och det gavs sken av att pantbrevet på 125.000 kr inte skulle kunna gå att få ut från tingsrätten, därför att fastigheten Ramsö 1:234 var utmätt för Anderssons nu påförda skatteskulder. Utmätningen skedde den 26 september 1983. Fastigheten var med ett lagligt köpebrev förvärvat av Tungstedt redan den 21 augusti 1983. Alltså kunde kronofogden inte den 26 september utmäta den, som om den ägdes av Andersson.

Andersson och Tungstedt hade inte, även om de vetat om utmätningar och kvarstader på fastigheten, ens kunnat ana sig till att kronofogden ej skulle rättat till sina felaktiga åtgärder på Tungstedts lagligen tillhöriga egendom för Erik Anderssons påstådda skatteskulder.

Det skall påtalas, att Erik Andersson den 21 augusti ej hade några skatteskulder; "skulderna" tillkom den 26 september 1983, alltså en månad efter arrestering och häktning.

Enligt en grundläggande regel i Utsökningbalken får en fastighet inte utmätas eller beläggas med kvarstad, om det framgår, att den tillhör annan.
(4:24 respektive 16:13 UB)

Fastigheten Ramsö 1:234 tillhörde Tungstedt, alltså var kronofogdens utmätning olaglig.

Eftermiddagen den 11 januari 1984 befann sig Erik Andersson hos sin för-

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

svarsadvokat Lars Engstrand, när det kom ett telefonsamtal till advokaten från hovrätten. Erik Andersson skulle häktas på nytt.

Han häktades för "risk för fortsatt brottslig verksamhet och personliga förhållanden", och han var på sannolika skäl misstänkt för grovt bedrägeri mot Handelsbanken.

Tungstedt var i december också misstänkt för att i samråd med Andersson ha begått grovt bedrägeri mot Handelsbanken. Han var utomlands, när målet pågick vid Sollentuna tingsrätt. Erik Andersson med ordnade personliga förhållanden, fast bostad och en ordinarie adjunktstjänst sedan 1960 på gymnasiet i Sollentuna, 53 år gammal och ostraffad, aldrig ens misstänkt för brott, häktades för risk för fortsatt brottslig verksamhet.

För Tungstedts del hände ingenting. Vad var anledningen till att man lät Tungstedt gå fri?

Det var med sorg och förbittring som Dorothy Andersson körde Erik Andersson ut till Österåkersanstalten igen.

Ingen av dem visste vid denna tid, att Eiwe Tungstedt hade ett kriminalregister på fyra sidor.

Två personer påstås vara misstänkta för samma brott. Den, som är helt ostraffad, häktas på grund av risk för fortsatt brottslig verksamhet, medan den som tidigare dömts för en mängd brott inte häktades alls. I det senare fallet hade det i varje fall varit logiskt att använda häktningsgrunden risk för fortsatt brottslig verksamhet. Handläggarna av målet kände givetvis till Tungstedts bakgrund. Tungstedt fick vara på fri fot.

Nu låg det i det "allmännas" intresse att kväsa Andersson. I grundlagens första kapitel 9 § fastslås högtidligt allas likhet inför lagen. Men, som Sundberg-Weitman säger i sin bok, "Rättsstaten Åter!" det kanske är "ett politiskt slagord som man inte behöver ta på allvar?"

Advokatens ingripande

Advokaten Göran Walander hade arbetat hårt under den gångna jul- och nyårshelgen. Den 29 december 1983 lämnade han in en mastodontstämningensansökan på Erik, Lena och Birgitta Andersson (Mål nr 1216/83 vid Södra Roslags tingsrätt).

Han hade samarbetat med polis/åklagare i Sollentuna och bearbetat entreprenörer av alla sorter. Dessa uppmanades att anmäla Erik Andersson för brott. Advokaten fick klienter på köpet.

Nu ämnade Walander sätta igång en civilprocess. På grund av sina polis/

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

åklagarkontakter var han alldeles säker på att han skulle ha motparten inom lås och bom under hela den tid som han avsåg att driva civilprocessen mot Anderssons.

Den tredje åklagaren i målet, ny tillsatta Birgit Thunved, deklarerade, redan innan hon börjat utreda ärendet, att hon skulle komma att väcka åtal på vissa punkter.

Advokaten kunde alltså utgå från, att civilprocessen skulle komma att drivas parallellt med brottmålsprocessen.

Thunved och Walander skulle ha en motståndare med stora handikapp. Denne var ju häktad och måste försvara sig i en stor brottmålsprocess. Det var mycket utstuderat. Walander skulle driva sina rättegångar mot Erik Andersson och två av hans döttrar, samtidigt som Thunved drev åtalen mot honom.

Walanders metodik syntes raffinerad. Han påstod, att Erik Anderssons nya bolag, Nostoc AB, var likvidationspliktigt. Han påstod vidare, att båda flickorna var med i styrelsen, och att de var solidariskt ansvariga att betala för de varor och tjänster bolaget beställt men inte kunnat betala.

Birgitta Andersson var med i bolagets styrelse. I samråd med det finska bolaget Veitsiluoto OY hade Erik Andersson gjort överenskommelsen att hålla bolaget inom familjen. Lena Andersson var icke med i bolagets styrelse. Men Walander ansåg sig inte behöva kontrollera fakta, vare sig när det gällde styrelsesammansättning, eller om det fanns tillgångar i bolaget. Han skulle ha döttrarna "inför skranket". Det skulle pressa Erik Andersson än mer. I sin stämningsansökan svärtade advokaten ned familjen Andersson och talade om deras "bristfälliga" karaktärer.

En av Walanders kollegor undslapp sig, när stämningsansökan förevisades: "Walanders vet inte, vad han gör".

Walanders visste, vad han gjorde. Södra Roslags tingsrätt beslutade om interimistisk kvarstad på Erik Anderssons och döttrarnas egendom och blockerade dem från alla möjligheter att ens belåna fastigheterna.

Advokaten försatt ingen chans att chikanera Lena och Birgitta. Han ombesörjde, att de snarast skulle delgivas beslutet om kvarstad. Samhället skulle demonstrera sin styrka och sätta skräck i de unga flickorna. Trettondagsafton året 1984, då föräldrarna var utomlands, delgavs de kvarstadsbeslutet av uniformerade poliser, som kom i polisbil till Herrgårdsvägen 26.

Ändamålet helgade medlen.

Att använda sig av barnen för att "komma åt" någon, är en beprövad och effektiv skrämselmetod, som dagligen används i många länder; tydligen även i vårt land.

KAPITEL 7

SAMHÄLLSKUNSKAPSLÄRARENS CHOCK

Samhällets likgiltighet

I Sverige används ofta orden jämlikhet, solidaritet och medkänsla. Sverige var det första land, som införde ett JO-ämbete, som skulle vara till fromma för medborgarna.

JO-ämbetsmännen hade inte alls varit intresserade av handläggningen av Sesemann-ärendet, men inte kunde väl JO anse, att det var rätt att häkta ostraffade personer för risk för fortsatt brottslig verksamhet?

Erik Andersson anmälde lagman Lunning till både JK och JO. Han menade, att häktningsgrunden "risk för fortsatt brottslig verksamhet" var obefogad. Anmälan var respektlöst utformad, vilket naturligtvis Lunnings juristkollegor på JK och JO fann stötande. Respektlösa "rättshaverister" kväser JO och JK. JK hade "genom överenskommelse med JO" beslutat, att ärendet skulle prövas av JO. (Dm 166-84-21).

Efter några dagar meddelade JO, att "Frågor som det ankommer på domstol att pröva tar JO inte utan särskilda skäl upp för utredning." (Dm 121-184)

I överenskommelse med JK skyddade JO-Wigelius sina kollegor.

Dorothy Andersson ringde "Straffrättsdocenten". Hon hade då aldrig hört talas om en dylik häktning.

Det kändes betryggande. Själv ville hon inte framstå som någon kverulant, när hon nu ämnade sätta igång med att skriva brev och informera inflytelserika personer i samhället. De skulle säkert bli upprörda över denna typ av häktning och hjälpa henne att skapa opinion mot att ostraffade svenskar häktades för risk för fortsatt brottslig verksamhet, när de aldrig begått ett enda brott.

Hon drog kopior på Sollentuna tingsrätts beslut. Av detta framgick, att Erik Andersson inte begått något bedrägeri mot Handelsbanken. Hon drog kopior av hovrättsbelutet. Lagman Lunning påstod ju bara, utan någon som helst motivering, att Erik Andersson begått bedrägeri mot Handelsbanken. Var och en kunde ju förstå, att det måste vara något fel. Breven sändes till

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

regeringen, riksåklagaren (RÅ), hovrättspresidenten, överåklagaren, landshövdingen och kyrkoherden i Danderyd samt ett flertal politiker.

Hon väntade med spänning på svaren.

Det dröjde med svaren.

Det kom inte ett enda svar.

Inte hade hon väl väntat, att någon skulle hjälpa henne att kidnappa Erik ur häktet eller så, men hon trodde, att någon åtminstone skulle bli upprörd över att något sådant kunde hända i en rättsstat.

En dag störtade hon iväg till pastorsexpeditionen i Danderyd. Kyrkoherden tog emot. Gråtande bad hon om ett tröstens ord. Erik hade inte begått något brott, men likväl satt han häktad för risk för fortsatt brottslig verksamhet. Kyrkoherden svarade inte. Han tittade på henne med kall blick utan att svara. Hon rusade ut därifrån. Denne kyrkans man hade inget till övers för människor, som körts ut ur det övriga samhällets gemenskap. Solidariteten har sina givna gränser.

Tidningarna hade inte intresserat sig för vare sig husrannsakingar, beslag utan protokoll eller fel i förundersökningsprotokoll. Men nog borde väl någon journalist reagera, för att svenskar häktades på det här sättet. Hon gick till Aftonbladet och träffade en kvinnlig journalist, som verkligen visade ett stort intresse och läste och drog kopior på besluten. Journalisten berättade, att hon skulle ringa upp advokaten Engstrand, innan hon gjorde något mer. Hon gjorde inget mer, och hon hörde inte av sig.

Advokaten Lars Engstrand var inte den, som tog strid för en klient i ett mål, som han förstod var mycket "känsligt". Han visade den samarbetsvilja, som vissa systemets företrädare kräver i dessa fall. Givetvis var advokaten medveten om att Handelsbanksbedrägeriet var en juridisk omöjlighet, och att man inte kan häkta ostraffade människor för risk för "fortsatt" brottslig verksamhet, men varför skulle han upplysa en journalist om detta, när systemet helt klart "ville åt" Andersson. Han var systemets advokat. .

I advokaten Engstrand fanns inte ett uns "Perry-Mason-anda".

Det var lugnt för åklagare Birgit Thunved att ha Erik Andersson i häkte, medan hon tog hand om alla de 100 brottsanklagelserna, som producerats mot familjen under hösten 1983.

Dessutom underlättades advokaten Walanders arbete i Södra Roslags tingsrätt. Walander fick rapporter från polis/åklagare.

Familjen Andersson framstod nu som den värsta brottsfamiljen i Sverige. Fyra av familjemedlemmarna var misstänkta för massor av bedrägerier. Fyra var stämda i civilprocesser. Tillgångarna var belagda med kvarstad. Fadern satt

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

häktad. Hela systemet hade de emot sig. Ingen skulle bry sig om vad som hände dem.

"Den uppkäftige läraren" var knäckt och hela familjen med honom.

Hans verksamhet för Veitsiluoto OY var spolierad. Det skulle väl också snart gå att få tyst på honom, och därmed skulle man vara kvitt hans ilskna skrivelser.

Inte på ett enda ställe i samhället kunde de vänta sig någon som helst hjälp. Det var som att leva ensam i fiendeland.

Nya vägar

Dorothy Andersson uppsökte Eiwe Tungstedt, som betraktade hennes irrationella och vanmäktiga informationskampanjer med milt overseende.

"Du och Erik lever i den naiva tron, att samhället styrs av snälla farbröder, som genast ger sina medbröder en hjälpande hand. Du skall få träffa en per son, som vet, hur samhället fungerar", sade han.

Själv hade han skaffat sig erfarenheter på ett helt annat sätt än den troskyldiga samhällskunskapslärarinnan, som inte hade en aning om att den kunnige, hjälpsamme och driftige mannen hade ett kriminalregister på fyra sidor.

Han presenterade henne för Per-Olov Nilsson från Billinge, alias Billingesnickaren, något som hon ännu är honom tacksam för.

Billingesnickaren ägde en gång ett byggföretag på uppgång. En dag fick han skatterevision. Billingesnickaren hade tidigare hos skattemyndigheterna förvissat sig om att det var korrekt att göra fondavsättningar på sätt, han nu gjort i sin bokföring. Deklarationerna hade godtagits flera år i rad. Men nu påstod skatterevisorerna, att han inte skulle få göra fondavsättningar på sätt skatteexperterna tidigare sagt, och dessutom påstod de, att bokföringen var felaktig. Några motiveringar bevärdigades honom inte. Han påfördes en massa skatter och kördes i konkurs.

Efter år av förtvivlad kamp mot kallsinniga byråkrater började Billingesnickaren bryta nya vägar. Han vässade pennan och satte igång med att skriva ironiska skrifter om byråkraternas framfart.

Dorothy Andersson läste hans bok Skattesmällen. Hon började skratta igenkännande. Det var så mycket Billingesnickaren berättade om som hon också hade upplevt. Även han hade trott på "snälla farbröder" och sprungit till landshövdingen och skrivit till regeringen, JO, präster och alla möjliga andra inflytelserika personer, men ingen ville höra på honom.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Nu har han sålt c:a 10.000 exemplar av sin bok.

En enda enskild individ hade ställt upp för honom. Det var Rune Andersson, en författare från Täby, vilken ägnade sig åt att kritisera avarter inom byråkratin. När Billingesnickaren häktades, demonstrerade Rune Andersson utanför tingsrätten i Eslöv. Nilsson hade förvarats i häkte i tre månader, utan att han ens varit misstänkt för brott. Allt därför att han vägrade att svära en konkursed i en oriktig konkurs.

Det hjälpte inte, att man misshandlade honom grovt bl.a. genom att knäcka hans revben. Han vägrade skriva under konkursbouppteckningen, när han inte fick veta, vilka fel han gjort.

Rune Andersson och Billingesnickaren blev Dorothy och Erik Anderssons nya vänner, när alla de gamla dragit sig undan. Genom Billingesnickaren kom hon i kontakt med andra "drabbade".

Det var Arne Krull, som slitit i trettio år för att få ut sitt skadestånd för en konstaterad militärskada.

Det var "Kvidingepappan" Ingvar Persson, som kämpade för att få sin självklara umgängesrätt med sin dotter. De sociala myndigheterna ansåg, att pappan klagade för mycket, och att han var för självständig. Eftersom han därmed ansågs "besvärlig", måste han behandlas för att lära sig behörig underdånighet, innan han skulle få umgås med sin dotter.

Han kunde knappast vara en dålig fader, eftersom han hade vårdnaden om sonen.

Hon fick reda på att det bildats en förening där nere i Skåne, De Rättslösas Förening, med dynamiska och drivande personer såsom ordföranden Ivan Troeng och kassören Hugo Samuelson i spetsen.

De hade alla drabbats av orättvisor. Hon såg likheter med det hon själv upplevt, och hon började skönja ett "maktutövningsmönster"; individen skulle tyst och ödmjukt underkasta sig myndighetsdiktat av alla slag. Självständiga ifrågasättande individualister tyckte myndighetsutövarna inte om.

Ett par kollegor hade också kommit fram till samma ståndpunkter.

Det var lärarparet Verner och Anita Nilsson från Halland. De hade ett brinnande konstintresse och ägde dyrbar konst, framförallt äkta mattor. Samtidigt som de gav konserter för allmänheten, uppvisades de vackra mattorna. De var i färd med att bygga ett privat kulturcentrum.

Verner Nilsson, som hade en utomordentligt stor erfarenhet av äkta mattor och därför även anlätades som värderingsman på området, erbjöds en dag att köpa en helt unik samling magnifika mattor.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

PK-banken lånade ut pengar för inköpen, och mattorna lämnades som säkerhet i bankvalven. Mattornas reella värde var enormt.

Verner hade genom sina kunskaper fört i hamn en affär, som väckte avund. Det var uppenbart, att någon ville åt mattorna i bankens valv.

Här använde sig nu banken av en raffinerad metod för att komma åt Verners och Anitas egendom. Man sade helt enkelt upp deras lån, utan att meddela dem något om uppsägningen.

Ungefär samtidigt lade länsstyrelsens mervärdesskatteenhet beslag på en mervärdesskatteåterbäring på 2 miljoner kr.

Åklagarmyndigheten hade i sin jakt på ekobrottslingar slagit sina klor i Anita och Verner. Deras bokföring framtogs dem, och de påstods grundlöst ha förfalskat fakturakvittenser. De skulle vara ute för att bedraga staten på mervärdesskatt.

Vad byråkraterna egentligen åsyftade, var ju att frånta Verner och Anita deras kontanta medel, för att hindra deras betalningar och därigenom få till stånd uppsägningar av deras lån, både på hus och mattor.

Trots att Verner och Anita hade pengar inestående på PK-banken för att täcka räntebetalningarna för lånen, sade banken upp dessa utan avisering. Banken gick till tingsrätten och lyckades där få igenom ett beslut, i vilket de drabbade genast anmodades betala hela skulden till PK-banken.

Nästa steg blev att försätta Verner och Anita i konkurs. Hur de dyrbara mattorna i bankvalven värderats och handhafts, fick de aldrig reda på varken från kronofogden eller från den av staten tillsatte "konkursförvaltaren". De lyckades dock få en viss information om att deras egendom försålts till rena vrakpriser.

Här var det således fråga om en ren kapitalförstöring.

Åklagaren fick hjälp av pressen. Innan åtalet förtalades Verner i tidningarna såsom varande en urkundsförfalskare och bedragare. Man hetsade upp stämningen mot "ekobrottslingarna".

När Verner skaffat fram bevisning för att de som förfalskningar betecknade underskrifterna var äkta, gav åklagaren upp.

Det blev inget åtal.

Men Verners och Anitas egendom var vid det här laget bortrealiserade, och de sattes på existensminimum.

De hade samlat konst i hela sitt liv. Allt var berövat dem.

De flesta svenskar hade gett upp vid det här laget; dock inte Verner och Anita. De drev processen om mervärdesskatten vidare i länsrätten. Efter åratals kamp

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

tvingades länsrätten i beslut medge att mervärdesskatten var Verners och Anitas.

Tro nu inte att de fått igen sina mervärdesskattemiljoner!

Den av staten tillsatte konkursförvaltaren, i en konkurs som inte var någon konkurs, håller i samarbete med kronofogden fortfarande Verners och Anitas pengar i beslag.

Ännu har förvaltaren ej sagt varför; man får dock antaga att denne den här gången hittar på någon annan grund för beslaget än "förfalskade fakturor".

Vem bär nu ansvaret för att deras egendom förskingrats, och att deras liv förstörts? Med största visshet gör ingen det.

Det solidariska samhällets myndigheter drar sig solidariskt undan allt ansvar. Man lämnar de sönderkörda konstnärerna helt åt sitt öde.

Dorothy Andersson kom i kontakt med ytterligare en kollega, från Värmland, Eva Törnkvist, som förde en förtvivlad kamp mot skolbyråkrater. Man ville avsätta henne och använde sig av de mest märkliga metoder, bl.a. försökte man få henne sinnessjukförklarad men utan att lyckas. Hon var en person, som hade många egna åsikter.

Efter att ha tagit del av detta och läst Rune Anderssons bok "Rättsstat i upp-lösning" frågade Dorothy Andersson sig:

"Var detta det svenska samhälle, hon hade undervisat om?"

KAPITEL 8

FÅNGEN 2010

På Österåkersanstalten

Fången 2010 på Österåkersanstalten fick ta emot ett en-timmes besök i veckan och ringa ett femminuters-samtal i veckan. I besöksloggaren hade han "en röd prick", vilket innebar, att han skulle betraktas som extra farlig eller besvärlig. Den röda pricken fanns där under hela häktningstiden, alltså 7 månader.

Advokaten Engstrand var ingen flitig fängelsebesökare. Han behövde heller inte bekymra sig om att skaffa fram bevis åt sin klient, för i Sverige är det åklagaren, som står för undersökningen.

Fången 2010 krävde att få träffa åklagaren. Det hjälpte inte, hur än han tjatade. Åklagare Birgit Thunved uppenbarade sig aldrig i häktet. Hon infann sig endast i tingsrätten, men hon nedlät sig inte till att tala med fången, långt mindre till att besvara hans frågor.

Han började från sin cell att sända in stämningar mot polis/åklagare för förtal och för falsk anmälan.

Det var ju fullkomligt otroliga aktstycken, som utspelats vid förundersökningen.

Hur alldeles omöjligt det var med t.ex. valutabrottet, har redan beskrivits.

Vad kan inte sägas om urkundsförfalskningen?

När en plåtslagare var på polisförhör gavs sken av att man hos Erik Andersson funnit en originalrevers, undertecknad av plåtslagaren. Denne blev utom sig av förskräckelse och trodde, att han skulle kunna krävas på betalning för reversbeloppet. Han uttalade de magiska orden:

"Det måste vara en förfalskning!"

Erik Andersson blev "på sannolika skäl" misstänkt för urkundsförfalskning.

Det fanns ingen originalrevers. Det rörde sig om en kopia av en gammal revers mellan plåtslagaren och en annan person, inte alls Erik Andersson. Den saknade dessutom aktualitet. Erik Andersson anklagades t.o.m. för bedrägeri mot leverantörer, som han bevisligen hade betalat.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Man tycktes ha fria händer att göra vad som helst, bara det producerades brottsanklagelser.

"Order kommer från högsta ort", fick fången höra.

Åklagare Birgit Thunved avskrev brottsanklagelserna, i takt med att Erik Andersson sände in stämningar mot henne och andra inblandade.

Hela hösten 1983 hade man utrett. Extra personal hade tillsatts för att utreda. Resurserna verkade outsinliga. Man hade haft tillgång till vartenda papper i familjens ägo. Åklagaren hade fått den ena respiten efter den andra med att väcka åtal.

När statsåklagare Birgit Thunved, som tredje åklagare i raden, tillträdde, fick hon också förlängd tid.

Det var mycket enkelt för tingsrätten att omhäkta, eftersom det fanns ett häktningsbeslut från Svea hovrätt, alltså ett högrerättsbeslut.

Den 17 januari 1984, en knapp vecka efter det Andersson häktats, fick Tungstedt vilande lagfart på Vaxholmstomten med köpebrevet av den 21 augusti 1983 som grund. Att det blev vilande lagfart berodde på att tomten var så stor, att kommunen måste erbjudas förköpsrätt.

Nu tillkom ytterligare ett bevis på att fastigheten tillhört Tungstedt sedan den 21 augusti 1983. När lagfartsbeviset fanns, skulle kronofogden omedelbart undanröja utmätning/kvarstad.

Andersson begärde direkt på nästa häktningförhandling att bli satt på fri fot.

Åklagaren bestred, och Erik Andersson fick förbli i häktet.

Vad spelade det egentligen för roll för henne, om fången släpptes fri?

Hon hade ju tillgång till vartenda papper han ägde.

Hade hon haft minsta lilla känsla för samhällsekonomi skulle hon ha kunnat spara in en häktesplats för c:a 30.000 kr/månad. Men statsåklagare Birgit Thunved var u.p.a. för sådana trivialiteter. Det var som bekant hennes svåger Jan Thunved och övriga tjänstemän och politiker, som optionerade bort skattepengar, t.o.m. 450.000.000 kr, utan att någon enda en hade ansvar för det inträffade.

Men statsåklagare Thunved visste, att Erik Andersson skulle bli besvärlig på fri fot. Han skulle ställa frågor, han skulle skaffa fram bevis, och han skulle skriva inlagor och sprida information.

Hon behövde arbetsro.

Den 27 mars fick Tungstedt lagfart på fastigheten med stöd av köpebrevet av den 21 augusti 1983.

Ämnade Tungstedt nu lämna in ansökan om pantbrev till tingsrätten och ansöka om att få ut pantbrevet i sin egen fastighet?

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Ja, säkert. Han skulle genast få tillgång till detta och kunna lämna det till banken.

Därmed skulle man också tvingas släppa Erik Andersson.

Men nu var det Handelsbanken, som skötte Tungstedts ärende.

Handelsbanken lämnade inte in någon ansökan om pantbrev till tingsrätten. Handelsbanken stoppade ansökan i skrivbordslådan, och där lät man den ligga.

Handelsbanken betjänade åklagaren. Det gjorde kronofogden också, så han behöll utmätningen.

Erik Andersson fick förbli i häkte.

Tungstedt överklagade kronofogdens felaktiga utmätning att utmäta hans fastighet för Anderssons påstådda och skönstaxerade skatteskulder.

Den 27 mars 1984 hade Tungstedt alltså fått lagfart på sin fastighet.

Den 10 april 1984 behandlade Svea hovrätt ärendet.

Svea hovrätt beslutade, att köpet endast skulle vara ett slags skenköp, trots att det lagligen genomförts. (Mål Ö 318/84)

Beslutet grundades på en utredning av en avdelningsdirektör på Riksskatteverket. Avdelningsdirektören var densamme som felaktigt påstått, att det fanns skatteskulder i Egendomsförmedling i Norrort AB, och att bolaget inte betalat delningskostnaden för fastigheten i Täby, trots att det fanns kvitto på detta.

Kvittot var då inte längre ett kvitto. Avdelningsdirektören och hovrätten drev Egendomsförmedling i Norrort AB i konkurs.

Avdelningsdirektören och hovrätten påstod, att den här affären var tillkommen för skens skull, trots att det fanns en lagfartshandling, som bevisade, att köpet lagligen genomförts.

Beslutet betydde, att kronofogden kunde påstå, att det var ett skenköp, och att fastigheten ännu var Anderssons, trots att Tungstedt hade lagfart på den.

En lagfartshandling var inte längre en lagfartshandling.

Erik Andersson försökte tre gånger att få häktningen hävd. Tre gånger avslog Högsta domstolen (HD) hans begäran att bli försatt på fri fot. Han fick sitta häktad för att han bedragit Handelsbanken, så att den inte kunde utfå ett pantbrev; ett pantbrev som banken var så ovillig att få tillgång till, att den ej ens ansökte om att få något pantbrev från tingsrätten.

Mycket kan åstadkommas, när ämbetsmännen håller ihop i sin maktutövning. Här samarbetade kronofogde, åklagare, tingsrätt, Riksskatteverket, hovrätten, HD och. RÅ Dessutom betjänade Handelsbanken systemet.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Solidariteten var magnifik.

Vem skulle tro en enskild, som påstod, att samtliga gjort fel? Ingen skulle ens sätta sig ned och studera de bevis individen åberopade för sina påståenden. Man ville inte tro, och man ville inte veta, att systemet kunde göra så många fel. Då var det bara så, att systemet hade rätt och medborgaren fel.

Originalkvittenser, växelhandlingar, avtal och lagfartshandlingar godtogs icke, därför att detta inte passade vissa maktspelare. Inget kontrollorgan fungerade. Byråkraternas påståenden och tyckanden ersatte medborgarens bevis.

För gemene man var detta byråkratisk diktatur.

Originalhandlingar kunde behandlas som skenhandlingar. Än märkligare skulle det komma att bli i vårt lilla land.

Som justitieminister skrev Anna-Greta Leijon ett rekommendationsbrev åt privatpersonen Ebbe Carlsson. Denne åkte runt i Europa för att söka finna personer, som kunde ge information om vem eller vilka som mördat Olof Palme. I brevet stod, att Ebbe Carlsson åkte på justitieministerns "uppdrag". Med detta brev i bagaget skulle hans chans att komma in i maktens boningar öka.

När uppdraget gick över styr, ville inte ministern tillstå, att hon givit privatpersonen Ebbe Carlsson något "uppdrag". Hon uppgav sig ha upplevt och menat något annat med detta ord.

Nu kan vi alltså inte heller vara säkra på ordens innebörd, för de skall kanske tolkas enligt någons önskemål eller upplevelser.

Juristprofessor skriver till Strasbourg

Rune Andersson berättade för en juristprofessor om häktningen.

"Man kan inte häkta folk på detta sätt", var kommentaren.

Professorn skrev en inläga till Kommissionen för de mänskliga rättigheterna i Strasbourg och begärde, att den häktade genast skulle släppas på fri fot.

Professorn hade skrivit sin begäran om frisläppande på ett gammalt formulär. Den svenske representanten i Strasbourg, Erik Friberg, sände den nya upplagan av formuläret till den häktade. Dessutom begärde han kopior på en rad handlingar. Kopiorna kostade 3 kr/styck, och fången hade 40 kr/vecka i häktesbidrag. Pengarna räckte endast till tobak och kaffe.

För övrigt kom han att bli fullt upptagen med processen i Sollentuna tingsrätt. Det dröjde, innan det gick att sända svar till Erik Friberg. Behandlingen i Strasbourg kom således att dra ut på tiden.

Fånge på civilprocess

Medan Erik Andersson satt häktad inleddes den stora civilmålsprocessen i Södra Roslags tingsrätt. Den 17 februari 1984 hölls första förberedelsen. Han fördes till rätten av fångvaktarna på Österåkersanstalten. Hans möjligheter att skaffa fram bevisning var obefintliga. Advokaten Walander yrkade, att alla målen skulle slås samman. Erik Andersson bestred på det bestämdaste. Det var en hårmsån från att advokatens yrkande skulle bifallas. Ordväxlingen var häftig. Den blev så intensiv, att rådmannen Helga Rossipal ramlade av stolen i upprördhet. Målen sammanslogs icke.

En fara var temporärt avvärjd.

KAPITEL 9

TINGSRÄTTSPROCESS

Åtal

Åklagare Birgit Thunved, som redan innan hon påbörjat utredningen omtalat, att hon skulle komma att väcka åtal på "vissa punkter", arrangerade en presskonferens, strax innan hon väckte åtal. Nyheten var tydlig av stort allmänt intresse, för det blev braskande löpsedlar och text på DN-Nords första sida den 16 februari 1984:

"Lärare misstänks för miljonbedrägeri."

I artikeln redogjorde journalisten för den räckta av brott läraren var misstänkt för, grovt bedrägeri, urkunds förfälskning, anstiftan till osann partsut-saga och grovt valutabrott mm.

Misstanke om grovt valutabrott var faktiskt avskrivet av åklagare Thunved själv, men ett brott mer eller mindre spelade ingen roll, när en stor ekobrottsling beskrevs.

Välvilligt skildrades "Handelsbanksbedrägeriet".

"Han misstänks ha vilselett banken genom att låna 500.000 kr på en fastighet som till största delen var in-tecknad. "

Som bekant hade inte läraren lånat 500.000 kr. Tungstedt var låntagare. Banken hade full täckning för hela lånebeloppet med 375.000 i pantbrev och fullgod borgen för resten, men det ville inte åklagaren tala om.

Journalisten betjänade åklagaren och förde ut den information, som passade henne.

Något samtal med den misstänkte förekom aldrig. Huruvida journalisten kontrollerade med advokaten Engstrand skall vara osagt. När åtal väcktes försvann advokaten och stoppade därmed sin klients kommunikationsmöjligheter med yttrevärlden. En häktads kontakter sköts via advokat. Denne for på semester till Rio de Janeiro.

Även om den offentlige försvararen skulle ha yttrat sig till journalisten, skulle han aldrig ändrat den "officiella" framställning, som åklagaren kungjort.

Åklagaren står för utredningen, och advokaten ville stå på god fot med

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

henne. Det var hon, som skulle ge sitt godkännande, innan tingsrätten fastställde det arvode, som han i sinom tid skulle begära för sin insats som offentlig försvarare.

Åtal väcktes för grov oredlighet mot borgenär, grov trolöshet mot huvudman, bokföringsbrott, grovt bedrägeri mot Handelsbanken, grovt bedrägeri mot Meritorinvest och kreditbedrägerier i sju fall.

Veckan före åtalet skrev även Svenska Dagbladet om läraren:

"Lärare åtalas för ekobrott"

Reportern Claes von Hofsten beskrev alla brottsmisstankarna, och hur läraren åkt ut och in i häkte under hösten 1983.

Åklagare Birgit Thunved hade beskrivit, hur läraren och en annan man vilselett en bank, så att banken betalat ut ett lån på 500.000 kr, trots att mannen "inte kunde presterade inteckningar för mer än 375.000 kr".

Åklagaren upplyste inte reportern om att det utöver dessa inteckningar fanns fullvärdig borgen för hela lånebeloppet. Åklagaren upplyste inte reportern om att banken hade kunnat utfå resterande inteckningar på 125.000 kr (= det pantbrev han skulle ha bedragit banken på), om man bara velat.

Man kan fråga sig, om inte reportern kände till att banker inte lämnar ut lån utan säkerheter. Men han förlitade sig på auktoriteter. Åklagaren hade gripit en riktigt förslagen brottsling, och det kändes givetvis angeläget att få rapportera om att samhället lyckats i kampen mot den ekonomiska brottsligheten.

Även denne journalist betjänade åklagaren. Hon fick sin version ordentligt utbasunerad. Varför fick inte fången alls komma till tals?

Den svenska samförståndsandan i all ära. Men var finns den undersökande journalistiken?

Den kanske inte behövs i ett land där "myndigheterna är en garant för rättssäkerheten". (Citat från justitieminister Sten Wickboms anförande den 24 januari 1985 för en skara verksledare).

Sollentuna tingsrätt

Rättegången inleddes den 3 april 1984. (B 821/83)

Den rörde affärstransaktioner, av vilka många låg flera år tillbaka i tiden. Erik Andersson satt häktad sedan den 11 januari. Han kunde inte skaffa fram bevis. Åklagaren hade vägrat att tala med honom och vägrat att träffa honom.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Erik Andersson begärde, att förundersökningen skulle kompletteras på flera punkter. Framställan avslogs. Han anförde jäv.

Systemet kände Erik Andersson. Rådman Sterzel biträdades av en lagfaren jurist från hovrätten. Denne beslutade snabbt, att rådman Sterzel inte var jävig.

Processen drevs vidare med obönhörlig kraft.

Advokaten Engstrand ställde helt upp på åklagarens och tingsrättens villkor. Under pauserna konverserade advokaten åklagaren. Erik Andersson satt i särskilt rum tillsammans med fängvaktarna.

"Du fattar väl, att dom sätter dit dig, som du ger dom", sade en fångvaktare, som körde honom till rätten från häktet och satt med på förhandlingarna.

Spelets regler var kända. Den som stack upp kunde räkna med hämnd.

Erik Andersson påtalade högt och ljudligt, att åklagarens påståenden var osanna. Rådman Sterzel hotade att köra ut honom. Det hjälpte föga. Han var oförbätterlig och vidhöll, att åklagaren talade osanning.

Detta hände, innan JK Hans Stark lärt ut, att man i officiella sammanhang ej nämner ord som lögn utan endast talar om att "brista i uppriktighet". Förundersökningsledaren kom ut till häktet.

"Du kan väl erkänna åtminstone något brott" vädjade han.

Fången var omedgörlig och inte alls samarbetsvillig på dessa villkor. Besökaren försökte stiga in i cellen.

"Ut härifrån! Det här är mitt revir!" skrek fången.

"Samhället borde skyddas för sådana som du!" tyckte samhällets företrädare och gick förnärmad bort.

Erik Andersson var åtalad för bedrägeri mot sju leverantörer. En av dessa var Max Karramo. Andersson hade annonserat i dennes annonsblad, som hette Tema, men vägrat betala annonsen, eftersom den ej stämde med det man överenskommit. Karramo var en förslagen ung man och ljög helt ogenerat och tydligt om det han skriftligt utlovat om sitt Temablad. Erik Andersson påfordrade kompletterande utredning om Karramos löftesskrift. Begäran avslogs. Han begärde att få fram uppgifter från polisförhör med Karramo för att kunna direkt påvisa lögnerna. Begäran avslogs. Beslutet kunde överklagas endast i samband med dom och slutligt beslut.

Det viktigaste vittnet för Erik Andersson var försäljningschefen vid Veitsiluoto OY, Peter Nissén.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Åklagaren vägrade att kalla denne. Erik Andersson yrkade, att rätten skulle kalla honom. Yrkandet avslogs.

Resultatet blev, att Andersson själv skulle tvingas bekosta Nisséns resa, om han ville ha detta vittne. 40 kr/häktesvecka räckte inte långt, även om han suttit inne bra många veckor. Den offentlige försvararen, advokaten Engstrand, hade inte upplyst om att det fanns rättshjälp för vittnens resekostnader. Man fick sig väl ett gott skratt, när fången inte på egen hand hittat något om detta i lagboken eller i annan juridisk litteratur. Han brukade ju gärna använda den litteraturen på egen hand.

Engstrand lämnade över en liten handskriven lapp till Dorothy Andersson. Enligt advokaten hade Nissén låtit hälsa, att han inte skulle infinna sig i rätten, om han inte fick 4.000 kr i förskott.

Detta skulle definitivt förhindra, att Nissen kom.

Strax före lunch en dag meddelade Erik Andersson tingsrätten, att Nissén skulle komma till Sollentuna för att vittna morgonen därpå. Advokaten Engstrand satt som på nålar. Efter det att förhandlingen avslutats, ilade han iväg för att ringa till Kemi i Finland. Hans uppdrag var att hindra vittnet Nissén att resa de 100 milen till Sollentuna.

Engstrand hade förvissat sig om att planet skulle avgå från Kemi klockan 12.30. Trots att Erik Andersson hade lyckats förhala förhandlingen i tingsrätten ända till klockan 12, var advokaten Engstrand säker på att hinna stoppa Nisséns resa.

Vad Engstrand ej räknat med var att klockan 12 svensk tid var planet med Nissén redan på väg, då planet avgick 12.30 finsk tid. Han hade glömt tidsförskjutningen mellan svensk och finsk tid.

Med hänsyn till alla de försök som åklagaren Birgit Thunved, rådmannen Georg Sterzel samt advokaten Lars Engstrand medverkat till för att hindra Nisséns vittnesförhör, kan det anses uppenbart, att de i samråd och tillsammans sökte hindra vittnet Peter Nissén att vittna i rättegången i Sollentuna tingsrätt.

Nissen anlände i tid till rättegången. Han meddelade, att han aldrig hade krävt några 4.000 kr i förskott för att vittna.

Rune Andersson spelade in hela rättegången på band.

Han kommer att dömas hårt

Strax innan domen skulle avkunnas bevistade Dorothy Andersson ett Exodusmöte. Exodus var en nybildad förening av personer, som av olika anledningar frusits ut från sina arbetsplatser runt om i landet.

Hon hade genom Rune Andersson lärt känna en av föreningens ledare, Fritz G. Pettersson. Denne man hade påtalat, att det inte gick rätt till med fakturering och annat i ett av landstingets företag. Petterssons chef hade också blivit dömd för vissa av oegentligheterna.

Den dömda chefen fick behålla sitt jobb, men Pettersson, som påtalat oegentligheterna, avsattes.

Det var många märkliga företeelser, som avslöjades på mötet.

Speciellt noga lyssnade hon till en man i 50-årsåldern. Att det var en vederhäftig man hördes genast.

När mötet närmade sig sitt slut, tändes ett ljus i henne. Hon gick fram till mannen och frågade:

"Är du inte Staffan Delin?"

"Jo", svarade mannen.

Det var över tjugo år sedan de träffats. Staffan Delin och Erik Andersson hade laborerat tillsammans på en doktorandkurs i kemi vid Uppsala universitet. De hade alla tre umgåtts mycket flitigt.

Staffan Delin hade haft en framstående forskartjänst vid läkemedelsföretaget Astra. Vad han hade varit med om finns återgivet i slutet på detta avsnitt.

"Erik kommer att få ett mycket hårt straff, när han vågat sig på att kritisera överheten. Man skall underkasta sig dom som utövar makt"

Orden skrämde och oroade. Det var ju Sverige han talade om.

Hon visste, att Erik kontrollerat alla sina affärer med advokat. Dessutom fanns utlåtande från straffrättsdocenten Suzanne Wennberg inlämnat till tingsrätten. Hon hade skrivit, att det, som Erik åtalats för, inte var brott, och hon var ju expert och skulle aldrig riskera sitt namn på utlåtanden, om hon inte var säker på Eriks oskuld.

Staffan Delin kunde väl inte ha rätt?

Men året var 1984!

Staffan Delin hade en fil. lic. i kemi. Han hade varit anställd som forskare vid AB Astra i Södertälje. Han berättade, vad som hänt honom:

Han hade ställt sig kritisk till det sätt på vilket den svenska naturvården utformats. Han hävdade, att avfall bildas genom att resurser av olika slag bryts ned. Dagens avfall är gårdagens resurser. De reningsverk som byggts och

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

fortfarande byggs förmår endast bryta ned avfall till annat avfall. Han hävdade också, att reningsverken därför i själva verket inte är några reningsverk. De motverkar i stället den resursförnyelse, som dem förutan skulle ske i naturen. Han hade patenterat ett reningsverk 1972, som i motsats till de gängse "reningsverken" bygger upp nya resurser ur avfallet. 1973 inbjöds han till Salzburg i Österrike för att föreläsa om detta och om konsekvenserna för miljön av den pågående teknologiska utvecklingen.

En av deltagarna på konferensen, Anders Ejerhed, som var där i egenskap av utredningschef vid Civilingenjörskörbundet i Sverige, kom fram till honom efteråt och uppmanade honom att skriva en bok, eftersom han bedömde att det handlade om frågor av ytterst central betydelse. Ejerhed sade, att han hade för avsikt att presentera materialet för Martin Ferm, som vid den tiden var ordförande i Naturvetenskapliga Forskningsrådet. Så skedde också. Ferm läste boken och gav Delin i uppdrag att utarbeta en promemoria för Naturvetenskapliga Forskningsrådets räkning. När denna var klar fick Delin i uppdrag att utarbeta ett antal riksdagsmotioner. Syftet med dessa skulle vara att föra in energi och resursfrågorna i den politiska debatten från de utgångspunkter, som Delin hävdade. Han fick också i uppdrag att för den då aktuella Energiprognosutredningen skriva "Energi i ett långtidsperspektiv", som ingår som bilaga 13 i utredningen (SOU 1974:65).

Nu började emellertid märkliga saker att hända honom. Han uppkallades till forskningschefen på Astra, professor Berndt Sjöberg, som i ytterst bryska ordalag förkunnade, att han blivit uppringd av en mycket framstående person i samhället, och att denne berättat för honom, att Delin skrivit en promemoria åt Naturvetenskapliga Forskningsrådet. Den promemorian sades vidare ha skadat Delins vetenskapliga rykte så till den grad, att Delin förlorat all auktoritet och trovärdighet, och att forskningschefen följaktligen inte kunde ha förtroende för Delin. Vad som stod i promemorian hade forskningschefen inte tagit del av, och det intresserade honom tydligen inte heller. Det räckte med telefonsamtalet.

Delin avstängdes sedan från allt praktiskt experimentellt arbete. Han och hans medarbetare fick inte tillträde till den odlingsutrustning, som var förutsättningen för att han skulle kunna bedriva sin forskning. Denna utrustning, liksom forskningsprojekt i övrigt, var bekostat av Styrelsen för Teknisk Utveckling (STU). Därför kom också en dag, när det skulle skrivas redogörelse till STU, och projektet skulle redovisas.

Forskningschefen begärde i det läget, att Delin skulle skriva en rapport med uppiktade resultat. När Delin vägrade, hotade forskningschefen honom och

sade, att han skulle skjutas som en hund. Förmodligen ville han skrämma Delin till underkastelse.

Det har sedermera visat sig, att professor Sjöberg själv författat en rapport med uppdiktade resultat, som skickades till STU. Staffan Delin vände sig till företagetss juridiska avdelning. Handläggare där blev Christer Nordén. Denne började med att bestrida, att Sjöberg uppmanat Delin att skriva någon falsk forskarrapport och med att begära in en kopia av den falska rapport, som Delin vägrat skriva. Delin kunde bara prestera en kopia av det dokument, genom vilket han reserverat sig mot att skriva den falska rapporten. Nordén kontrade med att anklaga Delin för att utan grund ha hävdad, att en falsk rapport förelegat och hävdade, att professor Sjöberg bara begärt in en mera tillfredsställande rapport över de försök som gjorts och över de resultat som uppnåtts. Delin frågade sig, hur någon skulle kunna göra detta utan att ha fått använda den nödvändiga utrustningen.

I det här läget polisanmälde Delin Astra. Åklagaren gjorde ingen förundersökning med hänvisning till att det rörde sig om en arbetskonflikt, som skulle handläggas av arbetsdomstolen. Facket kopplades in. Man nådde en "förhandlingslösning", vilken innebar, att Delin tillerkändes det högsta avgångsvederlag som arbetsdomstolen kunde utdöma, mot att Delin inte stämde Astra. Delin försattes således i den situationen, att han antingen tvingades godta uppgörelsen eller gå tillbaka och "arbeta" under en chef, som hotat att skjuta honom som en hund.

Att ett välrenommerat företag som Astra betalat ett så pass stort avgångsvederlag till Delin är besvärande för honom på arbetsmarknaden. Vem vågar anställa en sådan person? Han uppfattas som svår att "samarbeta" med. Därför har han under 8 år tvingats överge forskningen och bli lärare.

Numera är han verksam vid tekniska högskolan i Luleå. Han har också medverkat som vetenskaplig expert i informationsskriften, Det naturliga steget, som utgått till hela svenska folket.

Så inte kan väl Staffan Delins vetenskapliga rykte sakna vare sig auktoritet eller trovärdighet? Han följer sitt samvete även om detta skulle leda till att han kommer i konflikt med "mycket framstående personer i samhället".

Dom DB 400/1984

Domen avkunnades den 24 maj 1984 (DB 400/84). Erik Andersson blev fälld på sex av de sju anklagelsepunkterna och dömdes till 20 månaders fängelse och skulle sitta häktad, till dess domen vann laga kraft. Straffrättsdocenten hade haft möjligheter att mest utförligt studera Handelsbanksbedrägeriet. Hennes slutsats lød:

"Varken Andersson eller Tungstedt har gjort sig skyldig till bedrägeri (fullbordat brott eller försök)".

Tungstedt hade läst upp hela detta utlåtande i rätten.

Hennes slutsatser för Erik Anderssons del i de övriga åtalspunkterna lød på samma sätt.

Advokaten Engstrand vägrade att läsa upp utlåtandet.

Erik Andersson läste själv upp det.

I domen fanns inte ett ord om utlåtandet.

I själva verket fanns det inte många ord som var sanna i den domen.

Flera tjänstemän försökte förmå Erik Andersson att nöjdförklara sig med domen. Eftersom han suttit häktad i 7 månader, skulle han genast få frigång. Detta skulle underlätta civilprocesserna i Södra Roslags tingsrätt, meddelades det honom.

Han lydde inte rådet.

Tungstedt frikändes beträffande bedrägeriet mot Handelsbanken. Erik Andersson dömdes.

I häktet på hösten 1983 hade man kommit in till Erik Andersson och försökt delge honom, att kronofogden utmätt fastigheten i Vaxholm för hans sköns-taxerade skatteskulder. Han påtalade redan då, att fastigheten var såld den 21 augusti 1983, och menade att kronofogden fick rätta till sina felaktiga utmätningar.

Men detta synsätt var mycket allvarligt. I full konsekvens med Erik Anderssons "väl ådagalagda inställning till olika myndigheter" hade denne säkert betraktat "utmätningarna som just nulliteter och fäste därför inte något avseende vid dem. En sådan attityd från hans sida är dock betydelselös och mest ägnad att skada honom själv." (Dom DB 400/84 sid. 38)

Rådman Sterzel skrev, att Erik Andersson vilselett banken genom att han undertecknat en försäkran med den innebörden, att pantbrevet omedelbart skulle kunna tillställas banken.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Han hade bevisligen aldrig skrivit på någon sådan försäkran.

Det enda han undertecknat var ett medgivande, att Handelsbanken kunde ta ut pantbrevet. Även detta var helt onödigt, då banken skulle få ut sitt pantbrev även om medgivande ej kommit till stånd.

Vidare skrev rådman Sterzel, att Erik Andersson haft vinning av Tungstedts lån, därför att han fick "sina skulder och därmed sammanhängande räntekostnader avvecklade" (sid. 37 i domen).

Men samtidigt frånhände han sig en stor skärgårdstomt. Han fick inte ett öre av 500.000-kronorslånet. Däremot förlorade han 250.000 kr på grund av åklagarnas, domstolarnas och kronofogdarnas samt även Handelsbankens aktiviteter i denna del.

Tingsrätten ogillade åtalet på en punkt, bedrägeri mot Meritor Invest.

Andersson hade på våren 1983 ansökt om ett lån på 100.000 kr på flickornas fastighet i Sälen utan borgen, men med pantbrev som säkerhet. Åklagaren försökte få detta till bedrägeriförsök.

På fastigheten fanns lån om 75.000 kr. Den var värderad till 600.000 kr.

Ett år senare beviljades lån på samma fastighet med 450.000 kr, utan borgen!

Allmän inledning

Rådman Sterzel skrev en allmän inledning till domen.

Handläggningen av både målet och den föregående utredningen hade "blivit komplicerade på ett sätt, som är sällan förekommande inom svenskt rättsväsen".

Erik Andersson hade kritiserat allt. Vissa felbedömningar ansågs oundvikliga, men i "de delar som kommit under tingsrättens prövning har rätten emellertid inte i något fall kunnat notera att fel gjorts i sådana hänseenden att Erik Andersson därigenom betagits möjligheten att på ett korrekt sätt få sin sak prövad".

Advokaten Engstrand ansågs ha "lagt ned mycket stor tid, långt utöver vad som är normalt".

Vid genomgång av akten framgår, att advokaten inte gjort någonting. Den lilla papperslappen, med vilken Engstrand försökte hindra Veitsiluoto OY:s försäljningschef Peter Nissen att vittna, visar, att advokaten inte arbetade för sin klient.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Det som står i en dom skall vara sant.

Det menar också rådmän Sterzel, uppvuxen inom en gammal domarätt. Han visste, att det förekommit fel vid handläggningen. De är "i vart fall enbart att tillskriva Erik Andersson själv". När det gällde tingsrätten saknades anledning att antaga annat än att tingsrätten fått "alla förekommande frågor av betydelse **någorlunda** tillfredsställande belysta." (fetstil; förf)

Innan en medborgare dömes, skall det "stå utom allt rimligt tvivel", att ett brott begåtts. Frågorna skall vara tillfredsställande belysta. Men rådmän Sterzel medgav, att så inte var fallet.

En häktad person, som fått alla sina bokföringshandlingar beslagtagna och hoprörda i myndigheternas svarta sopsäckar, saknar möjligheter att försvara sig. Den häktade kan inte själv få fram bevis. Advokaten skaffar inte fram bevis. Åklagaren skall sköta utredningen. Åklagaren talade inte med Erik Andersson. Åklagaren underlät att lägga fram avgörande bevis. Åklagaren åsidosatte lagen (23:4 RB), som ålägger henne att ta med de omständigheter, som talar för den misstänkte. Åklagaren hade t.ex. åtalat Andersson för bedrägeri mot Nordisk Transport AB. Efter det att stämning väckts, begärde hon komplettering. Hon visste inte, vem som beställt tjänsten.

Erik Andersson hade långt innan åtalet begärt att få förundersökningen kompletterad. Detta hans yrkande avslogs som vanligt.

Rådmän Sterzel samarbetade med åklagaren och ansåg det "stå utom allt rimligt tvivel", att bedrägeriet mot Nordisk Transport begåtts av Erik Andersson, trots att man inte ens visste vem som beställt tjänsten av bolaget.

Det fanns flera bevis, som åklagaren undanhöll. Men det var inte så noga med bevis. Det viktigaste var att få döma den kritiske och uppkäftige läraren och få stopp på hans skrivelser.

Erik Anderssons "ständigt återkommande invändningar av berört slag" är "ägnade att allvarligt rubba tilltron till hans trovärdighet i stort", skrev rådmän Sterzel i den allmänna inledningen.

Dessa ständiga invändningar är en anomali i ett land, där man odlar dogmen om byråkratins ofelbarhet.

Svenska Dagbladet rapporterade, att läraren dömts trots sin kamp mot rätten. Det var samme reporter, som skrivit en artikel, innan åtalet väcktes. Nu hade han läst den allmänna inledningen till domen och meddelade, att rätten tappat tilltron till läraren på grund av dennes agerande i rätten.

Reportern hade, efter första artikeln, blivit informerad om att hans rapportering inte var korrekt den gången. Dorothy Andersson ringde nu upp efter den andra, men reportern hade läst den allmänna inledningen och var helt säker på sin sak. Iskallt avfärdades hennes invändningar. Han nedlät sig inte till att tala med henne.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Hon kände sig fullkomligt vanmäktig i sitt eget land. Reportern ville inte ens lyssna, när hon ville påtala, att det fanns fel i hans artikel.

Det var en stjärnreporter, hon talat med. Det var helt klart. Denne belönades nämligen året efter av Advokatsamfundet och hovrättspresidenten Birgitta Blom för sin "kunniga och sakliga rapportering av rättsfrågor".

Hungerstrejk

Advokaten Engstrand arvoderades med 170.710 kr.

Erik Andersson stämde Engstrand på skadestånd, för att denne hindrat hans försvar. Han försökte på alla sätt att bli av med sin advokat.

"Domen är svår att penetrera", skrev advokaten till sin klient.

"Vill du, så överklagar vi", fortsatte han.

Fången ville byta advokat!

Dorothy Andersson och Rune Andersson gick till Svea hovrätt. De skulle förhöra sig, om det överhuvudtaget var möjligt att få byta försvarare. De talade en stund med en sympatisk handläggare.

"Vi väger för och emot", förklarade denne och formade händerna till vågskålar. Det är dyrbart för samhället att mitt i en process byta advokat, men å andra sidan ...

"Nu går vi Rune", sa Dorothy Andersson.

"Jag vet precis, hur vågskålarna brukar väga".

"Det är bara demonstrationer och flygblad, som hjälper", hade Rune Andersson sagt.

Dorothy Andersson förstod inte riktigt, men hon hade betalat 125 kr för ett demonstrationstillstånd. Rune Andersson och hon författade flygblad. Han hade ringt runt för att försöka få kontakt med en god advokat. Efter vissa efterforskningar fann han en, som också var villig att ställa upp. Dessutom hade han gått runt till alla tidningsredaktioner och informerat om de planerade aktiviteterna.

Det var studentexamen. De lovade ekipagen med sjungande ungdomar åkte förbi, när Dorothy Andersson och Rune Andersson gick för att hämta sina flygblad. Hon hann inte hämta sin egen student, yngsta dottern Eva.

När Birgitta slutat sitt arbete, åkte hon och Eva ut till häktet i Österåker för att hälsa på sin pappa.

Han fick titta på studentbetyget. Den häktade läraren blev så glad, att han inte kunde låta bli att visa upp det för personalen.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Dagen avslutades med att den "nybakade" studenten bjöds på läsk och bakelse. Hon och modern tillbringade några timmar på ett café i Gamla stan. Deras konversation var nog unik för ett sådant tillfälle.

Senare på kvällen ringde en ung kvinnlig journalist från Expressen. Dorothy Andersson och hon samtalade nästan hela natten.

Pingstafton 1984 var kall. Dorothy Andersson fällde upp sin säng på Sergels torg och började sin hungerdemonstration för att få en ny advokat och sprida information om vad som hänt.

Det är inte mycket folk kvar i staden under en pingsthelg.

Tidningarna, press och radio var informerade om hennes strejk av de nya vännerna. Inget intresse fanns. Hon väntade på "sin journalist", som inte kom.

Många privatpersoner stannade hos henne. Flera berättade om vad de hade upplevt i samhället. Alla uppmanade henne att hålla ut.

Rune Andersson vaktade, stödde och uppmuntrade.

Annandag pingst fick hon besök av den kommissarie, som hade sagt "Så här gör vi", när Anderssons klagat över att man inte upprättat beslagsprotokoll vid husrannsakan.

"Du skall inte ligga här och frysa!" tyckte han.

"Du bryr dig inte ett dugg om oss! Du kan gå!" snäste hon.

Nöjt konstaterade hungerdemonstranten och hennes beskyddare, att djungeltelegrafan om hennes demonstration nått de mest betydelsefulla grupperna, nämligen de byråkrater, som medverkat till den situation, som nu förelåg.

Det blev vardag. På eftermiddagen ringde "Journalisten" hem till Birgitta och meddelade, att hon genast efter pingstledigheten ringt till Svea hovrätt och hört sig för, hur det gått med advokatbytet.

Hon fick reda på att Erik Andersson fått byta advokat!

Skälet uppgavs vara, att han stämt sin advokat.

Statens ökade advokatkostnader vägde lättare, än de tyngder Anderssons nu hade i sin vågskål.

Dorothy Andersson packade ihop sin säng. Den unga prostituerade flickan, som några gånger suttit på sängkanten och pratat, kom springande och gratulerade.

Hennes storhet räckte till att känna glädje åt en medmänniskas framgång.

Inte tillräckliga häktningsskäl

Den nye advokaten, Bengt Sternung, ringde Dorothy Andersson på midsommarafton och bad henne åka ut till Österåker och hämta Erik. Genast efter tillsättningen som ny offentlig försvarare hade han skrivit en inlaga till Svea hovrätt. Han påtalade, att häktningsskälet "risk för fortsatt brottslig verksamhet" brukar vara tillämpligt på sedlighetsförbrytare och grova återfallsförbrytare. Det var inte relevant i detta fall, tyckte advokaten Sternung. Det tyckte inte heller Svea Hovrätt den här gången, trots att det var Svea Hovrätt, som häktat honom.

Hovrätten anförde, att "det inte längre förekommer tillräcklig anledning att hålla Andersson häktad." (B 1402/84)

Den 24 maj 1984 hade Sollentuna tingsrätt avkunnat sin dom och fastställt, att han skulle sitta häktad, till dess domen vann laga kraft.

Nu, en månad senare, upphävdes - utan en enda motivering - rådmann Sterzels dom beträffande häktningen.

Granskning av dom DB 400

Erik och Dorothy Andersson analyserade Sollentuna tingsrätts dom. De lyssnade till Rune Anderssons bandinspelningar, de läste vittnesförhørsutskrifter, polisförhör och protokoll från förhandlingarna.

Det mest frapperande var vittnesförhørsprotokollen. Stora delar av vittnesmålen var ersatta med prickmarkeringar. På Rune Anderssons bandinspelning hördes tydligt, vad vittnena sagt. För att ytterligare kontrollera saken, lyssnade de alla tre på tingsrättens egna vittnesförhørsinspelningar. På dessa hördes tydligt, vad vittnena sagt. Tingsrättens vittnesförhørsband kopierades.

En systematisk genomgång gjordes.

Vittnesmålet, avgivet av Veitsiluoto OY:s försäljningschef Peter Nissén, var mycket betydelsefullt. Åklagaren och rådmann Sterzel hade på alla sätt sökt förringa Erik Anderssons arbete för detta bolag. Åklagaren vägrade att kalla honom som vittne liksom tingsrätten. Som bekant försökte också den offentlige försvararen advokaten Engstrand hindra Nissén att komma till Sollentuna tingsrätt.

Vid förhandlingen i tingsrätten hade Nissén utfrågats av Erik Andersson, om hans betalningar till Veitsiluoto OY gått genom bank. Nissén bekräftade, att allt gått genom bank. Han omvittnade, att den svenska polisen begärt hjälp av Veitsiluoto OY, och att det informerats om "datum, belopp, banker, allti-

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

hop". När man lyssnade på bandinspelningen av vittnesförhöret hördes tydligt, vad Nissén sade, men i tingsrättens utskrift av samma förhör står:

"datum, banker, alltihop."

Nissén bekräftade, att man på Veitsiluoto OY kunnat ta fram uppgifter "på några minuter, det är ju ingenting för det är ju bokfört".

I tingsrättens vittnesförhørsutskrift (band 449) blev detta: "Åtminstone kan jag ta fram såna uppgifter på lagret men nu är det ju ingenting ..."

Genom dessa felskrivningar och punktmarkeringar kom Nisséns vittnesmål att verka obegripligt. Ingen skulle i efterhand kunna ta reda på vad det viktigaste vittnet verkligen sagt.

Här försökte Erik Andersson genom vittnesförhöret med Nissén visa, att åklagarens förundersökningar ej gått rätt till.

Detta fick han inte avslöja, och det fick absolut inte framkomma i några protokoll. Därför förvanskades helt enkelt utskriften.

Åklagaren föregav också, att det, vid det tillfälle då Erik Andersson skulle ha begått en del av de påstådda brotten, inte fanns något avtal mellan honom och Veitsiluoto OY. Inte ens åklagaren skulle kunna komma på idén att påstå, att någon, med ett sådant förmånligt avtal, skulle kunna tänkas inleda samarbetet med att begå ett brott, vilket genast skulle ha inneburit, att avtalet sagts upp. Detta föll på sin egen orimlighet.

Statsåklagare Birgit Thunved undanhöll bevis. Nisséns avslöjanden i vittnesförhören att verksamheten med det finska företaget upphörde, när Erik Andersson "burades in" var i själva verket förödande. Därigenom avslöjades, att det var åklagarens åtgärder mot Erik Andersson i september 1983, som utgjorde anledningen till att avtalet med Veitsiluoto upphörde att tillämpas.

Utskrifter av tingsrättens bandinspelning av vittnesförhören med Peter Nissén (N). Åklagaren (Å) och EA frågar:

"Sterzelutskriften".

N: Det är ju så att det här bolaget aldrig kom igång nu för att det xxxxx var alltså inte möjligheter till det. Anderssons ... om det ska sägas på svenska vad det är frågan om.

Å: Vaddå.

N: Andersson ... om det ska sägas på svenska vad det är frågan om.

Den korrekta utskriften.

N: Det är ju så att det här bolaget aldrig kom igång därför att det gavs inte möjligheter till det. Andersson burades in, om det ska sägas på svenska.

Å: Vadå?

N: Att Andersson burades in då han skulle starta det här bolaget, om det ska sägas på svenska liksom vad det är fråga om.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Prickmarkeringarna kom alltså inte till av en slump. Allt som var obekvämt för myndigheterna prickmarkerades. Inte minsta skugga skulle kastas över myndighetsåtgärderna. Det var Erik Andersson, som skulle skymfas och kränkas. På allt sätt måste rådmän Sterzel och statsåklagare Thunved dölja det förhållandet, att åklagaren och tingsrätten förorsakat stoppet på verksamheten genom att häkta Erik Andersson i september 1983.

För att dölja att myndighetsåtgärderna var den direkta orsaken till att Erik Anderssons verksamhet stoppats, och att åklagarens bedrägerianklagelser var rena påhitt manipulerades utskriften av vittnesförhørsprotokollet.

Det bör observeras, att förvanskningarna av just detta avsnitt var mycket medvetet gjorda. Nissén sade ju två gånger, att verksamheten avbröts, när Erik Andersson burades in, och båda dessa utsagor underlät man att skriva in i vittnesförhørsprotokollet.

Att man var medveten om vad man gjorde framgår av att rådmän Sterzel helt enkelt gav "order" om att vittnesförhørsbanden skulle förstöras. De skulle minsann förstöras innan Erik Andersson släpptes ut ur häktet och fick chansen att lyssna på banden.

Erik Andersson dömdes för kreditbedrägeri mot Max Karramo. "Vad som framkommit rörande Erik Anderssons agerande i den delen (jfr avsnitt 6. 12) ger nämligen tillräcklig grund för att finna styrkt att han, **redan när han beställde annonsen**, var besluten att aldrig betala för den". (sid 68 i DB 400) (fetstil; förf.)

Nu var det så med Karramos faktura, att den i själva verket var en "bluff-faktura". Att detta var helt tydligt framgår av att Södra Roslags tingsrätt senare kom att underkänna "fakturan". (I Walander-målet.) Men rådmän Sterzel han dömde Erik Andersson för bedrägeri för att han inte betalat Karramos luftfaktura.

Vid förhandlingen i Sollentuna tingsrätt hade Andersson invänt, att den annons han beställt och fått införd i Karramos tidskrift Tema inte stämde överens med det, som utlovats. Han redogjorde också för att Karramo meddelat, att Tema utgick i 112.500 ex, att den utkom varje månad, och att det var en 16-32 sidor stor tidning, som gick ut till alla finska hushåll i Sverige.

För att kunna påvisa, att Karramos Tema i själva verket bara bestod av två lösa blad och inte var någon tidning alls, och att Karramo vilselett Erik Andersson, begärde denne att få återlämna protokollen från polisförhören med Karramo samt annat förundersökningsmaterial som bevisning.

Denna framställan avvisade rådmän Sterzel snabbt och kategoriskt. Långt senare, när Erik Andersson fick tillgång till protokollet, upptäckte han, att rådmän Sterzel motiverat avslaget till hans begäran att få tillgång till förunder-

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

sökningsprokollet med att han skulle ha framställt sin begäran, efter det att Karramo avlagt sitt vittnesmål och efter det, att han lämnat tingsrättens lokaler.

Vid nästa förhandling begärde Erik Andersson således på nytt att få tillgång till förundersökningsprotokoll. Han hade inte kunnat slutföra utfrågningen av Karramo, eftersom denne vägrat besvara frågor, inte ålagts att besvara frågor utan avlägsnat sig under förevändning av att han hade så bråttom.

Denna gång fattade rådmän Sterzel följande beslut:

"Andersson erinras om att tingsrätten tidigare avslagit begäran av Andersson att få återropa sistnämnda uppgifter i förundersökningsprotokollet" "Tingsrätten finner ej skäl till ändrat ståndpunktstagande i denna fråga" (Huvudförh. prot. sid. 45)

När Erik Andersson hindrades återropa bevisning mot Karramo, yrkade han, att tingsrätten skulle protokollera, att Karramo vägrat svara på frågor och avvikit från tingsrätten: Tingsrättens protokoll från huvudförhandlingen, sid. 46, anger: "Andersson hemställer att tingsrätten måtte komplettera huvudförhandlingsprotokollet - aktbil. 484 A, sid. 32, femte stycket - med angivande bl.a. att Karramo förklarat sig ha bråttom och att Karramo vägrat svara på ytterligare frågor från Andersson. "

Svaret på denna hemställan blev enligt protokollet, sid 46: "Tingsrätten avslår Anderssons begäran. Andersson hänvisas att föra talan mot beslutet i samband med dom eller slutligt beslut."

Erik Andersson skulle inte få tillgång till bevis, och Karramo skulle inte behöva svara på frågor.

Denne begärde under förhöret, att advokaten Engstrand skulle ställa frågorna i stället för Erik Andersson. Dessutom påtalade han, att han hade så bråttom, att "han skulle gå om fem minuter". Utfrågningen hade börjat bli besvärande, och han ville iväg fortast möjligt. Karramos trovärdighet var i fara, men detta måste döljas.

Hur skulle det gå till?

Jo, genom att rådmän Sterzel helt enkelt raderade från vittnesförhørsbandet.

Följande ordväxling förekom i tingsrätten:

Erik Andersson frågade: **Svarar Karramo på några frågor mer, eller?**

Karramo svarade: **Nä, det gör han inte, han skall gå om fem minuter.**

Det **fetstilta** raderades bort.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Skälet till att Karramo vägrat svara på flera frågor berodde på att Erik Andersson avslöjat honom och hans tidning alltför tydligt. Inget av detta skulle få framkomma i protokollen.

Men Rune Andersson hade spelat in hela rättegången på band.

Sekvensen med att Karramo skulle "gå om fem minuter" hörs tydligt på hans bandinspelning.

Det finns således klara bevis för att delar av vittnesutsagan raderats bort på tingsrättens band i försök att inte röja Karramos bristande trovärdighet.

Svårigheterna med Karramos trovärdighet blev likväl större och större. Han avslöjades än mer. I sitt vittnesmål påstod han: (band 446)

"Vi har alltså haft revision av Reklamstatistik AB och vår referens där är Mikael Sevstrand. Och upplagan finns alltså styrkt där officiellt." "Det går alltså **inte att ifrågasätta upplagan**". (fetstil;förf.)

Dorothy Andersson hade lyckats få kontakt med en anställd på Reklamstatistik AB, vilken kunde komma och vittna.

Erik Andersson utfrågade denne, om det beträffande Karramos tidskrift kunde ges "något utlåtande hur många exemplar som utskickats från posten" av tidningen Tema.

Svaret blev: "Nej."

"Kan ni ge något utlåtande hur många exemplar som tryckts?"

Svaret blev: "Nej."

Tydligare än så kunde väl inte ett avslöjande bli?

Den 15 maj 1984 fattade rådman Sterzel beslut om att de bandinspelade vittnesförhören, i "enlighet med protokollskungörelsen", skulle förstöras efter det att domen vunnit laga kraft: "Sedan fonogrammen över de utsagor som upptagits vid huvudförhandlingen i målet återgivits i vanlig skrift skall de bevaras till dess lagakraftäggande avgörande föreligger i målet varefter de med stöd av 12 § protokollskungörelsen (1971:1066) för de allmänna domstolarna omedelbart skall förstöras." (Huvudförhandlingsprotokoll, sid. 64 i mål nr B 821/83).

Från häktet begärde Erik Andersson att få lyssna på de bandinspelade vittnesförhören. Begäran avslogs.

I domen den 24 maj 1984 står:

"Erik Andersson skall i häkte avbida att denna dom vinner laga kraft i ansvarsdelen." (Dom 24. 5 1984 nr DB 400, sid. 4).

I protokollskungörelsen står det, enligt rådman Sterzel, att banden omedel-

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

bart skall förstöras, då domen vunnit laga kraft. Kontrollerar man protokollskungörelsen finner man, att det inte alls står, att banden skall förstöras.

I protokollskungörelsen står:

"Fonogram bevaras till dess två månader förflutit från det rätten avgjort målet eller ärendet. Fullföljes talan, bevaras dock fonogrammet till dess målet eller ärendet avgjorts genom dom eller beslut som vunnit laga kraft.

Fonogram som återgivits i vanlig skrift får förstöras".

Men bandförfalskningarna skulle göras oantastliga, genom att banden skulle förstöras. Erik Andersson skulle hållas i häkte, så lång tid, som det behövdes för att få banden förstörda.

Ändamålet helgade medlen.

- Först hindrade rådman Sterzel den häktade att få fram bevisning.
- Sedan raderade han bort delar av Karramos vittnesutsaga.
- Till sist tog han till ett felaktigt påstående om att det stod i protokollskungörelsen, att banden skulle förstöras, sedan domen vunnit laga kraft.

Erik Andersson lyckades i tingsrätten, trots att rådman Sterzel på alla sätt sökte hindra honom, avslöja Max Karramo som en annonsbedragare.

Själv visste han inte vid denna tid något om dennes antecedentia, vilket däremot rådman Sterzel och statsåklagare Thunved kände till.

Den 30 mars 1983 dömdes Karramo till fängelse för olaga vapeninnehav vid Södra Roslags tingsrätt. (DB 308/83)

Men det var inte det enda den unge mannen, född 1957, var dömd för. I hans kriminalregister fanns registrerat, att han var dömd för häleri, övergrepp i rättssak och vållande till annans död.

Det behövdes en räkka okonventionella metoder för att få den ostraffade 53-årige gymnasieadjunkten att framstå som "långt mindre trovärdig" än den för ett flertal grova brott lagförde 27-årige återfallsförbrytaren Max Karramo, som fullständigt avslöjats med att ljuga om sin tidning Tema.

Han fortsatte på brottets bana. En kort tid senare lurade han Cancerfonden på stora belopp, men detta hölls i diskret tystnad.

Skriverier hade inneburit obehag för personer i samhällets topp. De privilegerades integritet måste skyddas.

Rune Andersson och Erik och Dorothy Andersson kopierade tingsrättens vittnesförhørsband i relevanta delar. De visade, hur illa tingsrättens egna vittnesförhørsprotokoll överensstämde med tingsrättens egna vittnesförhørsinspelningar.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Materialet sändes till JO, hovrättspresidenten Birgitta Blom, justitieministern, justitiekanslern och tidningsredaktioner.

De tre utgick från, att någon skulle ingripa, när det bevisades, att det skedde uppenbara förfalskningar i svensk domstol.

Hovrättspresidenten intygade falskt att det inte fanns "någon anledning till anmärkning mot utskrifterna".

JO Anders Wigelius beslutade om följande:

"Vad som har framkommit är emellertid inte av sådan art att jag finner anledning att vidta några ytterligare åtgärder. I stället avskriver jag ärendet från vidare handläggning." (1452-1985)

JO-Wigelius beskyddade ånyo sina kollegor.

Den administrativa chefen på Svea hovrätt informerades, och han ansåg, att vittnesförhören skulle skrivas om.

Vittnesförhören skrevs aldrig om.

Politiker informerades. De flesta underlät att svara. De som svarade visade en mycket nedlåtande attityd. "Det är klart, att vi inte godkänner förfalskningar", deklarerade man kraftfullt, men man undvek att titta på bevisen. Då skulle det kännas mer förpliktigande att ta ställning i en besvärande sakfråga. Det var därför bekvämast för dem att inte se och fortsätta med allmänna deklarationer.

Journalister ville inte heller veta något om detta. Expressen skrev hellre om förfalskningar av bandinspelningar vid rättegångar i Polen.

De ansvariga såg inte och ville inte veta, vad som tilldrog sig inom det egna reviret.

Machiavelli säger om fenomenet att inte vilja se något ont i det egna reviret:

"Följaktligen är den furste som inte ser när något ont uppstår i furstendömet inte vis, och att vara vis är endast ett fåtal givet".

KAPITEL 10

HÖSTEN 1984

Handelsbanken ansöker om pantbrevet

Överklagandet av Sollentuna tingsrätts dom blev liggande i Svea hovrätt på avdelning 5 under lagmannen Anders Hedström. För Anderssons var det bara att vänta.

Den 17 oktober 1984 fick så Handelsbanken ut pantbrevet om 125.000 kr i Tungstedts fastighet.

Handelsbanken innehade nu det pantbrev, som Erik Andersson skulle ha vilselett banken att tro att den skulle kunna, men ej kunde, få ut.

Hur kom det sig, att Handelsbanken ansökte om pantbrevet nu då?

Erik Andersson hade varit på fri fot några månader och med inlaga på inlaga krävt, att kronofogden skulle häva utmätningen. Han hade, som det brukar kallas, satt igång "att bråka",

Den 30 november 1983 ansökte Handelsbanken första gången om att få ut pantbrevet, men man ville inte ha ut något pantbrev, så därför sände man inte med något köpebrev till tingsrätten. Handelsbanken var givetvis medveten om att det var nödvändigt att sända in både köpebrevet och ansökan om pantbrev för att få ut pantbrevet. Hur skulle Handelsbanken, å Tungstedts vägnar, kunna få ut ett pantbrev i en fastighet, som var registrerad på Andersson? Förutsättningen för att lämna ut pantbrevet var ju, att tingsrätten fick in köpebrevet, som utvisade, att Tungstedt köpt fastigheten.

Den 17 januari 1984 sände banken in köpebrevet till tingsrätten, och Tungstedt fick vilande lagfart, men man sände inte in någon ansökan om pantbrev. Handelsbanken kunde naturligtvis inte utfå något pantbrev, när man aldrig ansökte härom.

Ansökan om pantbrev stoppade man i skrivbordslådan, och där lät man den ligga ända till den 17 oktober, när banken tvingades, av Anderssons "bråk", att åtgärda saken.

Då hävde också kronofogden utmätningarna och kvarstaden i Tungstedts fastighet, naturligtvis med krystade motiveringar.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Hävningarna hade kunnat ske redan i november 1983, om banken skött saken på vederbörligt sätt, och om kronofogden hade följt lagen. Kronofogden visste om att köpebrevet av den 21 augusti 1983 fanns och var därmed medveten om att det inte gick att utmäta fastigheten den 26 september för Anderssons räkning.

Handelsbanken betjänade systemet. Systemet gjorde Erik Andersson till "Handelsbanksbedragare" och placerade honom i häkte i 6 månader. Banken hade inte vilseletts beträffande pantbrevet, och banken hade inte förlorat ett öre på affären.

Inte ens när Tungstedt den 27 mars 1984 fick lagfart på fastigheten ansökte Handelsbanken om att få ut pantbrevet.

Handelsbankens samarbete med systemet var naturligtvis en god investering. Tjänster ger gentjänster! Vad brydde sig banken om att en privatperson satt häktad några månader, fick sin ekonomi raserad och frantogs sin heder.

"Jag beklagar om Ni och Er familj lidit skada av det inträffade men kan inte finna att något kan läggas banken och dess tjänstemän till last i ärendet", skrev bankdirektör Tom Hedelius den 15 augusti 1985 till Dorothy Andersson, som tagit kontakt med banken.

Regionåklagare Torsten Jonsson bedyrade också, att Handelsbanken inte gjort några fel. Regionåklagaren betygade, att varken åklagaren Thunved eller hennes föregångare gjort några fel. Kronofogden hade inte heller begått några fel.

Ansvarsfrågan stötte man ifrån sig.

Förundersökningsledaren, kriminalinspektören Söderberg, började irriteras över att åklagaren sökte beskylla honom för det inträffade, så han anmälde saken till JO. (Dm 1340/86)

På JO-ämbetet arbetade Anders Thunved, make till åklagare Birgit. JO-Wigelius kunde inte finna, att kollegans fru gjort några fel, så svaret på polisinspektörens anmälan blev:

"Vad som förekommit ger mig inte anledning anta att något ingripande från JO:s sida skulle vara påkallat. Ärendet avskrivs".

Åklagaren var fri från ansvar. Handelsbanken var fri från ansvar. Kronofogden var fri från ansvar. Alla var u.p.a.

Tidningarnas beredvillighet att beskriva "den stackars" banken, som blivit lurad av en förslagen bedragare att utlämna lån på 500.000, utan att det fanns säkerhet och inteckningar till mer än 375.000 kr, gjorde, att de stora maktspe-larna kunde känna sig trygga. Att banken utöver inteckningarna hade borgen för hela lånet på 500.000 kr ordade man inte om. Att banken kunnat utfå pantbrevet för länge sedan, talade man inte om. Att kronofogden gjort en lag-

stridig utmätning, talade man heller inte om. Intet sades om att rådmann Sterzel dömt för bedrägeri, trots att han var uppenbart medveten om att det inte alls begåtts något bedrägeri mot Handelsbanken.

Samförståndsandan är djupt rotad. Maktspelarnas prestige betyder mer än allt annat. En vanlig medborgare räknas inte.

Advokatens nederlag

Förberedelsearbetet inför civilprocessen, som advokaten Walander inledde den 29 december 1983 i Södra Roslags tingsrätt, blev enklare, när Erik Andersson var utsläppt från häktet och kunde få fram bevis.

Eftersom han lyckats förhindra, att alla målen skulle drivas vid en och samma rättegång, planerades en mängd förberedelser.

Walander påstod, att Erik Andersson beställt varor och tjänster på Lena Anderssons uppdrag till Herrgårdsvägen 26 i Danderyd. Sedan skulle det ha ingått i "bedrägeriplanen", att ingen av dem skulle kännas vid beställningen och vara ansvarig för betalningen.

Han var helt medveten om att detta var en uppenbart felaktig skildring av verkligheten. Redan på våren 1983 i samband med "bergsprängarmålet" hade han försökt sig på samma beskrivning men misslyckats. Han visste om att det var Erik Andersson, som var beställare, och att Lena Andersson genom byggnadskreditivet betalat hela totalentreprenaden för sitt hus på Herrgårdsvägen och inte hade med saken att göra.

Advokaten Walander påstod, utan att ha något underlag för sina påståenden, att Nostoc AB var likvidationspliktigt. På grund av detta skulle båda flickorna, som felaktigt uppgavs vara med i styrelsen, personligen vara betalningskyldiga för de varor och tjänster, som Nostoc AB beställt men inte kunnat betala p.g.a. allt som vidtagits för att sätta stopp för Erik Anderssons ekonomiska verksamhet.

Till den första förberedelsen uteblev advokaten Walanders klient. Det var en av de sammansvurna entreprenörerna från byggnationen på Herrgårdsvägen. Han hade funnit det för gott att avvika till Finland.

Erik Andersson visade upp ett kvitto på 11.500 kr. På detta stod: "Allt till fullo betalt". Det var undertecknat av advokatens klient. Dennes faktura till tingsrätten löd på 37.670 kr, och Andersson frågade advokaten, hur detta gick ihop.

"Här står jag som en åsna mellan två höttappar och vet varken ut eller in", blev svaret. Advokatens klient hade lämnat honom i sticket, och sakfrågan

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

hade inte advokaten behagat sätta sig in i. Han hade planerat processen med motparten i häkte och utan möjlighet att skaffa fram bevis.

Flera liknande tragikomiska förberedelser ägde rum.

Samtliga klienter hade genom advokaten Walanders och polisens försorg polisanmält Erik Andersson och även Lena och Birgitta Andersson för bedrägeri.

De var anmälda för en massa kreditbedrägerier t.o.m. mot sådana som Karramo och bergsprängare Svensson.

Nu började "de sammansvurna" entreprenörerna ana, att det inte ens med advokaten Walanders assistans skulle lyckas att lura till sig pengar genom falskfakturering, så de drog tillbaka sina stämningsansökningar.

Det fanns leverantörer, som skulle ha betalt av Erik Andersson. Detta hade han informerat om både här i Södra Roslags tingsrätt och i Sollentuna tingsrätt.

Även de seriösa leverantörerna hade låtit sig snärjas av polis, åklagare och advokaten Walander. De anmälde på uppdrag Erik Andersson och även de båda flickorna för bedrägeri.

Lena Andersson hade varit kallad till tretton polisförhör för "misstanke om bedrägeri mot leverantörer". Hon tog det så hårt, att hon blev sjuk och fick avbryta sina studier för en lång tid.

Nu återkallade även de seriösa leverantörerna kraven på Erik Andersson, då de började inse, att saken inte stod rätt till.

Erik Andersson yrkade ogillande dom. Detta bifölls. Walander förlorade hela denna mammutprocess.

Vem har ansvaret för allt detta? Myndigheterna hade lamslagit Erik Anderssons verksamhet. Hur kunde seriösa företag ge sig till att på uppdrag gå och lämna in polisanmälningar om bedrägeri t.o.m. mot flickorna?

Kan en del av svaret vara det, att svensken i gemen är så auktoritetsbunden och van att komma undan att tänka självständigt, att bara en myndighetsperson påstår en sak, blir denne betrodd, och framställes en order följes den utan minsta eftertanke?

Advokaten skyddas av Advokatsamfundet

Dorothy Andersson anmälde advokat Walander till Advokatsamfundet å dött-rarnas vägnar. (Akt 17303)

Hon påvisade, att advokaten Walander i sin stämningsansökan till Södra

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Roslags tingsrätt chikanerat flickorna. En gammal advokat, som sett stämningensansökan, hade spontant utbrustit:

"Walander vet inte, vad han gör".

Hon visade, att Walander falskt anmält flickorna och Erik Andersson för bedrägeri mot bl. a Karramo.

Hon visade att Walander falskt anmält Lena för mened i bergsprängarmålet.

Hon visade, hela tiden med skriftlig dokumentation, att Walander hindrat en gäldenär att betala sin växelskuld till Lena Andersson.

Hon visade, att Walander stämt flickorna att betala till Nordisk Transport, trots att han saknade fullmakt från bolaget att företräda detta överhuvudtaget.

Advokatsamfundets styrelse fann, att "vad i ärendet framkommit inte vara av beskaffenhet att föranleda någon styrelsens åtgärd".

Att polisanmäla falskt, att stämma utan fullmakt, att hindra klienter att betala sin borgenär och att förtala unga flickor bedömdes som god advokatsed. Advokaten Walander var Handelsbankens advokat. Han var systemets advokat och verkade ha full immunitet, vad än han företog sig.

"I sin verksamhet skall advokat uppträda sakligt och korrekt samt på ett sådant sätt att aktningen och förtroendet för advokatkåren upprätthålles", står det i Advokatsamfundets etikregler.

Även advokaten Rindborg undgick kritik från Advokatsamfundet, när han anmäldes för handläggningen av konkursen i Egendomsförmedling i Norrort AB, då bolaget kördes i konkurs, trots att det inte fanns några skulder. Man ansåg det inte värt ett påpekande, att han t.o.m. upprättat en falsk konkursbo-uppteckning.

Den kände juristprofessorn Ekelöf skriver på sidan 143 i läroboken Rättegång I:

"Det har visat sig att advokatycket utövar dragningskraft på ganska tvivelaktiga element, vilka kan ställa till mycken oreda inom rättslivet".

Advokaten skyddas av tingsrätten

Dorothy Andersson var minst sagt upprörd över advokat Walanders sätt att angripa flickorna.

Ett par år senare stämde hon å Lena Anderssons vägnar advokaten Walander på skadestånd enligt inkassolagen, därför att han ogrundat stämt Lena

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Andersson att betala fakturor utställda till faderns bolag Nostoc AB. (Stockholms tingsrätt T 331-86)

Wanders svar på stämningen från Lena var en förtalsskrift mot fadern.

Vid första förberedelsen fastslog advokaten, att han haft rätt att stämma Dorothy Anderssons dotter. Detta trots att den ena fakturan rörde en tjänst, som inte vare sig Nostoc AB eller Erik Andersson beställt överhuvudtaget. Den andra fakturan rörde beställning av en annons, men inte heller den var beställd av Nostoc AB. Bolaget existerade inte vid beställningstillfället.

Men advokaten ansåg, att han hade gjort rätt vid Södra Roslags tingsrätt, när han stämt Lena Andersson att betala, trots att Nostoc AB inte hade med saken att göra, långt mindre Lena Andersson.

Dorothy Andersson sände efter förberedelsen in bevis, som utvisade, att Wanders påståenden vid förberedelsen varit helt horribla.

Rådmannen sände över bevisen till Wanders och undrade "om yttrande anses påkallat". Advokaten svarade nedlåtande om inlagen med bevis från Dorothy Andersson:

"Densamma föranleder icke någon min kommentar".

Rådmannen ville näpsa Dorothy Andersson, som, utan att ens vara jurist, gav sig till att stämma en advokat, som var medlem av Advokatsamfundet.

Hon påstod, att Dorothy Andersson kommit in för sent med en inlaga, och hon hotade med åtgärder, om Dorothy Andersson inte så att säga skärpte sig i sitt uppdrag som ombud för dottern. Men rådmannen hade så brått att försöka klandra, att hon "glömde" att kontrollera fakta. Av handlingarna framgick, att Dorothy Andersson, med fyra dagars marginal, lämnat in sin inlaga inom föreskriven tid.

När Dorothy Andersson bevisade, att advokaten stämt dottern att betala till ett bolag, som inte vare sig Nostoc AB eller fadern beställt några tjänster av, blev målet liggande.

Efter ungefär ett halvt år begärde rätten av Dorothy Andersson att få en kopia på just den sistnämnda bevisningen, då den försvunnit från akterna. Hon bad rätten begära kopia från advokaten, för hon hade, som vanligt är, sänt in bevisen i två exemplar. Men se advokaten hade heller inte denna bevisning! Om han fått den eller ej är oklart. Enligt dagboksbladet hade han i vart fall inte delgivits bevisen.

Rådmannen frånträdde målet, men det fick inte Dorothy Andersson något meddelande om, utan hon råkade se detta i dagboksbladet. Hon fick naturligtvis inte reda på orsaken till frånträdet.

11 månader efter det hon inlämnat sina slutbevis, skulle det bli huvudför-

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

handling, men från rättens sida misslyckades man med att delge ett vittne.

Rätten bad Dorothy Andersson förhöra sig om vittnet. Det framkom, att vittnet var utomlands, vilket hon meddelade rätten. Ett par dagar därefter kom ett meddelande, att Dorothy Andersson så att säga skulle ha varit intresserad av att få målet inställt, därför att ett vittne befann sig utomlands. Hon hade inte alls yttrat sig så, utan hon hade skrivit, att rätten fick ta ställning till hur man skulle göra, när ett vittne inte delgivits att förhandlingen skulle äga rum.

I 11 månader hade målet legat. Huvudförhandlingen måste inställas, därför att ett vittne inte kunnat delges.

Nu försökte tingsrätten lägga skulden för detta på Dorothy Andersson och göra gällande, att det var hon, som begärt, att målet skulle inställas. I själva verket var ju orsaken den, att tingsrätten sänt ut delgivningar med för små tidsmarginaler och därmed missat att delge ett vittne.

Chefsrådmannen trodde kanske, att Dorothy Andersson helt enkelt inte fattade, att man försökte göra henne ansvarig för att man tvingades inställa huvudförhandlingen.

Dorothy Andersson begärde, att JK skulle utreda handläggningen av målet, och hon påtalade, att hennes bevis försvunnit från tingsrättens akt. Hon hade, innan hon gjorde sin anmälan till JK, ringt tingsrättens administrativa avdelning. På denna meddelades, att det aldrig försvinner bevis från akterna. Det omöjliga hade i alla fall inträffat.

JK tog saken med ro. Det blev inte minsta lilla påpekande. Det var fritt fram! Kontrollinstansen JK skulle inte göra några påpekanden.

Var detta en opartisk och saklig handläggning av målet?

Dorothy Andersson hade oriktigt beskyllts för att ha kommit in för sent med en inlägga till rätten och skulle näpsas för förseningen.

Man agerade så, att hon skulle beskyllas för att huvudförhandlingen måste inställas, trots att detta helt berodde på tingsrättens egen handläggning av målet.

Hennes bevis försvann från tingsrättens akt.

Hennes inlagor diariefördes inte på ett korrekt sätt.

Advokaten Walander behövde inte nedlåta sig till att kommentera hennes bevisning, när hon begärde ett yttrande från honom. Han behövde inte ens iakttaga det mest elementära; det krävdes inte ens, att han skulle ange, vad han skulle styrka med sina bevis, som utgjordes av en samling papper, som inte hade med saken att göra. Flera var för resten insända i dubbla exemplar.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Samma avdelning hade tidigare beslutat i ett mål som Erik Andersson inlett. Då lämnade chefsrådmannan Ingegerd Westlander en felaktig besvärshänvisning. (B 8-6-1986) Detta berodde givetvis inte på okunnighet från hennes sida, utan det var ett försök att bli av med målet och köra över Anderssons på sedvanligt sätt. Svea hovrätt återförvisade dock målet till tingsrätten för ny behandling.

Erik Andersson begärde att få gå med i dotterns mål mot Walander. Han begärde alltså att få intervenera. När den saken behandlades underlät chefsrådmannan Westlander att behandla denna begäran efter rättegångsbalkens bestämmelser. (Interventionsansökan ogillades. Besvär över detta skall föras särskilt, 49:4 RB. Men chefsrådmannen bestämde likväl, att förhandling i Walander-målet skulle drivas utan att först låta besvären prövas i laga ordning).

Avdelningen skulle skydda Walander och hjälpa honom att roffa åt sig en massa pengar. Anderssons skulle inte få rätt. De skulle däremot få betala Walanders fullkomligt ohemula rättegångskostnader. Det ena knepet avlöste det andra för att skada Anderssons.

Chefsrådmannen hesiterade inte att fortsätta på den påbörjade vägen, trots att hon faktiskt redan hunnit begå så fatala misstag gentemot Erik Andersson, att Svea hovrätt faktiskt en gång korrigerat henne.

Expertutredning avförs

Straffrättsdocentens expertutredning om Sesemanns agerande i Andersson & Sesemann AB hade legat hos åklagaren i nästan ett år. Ärendet avskrevs hösten 1984, därför att ärendet var "tidigare utrett". Inte ens en juridisk vetenskaplig undersökning brydde sig åklagarna om. Ärendet lämnades in för överprövning. Överåklagaren fann, att åklagaren som avskrivit ärendet gjort rätt.

Det var redan bestämt, att åklagarsidan inte tänkt utreda Andersson & Sesemann AB, och då skulle familjen Andersson inte inbilla sig, att man tänkte ändra på detta ståndpunktstagande, därför att de kom dragande med juristexpertis. Erik Andersson skulle inte få rätt.

Han skulle kväsas. Man hade fått nog av honom. En vanlig enkel medborgare skall veta sin plats och låta bli att kritisera ämbetsmän.

KAPITEL 11

DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Hovrätten försöker avskaffa rättegångar

I januari 1985 började det hända något på lagman Hedströms avdelning 5 i hovrätten med överklagandet av Sollentuna tingsrätts dom. Det bestämdes, att målet skulle sättas ut till förhandling den 18 mars.

Den 24 januari fick lagman Hedström en skrift från dr Elmar Herterich på sitt bord.

Denne krävde ett klarläggande, huruvida ljudupptagningsutrustningen vid Sollentuna tingsrätt var defekt. Annars drog han den slutsatsen, att protokollet manipulerats.

Han konstaterade, att det som sagts i ett vittnesförhör och återgivits i vittnesförhørsprotokoll inte överensstämde med det, som stod i domen.

Dr Herterich anförde till sist:

"Sedan Sterzel oriktigt påstår, att E A gjort gällande efter det att vittnet lämnat tingsrätten, vad denne dock gjort gällande innan han lämnat tingsrätten, sammanfattar Sterzel detta till att bevisa, eller åtminstone framhålla som plausibelt, att E A är "föga trovärdig".

Vadetalan uppenbart ogrundad

Den 30 januari, alltså några dagar efter det att hovrätten fått denna skrift från Herterich, anmälde fiskalen:

"Sedan målet preliminärt utsatts till huvudförhandling med början den 18 mars 1985, har inom avdelningen uppkommit fråga om målet i stället skulle kunna avgöras utan huvudförhandling på den grund att Erik Anderssons vadetalan vore uppenbart ogrundad:'

Hovrätten fattade följande beslut: "Då målet kan komma att avgöras utan huvudförhandling, har Ni rätt att, inom två veckor efter denna underrättelse delgetts Er, skriftligen slutföra Er talan i hovrätten (50 kap 22 § rättegångsbalken)".

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Referenten, hovrättsrådet Jan Gehlin, som bäst kunde målet, reserverade sig mot beslutet.

Den 1 juli 1984 hade en lagändring införts. I besparingssyfte skulle hovrätter kunna avgöra även brottmål på handlingarna om vadetalan var uppenbart ogrundad. Det gällde mycket enkla och självklart uppenbara mål. (prop. 1983/84:78)

Den vadeinlaga som advokat Sternung lämnat in till hovrätten var sannerligen inte ogrundad. Han påvisade, att hela tingsrättsdomen kunde ifrågasättas. Han stödde sig på ett utlåtande från straffrättsdocenten Suzanne Wennberg. Hon hade beträffande "Handelbanksbedrägeriet" ånyo skrivit (utlåtande 14 augusti 1984), att "något vilseledande föreligger inte, vilket innebär att den grundläggande förutsättningen för bedrägeriansvar inte är uppfylld". Vidare anförde hon: "Tingsrätten är **UPPENBARLIGEN MEDVETEN** om Anderssons och Tungstedts möjlighet, att genom att förete köpebrevet av den 21. 8 1983 låta avvärja utmätningen/kvarstaden och få ansökan om pantbrev beviljad (4:24 och 16:13 UB)". (fetstil;förf.)

Hon gjorde med andra ord klart, att tingsrätten medvetet dömt fel. Alltså fanns det all anledning att skärskåda tingsrättens dom.

Beträffande kreditbedrägerierna skrev hon, att Erik Andersson "döms inte för vad han gjort, utan för vad han hypotetiskt uppfattas som kapabel att göra. En sådan dom är givetvis helt oacceptabel".

Men lagmannen Hedström ville slippa hålla rättegång. Det var ett effektivt sätt att få rådman Sterzels dom "sopad under mattan". I själva verket hade lagman Hedström ej behövt några expertutlåtanden alls, eftersom vem som helst kunde se, att Erik Andersson aldrig vilselett en enda människa. Då kunde man ju inte heller komma och tala om bedrägerier.

Jäv mot hovrättslagmannen

Advokat Sternung ansåg, att lagmannen Hedström hade "uttalat sig om den kommande domens innehåll", när han den 30 januari gjort gällande, att vade-talan var uppenbart ogrundad. Han menade, att lagman Hedström var jävig att handlägga målet. (Inlaga 1985-02-11 till hovrättspresidenten)

Jävsinvändningen behandlades på avdelning 7 under hovrättslagmannen. Anders Litzén. (1985-02-14)

Lagmannen Litzén fann inte grund för jävsinvändningen. Han tyckte inte, att kollegan gjort fel, när denne påstod, att överklagandet var uppenbart ogrundat och ville döma utan att hålla rättegång. Men det tyckte hovrättsrådet Brita Sundberg-Weitman. Hon ansåg, att det fanns anledning att misstro lag-

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

mannen Hedströms opartiskhet i målet, och reserverade sig mot lagman Lit-zéns beslut.

Advokat Sternung gick vidare till Högsta domstolen men fick ingen framgång. (Ö 555/85)

Högsta domstolen reagerade inte. Lagman Hedström var ifärd med att driva igenom ett brottmål utan att hålla offentlig rättegång. Det var första gången i Sverige.

Rådman Sterzel i Sollentuna tingsrätt hade författat en dom, som inte tålde dagens ljus. Hovrättslagmannen Hedström tog då till den nya möjlighet, som uppenbarats sig efter den 1 juli 1984. Han påstod, att vadetalan var uppenbart ogrundad. Högsta domstolen tänkte tydligen låta det passera. Lagman Hedström blev inte jävförklarad och kunde gå vidare.

Dömd utan rättegång

Den 3 september 1985 dömdes också Erik Andersson utan rättegång. Lagman Hedström konstaterade, att "vadetalan var uppenbart ogrundad", och därmed kunde målet avgöras utan rättegång. Detta vidhöll han, trots att hovrättsrådet Gehlin i sin 12-sidiga reservation skrivit, att han fann "det alldeles uteslutet att lagstiftaren avsett att hovrätten skall kunna avgöra ett mål som förevarande utan huvudförhandling".

Hovrättsrådet Gehlins reservation var det första klart juridiska dokument, som bevärdigats Erik Andersson, sedan han 1979 påbörjade sina försök att åtgärda Jorg Sesemanns oegentligheter i Andersson & Sesemann AB.

Men lagman Hedström han tyckte, att rådman Sterzels dom var bra på alla sätt och vis. Straffet på 20 månader bedömdes också som alldeles perfekt utmätt. Någon rättegång behövde man inte ha i hovrätten. Den skulle "enbart ge honom (=Andersson) tillfälle till en uppvisning utan mening och värde".

Lagman Hedströms dom, DB 88 för 1985, bestod av 1 sida, på vilken rådman Sterzels dom prisades och Erik Andersson förtalades, för att han kritiserat myndigheternas aktioner. Tydligen ansåg lagman Hedström, att rådman Sterzel hade rätt att skriva direkta osanningar i sin dom, att det var rätt att radera i vittnesförhørsbanden, och att det var rätt att använda kriminellt belastade personer som sanningsvittnen, trots att personen direkt avslöjats med att ha kommit med helt falska uppgifter. Hur kan en vadetalan vara uppenbart ogrundad, när referenten uttryckt skiljaktig mening på 12 sidor?

Svea hovrätt var i färd med att avskaffa rättegångar. Men vem brydde sig om detta?

Commission of Human Rights

Kommissionen för de mänskliga rättigheterna i Strasbourg skulle behandla Erik Anderssons klagoskrift över Svea hovrätts beslut den 11 januari 1984, då häktningen motiverades med att det fanns risk för fortsatt brottslig verksamhet. Han hade aldrig begått något brott, men den här häktningsgrunden gav sken av att han tidigare skulle ha begått brott. Detta torde vara i strid med den Europeiska konventionens artiklar (Art. 5:1 och Art. 6:2). "Envar, som blivit anklagad för brottslig gärning, skall betraktas som oskyldig intill dess hans skuld är lagligen fastställd."

Innan Kommissionen skulle fatta beslut i saken sammanträffade Dorothy Andersson och straffrättsdocenten Suzanne Wennberg med juristprofessorn, som redan våren 1984 skrivit och begärt, att Erik Andersson skulle sättas på fri fot, då han häktats på felaktiga grunder.

Professorn skrev en 10-sidig inlaga på engelska, och Suzanne Wennberg avgav ett expertutlåtande på engelska. Dessa dokument sändes till Strasbourg tillsammans med Svea hovrätts dom från den 3 september 1985 samt hovrättsrådet Gehlins reservation på 12 sidor, där han fastslog, att den domen inte borde ha avkunnats, utan att det först skulle ha hållits en muntlig förhandling.

Den 7 oktober 1985 fann Kommissionen, att klagoskriften var obefogad. (Inadmissible No. 10981)

Kommissionens beslut innehöll en mycket utförlig motivering.

Först fanns en sammanfattning över de olika domstolsbeslut, som tagits i saken i Sverige. Det angavs alltså, att Svea hovrätt stadfäst Sollentuna tingsrätts dom, vilket innebar, att Erik Andersson dömts för att ha begått bedrägeri mot Handelsbanken. För misstanke om just detta bedrägeri häktades han av Svea hovrätt.

Eftersom nu Svea hovrätt den 3 september 1985 hade funnit, att ett bedrägeri begåtts mot Handelsbanken, hade ju Svea hovrätt den 11 januari 1984 så att säga verkligen haft fog för sin misstanke om grovt bedrägeri mot banken. Häktningen kom att betraktas som en riktig och välmotiverad åtgärd.

Vid genomläsningen av Kommissionens beslut kom man att göra en märklig upptäckt.

Det var egentligen ett enda dokument som Kommissionen penetrerat och motiverat. Det var åklagarens överklagande av Sollentuna tingsrätts beslut av den 22 december 1983 att inte häkta Erik Andersson.

Varför kommenterades inte juristprofessorns, juristdocentens och hovrättsrådet Jan Gehlins yttranden? Kunde det vara möjligt, att Kommissionen skulle ha förbigått dessa med tystnad?

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Åklagarens överklagande innehöll endast obestyrkta och bevisligen felaktiga påståenden om brott, som Erik Andersson påstods ha begått. Varför hade bara denna inlaga behandlats? Varför hade endast åklagarens besvärslaga citerats?

Efter en tid visade det sig, att expertinlagorna stämplats som "oregistrerade" i Strasbourg.

Hur skulle Kommissionen kunna yttra sig över oregistrerade dokument?

Dorothy och Erik Andersson besökte Erik Friberg i Strasbourg. Han berättade, att han och den svenska domaren därnere förbereder de svenska ärenden, som skall behandlas av Kommissionen. De andra ledamöterna kunde ju ingen svenska. Expertuttalandena på engelska hade tydligen "försvunnit" i hanteringen, blott åklagarens överklagande till hovrätten syntes ha delgivits domarna. Just detta dokument översatte den svenska representanten till engelska och kom till Kommissionens kännedom. Inte ett ord utelämnades vid översättningen till engelska av denna handling. Det var de svenska representanterna, som förberedde de ärenden, som skulle behandlas av Kommissionen, vars beslut skulle kunna innebära, att Sverige blev prickat.

Var det därför vissa inlagor var oregistrerade?

Hur många för Sverige obehagliga dokument hade rönt samma öde och blivit oregistrerade i Strasbourg? Kommissionen bibringades den uppfattningen, att det begåtts ett bedrägeri mot Handelsbanken. Kommissionen fick inte veta, att domen fattats utan rättegång. Att döma folk utan rättegång är väl inte ett förfarande, som är typiskt för västliga demokratier. Kommissionen fick inte heller ta del av expertutlåtanden, som påtalade, att domar i Sverige avkunnats mot lagen i detta fall.

Ansvarig för detta var Erik Friberg, vars solidaritet syntes vara större med svenska staten än med dess medborgare.

Flygblad

Det var inte av besparingsskäl lagman Hedström dömde utan att hålla rättegång. Han dömde utan rättegång, därför att han ville förhindra, att rådman Sterzels dom drogs fram i ljuset.

Aldrig tidigare hade en svensk dömts till 20 månaders fängelse utan rättegång.

Anderssons och deras vänner gick till Dagens Nyheter och visade upp hovrättens dom på 1 sida. Det enda som konstaterades på denna sida var, att tingsrätten gjort rätt på alla punkter. De överlämnade också hovrättsrådets Gehlins reservation på 12 sidor.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

"Det ser ju konstigt ut", konstaterade journalisten förskrämt.

"Jag har så mycket att göra nu, men jag återkommer efter valet", fortsatte hon. Men hon stoppade handlingarna i sin skrivbordslåda. Hon vågade inte ens tala om att hon inte vågade röra vid detta.

En hovrättslagman var i full färd med att avskaffa offentliga rättegångar under sken av att överklagandet var uppenbart ogrundat. Det hjälpte inte, att kollegan på 12 sidor skrivit, att det var omöjligt att avgöra detta mål utan muntlig förhandling.

"Besparingsparagrafen" från den 1 juli 1984 passade lagman Hedström.

Men vilken journalist skulle våga sig på att försöka utröna lagmannens verkliga bevekelsegrunder? Om inte journalisterna undersökte, ja vem skulle då göra det?

Man kan knappast tänka sig att någon kollega till lagmannen skulle ingripa.

Kanske resonerade många som chefsrådman Vallgård vid Södra Roslags tingsrätt.

Medborgaren skall acceptera och nöja sig med det rättsväsen, som finns. Man kan inte göra något åt detta, för det är som det är.

Det fanns juridiska expertyttranden, som fastslog, att det inte begåtts några brott, men hovrätten ville få rådman Sterzels dom ur världen fortast möjligt.

Vad skulle Erik Andersson ta sig till? HD hade inte reagerat, när lagman Hedström försökte ta till "besparingsparagrafen" för att slippa hålla rättegång. HD hade inte ansett lagman Hedström jävig, när han den 30 januari 1985 inledde förberedelsearbetet för att döma utan rättegång, alltså då han klargjorde, att hovrätten kunde tänkas betrakta vadetalan som uppenbart ogrundad. Varför skulle HD reagera nu, när han nu endast så att säga slutfört, det han då påbörjade?

HD hade inte heller reagerat, när Erik Andersson häktats för risk för fortsatt brottslig verksamhet, trots att han var 53 år gammal och ostraffad. När skulle HD reagera?

Juridiska expertutlåtanden negligerades. Köpebrev klassades som skenavtal. "Grundläggande rättsprinciper" åsidosattes.

Han kunde inte förvänta sig någonting av systemet längre.

"Det är bara demonstrationer och flygblad som hjälper", sade Rune Andersson.

"Du måste skriva flygblad och informera folk!" uppmanade Elmar Hertelich, den läkare som påvisade för lagman Hedström, att rådman Sterzel manipulerat domen beträffande vittnet Frostell.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Herterich hade erfarenhet från Tyskland. Där hade funnits domare med naziförflutet, vilka återgått till sina tjänster efter kriget och åter börjat använda sig av oacceptabla metoder. Han informerade allmänheten om detta i flygblad. Domarna avsattes.

Flygbladsskrivandet tog full fart. I bladen avslöjades brutalt, vilka knep rådman Sterzel, lagman Hedström och åklagaren använt sig av för att fälla Erik Andersson för brott. Det påtalades också, hur dessa stöddes av andra mynighetspersoner.

Alla var namngivna med personnummer och adress. Även foto fanns med. Bevis var kopierade på bladen.

Flygbladsförfattarna hade, efter att ha lyssnat på tingsrättens egna bandinspelade vittnesförhör, skrivit av exakt, vad vittnen sagt. Bredvid kopierades tingsrättens utskrifter av samma vittnesförhör. Dessa bestod mest av prickmarkeringar. Vem som helst kunde se, att protokollen var manipulerade. Det behövdes inga juridiska kunskaper för att förstå, att det rörde sig om ren bevisförvanskning.

Författarna till flygbladen skrev under sina namn, sin adress, var och när bladen var tryckta.

Flygbladen spreds till de inblandade aktörernas grannar. De sattes upp på allmänna anslagstavlor, och de sändes in till olika rätter och myndigheter.

Så fort någon rev ned flygbladen, var Rune Andersson snabbt framme och satte upp nya.

Till att börja med låtsades de berörda inte om flygbladens existens. De ignorerades helt enkelt, och man räknade med att fenomenet skulle upphöra. Med lugnt tålamod inväntades den kämpande medborgarens kapitulation. Man var van, att folk inte orkade hålla ut någon längre tid.

Flygbladsutdelningen intensifierades. På informell väg framkom, att irritationen var stor bland de berörda. Ingen tycktes uppröras över att de höga byråkraterna kunnat handla så, att det fanns så graverande saker att skriva om. Ingen ställde sig den klassiska frågan: "Varför skrivs flygblad?" Man var endast ursinnig över "att man inget kunde göra för att få stopp på flygbladen".

Ständigt påmindes de berörda om sin ojusta maktutövning, som inte fick ske helt i det tysta. Flygbladen fungerade som små nålstick. Grannarna kunde börja fundera över varför man inte "tog i med hårdhandskarna" mot de här fasonerna.

Tidningarna fick "högar" av dessa flygblad.

Justitiekansler Hamdahl höll ett föredrag vid universitet i Lund. På första parkett satt Billingesnickaren.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

När ordet blev fritt stegade han fram till kanslern med en bunt flygblad. Denne kände till företeelsen. Billingesnickaren tog fram sin almanacka och sporde:

"När skall det väckas tryckfrihetsåtal mot författarna av flygbladen?"

JK-Hamdal svarade, att det inte skulle väckas något åtal beträffande de där flygbladen.

Att sprida obehaglig sanning i tryckta informationsskrifter var inte åtalbart - ännu. Irritationen över de respektlösa och utmanande flygbladen ökade. Det här var något nytt. Flygbladens provokativa formuleringar och direkt personinriktade avslöjanden chockerade, vilket ju också var meningen. Svensken brukar visa vördnad, underdånighet och rädsla inför sina myndigheter. Man var inte van, att enskilda medborgare "stack upp", allra minst på det rättsliga området.

Om något i det svenska samhället skulle ifrågasättas, skulle detta skötas av de etablerade "tyckarna" och eliterna, som har förstånd att hålla sig inom de givna gränserna, vilka nödvändigtvis är mycket snäva i ett land, som så odlar den byråkratiska ofelbarhetsdogmen.

Flygbladsförfattarnas kraftspråk hade måhända passat bättre på Gustav II Adolfs tid. Skulle kungen ha funnit, att någon domare brustit i integritet i sitt dömande kunde denne tänka sig att statuera exempel och "låta dra huden av honom och spika den på domstolen och öronen på kåken".

(Sundberg-Weitman, Rättsstaten Åter!)

Om dylika och liknande ruskigheter handlade inte flygbladen. I dessa beskrevs med bevis, vad som hände ute i verkligheten. Ingen påstod heller, att det var osanningar, som spreds. Nej, det som upplevdes så uppskakande var, att flygbladsförfattarna i så kraftfulla ord kritiserade de agerande maktutövarna.

En svensk domare begagnade sig 1984 av en kriminellt belastad person som sanningsvittne, trots att denne bevisligen talade osanning. Viktiga delar raderades bort från bandinspelade vittnesförhör. En domare skyddade en åklagare, som undanhållit bevis och kommit med bevisbara lögner. Samme domare dömde medvetet mot gällande lag i syfte att få Erik Andersson fälld för brott.

Finns det egentligen ord starka nog för fördömande, när detta beteende skyddas av överordnade kollegor och samhällets kontrollorgan?

Samhällets kontrollorgan hade tigit, när medborgarna informerade om ren bevisförvanskning. Politikerna teg. Tidningarna teg. Ingen i detta land reagerade. Inte ens när lagman Hedström avskaffade offentliga rättegångar var det någon, som reagerade.

Avslöjanden av den här typen, som blottar Maktapparatusens raffinerade metodik, tiger man ihjäl.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Tyst och med svensk effektivitet kunde rättegångsförfarandet i brottmål bortrationaliseras. Samhället skulle göra stora vinster med den minimala insatsen: "Vadetalan uppenbart ogrundad".

Sedan 1 juli 1984 fanns ytterligare ett sätt att spara pengar åt staten i civilprocesser: Nu kunde domstolar anse stämningsansökningar "uppenbart ogrundade", genom blotta påståenden.

Finns det då ingen, som inser, att medborgarna helt håller på att förlora alla sina möjligheter att hävda sin rätt, när nu domstolar bara behöver påstå, att stämningsansökan är uppenbart ogrundad. Men eftersom detta inte drabbar de etablerade, är det heller ingen, som reagerar.

Erik Andersson var ingen snäll och undfallande svensk.

Den kände processrättsprofessorn Per Olof Ekelöv skriver i sin lärobok "Rättegång III" om medborgare, som lider oförrätt, och det kan knappast råda något tvivel om att han visar förståelse för dem som ej tål och accepterar detta.

Erik Andersson gick längre. Han angrep sina vedersakare.

"Mot myndigheter får man aldrig rätt", är det gängse talesättet bland gemene man i Sverige.

Få vågar ta strid med myndigheter. Det innebär dock inte, att svensken sätter tilltro till dessa. Man hukar sig och knyter näven i byxfickan.

Den 10 maj 1987 framkom i Svenska Dagbladet, att 50% av medborgarna misstrodde rättsväsendet. Undersökningen var gjord av Statistiska Centralbyrån 1985. Resultatet var så nedslående, att den ansvarige chefen för opinionsanalyserna inte ville publicera siffrorna.

Efter denna larmrapport kom ingen på den idén att ens försöka få till stånd en rättssäkerhetsdebatt, som skulle möjliggöra en förändring av sakernas tillstånd. Det blev tyst. Den här undersökningen gjordes 1985.

Vem vet? Bevakningen av spioner kanske hade skärpts liksom säkerhetsarrangemangen runt statsministern, om någon reagerat, när svenska folket redan 1985 uttryckte sin misstro över rättsväsendet.

Men egentligen är det väl ingen, som tar medborgarnas åsikter på allvar. I varje fall inte de, som har makt att åstadkomma förändringar. Det är i valtider det talas om att man måste vara lyhörd för gräsrotternas synpunkter.

KAPITEL 12

REVISION OCH SKATTEPROCESSER

Skatteprocess i länsrätten

När samhället grep familjen den 19 september 1983 vidtogs också en skatte-revision av länsstyrelsens revisionsavdelning. Man gick tillbaka till 1978-års deklARATIONER.

Erik Andersson skrev från häktet och ville ha kontakt med revisorerna. Man må betänka, att en mängd handlingar, som var av betydelse för revisionen, förstördes i samband med branden, och att andra hade försvunnit vid inbrott i ett av deras tillfälliga förvaringsutrymmen.

Av de handlingar, som beslagtogs vid husrannsakan den 19 september 1983, har också åtskilliga försvunnit genom myndigheternas försorg.

Erik Andersson hade inte kunnat lämna in deklARATIONER för några av åren efter 1980, dvs efter branden. Han hade väntat på att förhållandena i Andersson & Sesemann AB skulle klaras ut. På den tiden var han faktiskt så godtrogen, att han var alldeles övertygad om att han på något sätt skulle kunna bringa ordning i bolaget. Han menade:

"Två hus kan inte tillåtas försvinna från bokföringen, utan att någon någonsin gör något åt det."

Revisorerna på länsstyrelsen var experter. De ansåg inte, att de behövde rådgöra eller ens samtala med medborgaren, långt mindre med en, som satt häktad. De upprättade revisionspromemorior på egen hand.

Promemoriorna blev också, som de blev.

Länsrätten skulle behandla dessa. Erik Andersson delgavs, att länsrätten skulle behandla hans ärende den 25 november 1985.

Han gick till länsrätten i den tron, att det var en förberedande förhandling på det sätt, som han kommit överens om med ordinarie rådmannen på roteln.

När Erik Andersson kom in i rättssalen möttes han av en fullsutten rätt med en kvinnlig rådmän.

"Vad är detta, och vem är ni?" frågade han.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

"Jag är chefsrådmannan Siw Bergman", blev svaret.

"Jag anför jäv mot er! Ni kan inte förväntas vara opartisk mot mig. Ni tog ett beslut i mitt bolag Nostoc AB, utan att jag överhuvudtaget visste om att det fanns något mål här i länsrätten. Kammarrätten återförvisade också målet hit, och efter det beslutade ni, utan att jag ens visste om att ärendet fanns här på länsrätten igen för att ånyo behandlas. Ni kontrollerade inte det mest elementära, innan ni fattade beslut. Jag trodde, att det här var en förberedelse under den ordinarie rådmannen på roteln. Dessutom har jag haft lunginflammation och har en tid för lungröntgen på eftermiddagen".

Erik Andersson lämnade länsrätten.

Lagmannen fann inte anledning att förklara chefsrådmannen jävig, trots att hon beslutat, utan att den berörde ens visste om att ett mål pågick, långt mindre givits möjlighet att yttra sig i sin egen sak.

Fem års skatterevisioner för Erik Andersson behandlades utan hans närvaro, och därmed utan att han kunde invända mot en promemoria, som var bisarr med alla sina uppenbara bevisliga felaktigheter.

Men inte nog med detta. Dorothy Anderssons revisioner för fem år behandlades också vid samma tillfälle! Ingen, varken Dorothy eller Erik Andersson, visste om att hennes ärenden skulle behandlas. Chefsrådmannen ansåg, att Erik Andersson var ombud för Dorothy Andersson. Även om han nu skulle ha varit det, så hade han i varje fall bevisligen aldrig delgivits, att hennes mål skulle behandlas. Han hade delgivits, att det var hans ärenden, som skulle behandlas den 25 november 1985 och inget annat.

Länsrätten hade revisionspromemoriorna som underlag. Inget enda bemötande av dessa kunde alltså göras vid "förhandlingen".

Chefsrådmannan Siw Bergman och nämndeman Brita Widemar m.f.l. slog i sin dom fast:

"Den av Erik och Dorothy Andersson bedrivna verksamheten att inköpa, bebygga och försälja fastigheter utgör byggnadsrörelse".

Dorothy Andersson hade aldrig haft något med Erik Anderssons verksamhet att göra. Det fanns inte ett enda dokument, som visade, att hon bedrivit någon verksamhet.

Aldrig tidigare hade skattemyndigheterna ansett, att Erik Andersson bedrivit byggnadsrörelse. Hans verksamhet hade alltid tidigare beskattats som inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet.

Nu bestämdes det, att båda bedrev byggnadsrörelse - utan att de överhuvudtaget haft möjligheter att ens invända med ett ord.

Dorothy Andersson skulle beskattas som företagare för att hon hade sålt

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

fyra fastigheter mellan 1980 och 1982. Dessa hus skulle vara omsättningstillgångar i Erik Anderssons "byggnadsrörelse" och drabbade av "byggmästar-smitta".

Med dessa fastigheter låg det till på följande sätt:

Hon hade varit lagfaren ägare till fastigheten i Sollentuna, den som brann ned till grunden den 10 mars 1980. Tomten delades i två delar, och varje del såldes. De båda nya tomtägarna inköpte var sin husleverans från Veitsiluoto OY. De förde själva upp sina hus. Dessa båda hus påstods nu vara omsättningstillgångar i Erik Anderssons byggnadsföretag, därför att han skulle ha byggt dessa hus, som dessutom skulle ha ägts av Dorothy Andersson.

Sedan inköpte hon den obebyggda tomten Fasanen 2 på Herrgårdsvägen 26 i Danderyd till att bli det nya hemmet. Enligt länsstyrelsens revisorer och länsrättsdomen skulle nu Erik Andersson 1980 där låtit uppföra ett hus, som ägts av Dorothy Andersson. En i sanning underlig beskrivning, när det i Danderyd ej ens uppförts något hus alls på den obebyggda tomten under 1980.

Till sist hade Dorothy Andersson, som redan sagts, övertagit Positivet 2 i Täby, eftersom den första köparen, Hans Isberg, tvingades annullera sitt köp, då han inte erhöll de lån han utlovats.

Fastigheten i Täby såldes senare som bekant till Eva Grundberg.

Dorothy Andersson hade i princip sålt fastigheten i Sollentuna efter branden och köpt en ny tomt i Danderyd, som samma år såldes till äldsta dottern. Danderyd skulle bli det nya hemmet.

För detta klassades hon som företagare i byggbranschen - utan att ha fått övervara den förrättning, då beslutet togs. Ingen företrädde henne heller vid detta tillfälle. Hon var dömd till företagare - utan rättegång.

Hon påfördes skattetillägg och fick skatta för svindlande vinster i denna bransch. Skatteskulderna var över en halv miljon. Kronofogderegistret blev meterlångt.

I länsrättsdomen beskylldes hon först för att ha lämnat felaktiga uppgifter i sin deklaration. Hon hade enligt revisionspromemorian ljugit och hittat på att hon hade betalat räntor på 32.671 kr till Sparbanken. Beskyllningen var ren ärekränkning. Räntorna var bevisligen betalda, och det fanns handlingar på detta i banken.

Sedan beskylldes hon för att ha underlåtit att deklarerat "rörelseinkomster". Det var minsann inte lätt att deklarerat som företagare, när man inte hade en aning om att man klassats som företagare och inte heller sett skynten av några "rörelseinkomster".

För dessa groteska anklagelsers skull eftertaxerades hon och påfördes enorma skattetillägg.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Det skall observeras, att revisorerna hade tillgång till vartenda papper, hon ägde. Dessutom hade de kunnat kontrollera med Sparbanken. Att tänka sig, att revisorerna skulle ha kunnat kontakta Anderssons, var givetvis för mycket begärt.

Kronofogden började med införsel på lön och försatte henne på existensminimum, och där blev hon sittande; allt p.g.a. en fullkomligt felaktig revisionspromemoria, som behandlats i länsrätten utan hennes vetskap. Revisorerna hade inte till länsrätten lämnat in några bevis, som styrkte, att Dorothy Andersson varit aktiv i någon byggverksamhet, eller att hon ägt byggmästarsmittade hus.

Men inte nog med detta. Statsåklagare Birgit Thunved satte igång ett brottmål (B 360/84) mot Dorothy Andersson vid Sollentuna tingsrätt, i vilket hon anklagades för grovt skattebedrägeri.

Detta var tydligen ett hemligt åtal, för själv fick hon inget veta, förrän det avskrevs den 3 januari 1986.

Åtalet för grovt skattebedrägeri mot gymnasieadjunkten i samhällskunskap låg kvar i Sollentuna tingsrätt i två år.

Pressen igen

Den 12 januari 1986 hade Aftonbladet en stor artikel med rubriken: "Skräckens hus i Stockholm".

En högt uppsatt tjänsteman på länsrätten hade kontaktat tidningen och berättat: "Vi är rädda för att utsättas för terrorhandlingar".

Aftonbladet skrev under den stora bilden på "Skräckens hus", att "hela länsrättens personal är rädd. En man från en påstådd **extremistorganisation** har begärt tillgång till samtliga personakter". En kvinna var särskilt rädd. "Hon hade fått hela släkten uttraderad under andra världskriget". (fetstil; förf)

Terroristen var Erik Andersson.

Journalisten Bengt Michanek hade kvällen före artikelns införande ringt upp honom och frågat efter hans samöre med extremistorganisationer. Erik Andersson fattade inte, vad det var fråga om. På fråga om personakterna berättade han, att han tänkt stämma chefsrådmannen Siw Bergman och därför varit på länsrätten och begärt att få hennes personakt. Det var offentliga handlingar.

Familjen blev upprörd och oroad. Vad var det nu som stod på? Rune Andersson kom till undsättning. Han och Dorothy Andersson ilade ned till Aftonbladet.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

De ville tala om att Erik aldrig varit med i några föreningar, långt mindre någon extremistorganisation. Den enda förening han varit med i var Frisk-sportarklubben i Haparanda på 1940-talet. De ville visa, hur chefsrådmannen Siw Bergman dömt. De ville visa, hur rådman Sterzel dömt. De ville visa, att hovrättslagmannen Hedström dömt utan rättegång. De ville visa, hur man behandlat flickorna. De ville visa dokument, som utvisade, att familjen fråntagits både sin rätt och sina pengar.

Aftonbladet hade lyssnat till tjänstemännen på länsrätten, men Aftonbladet ville inte träffa några enskilda medborgare. De fick inte ens komma innanför dörrarna till mediaborgen. Man ville inte höra något, och man ville inte se några dokument.

I artikeln framställdes Erik Andersson som trolig medlem av en extremistorganisation. Han beskrevs som en farlig terrorist, som hotar tjänstemän. Hur kunde det vara möjligt, att en tidning kunde gripa så kränkande uppgifter direkt ur luften?

Fritz G. Pettersson från Exodus blev så omskakad av artikeln, att han skrev flygblad, som han delade ut vid länsrätten. I dessa intygade han, att Erik Andersson inte var någon terrorist.

Den utfryste medborgaren engagerade sig för en drabbad medmänniska.

Billingesnickaren läste artikeln och ringde upp chefsrådmann Siw Bergman. Han beklagade tjänstemännen, som utsatts för hot av en terrorist, och han erbjöd sig att sätta upp ett medborgargarde för att skydda tjänstemännen.

Siw Bergman blev djupt rörd. Hon skulle ta ställning till saken, efter det att länsrätten haft sammanträde med anledning av artikeln.

Billingesnickaren ringde upp igen. Siw Bergman var nog litet tveksam till det frivilliga medborgargardet, som tydligen inte väckt någon entusiasm bland kollegorna.

Telefonsamtalet blev rätt långt. Billingesnickaren frågade, hur terroristen hotat.

Det framgick nu helt klart, att det var flygbladen, som var hotet. Siw Bergman påstod, att Erik Andersson förtalade tjänstemän.

Billingesnickaren försökte få reda på vilka osanningar, som spreds, och hur det kom sig, att flygbladen spreds. Hon visste, att Erik Andersson känt sig orättvist behandlad i domstolar. Några felaktigheter i flygbladen kunde hon inte påvisa för den intervjuande Billingesnickaren, som föreslog, att de berörda skulle väcka tryckfrihetsåtal. Men det tyckte hon inte heller var bra.

Kanske tyckte hon det bästa sättet var, att med hjälp av tidningar försöka framställa flygbladen som terroristhot och samhällsfarlig verksamhet. Vapen av den här typen måste bort ur medborgarnas händer!

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Däremot reagerade hon inte över att de gärningar, som utförts av tjänstemännen och beskrivits i flygbladen verkligen inträffat. Hon ägnade heller inte en tanke åt de enorma skador den här typen av ämbetsutövning förorsakar.

På Siw Bergmans rotel hände en kort tid senare märkliga ting. I samband med att statsminister Olof Palme mördades försvann hans namn från länsrättsens dataregister. Han hade sitt överklagande av skattemyndigheternas beslut i "Harward-affären" på denna rotel.

Men då blev det inte några dramatiska tidningsrubriker från "Skräckens hus" i Stockholm.

Gemene man vill göra gällande, att det allt som oftast förefaller, som om tidningar vill stå på god fot med maktens företrädare.

Det var säkert sådant, som Vilhelm Moberg befarade, när han den 14 december 1965 i Dagens Nyheter skrev en artikel, som han gav rubriken, Sverige - en demokratur.

Den store författaren stegrade sig inför en proposition om presstöd.

Nu gällde det, enligt en kommentator till artikeln, inte presstöd utan parti-stöd. Men Vilhelm Moberg var lika oroad ändå, för han menade, att det i realiteten var samma sak, och han hänvisade till ett citat från debatten i DN från 8/12 1965:

"I den mån partierna vill använda en del av sina bidrag till tidningarna må det vara deras ensak".

Dagens Nyheter gav så sin syn på saken:

"Vilhelm Moberg målar fan på väggen".

Det tyckte han inte, att han gjorde, för han skrev:

"Nu är ... idé med en statssubventionerad press fullkomligt okänd hittills i andra demokratiska stater i världen".

Han kallade "denna nya form av folkstyre" för demokratur. Detta skrevs för över tjugo år sedan.

Numera framföres ofta den synpunkten, att journalister blivit sådana makt-havare, att de styr politiker. Hur det är med den saken är nu inte så lätt att fatta och utreda; inte heller hur förhållandet är mellan journalister och andra samhällets maktutövare.

Av många skäl är maktmönstret naturligtvis både dunkelt och underfundigt.

Skatteprocess i kammarrätten

Dorothy och Erik Andersson överklagade länsrättsbeslutet till kammarrätten. Det kom att bli en segsliten process. De yrkade, att målet skulle återförvisas till länsrätten. Dessutom yrkade Erik Andersson på rättshjälp. Han ansåg, att ett juridiskt ombud skulle visa, att han inte var företagare. F.d. statsrådet lagmannen Anita Bondestam avvisade rättshjälpen för Erik Anderssons del med, att han inte kunde få rättshjälp, därför att han var företagare. Om han var företagare eller ej skulle ju behandlas i en rättegång. Men hon hade redan tagit ställning i saken.

Som grund för återförvisningsyrkandet anförde Dorothy Andersson, att hon bevisligen icke delgivits, att förhandling skulle hållas i länsrätten den 25 november 1985. Hon menade, att Erik Andersson icke hade någon formellt riktig fullmakt att föra hennes talan. Till sist visade hon, att Erik Andersson bevisligen icke delgivits, att hennes eftertaxeringar skulle behandlas av länsrätten, vare sig man ansåg, att han hade en formellt giltig fullmakt eller ej. Hon påvisade dessutom med stöd av intyg från sjukhuset, att Erik Andersson var på lungröntgen, när hennes mål föredrogs i länsrätten den 25 november 1985. Ingen hade fört hennes talan där, när den ödesdigra revisionspromemorian föredrogs. Ingen kunde invända ett ord för hennes räkning mot alla klart felaktiga påståenden om att hon drivit byggnadsrörelse, och att hennes hus var "byggmästarsmittade", och att hon lämnat felaktiga uppgifter.

Kammarrätten beslutade 1987-03-11, att det inte fanns "skäl att återförvisa målen på de av Dorothy Andersson anförda grunderna".

Vad mer skulle hon visa? Det fanns skriftliga bevis som styrkte, att hon aldrig delgivits någon förhandling. Det fanns skriftliga bevis på att Erik Andersson aldrig delgivits, att hennes mål skulle behandlas. Det fanns skriftliga bevis för att han var på lungröntgen, då hennes ärende behandlades. Kammarrätten behandlade ej bevis som bevis längre.

Dorothy Andersson överklagade till regeringsrätten. (2963-2967-1987)

Regeringsrätten skrev:

"Kammarrättens uttalande i det överklagade beslutet att kammarrätten inte finner skäl att återförvisa målen till länsrätten på de av Dorothy Andersson anförda grunderna innebär inte att kammarrätten avgjort målen. Talan mot kammarrättens beslut i återförvisningsfrågan får därför enligt 34 § första stycket förvaltningsprocesslagen föras endast i samband med talan mot beslut i själva målen. Regeringsrätten avvisar besvären".

Dorothy Andersson läste och funderade. Hon funderade och läste igen.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Skulle hon tvingas bemöta hela länsrättens dom, innan kammarrätten skulle behandla hennes återförvisningsyrkande? Hon hade ont om tid, för kammarrätten hade förelagt henne att svara inom en månad. Hon var klassad som företagare. Inte ens Erik Andersson visste, hur företagare deklarerade, eftersom hans verksamhet tidigare beskattats som inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet. Deklarationerna berörde både försäkringsersättning efter branden och försäljning av fastigheten i Sollentuna och den i Täby. När de då upprättade deklarationen, hade de haft hjälp av en skattejurist, men nu hade de inte råd att anlita någon sådan.

Hon ringde runt till olika rätter och frågade. Ingen kunde fatta, att hon eller hennes ombud bevisligen icke delgivits, att det skulle vara en förhandling i länsrätten, och att hon därmed var dömd till företagare utan rättegång. Ingen kunde tala om för henne, om hon skulle behöva bemöta hela länsrättens dom, innan kammarrätten skulle besluta, om ärendet skulle återförvisas till länsrätten. En tjänsteman gav henne det rådet att begära skriftligt förtydligande från kammarrätten. Hon skrev och frågade.

Svaret dröjde. Det var bråttom. En vecka återstod av tidsfristen. Hon fick inte svar på sina direkta frågor. Kammarrättsfiskalen skrev: "Kammarrätten kommer att ånyo pröva frågan om återförvisning, men först sedan Ni har slutfört Er talan i målen i dess helhet. Prövning kommer därvid att ske före en eventuell sakprövning".

Skulle hon verkligen behöva bemöta hela länsrättsdomen, som gällde fem års taxeringar, innan kammarrätten skulle ta ställning till om målet skulle återförvisas till länsrätten? Hon bemötte själva principerna för eftertaxeringen.

Från Sparbanken hade hon själv skaffat fram bevisen för att hon visst betalat de räntor på 32.671 kr, som hon uppgivit i sin deklaration. I länsrättens dom stod, att hon inte hade betalat dessa räntor, och att hon lämnat felaktiga uppgifter och därför eftertaxerats.

Hon visade, att hon aldrig varit aktiv i någon byggverksamhet, och att hon endast sålt sin fastighet i Sollentuna och köpt en tomt i Danderyd, och att hon inte ägt några "byggmästarsmittade" hus och därför inte skulle eftertaxeras.

Nu skulle det väl bli rätsida på eländet!

Det hände inget i kammarrätten. Man varken återförvisade målet till länsrätten eller tillsatte en taxeringsintendent. Dorothy Andersson var utled på handläggningen.

Kammarrätten såg, att erforderlig delgivning ej skett när hennes taxeringar skulle behandlas i länsrätten den 25 november 1985. Det framgick klart, att

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

hon dömts att bli företagare utan rättegång. Kammarrätten såg, att eftertaxeringen var ogrundad, eftersom hon inte hade lämnat någon felaktig uppgift och inte heller undanhållit några "rörelsevinster" från beskattning.

Hon var både kränkt och uppretad över kammarrättens hantering av målet.

Man tänkte tydligen hämnas på henne för att Erik Andersson skulle ha "bråkat". Han hade i flera år kritiserat revisionspromemorian och krävt bevis för de påståenden, som framkastats i denna, och så hade han krävt att få en taxeringsintendent tillsatt. Dessutom hade han "bråkat" för att länsstyrelsen inte hade lämnat tillbaka de handlingar, som beslagtogs den 19 september 1983. De fick aldrig tillbaka sina beslagtagna handlingar.

Hur många korrekta, sakliga, väldokumenterade och t.o.m. underdåniga skrivelser och inlagor hade hon inte gjort? Hur mycket av bevis för att styrka sina påståenden hade hon inte sänt in? Svaren hon fick löd:

"Finner inte skäl, besvären avvisas, föranleder ingen åtgärd".

Hon hade tappat all tro på rättvisa. Systemet hade bestämt sig för att Anderssons inte skulle få rätt.

Hon förklarade jäv mot lagmannen Anita Bondestam, trots att hon visste, att det nästan betraktades som helgerån.

Men inte hade hon fått sin sak opartiskt bemött. Myndighetsutövningen mot henne och hennes familj hade förorsakat, att hon måste sjukpensioneras och lämna det arbete hon trivdes så bra med.

Det viktigaste är, att myndigheternas prestige upprätthålles. Hur skulle det se ut, om man rejält tagit itu med en felaktig promemoria och snabbt försökt åtgärda allt det elände denna ställt till med? Då hade man tvingats erkänna, att det begåtts ett fel. Det går inte för sig. Nej, man måste upprätthålla skenet och driva processer, missförstå inlagor, gå i svaromål och invända i all oändlighet.

Familjen hade andra mål i länsrätten. De senaste årens deklARATIONER hade de inte kunnat lämna in i tid, med skönstaxeringar som följd. Taxeringsintendenten, som till sist tillsatts för samtliga mål, påpekade syrligt, att de åsidosatte sina plikter mot samhället. Man kan fråga sig hur taxeringsintendenten skulle ha deklarerat, om han inte haft tillgång till sina originalhandlingar, och han suttit i dylikt "järngrepp".

Hur kan man förvänta sig, att människor skall orka med som vanligt, efter allt som hänt, och efter alla åtgärder, som vidtagits?

En brand åstadkommer för en familj katastrofala följder med effekter i årtal. En dödsolycka inom familjen fyra månader därefter har skärpt en redan svår situation. Att inte ha fått sin rätt tillgodosedd har tillspetsat problema-

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

tiken. När sedan familjen hamnat i arrest, i häkte, i processer, fått alla sina tillgångar konfiskerade, alla bokföringshandlingar beslagtagna och inte ens fått tillbaka sitt verifikationsunderlag för deklarationerna och har fått hela samhället som motståndare, då tvingas den prioritera för att överleva. Vissa förpliktelser, i sådana framskapade situationer, går helt enkelt inte att utföra. Det vore tacknämligt om en renodlad byråkrat, som bara handlägger en detaljfråga i saken, hade en vilja att förstå detta.

Den ordinarie länsrättsrådmannen på roteln kom tillbaka. Han tog itu med målen, upprättade översikter för att underlätta handläggningen och ordnade en muntlig förberedelse, för se, han tyckte det var bra att gå igenom saken, så att det inte skulle bli några onödiga missförstånd, som man skulle behöva reda ut med en massa inlagor hit och dit. Anderssons fick protokoll, som även upptagit deras synpunkter. Protokollen gick igenom i bästa samförstånd. Upp-täckte han fel, rättade han till det. Givetvis tog han hänsyn till taxeringsintendentens ståndpunkter. Ärendet behandlades sakligt och opartiskt. En massa ärenden klarades av på kort tid.

Det var en god och rättvis domare, som inte glömt bort, att Domarreglerna anger, att "domarämbetet är för den menige mans bästa insatt och icke för domarens eget bästa" eller hans kollegor och kamrater av olika slag. Om han inte varit sjuk den 25 november 1985 hade familjen sluppit den plågsamma och onödiga skatteprocess, som uppstod då och ännu pågår juni 1989.

Dorothy Andersson begärde anstånd med inbetalningen av den skatt på över en halv miljon, som påfördes henne i länsrätten den 25 november 1985. I över två år hade hon haft införsel på lön och levtt på existensminimum; detta för att en fullkomligt felaktig revisionspromemoria drivits igenom utan att hon givits möjlighet att bemöta denna. Hon var dömd till företagare utan rätttegång. Taxeringsintendenten Anders Thylin var ofta på kurser, på sammanträden och på studieresor. Det var svårigheter för honom att få fram handlingarna, vissa inlagor kunde han inte finna osv. Han behärskade till fulländning förhållningstaktiken. Efter att ha legat på ärendet några månader bestämde han sig för att inte bevilja anstånd.

Han hade fått sig bevisade alla fel i revisionspromemorian, men han ville ändå inte förstå förhållandet med fastigheten i Sollentuna, vilken Dorothy Andersson hade sålt efter branden. På de två nybildade tomterna hade de båda nya ägarna i egen regi uppfört var sitt hus. Med dessa hus hade Anderssons intet att skaffa.

Husen ansågs likväl enligt revisionspromemorian och länsrättsdomen att betrakta som omsättningstillgångar i Anderssons byggnadsrörelse!

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Det påstods oriktigt, att Erik Andersson byggt husen. Det påstods oriktigt, att Dorothy Andersson varit ägare till dem.

Revisionskollegorna hade beskrivit saken fel. Andra ämbetsmän hade betraktat felaktigheterna som sanning. Då bjöd kollegialiteten, att man vidhöll, att felaktigheterna var sanning.

Har ett fel begåtts blir effekten den, att byråkraterna försöker dölja detta genom nya felaktiga beslut, som till slut blir helt besinningslösa. Att inbilla sig, att man skulle försöka rätta till misstagen, är en vanföreställning, som det är viktigt att snabbt avskaffa. Det krävs så oändligt mycket styrka och mod att hävda ett självständigt agerande.

Byråkratins maktutövare låser sig. Följden blir ett beslutsfattande som i sin absurda rigiditet söker sin like.

Det förefaller dessutom tyvärr vara tabubelagt att tala om detta mänskliga beteendemönster, som alltid existerat i en eller annan form.

Biträdande skattechefen blev rasande, när Erik Andersson klagade på hans tjänstemän och ville ha en ny taxeringsintendent tillsatt. Här var det han, som bestämde, och han visste minsann, att den nye taxeringsintendenten Thylin var både bra och duktig.

Men då borde han också ha beviljat anstånd och tillstått, att Dorothy Anderssons ursprungsdeklarationer varit korrekta.

Erik Andersson stämde taxeringsintendenten. Den metoden hade lyckats tidigare, men mot skattemyndigheterna hjälpte inget.

Taxeringsintendenten "bet sig fast" vid Anderssons mål och ansåg sig tydligen stå över det mesta. Det är så lätt att glömma, att taxeringsintendenter, skattechefer och andra tjänstemän är betalda av skattemedel inte bara för att kontrollera folket utan även för att betjäna det.

I samhällskunskap lärs ut, att myndigheterna är till för medborgarna och inte tvärt om, som det dock ofta ser ut att vara i den verklighet många svenskar lever i.

"Samhället tycker inte om oss", skrev en journalist på Dagens Nyheters debattsida den 30 augusti 1988. Det kan nog kännas så för folket ibland.

I december 1988 beviljades anstånd med inbetalningen av den påförda skatten, vilket innebar, att taxeringsintendenten medgav, att Dorothy Andersson inte kunde ha någon skatteskuld. Den skatt som införts på hennes lön i närmare tre år för att avbetala halvmiljonsskulden återbetalades till henne i maj 1989.

KAPITEL 13

DET DRAMATISKA ÅRET 1986

Riksåklagaren (RÅ): Straffet påtagligt för högt

Redan den 24 maj 1984 hade Erik Andersson av Sollentuna tingsrätt dömts till 20 månaders fängelse. Då rådmann Sterzel befarade risk för fortsatt brottslig verksamhet, var det klargjort i domen, att Erik Andersson skulle sitta häktad, till dess domen vann laga kraft. Nu hade han varit på fri fot i ett och ett halvt år. Rent logiskt borde handläggningen av målet skötas skyndsamt.

Men som den utfrusne forskaren Staffan Delin uttryckte saken:

"Vem har sagt, att de som utövar makt behöver handla logiskt?"

Den 22 januari 1986 beviljade högsta domstolen prövningstillstånd beträffande Svea hovrätts dom från den 3 september 1985, då hovrättslagman Hedström dömde utan att hålla rättegång.

Riksåklagaren yttrade sig i saken den 4 mars. Bl. a anfördes:

"Det av tingsrätten utmätta fängelsestraffet är långvarigt och är **påtagligt högre** än minimum för de brott Andersson dömdes för." (fetstil; förf)

Yttrandet var det andra verkligt juridiska dokument, som bevärdigats Erik Andersson. Här redogjordes för fakta, och allt som anfördes var grundat på lagparagrafer.

Detta skrivsätt skilde sig markant från rådmann Sterzels och övriga inblandade handläggares sätt att skriva. Dessa kunde inte dölja sitt hat mot den "respektlöse" läraren.

Att han skulle bli påtagligt för hårt dömd, hade fängvaktarna på Österåker räknat ut för länge sedan.

"Det fattar du väl, att dom klipper dig, som du ger dom!"

I hovrättslagman Hedströms dom kunde man läsa, att med hänsyn till "brottslighetens allvarliga karaktär kan inte heller tingsrättens straffmätning anses för sträng." Men RÅ, Erik Anderssons högste motståndare och mot-

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

part, underkände straffmätningen.

Det är inte särskilt svårt att genomskåda, att det hitintills handlat om makt demonstration och inte om neutral rättskipning.

Var RÅ:s yttrande tecken på en attitydförändring?

Anderssons hade nu fått ett nytt betydelsefullt officiellt dokument, som direkt utvisade, att varken rådmann Sterzel eller hovrättslagman Hedström varit opartiska vid straffutmätningen.

Dorothy Andersson hade ännu vissa illusioner. Med de nya officiella dokumenten, expertutlåtanden och vissa domstolshandlingar vände hon sig till flera politiker av olika partifärg.

En riksdagsman, dessutom åklagare, reagerade kraftigt mot att hovrätters möjlighet att döma utan att hålla offentlig förhandling hade utnyttjats på sätt som hovrättslagman Hedström gjort. Åklagaren motionerade i riksdagen för att försöka hindra, att detta skulle upprepas. Någon framgång synes han inte ha haft. (Nr 116/86)

En känd vänsterpolitiker, som reagerade starkt, när han läste de uppvisade dokumenten, upplyste helt ärligt:

"Inte ens regeringen vågar ta i sådant här!"

Övriga politiker som kontaktades underlät att svara och ville inget veta.

En enskild individ, som inte är skyddad av något kollektiv, är totalt utlämnad.

Hos de etablerade finns inget stöd att vänta. En riksdagsman hade agerat, men han vann inget gehör.

Fritz G. Pettersson, som själv frysts ut ur systemet, reagerade och orkade t.o.m. handla, trots att hans möjligheter var så begränsade. Han skrev plakat, som han satte upp utanför HD, med följande text:

"Bevilja Erik Andersson en offentlig rättegång!"

Detta är inte ett vanligt svenskt beteende. Svensken är uppgiven och orkar inte ens kämpa.

Det var nu bara att vänta och åter vänta på hur HD skulle besluta efter RÅ:s yttrande.

Regionåklagarens maktutövning

Efter RÅ:s yttrande polisanmälde Dorothy och Erik Andersson några byråkratiska aktörer. Strax därefter ringde en polisinspektör och ville komma för att lyssna till det som Anderssons hade att andraga.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Äntligen skulle det kanske hända något!

När Dorothy Andersson visade polisinspektören, hur bevis undanhållits i Sollentuna sade han:

"Så här får det ju inte gå till!"

Det var ju exakt, vad Anderssons och deras vänner hela tiden tyckt.

Flera uppmuntrande telefonsamtal förekom.

Det verkade, som om en attitydförändring skett på byråkratsidan.

De sände in flera anmälningar, för de trodde, att man nu äntligen skulle börja åtgärda sakernas tillstånd.

Men rätt som det var, blev polisinspektören oanträffbar.

Regionåklagare Torsten Jonsson ledde undersökningsarbetet.

Anderssons hade anmält statsåklagaren Birgit Thunved, därför att hon undanhållit bevis. Hennes chef, regionåklagare Jonsson, ansåg inte detta vara särdeles upprörande. Han avskrev ärendet.

De hade anmält fastighetschefen Owe Hedwall i Danderyd för osant intygande. Denne hade grundlöst påstått, att huset på Herrgårdsvägen var ett enfamiljshus, trots att fastighetskontorets byggnadsinspektör i besiktningsprotokoll intygat, att huset var ett tvåfamiljshus, helt enligt ritningar och teknisk beskrivning.

Regionåklagaren Torsten Jonsson uppdrog åt Hedwall att utreda sig själv. Hedwall konstaterade, att han inte alls kommit med något osant intygande. Regionåklagaren var nöjd med utredningen, som avskrevs. (RA 1-075-86)

Han använde sig av Hedwall.

Hedwall hade tvingats avgå från sin tjänst i Danderyd, när det uppdagats, att han varit inblandad i en stor mutskandal, som utreddes av polisen. Så Hedwall var inte någon pålitlig person.

Dorothy Andersson hade anmält advokaten Rindborg. Denne hade lagt beslag på hennes värdehandlingar genom kronofogden i Sollentuna. Eva Grundberg, som köpt fastigheten i Täby, hade, som sagts, undertecknat en ansökan om inteckning i fastigheten åt Dorothy Andersson. Denna ansökan på 50.000 kr, liksom ett pantbrev på 50.000 kr, hade hon förvarat i sitt bankfack. Vid husrannsakan tog man dessa handlingar och överlämnade dem till advokaten Stig Rindborg, som lade in dem i Egendomsförmedling i Norrort AB:s konkursakt.

Dorothy Andersson hade tillsammans med vittnen försökt få ut sina värdehandlingar och få en förklaring till varför de förvarades i advokatens kassaskåp. Advokaten höll tyst. Till sist förklarade han med synbar tillfredsställelse, att ansökan om inteckning nu var värdelös, eftersom Eva Grundberg sålt sin fastighet.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Dorothy Andersson skulle inte kunna lämna in ansökan om inteckning till tingsrätten och få ut något pantbrev. Advokaten Rindborg, som hade ansökan i sitt kassaskåp, tog givetvis inte ut något pantbrev, så länge Eva Grundberg var lagfaren ägare.

Anderssons fick inte ens reda på att fastigheten skulle säljas. Hade de vetat detta, och hade de haft tillgång till ansökan, kunde Dorothy Andersson ansökt att få ut ett pantbrev. Med ett pantbrev hade hon principiellt haft möjlighet att hävda sin rätt att få ut pengar, då Eva Grundberg sålde fastigheten.

Advokaten såg till att hennes ansökan om inteckning blev värdelös! Men hade det gått bättre, om hon haft ett pantbrev? Advokaten Rindborg hade ju tagit hennes pantbrev också och lagt in i sitt kassaskåp. Eva Grundberg deponerade 50.000 kr på SE-banken för att kunna lösgöra detta vid försäljningen. Pengarna tillhörde Dorothy Andersson.

Skulle hon någonsin kunna få tillgång till dessa?

Regionåklagare Torsten Jonsson avskrev Dorothy Anderssons anmälan utan utredning.

Advokaten Rindborg, medlem i Advokatsamfundets styrelse, styrelsemedlem i Företagarförbundet och moderat landstingsråd synes åtnjuta full immunitet i kraft av sin höga ställning i hierarkin i det socialdemokratiska Sverige.

Den vanlige medborgaren kallar advokatens förfarande att lägga beslag på värdehandlingar för stöld. Men den var sanktionerad av polis/åklagare, tingsrätt, hovrätt, JO och JK, så då var det ingen fara.

Regionåklagare Jonsson hade alltså på kort tid fått in en mängd anmälningar från Anderssons. Snabbt och effektivt kunde dessa avskrivas.

Någon attitydförändring från vederbörande myndigheter var det inte fråga om. Att föreställa sig, att aktörerna i ett system mitt i en het strid skulle stanna upp, reflektera över sitt handlande och börja någon form av korrigeringsarbete, är befängt. Situationen förändras inte av aldrig så många dokument, som visar, att aktörerna är på fel väg. De är vana att alltid knäcka motståndet, och de trampar med frenetisk energi vidare på den väg, de bestämt. Detta gör de med en sådan rigiditet och envetenhet, att de förefaller "programmerade". Till 99 % överensstämmer människans kromosomer med djurens. Så det är väl inte en orimlig tanke, att prestigetänkandet styrs av obönhörliga naturlagar.

Endast 1% av arvsanlagen är typiskt "mänskliga".

Men inte verkade dessa arvsanlag ha lyckats styra byråkraternas förnuft och vilja till att handla rätt. När prestige hotas förefaller allt vett och all god vilja som bortblåst.

Trauma

Svenska folket fick den 28 februari 1986 en chock. Landets statsminister Olof Palme sköts kallblodigt ihjäl på öppen gata. Ingen människa hade kunnat tänka sig, att detta skulle hända i Sverige.

Vi svenskar skulle komma att få den ena chocken efter den andra.

Det fredsälskande landet, som gärna ville vara världens samvete, avslöjades för att under lång tid ha varit olaglig storsäljare av vapen, och landets ende spion rymde från fängelset liksom andra våldsbrottslingar. Två justitieministrar avgick. "Affärerna" avlöste varandra.

Ingen ville ta ansvar för någonting. Alla skyllde på alla. Alla var u.p.a. Det fanns inga papper, som kunde visa, vem som hade ansvaret. Fanns det papper på något, så togs hemligstämpeln fram. Makthavarnas minnesfunktioner svek beträffande deras egen inblandning i alla "affärer".

Utredningar tillsattes på löpande band. De utredde till sist varandra. Men det statsfinansiella läget var perfekt, så skattepengarna syntes räcka gott till dessa utredningar och kommissioner.

Nå, vissa exklusiviteter, såsom den insmugglade illegala avlyssningsutrustningen, hyror för blivande avlyssningscentraler, och privatspanaren Ebbe Carlsons och livvakternas "forskningsresor" ute i världen för att spåra Palmes mördare, finansierades av det privata kapitalet. Samarbetet mellan den privata finansören och företrädarna för den offentliga sektorn fungerade i bästa "Saltsjöbadsanda".

Utredningen av Palme-mordet sveptes som allt annat in i dimridåer. Svenska folket är fogligt och underdånigt och skulle knappast gå ut på gator och torg och kräva ansvar av någon myndighet för misstagen.

Privata utredningar gjordes. Journalisten Sven Anér blev mer och mer oroad för Sveriges framtid ju mer han forskade. Han granskade utredarna. Han granskade många maktutövare.

Denne sanningssökare fick nya aspekter på samhället, och han ställde besvärande frågor, som rörde hela systemets sätt att fungera, och de etablerade gruppernas sätt att fungera tillsammans.

Det rörde sig inte längre endast om "enstaka olycksfall i arbetet", som lätt kunde avfärdas. Ett citat från Anér bok är belysande:

"Jag skäms av vad jag ser. Vanliga människor tror, att de vet mer om hur det här landet skall skötas än klantiga och möjligen manipulerade myndigheter - och då är det farligt".

Men vem bryr sig om vanliga människor? Här, i landet med en väl integrerad maktelit, är det de etablerade som styr och "tycker". Den, "som inte har någon ställning", har så att säga ingen talan.

Svältpapnet

Erik Andersson var sjukskriven. Försäkringskassan betalade ut pengar för hans räkning till Sollentuna kommun, som behöll pengarna. Sedan augusti 1985 hade han inte fått ett öre, och nu var det februari 1986.

Tillsammans med Rune Andersson besökte han skolkontoret för att försöka få ut pengarna, som han så väl behövde. Skolbyråkraterna var kallsinniga.

På skolkontoret arbetade flera gamla vänner, som förr i världen gärna varit på middag hos Anderssons. När de nu konfronterades med den gamle vännen, som var dömd och förtalad i pressen, visade de öppet sitt förakt. De riktigt njöt av sin egen förträfflighet, när de träffade en "brottsling", som t.o.m. förnedrades så, att han fick kämpa för att få ut sin sjuklön.

Skolstyrelsens ordförande ansåg inte, att man behövde betala ut några pengar.

Erik Anderssons far låg för döden i Haparanda. Det fanns inga pengar till en resa dit upp. Men det tillhörde inte "deras bord".

Försäkringskassans handläggare och en länsskoletjänsteman sade:

"Men så här kan dom ju inte göra!"

Man kan göra mycket, när man vet, att de flesta andra handlar på likartat sätt. Vad hade man förresten att frukta?

Dorothy Andersson ringde upp den biträdande skoldirektören Lars Enberg, som paret varit kollega med en gång i tiden.

Han talade med magisterns tydlighet och byråkratens saklighet sakta, mjukt och förbindligt. Tålmodigt överseende lyssnade han till hennes upprörda framställning.

Allt skulle gå så bra, om Erik Andersson bara kunde använda sig av deras läkare. Då skulle det inte bli några problem med utbetalningarna av pengarna från försäkringskassan.

"Det är väl inte ni, som bestämmer läkare", insisterade hon.

"Ni har inte kompetens att bedöma läkares kompetens. Erik har största förtroende för sin läkare dr. Herterich. Han har utbildats i Tyskland, så det torde vara garanti för kvalitet. Dessutom besitter han en kontinental bildning på mycket hög nivå".

"Är ni inte nöjda med handläggningen nu, så får ni överklaga på sedvanligt sätt", instruerade den biträdande skoldirektören.

"Då hinner farfar dö, innan Erik fått ut några pengar och kan resa dit!" replikerade hon.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

"Här handlägger vi ärenden i behörig ordning", upplyste Lars Enberg.

"Det är faktiskt rätt länge sedan jag tappade respekten för sådana som Du", avslutade hon samtalet.

En tjänsteman på länsskolnämnden letade bland paragraferna och fann i samråd med försäkringskassan ett sätt att hjälpa till att få ut pengarna från Sollentuna. Biträdande skoldirektören Lars Enberg fick några paragrafer på papper, så att det kunde se ut, som om man löste ärendet i vederbörlig ordning. Det kan gå snabbt och utan paragrafer att fatta ett beslut.

Men skall ett felaktigt beslut ändras, klamrar byråkraterna sig fast vid en paragraf att rädda prestige med.

Samhällskunskapslärarinnan lärde känna många byråkrater från en ny sida. Förmynderi, översitteri och utstuderad nedrighet var det typiska draget för den grupp, som så fort de kunde tog chansen till maktdemonstration.

KAPITEL 14

SAMFÖRSTÅNDSANDA

Länsbostadsnämnden avstyrker utbetalning av lån

Strax efter det att samhället den 19 september 1983 tagit familjen Andersson i sitt järngrepp skrev fastighetschefen i Danderyd Owe Hedwall till länsbostadsnämnden i Stockholm och påstod, att huset på fastigheten Fasanen 2 var ett enfamiljshus. Han underlät att kontrollera med sin myndighets egen besiktningsman. Denne hade i ett besiktningsprotokoll den 5 maj 1983 intygat, att huset var ett tvåfamiljshus, vilket stämde med ritningar och teknisk beskrivning. (DNR 414/80215/82, byggnadsnämnden)

Det fanns ett besiktningsbevis. Huset var ett tvåfamiljshus. Men detta gällde nu inte längre som ett besiktningsbevis för familjen Andersson.

Länsbostadsnämnden avslog utbetalningen av det statliga lånet på Hedwalls helt grundlösa påstående.

Detta fick fullkomligt katastrofala konsekvenser. Under byggnationen var det SE-banken, som stod för byggnadskrediten med marknadsmässig ränta.

Erik Andersson hade, just innan han placerades i häkte, börjat förbereda avlyftningen av SE-bankens byggnadskreditiv, eftersom huset var besiktigt och klart. Danderyds kommun hade, den 31 maj 1983 efter besiktningen, skriftligen förbundit sig att fullgöra det borgensåtagande, som man ingått den 28 januari 1981, när statligt lån söktes och beviljats i samband med att uppförandet av huset påbörjats.

Det var naturligtvis angeläget att snarast få det statliga lånet med låg ränta och slippa byggnadskreditivet med dess höga marknadsränta.

Lena Andersson, som var lagfären ägare till huset, delgavs länsbostadsnämndens avslag i oktober månad 1983. Fadern, som ju skött allt, satt vid den tiden häktad och kunde inget göra.

Han satt inspärrad med alla tänkbara restriktioner och fick ej ha någon som helst kontakt utåt. Dorothy Andersson tog kontakt med Hedwall, men denne avfärdade henne endast med att hon var så besvärlig.

När Erik Andersson i oktober 1983 för första gången släpptes ur häktet, överklagade han till Bostadsstyrelsen länsbostadsnämndens avslag att inte betala ut det statliga lånet. Han kontaktade tjänstemän, som upplyste om att

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

överklagandet egentligen var verkningslöst, eftersom länsbostadsnämnden aldrig kan utbetala det statliga lånet, om kommunen inte garanterar borgen. Överklagandet togs tillbaka, och länsbostadsnämnden var villig att ompröva sitt beslut att vägra utbetalning.

Allt berodde på om Danderyds kommun var villig att ändra sig.

Triumviratet

Danderyds kommun, kronofogden och SE-banken

Erik Andersson anlät advokat och tog kontakt med Danderyds kommuns stadsjurist Mischa Pokosta. Dorothy Andersson hade också tagit kontakt med denne, redan då hon kommit ut från arresten. Hon upplyste honom då om vad som hänt familjen, och hon berättade också i korta drag om bakgrunden. För att stärka trovärdigheten av sin redogörelse sände hon honom straffrättsdocentens utredning i Andersson & Sesemann AB, så att han skulle förstå, att det var mycket, som låg bakom. Stadsjuristen Mischa Pokosta tog inte intryck av detta. Han lyssnade hellre till de rykten, som gick beträffande Erik Andersson.

Det stod snart klart, att Danderyds kommun inte tänkte fullgöra borgensförpliktelsen för det statliga lånet, trots att den högste tjänstemannen å kommunens vägnar skriftligen gått i borgen för det statliga lånet efter besiktningen.

En borgensförbindelse gällde inte som en borgensförbindelse för familjen Andersson.

Erik Andersson kontaktade en hypotekskassa, och han fick löfte om att få ett bottenlån. Därmed skulle SE-bankens byggnadskreditiv kunna lyftas av. Man bad honom om pantbrev i fastigheten, och saken skulle vara löst.

Det här alternativet skulle bli dyrare än det med statligt lån, men det var ju absolut nödvändigt att lösa byggnadskreditivet. Danderyds kommun var omedgörlig.

Som säkerhet för byggnadskreditivet om 668.800 kr i fastigheten hade två pantbrev lämnats till långivaren, SE-banken. Det första av pantbrevet löd på 492.800 kr och det andra på 176.000 kr.

Erik Andersson upptäckte, att pantbrevet på 176.000 kr var utmätt. Det var utmätt för Danderyds räkning av kronofogde Frenning i Täby. Kronofogden Frenning hade mätt ut SE-bankens pantbrev för kommunens räkning. Därmed hade även överföringen av byggnadskreditivet från banken till ett hypotek omöjliggjorts. Hypoteket kunde inte få ut pantbrevet, som var låst hos fogden.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Denna förväxling borde väl snabbt kunna klaras ut. Om inte annat borde SE-banken reagera och kräva att utmätningen hävdades, när den uppmärksammades på det märkliga faktum, att kronofogden mätt ut bankens säkerhet för Danderyds kommuns räkning. Men bankens chefsjurist Krister Borg brydde sig inte om den förslagna utmätningen, som kronofogden behöll, trots att Erik Andersson stötte på gång efter annan.

Han överklagade utmätningen av pantbrevet till hovrätten. Överklagandet skall sändas in till kronofogdemyndigheten, som i sin tur registrerar ärendet och sänder in det till hovrätten. Kronofogde Frenning stoppade överklagandet i sin skrivbordslåda. Erik Andersson stötte på. Kronofogde Frenning teg. Han sände aldrig in överklagandet till hovrätten. Han låg på besvärsskriften i över ett år.

Den 27 november 1986 beslutade kronofogde Frenning självmant om "Rättelse av utmätning".

Danderyds Pokosta bestred. Han hävdade, att kronofogden inte gjort fel, när denne hade mätt ut SE-bankens säkerhet för Danderyds kommuns räkning. Han föreslog, att man skulle processa "om bättre rätt" till pantbrevet. Pokosta använde den inte helt ovanliga förhållningsmetoden för att plåga sina vederdelomän; han ville skapa en helt onödig process. Det är ju alldeles klart, att SE-banken ägde bättre rätt till pantbrevet, som var deras egen säkerhet för byggnadskreditivet. Men Pokosta behövde inte personligen stå för några processkostnader. Hans kommun hade pengar och kunde hålla igång segslitna processer. Man ville ha bort familjen Andersson. Dessutom kunde han räkna med välvilligt inställda rätter.

Denna gång ställde dock inte bundsförvanten Frenning upp. Han upphävde självmant utmätningen av SE-bankens pantbrev för Danderyds kommuns räkning. Men då hade det gått tre år, under vilka det inte ens gått att sälja fastigheten, eftersom ett pantbrev var utmätt, och det omöjliga hade kunnat lösas ut. Under dessa år hade räntorna rasat i höjden. Triumviratet hade den unga fastighetsägaren och hennes båda föräldrar i ett järngrepp.

Den unga Lena Andersson hade nu enorma ränteskulder. Före den 19 september 1983 hade hon inte en enda obetald skuld eller någon betalningsanmärkning. Det hade inte hennes föräldrar heller.

Triumviratet hade kommit långt.

SE-banken lagsökte fastighetsägaren Lena Andersson. Återvinning begärdes, och en flerårig process inleddes. SE-banken fick aldrig någon exekutionstitel, som kunde grunda en exekutiv försäljning.

Erik och Dorothy Andersson stod också för SE-bankens byggnadskreditiv. Erik Andersson sände in en genstämning på SE-banken. En SE-bankskamrer

hade nämligen kommit med falska beskyllningar mot honom. Med dessa som grund hade åklagare Birgit Thunved åtalat honom för grov trolöshet mot huvudman. Detta hade vållat honom stor ekonomisk skada utöver allt det lidande, som blivit följden av den felaktiga anmälningen.

Anderssons sammanträffade med SE-bankens Krister Borg, Danderyds Mischa Pokosta och kronofogden. Men vad förmår en enskild mot detta mäktiga triumvirat? Ett triumvirat av den klassen behöver inte vara så nogräknat med metoderna och kan utgå från att få tillmötesgående rätter, speciellt när familjen Andersson är motpart.

Sveriges rikaste kommun

Anderssons försökte på alla sätt förmå Danderyds kommun att stå för sitt borgensåtagande. Den 9 augusti 1984 besiktigade fastighetschefen Owe Hedwall huset och bekräftade "att ur teknisk synpunkt finns från förmedlingsorganets sida inget att anmärka mot utfört arbete och vårt tidigare beslut om en avstyrkan till utbetalning kan därför av denna anledning hävas".

Förvisso räknade Anderssons då med att det hela skulle lösa sig. Redan den 10 maj 1983 hade byggnadsinspektören, utsedd av Hedwalls förmedlingsorgan, godkänt huset. Den 9 augusti 1984 godkände alltså fastighetschefen själv ånyo huset. (Inget hade gjorts åt huset mellan de två besiktningarna). Hur som helst, nu var huset godkänt två gånger. Men vad hjälpte det? Danderyds kommun hade planerat annat.

Owe Hedwall uppmanade fastighetsägaren att inkomma med en ny ansökan om statligt lån. Detta gjorde hon inte, eftersom statliga lån skall sökas, innan byggnationen sätts igång. Det är då beslutet skall tas och endast den gången. Det är ett s.k. engångsbeslut. Det fanns ett beslut. Kommunen hade redan åtagit sig att borgen för statligt lån, och då går det inte att komma med nya ansökningar, efter det att byggnationen är klar. En sådan ansökan skulle av formella skäl avslås direkt.

Förmodligen förväntade sig Danderyds kommun en ny ansökan, som då genast skulle avslås. Kommunens tjänsteman visste att ge sina invånare försåtliga råd.

Någon ny ansökan lämnades inte in. Fastighetsägaren begärde, att kommunen skulle infria sin redan ingångna borgensförbindelse.

Stadsjuristen Pokosta var en byråkrat med egenskaper, som väl lämpade sig för denna kommun. Försåtligt gav han sken av att fastighetsägaren på nytt ansökt om statligt lån. Den 6 maj 1985 hade Danderyds kommuns arbetsutskott sammanträde. (114/84)

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Tre moderata ledamöter, en centerpartistisk ledamot och en socialdemokratisk, beslutade helt följdriktigt, att "inte teckna kommunens förbindelse enligt 19 § bostadsfinansieringsförordningen för Fasanen 2". Av protokollet framgår, att huset numera endast var värt högst 750.000 kr, och att "andra redovisade omständigheter i ärendet" gjorde, att kommunen inte kunde borga för statligt lån.

Med på sammanträdet var, förutom stadsjuristen Pokosta, kommunens förvaltningsdirektör och kanslichef. Beslutet är värt att kommentera. Det var stadsjuristen Pokosta, som givit sken av att det fanns en ny ansökan, som man tagit ställning till. Han lurade arbetsutskottet att ta ställning till en ansökan, som inte förelåg annat än i stadsjuristens eget sinne. Att beslutet tagits på hans eget yrkande, medgav han den 11 maj 1987 vid förhandling i mål T 829/85 i Södra Roslags tingsrätt. Rådmannen, som ledde förhandlingen, kunde inte dölja sin häpnad, när Pokosta avgav sitt medgivande.

Men fanns det då ingen, som kände till hur bestämmelserna för statligt lån fungerade? Det fanns redan en borgensförbindelse från kommunens sida. Hade inte Sveriges rikaste kommun skyldighet att stå för ett redan skriftligt ingånget åtagande? Är det vanligt att kommunen undandrar sig sina åtaganden efter behag? Eller var det så, att en borgensförbindelse inte längre var en borgensförbindelse, när det gällde familjen Andersson?

Man får förmoda, att det var stadsjuristen som var föredragande vid sammanträdet. Han framlade den nya värderingen av huset, som gjorts av Arsenalen, SE-bankens värderingsinstitut, den 8 mars 1985. Stadsjuristen hade tillgång till samtliga handlingar i saken.

Ett statligt lån på 668.800 kr var redan en gång beviljat. Det var ostridigt, att det fanns ett banklån på huset upp till 1.028.000 kr. Hur skulle detta vara möjligt, om huset var värt 750.000 kr? Det fanns en värdering från den 21 januari 1982 på 1.500.000 kr utförd av NIAB-konsult AB. Huset skulle alltså ha sjunkit till halva värdet på tre år. Denna märkliga omständighet analyserades icke.

Arbetsutskottet använde sig alltså av Arsenalens värdering för att avslå den nya ansökan om statligt lån. Denna nya ansökan kom, som sagts, i själva verket från Pokosta och inte alls från Lena Andersson.

Stadsjuristen visste mycket. Han samarbetade med kronofogden och SE-banken, som stod för den nya värderingen för fogdens räkning. Han förteg "lämpliga" fakta, och ingen var intresserad av att ställa frågor.

Danderyds kommun hade ett motiv, och det var att undkomma sin borgensförpliktelse. Stadsjuristen visste att föredra ärendet.

Ändamålet helgade medlen.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Den 19 augusti 1985 beslutade arbetsutskottet ånyo att inte teckna borgen. Även denna gång beslutade arbetsutskottet, utan att fastighetsägaren inkommit med något yrkande. Stadsjuristen Pokosta fortsatte med sina påståenden, att det fanns en ny ansökan från fastighetsägaren. Knepet gick hem även denna gång.

Stadsjuristen hade säkert många "påbackare" både utom och inom Danderyds kommun.

I annat fall kunde han inte ha fått igenom yrkanden, som han utformat för motpartens räkning utan dennes vetskap.

Bankdirektören och styrelsen

Dorothy Andersson var ännu flera år efter den 19 september 1983 så pass naiv, att hon uppvaktade med skrivelser och dokumentation i hopp om att få till stånd uppgörelser. Hon skrev till SE-bankens direktör och till styrelsen. Familjen Andersson hade lån i banken. Räntor hade de inte kunnat betala efter september 1983, eftersom Erik Anderssons verksamhet lamslagits, och familjens tillgångar beslagtogs. Men å andra sidan hade en kamrer i banken betjänat statsåklagare Thunved med falska påståenden, med vars hjälp hon kunnat sätta ihop ett obefogat åtal och därmed skada hela familjen.

"SE-banken har inte gjort några fel", ansåg SE-banken.

Hon skrev till Handelsbanken. Det fanns lån i fastigheten hos den banken också. Det lånet stod helt på dottern, som var fastighetsägare. Föräldrarna försökte få till stånd lösningar, framför allt med tanke på att förskona henne från processer.

Brevväxlingen med Handelsbanken blev betydande. Handelsbanken hade erhållit det pantbrev om 125.000 kr, vilket Erik Andersson skulle ha bedragit den på. För detta pantbrevs skull hade han suttit häktad och blivit dömd för bedrägeri.

Bankdirektören hade snabbt besvarat Dorothy Anderssons brev och upplyst, att banken inte gjort något fel.

En dag beställde hon tid hos styrelseordföranden direktören Jan Wallander. Hon fick en halv timme till sitt förfogande. Vid detta tillfälle visade hon, att en handelsbankskamrer och bankjuristen Lars Weigarth falskt anmält, att Erik Andersson skulle ha bedragit Handelsbanken så, att den ej skulle kunna utfå ett pantbrev på 125.000 kr. Banken erhöll pantbrevet den 17 oktober

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

1984. Straffrättsdocentens utlåtande, som visade, att det inte alls varit fråga om något bedrägeri, överlämnades till denne inflytelserike man. Till sist redogjorde hon för att hon varit på JO-ämbetet och förhört sig om ansvarsfrågan, när det gällde själva bedrägerianmälan, och JO-Nilsson hade sagt henne, att banken var ansvarig för anmälan. Hon påtalade, att hela hennes familj lidit oerhört av allt detta.

Den här betydande mannen skulle nog både förstå och kunna hjälpa henne.

"Vad begär ni?" frågade den mäktige.

"Vore det inte rimligt att ni efterskänkte lånet åt min dotter. Det är på 160.000 kr. Erik Andersson förlorade 250.000 kr på den falska anmälan, som banken gjorde.

"Gå till Bankinspektionen, om Ni har något att klaga över! Jag har inte tid längre", svarade den mäktige avmätt, reste sig och lämnade det vackra motagningsrummet.

"Handelsbanken har inte gjort något fel", hade det stått i alla brev hon fått.

Åklagaren hade inte heller gjort något fel, när hon väckt åtal på "Handelsbanksbedrägeriet". Det hade hennes chef regionåklagare Jonsson och RÅ meddelat. Ingen av de mäktiga gjorde fel. Men likväl beskylldes Erik för att ha bedragit banken på ett pantbrev. Pantbrevet hade banken fått. Detta hade Handelsbanken kunnat få för länge sedan, om man bara ansökt hos tingsrätten.

Erik och Dorothy Andersson besökte Bankinspektionen. De talade med en korrekt ämbetsman. Han såg genast, att Handelsbanken handlagt låneärendet felaktigt och föreslog, att de skulle kalla Bankinspektionen att vittna, om de behövde hjälp.

Så här var det ofta. Oberoende experter påtalade, att det hade gjorts fel mot familjen, men de, som hade makt att tillrättalägga dessa, rättade inte till någonting alls. Anderssons motparters påståenden godtogs, medan Anderssons framlagda bevis cyniskt ignorerades.

Någon formell anmälan lämnades inte in till Bankinspektionen. Det skulle då bli skriftväxling med Handelsbanken, och med tanke på ärendets känsliga karaktär, var det bara att utgå från att alltför många hade intresse av att ärendet inte utreddes. Men med sådant hade denne strikte ämbetsman inget att skaffa.

Vad skulle ett avskrivningsbeslut från Bankinspektionen ha inneburit?

Jo, myndigheten Bankinspektionen hade efter utredning funnit, att anmälan varit obefogad. Med detta var det sanktionerat, att den som anmälts, i det här fallet Handelsbanken, hade rätt. Den som anmält var "rättshaverist". Av-

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

skrivningsbeslutet skulle betraktas som en typ av "dom", vilken avkunnats efter en "rättslig prövning".

Andra myndigheter, inklusive domstolar, skulle också behandla beslutet på detta sätt och sedan själva undgå att ta ställning i sak. Saken var ju redan "rättsligt prövad" så att säga.

Hur många gånger hade inte deras anmälningar till olika myndigheter bara avförts med att en annan myndighet redan fattat beslut?

Har JO eller JK avskrivit en anmälan, så uppfattas saken som om den vore rättsligt prövad.

Ur myndigheternas synpunkt är förfarandet givetvis enkelt och rationellt. Hur det är för medborgaren, är det ingen, som funderar över eller bryr sig om.

En jämförelse

SE-banken och Handelsbanken, vars tjänstemän begått påvisbara fel mot Erik Andersson, var obevekliga och vidhöll sin ofelbarhet.

Skånska banken, som också var långgivare på fastigheten i Danderyd, led helt oförskyllt skada, när Anderssons inte efter den 19 september 1983 klarade sina ränteåtaganden. Den banken väntade tålmodigt och underlät att lämna in lagsökning, vilket verkligen hade varit befogat. Från Skånska bankens sida var man alltid öppen för uppgörelser och visade stor generositet.

Familjen Andersson är skyldig den banken ett stort tack.

Handelsbankens agerande är helt motsatt. Tungstedt kunde inte utnyttja sin nyförvärvade fastighet i Vaxholm. Han betalade räntor på 500.000 kronors-lånet till Handelsbanken men orkade inte med detta mer än två år. Det var omöjligt för honom att under rådande förhållanden utnyttja tomten, på sätt han planerat.

Handelsbanken agerade snabbt och hänsynslöst. Genom raffinerade metoder, klandrade av oberoende ämbetsmän på Bankinspektionen, stämde banken Dorothy Andersson att betala hela Tungstedts lån på 500.000 kr. Hon hade tillsammans med en advokat och Erik Anderssons far borgat åt Tungstedt för 125.000 kr, alltså det belopp, som låg över de omskrivna inteckningarna på 375.000 kr. Trots att borgen endast gällde de 125.000 kronorna, krävde banken henne på 500.000 kr.

Av den advokat som borgat krävdes ingenting.

Handelsbanken gick in i dödsboet efter Erik Anderssons avlidne far. Det föregavs, att fordringarna uppgick till 500.000 kr. Att banken innehade pantbrev om 375.000 kr förtegs.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Människor har obegränsad tilltro och rädsla för maktens företrädare, och banken fick tingsrätten i Haparanda att handla på dess villkor. Syskon, släkt och vänner underkastade sig beredvilligt, oreflekterat och underdånigt den stora banken, vars syfte var att i samråd med vissa myndigheter se till att det lilla arvet, det var fråga om, inte kom Erik Anderssons dotter, till vilken han lagligen överlåtitt sin arvslott, till del.

Handelsbanken och myndigheterna kom långt på väg.

Makthavare får lätt folket på sin sida.

Erik Anderssons syskon anlätade advokaten Olofsson vid Kalix Advokatbyrå. Man gav sken av att det inte skulle vara klart med bodelningen. Denna var klar vid tingsrätten. Det enda som behövdes var tillsättandet av en skiftesman, som skulle se till att boets enda tillgång, en fastighet, blev såld. Att sakläget var sådant medgavs från syskonens sida, men som vanligt förekom "andra omständigheter", vilka föranledde en mindre konventionell behandling av ärendet, så att säga. Vilka omständigheter man menade uttalades aldrig.

Advokaten Olofsson hade inflytelserika kontakter.

Naturligtvis kändes det viktigt för syskonen att deklarerat, på vems sida man stod. Beredvilligt förklarades, att "Erik är en skurk." Eriks dokumentation ville man inte se.

"Människorna är så enfaldiga och så villiga att lyda det ögonblicket bjuder, så den som bedrar alltid finner dem som låter sig bedras", skrev Machiavelli.

Handelsbankens kamrer och direktör hade falskt anmält Erik Andersson för brott. Handelsbankens prestige tålde inte, att detta medgavs och påtalades. Handelsbanken hade makt och tvekade inte att utnyttja den med den skningslöshet, som makthavare brukar ådagalägga, när de vill undkomma ansvar och näpsa dem, som vågat kämpa emot och försökt hävda sin rätt - även mot makthavare.

Kapitalförstörelse i bästa samförståndsanda

Konkursen i Egendomsförmedling i Norrort AB drabbade Erik Andersson mycket hårt just vid en tid, när han var mitt uppe introduktionsarbetet för det finska bolaget Veitsiluoto OY:s räkning.

Det hade sedan arbetet med huset i Täby påbörjats ständigt varit, som om "osynliga krafter" agerat för att stoppa hans ekonomiska aktivitet. Mönstret

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

upprepades på Herrgårdsvägen i Danderyd. Skulle medel inflyta, brukade det alltid hända något.

Björn Wahlberg hade en växelskuld till Lena. Han började också att komma med undanflykter för att inte betala.

"Saken ligger till så att undertecknad hade en skuld till Lena Andersson på 65.000 kr. Strax innan växeln skulle betalas blev jag kallad till kriminalpolisen i Sollentuna för förhör gällande skulden till Andersson. Där uppmanades jag att **inte** betala ett öre till Andersson", skrev Wahlberg den 30 juli 1984 till Södra Roslags tingsrätt. (T 265/85) (fetstil;förf)

Advokaten Walander, som samarbetade med polisen i Sollentuna, hade också uppmanat Wahlberg att inte betala skulden.

Andersson hade aldrig kunnat få grepp om hur strypningen av medel gått till men den här gången var det bara att läsa innantill.

En myndighet hade, helt utanför sina befogenheter, hindrat en gäldenär att betala sin skuld till Lena Andersson. Myndigheten samarbetade med en advokat, som också uppmanade sin klient att inte betala sin skuld.

Det var nästan för otroligt för att vara sant!

Anderssons påtalade saken bl.a. till JO, men anmälan "föranledde ingen åtgärd".

Samhällets myndigheter var familjens vedersakare. Hur hade det inte varit vid andra tillfällen?

Konkursen i Egendomsförmedling i Norrort AB drevs med absolut obehaglighet igenom, trots att det icke fanns en enda skuld. Det var fullkomligt omöjligt att få rättelse till stånd, även sedan det framkommit, att skönstaxeringarna var undanröjda, och att länsstyrelsen hade innestående medel för bolagets räkning.

Eva Grundberg var skyldig Dorothy Andersson mycket pengar. Som kommer att framgå senare, var det fritt fram för henne att tillgripa okonventionella metoder för att undgå att betala sin skuld. Södra Roslags tingsrätt och Svea hovrätt, liksom JK och JO, sanktionerade hennes metoder. Hon biträdades av advokaten Rindborg m.fl.

Dorothy Anderssons bevis ignorerades helt öppet.

Myndigheterna vägrade kategoriskt att åtgärda förhållandena i Andersson & Sesemann AB, trots att juridisk expertis visade, att Sesemann förfarit grovt trolöst mot bolaget. I stället användes Sesemann till att framställa Dorothy och Erik Andersson som sinnessjuka mordbrännare.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Revisorn i Andersson & Sesemann AB Gösta Noreng fick hjälp i Gävle tingsrätt, enligt en juristprofessor i strid mot grundläggande rättsprinciper, att slippa betala sin skuld till Erik Andersson.

När han skulle få 250.000 kr i samband med försäljningen av tomten i Vaxholm till Tungstedt gjordes affären till "Handelsbanksbedrägeriet". Vid ingången av år 1983 hade förhandlingarna med Veitsiluoto OY kommit mycket långt, när det gällde exportkrediten på flera miljoner finska mark. Man hade planer på att från bolagets sida ordna en exportkredit åt Erik Andersson för att underlätta introduceringen av de finska husen i Sverige.

Under våren 1983 ringde Max Karramo försäljningschefen och förtalade Erik Andersson, samtidigt som han försökte pressa det finska bolaget på pengar.

Rådman Sterzel använde många knep i sina försök att framställa den kriminellt belastade Karramo som ett trovärdigt sanningsvittne. Samarbetet med Veitsiluoto OY bröts, när Erik Andersson häktades hösten 1983. Förtalet mot honom intensifierades med myndigheternas aktiva medverkan. Försäljningschefen Peter Nissen vittnade i Sollentuna tingsrätt om detta. Han uttryckte saken drastiskt genom att säga:

"Det är ju så att det här bolaget aldrig kom igång därför att det gavs inte möjligheter till det. Andersson burades in, om det ska sägas på svenska ... liksom vad det är fråga om".

Eftersom detta var något som ansvariga myndighetspersoner inte ville höra och än mindre få på pränt, prickmarkerades de delar av vittnesutsagan, som var mest komprometterande. Det stora projektarbetet med att marknadsföra Veitsiluoto OY:s energisnåla hus i Sverige spolierades definitivt, när åklagaren "burade in" Andersson, som försäljningschefen förklarade saken.

Handläggningen av ett banklån i verksamhetens början hade inte heller precis underlättat marknadsföringen. Ett lokalt bankkontor hade tillstyrkt och på alla sätt sökt stödja Erik Anderssons projekt, men efter en lång förhållningsprocedur på huvudkontoret avslogs lånet, vilket ställde till många problem och bekymmer. När kreditfrågan var på väg att lösas med hjälp av den stora exportkrediten, dröjde det alltså inte så länge, förrän man började göra Erik Andersson och även hans familj till kvalificerade kreditbedragare.

Det var märkliga företeelser, som drabbade honom. Mäktiga krafter i komplicerade ogripbara konstellationer samverkade.

Penningmedel ströps. Bevisbart felaktiga utmätningar vidtogs. Grundläggande rättsprinciper hade åsidosatts. Domslut var emot lagen. Domstolen hade

avkunnat en dom, trots att det fanns en medvetenhet om att det var fel. Detta kunde skriftligt dokumenteras av juridisk expertis. Ja, ren brottslighet mot Anderssons skyddades av myndigheterna.

Det är inte fråga om några obestyrkta anklagelser. Det finns omfattande skriftlig bevisning för allt.

Triumviratet kronofogden, hovrätten och tingsrätten

Polisen i Sollentuna samarbetade med kronofogden i Täby. Den 14 oktober 1983 beslutade kronofogden att utmäta Lena Anderssons fordran hos Björn Wahlberg för Danderyds kommuns fordringar hos Lena Andersson. Wahlberg skulle ha betalat sin skuld redan den 20 augusti 1983 till Lena Andersson. Han såg dock chansen att tjäna pengar på att låta bli att betala. Först i mars 1984 betalade han växelbeloppet på 64.941 kr samt en ränta på 2.272 kr till kronofogden, som naturligtvis inte kunde ge växeln tillbaka åt Wahlberg, eftersom den ju var i Lena Anderssons besittning. Trots att växelpengarna var utmätta hos fogden för Danderyds kommuns fordran, betalade inte fogden kommunen de 37.000 kronorna från dessa pengar; Danderyds kommunjurist Pokosta ville ej ha några pengar, och fogden ansåg det bättre, att han fick ligga på hennes pengar.

Den 1 oktober 1984 mätte fogden ut växeln igen, men nu för Nostoc AB:s räkning.

Detta hindrade dock inte, att fogden den 2 oktober 1984 betalade ut räntan om 2.272 kr till Danderyds kommun. Den dagen behandlades växeln alltså åter som tillhörig Lena Andersson. Men man ville inte ge kommunen hela beloppet, trots att växeln för länge sedan varit utmätt åt kommunen. Man hade satt sig i sinnet, att Lena Andersson inte skulle ha tillgång till sina pengar, Det passade bäst, att hon hade skulder.

Då fogdens dagbokföring inte var av bästa klass, gick det att bolla hur som helst med folkets pengar.

Det var inte första gången Erik Anderssons barn pinats i försöken att "komma åt honom".

När Erik Andersson kom ut ur häkte den 21 juni 1984 satte han igång att åtgärda all oreda, han bara hann med. Den 6 oktober 1984 överklagade han kronofogdens beslut att påstå, att växeln tillhörde Nostoc AB. Han skrev till hovrätten och informerade, att Nostoc AB inte hade någon fordran på Wahlberg, och att bolaget ej kunde göra anspråk på växeln.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Detta hjälpte föga. Den 28 december 1984 beslutade hovrätten på kronofogdens påstående, att Lena Andersson skulle processa om bättre rätt till växeln. (Ö 3085/84)

Generöst erbjöds hon rättshjälp av skattemedel att väcka process om bättre rätt till "sin egen växel". (T 265/85 vid Södra Roslags tingsrätt).

Det fanns en helt korrekt växel. Ingen har någonsin gjort gällande något annat. Wahlberg hade skriftligt bekräftat på en faktura, att han var skyldig Lena Andersson 65.000 kr. Han hade skriftligt försäkrat, att han skulle sätta in pengarna på Skånska banken. Nostoc AB hade bestridit, att bolaget skulle ha pengarna av Wahlberg. Wahlberg själv hade hos polisen i Sollentuna försäkrat, att han hade växelskulden till Lena.

Men vad betyder detta mot fogdens påståenden om att växeln tillhörde Nostoc AB?

Den 13 maj 1985 var det förberedelse i målet vid Södra Roslags tingsrätt. Lena Anderssons juridiska biträde kände sig förväntansfull inför förberedelsen. Han hade verkligen bevis, som snabbt skulle garantera framgång.

Men chefsrådmannen Vallgård planerade för fortsatt process. Det juridiska biträdet tappade fattningen. En växel var inte längre en växel.

Resultatet av förhandlingen blev endast, att parterna skulle inkomma med ny bevisning.

Den unge juristen gav upp inför övermakten. Snart betjänade han sin klients motpart.

I slutet av 1985 besökte Dorothy Andersson chefsrådmannen Vallgård. Denne beklagade Wahlberg, som på kronofogdens order betalat in pengarna till myndigheten, utan att han fått tillbaka själva växelblanketten.

"Men min dotter då, som inte får tillgång till sina pengar", replikerade Dorothy Andersson.

Chefsrådmannen Vallgård svarade ej. Kanske tänkte han:

"Hon får skylla sig själv, som har en far, som inte har respekt för myndigheterna". Lena Andersson var färdig jurist vid det här laget. Hon skrev en inlaga den 14 april 1986 och yrkade, att kronofogdens bevisning, i målet om bättre rätt till växeln, skulle avvisas. Den "bevisning" kronofogden lämnat in var så otrolig att en kanslist, som drog en kopia på "bevisningen" undslapp sig:

"Men detta skulle han (Vallgård; förf. anm) ju avvisa!"

Från polisen i Sollentuna hade kronofogden fått en massa papper från husrannsakan på Herrgårdsvägen, då "allt som var löst" åkte ned i de svarta sopsäckarna. Det fanns faktiskt "papperskorgsmaterial", alltså kasserade och ibland t.o.m. överkryssade papper. Men bara man hittade en anteckning på ett

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Nostoc AB:s brevpapper blev det till bevis. Sådana papper hade kronofogden skickat in som bevis för att Nostoc AB hade rätt till växeln.

Lena Andersson hade å sin sida tillgång till Wahlbergs växel utställd till henne. Hon hade en av Wahlberg undertecknad faktura. Hon hade en av Wahlberg undertecknad försäkran, att han skulle sätta in beloppet på hennes konto i Skånska banken. Allt detta fanns i original. Wahlberg hade själv uppgivit till polisen, att hans skuld var till Lena. Detta var inte okänt för kronofogden, som ju samarbetade med polisen. Men för familjen Andersson var inte originalhandlingar originalhandlingar längre.

Dorothy Andersson ringde chefsrådman Vallgård och frågade om dotterns yrkande var korrekt.

Jo, det var korrekt, men han hade inte tid att besluta, för han skulle på begravning.

Drygt ett halvt år senare ringde hon upp chefsrådman Vallgård igen. Den här gången kunde han inte fatta beslut, för nu hade han ont i armen.

Chefsrådman Vallgård hade också upplyst henne om att även om myndigheter gjorde fel, skulle medborgarna finna sig i det system de hade. Det är ingenting, som man kan göra något åt.

Dorothy Andersson kontaktade aldrig mer chefsrådman Vallgård. Erik Andersson framställde efter ett år ett nytt yrkande. Han var så "oförskämd", att han krävde, att rådman Vallgård skulle skriva in i beslutet beträffande växeln, att kronofogden gjort en felaktig utmätning.

Det spelade ingen roll, hur familjen ställde sina yrkanden.

Rätt och pengar skulle de inte ha! Chefsrådman Vallgård har ännu i juli 1988 inte tagit något beslut.

Erik och Dorothy Andersson yrkade, att chefskronofogde Frenning självant skulle upphäva sin utmätning av Lena Anderssons växel för Nostoc AB:s räkning. Kronofogden kan häva felaktigt gjorda utmätningar, vilket ju faktiskt inträffade, när han utmätte SE-bankens pantbrev för Danderyds kommuns räkning. Men nej.

Chefskronofogde Frenning visste minsann att svara:

"Process om bättre rätt till växeln pågår vid Södra Roslags tingsrätt". Så länge den processen pågick skulle kronofogden behålla utmätningen på Lena Anderssons växel för Nostoc AB:s räkning.

Dorothy Andersson dristade sig till att än en gång söka upp JO-ämbetet.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Det hade varit ett radioprogram, då medborgarna fick ringa och ställa frågor till JO-Nilsson, och hon kom fram:

"Har polisen rätt att hindra folk att betala sin skuld till en borgenär?" löd hennes fråga.

"Det verkar vara ett fall för JO", svarade JO-Nilsson.

"OK", tänkte hon och skrev en skrivelse, som visade, att polisen hindrat Wahlberg att betala, och sedan sände hon med alla handlingar, som visade, att växeln tillhörde hennes dotter.

"Vad behövs mer för att styrka att min dotter är rättmätig innehavare av växeln?" frågade hon.

JO-Nilsson dröjde med svaret. Hon ringde handläggaren. Genast började talet om "process om bättre rätt till växeln pågår".

"Är det så, att JO endast tänker påtala, att process pågår och inte ta ställning till kronofogdens bevisning och min dotters bevisning och besvara min fråga, vad min dotter skall ha, utöver det hon redan har, för att styrka, att hon har bättre rätt till växeln och inte utreda polisens och kronofogdens agerande, återtar jag min anmälan", skrev hon till JO.

Nu kom det snabbt svar.

"Begäran bifalles", svarade JO-Nilsson och avskrev ärendet. Detta hände under JO-Nilssons sista år som JO. Han fick som bekant avgå, sedan det framkommit, att han åkt på semesterresor på skattebetalarnas pengar. Detta var allvarligt.

Men nog är det väl än mer graverande att försöka undfly sitt egentliga kontrollarbete på hemmaplan?

JO är betald av skattepengar för att granska myndigheterna. I stället synes denne av riksdagen utsedde granskare se det som sin uppgift att skydda myndigheterna från medborgarnas kritik. (Jfr! genomgång av JO:s verksamhet, som utförts av Sundberg-Weitman och redovisas i boken, Rättstaten Åter!)

Av besparingsskäl har man givit hovrätter möjlighet att avgöra brottmål utan rättegång, om vadetalan är uppenbart ogrundad. Av besparingsskäl har man givit tingsrätter möjlighet att inte hålla någon rättegång alls genom att blott påstå, att stämningsansökan är "uppenbart ogrundad". Av besparingsskäl skulle man kunna avskaffa det ärevördiga JO-ämbetet, då JO mestadels synes anse, att medborgarnas klagomål är uppenbart ogrundade.

Men det starkaste skälet för att avskaffa JO-ämbetet är, att de svenskar, som misshandlats ute i den ofantliga offentliga sektorn och i sin förtvivlan vänt sig till JO för att få hjälp, skall slippa ta del av JO:s hycklande "motive-ringar" för sina avskrivningsbeslut när han vill slippa kritisera sina kamrater,

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

som han är tillsatt för att kontrollera, men som han känner en sådan solidaritet med.

Tror inte JO, att folk fattar, när de blir "överkörda"?

Tror inte JO, att folk kränks i sin integritet, när de misshandlas av självgoda byråkrater med översittarfasoner?

Kanske utgår man på JO-ämbetet ifrån, att folket har så dåligt utvecklat känsloliv, att de inte ens upplevt, att de blivit kränkta, och att de är så svagsinta, att de inte fattar att JO avskrivit deras anmälan för att slippa kritisera byråkrater.

Därmed har absolut inte påståtts, att alla byråkrater är klandervärda. Därmed heller inte sagt, att medborgarna är felfria, och att varje anmälan är befogad.

När en vanlig enkel medborgare kritiserar, brukar kritiken viftas bort med att den varken är saklig eller trovärdig.

Men beträffade JO-Wigelius kan påtalas, att en högt kvalificerad jurist på brännpunkt i Svenska Dagbladet den 22 juni 1988 direkt skrev, att JO-Wigelius "demonstrerade oförmåga" att värna om viktiga rättsprinciper.

När JO-Nilsson avskrev "växelmålet" blev chefskronofogde Frenning glad. Nu hade han fått bevis på att han gjort rätt, när han inte hävt sin utmätning av Lena Anderssons växel för Nostoc AB:s räkning. JO hade ju avskrivit ärendet. Anderssons hade åter blivit "överkörda".

Triumviratet

va-nämnden, Danderyds kommun och kronofogden

Den 14 oktober 1983 gick som sagts stadsjuristen Pokosta i Danderyd till kronofogden i Täby och begärde utmätning hos Lena Andersson. Han fick växelbeloppet om 65.000 kr jämte ränta på detta belopp utmätt. Dessutom fick han fastigheten Fasanen 2 samt SE-bankens pantbrev å 176.000 kr sig utmätt. SE-banken invände alltså inte emot att deras säkerhet togs i anspråk för Danderyds kommuns räkning.

Stadsjuristen Pokosta hade en dom, VA 94/83, från statens va-nämnd som grund. Det utdömda beloppet var på 37.000 kr och rörde en anläggningsavgift för vatten och avlopp för fastigheten Fasanen 2 på Herrgårdsvägen 26 i Danderyd. Lagfaren ägare var Lena Andersson.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Det var på det sättet, att det uppstått en tvist mellan fastighetsägaren och Danderyds kommun beträffande denna va-avgift. Vid köpet av tomten lämnade säljaren den uppgiften, att avgiften för vatten och avlopp var betald sedan lång tid tillbaka. Danderyds kommun krävde likväl 37.000 kr och stämde Lena Andersson vid statens va-nämnd. Efter en tid blev en förlikning möjlig, vilket Anderssons juridiska ombud meddelade till rådman Hall vid statens va-nämnd.

Samma dag, den 26 september 1983, dömde rådman Hall fastighetsägaren att betala 37.000 kr till Danderyds kommun. Enligt va-lagen (lag 1976:89) § II skall va-nämnden söka förlika parterna. Här förelåg en förlikningssituation, men det satte sig rådman Hall över. Fastighetsägaren fick inte ens reda på att det skulle hållas en förhandling. Någon slutlig bevisning var heller inte inlämnad, eftersom man utgått ifrån att det skulle gå att få till stånd en förlikning. I själva verket bedrevs en hemlig rättegång. Man kan också säga, att fastighetsägaren dömdes utan rättegång. Erik Andersson, som givetvis hade skött dessa saker, satt häktad vid den här tiden på hösten 1983. Domen vann laga kraft, utan att någon i familjen Andersson ens visste om att ärendet över huvud taget hade behandlats i va-nämnden. Eftersom fastighetsägaren hade en lagakraftvunnen dom, var hon absolut skyldig att betala 37.000 kr till Danderyd.

Kronofogden utmätte växelbeloppet på 65.000 kr jämte ränta till Danderyds kommun för just va-avgiften. (Dm UD 4919/83)

Växeln var förfallen till betalning redan den 20 augusti 1983, så det var inte svårt för kronofogden att inkassera dessa pengar åt Danderyd. Verkställighet skall ske snabbt. Borgenärer brukar givetvis också vara ivriga att få betalt. Sveriges rikaste kommun hade inte så bråttom att få betalt, och fogden biträdde med att använda sin förhållningstaktik. Kronofogden påstod som bekant, att växeln tillhörde Nostoc, samtidigt som man utmätte den, som om den vore Lenas. Han fick till stånd en seglivad "process om bättre rätt" till växeln, i syfte att skada Lena Andersson och därmed pressa fadern.

Den 6 maj 1985 begärde fastighetsägarens juridiska ombud en amorteringsplan för den tilldömda avgiften. Danderyds kommun svarade ej på denna begäran. I va-lagen § 27 (lag 1970:244) anges, att kommunen skall upprätta amorteringsplan, om så begärs. Fastighetsägaren kunde ställa godtagbar säkerhet i enlighet med lagens krav.

Stadsjuristen Pokosta ville inte ha betalt. Han och hans uppdragsgivare räknade med att "obetalda räkningar" skulle kunna användas som vapen mot familjen Andersson.

Pokosta understöddes av kronofogde Frenning i Täby.

Familjen i kappsäck

Familjen bodde åter i "kappsäck" inne i sta'n efter den 19 september 1983.

Kronofogde Frenning tillsatte på SE-bankens begäran en syssloman för huset i Danderyd. Beslutet överklagades, men Anderssons fick inte se kronofogdens inlaga med falska uppgifter, förrän hovrätten beslutat att lämna besvären utan bifall.

Vattnet var urtappat, och huset stod kallt. Mitt i vintern 1985 gick sysslomannen in och satte in stora värmefläktar, som snabbt åstadkom 60 graders värme, vilket gjorde att parketten sprack och väv lossnade från väggarna; huset "sprängdes" av värmen.

Som expert anlidade kronofogden en av de "saboterande" entreprenörerna från byggtiden.

Den 8 mars 1985 värderades huset av SE-bankens värderingsinstitut Arsenalen till mellan 700.000 och 750.000 kr. Huset var som bekant 1982 värderat till 1.500.000 kr.

Husets värde hade sjunkit till hälften!

Erik Andersson anlidade experter, som undersökte skadorna. De skador, som värmefläktarna åstadkommit för golv och väggar, beräknades till 85.000 kr. Uppenbarligen hade de "dolda" skadorna beräknats till c:a 700.000 kr. Det juridiska ombudet begärde ersättning hos JK.

JK meddelade, att kronofogden, som tillsatt sysslomannen, inte var ansvarig för något, och någon skada skulle inte ersättas.

Kronofogde Frenning i Täby förberedde en exekutiv försäljning av fastigheten.

Det var endast Danderyds kommun, som hade en lagakraftvunnen dom på Lena Andersson för va-avgiften på 37.000 kr. Endast kommunen kunde begära exekutiv försäljning. SE-banken hade ingen urkund, som möjliggjorde försäljning.

Danderyds kommun däremot hade ju fått en utmätning i fastigheten. Hur kommunen kunde räkna med att på den planerade försäljningen få in sina 37.000 kr var svårt att fatta.

Huset var belånat till 1.028.000 kr samt belastades med upplupen ränta sedan hösten 1983. SE-bankens värderingsinstitut Arsenalen hade ju värderat huset till 750.000 kr. Vad skulle bli över åt Danderyd sedan bankerna fått tillbaka sina lån med upplupna räntor?

Försäljningen skulle äga rum den 29 oktober 1985.

För Sveriges rikaste kommun var det inte så viktigt att inkassera pengar.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Prestigen krävde, att huset såldes på exekutiv auktion, så att familjen Andersson kunde fördrivas från den nobla kommunen.

Fastighetsägarens juridiska ombud hjälpte Pokosta och Frenning med att förbereda försäljningen. Man måste dra den slutsatsen, att påtryckningar förekom, för annars skulle väl inte en jurist gå bakom ryggen på sin klient och hjälpa motparten att i smyg sälja hemmet.

Chefskronofogde Frenning fullföljde aldrig försäljningen. Av vilket skäl försäljningen inställdes meddelades aldrig. Det är hemligt.

Man kan hoppas, att han tyckte att det var väl grovt att sälja huset för Danderyds kommuns 37.000 kr, när han samtidigt låg på Lena Anderssons 65.000 kr i reda pengar.

Danderyd hade ett pantbrev på 176.000 kr i fastigheten utmätt, som man ville ha försäljning på. Det var SE-bankens pantbrev, som fogden mätt ut fel och "skänkt" åt Danderyd. Att sälja fastigheten åt Danderyd på SE-bankens pantbrev, blev kanske väl magstarkt. (Inte förrän den 27 november 1986 upphävdes utmätningen av pantbrevet)

Fastighetsägaren debiterades kronofogdens försäljningskostnader för den påbörjade försäljningen, som sedan avbröts av honom själv utan någon som helst motivering.

Stadsjuristen

Efter ett år tog kronofogden bort sysslomannaskapet för huset. Genast hyrdes en av husets lägenheter ut åt ett ungt bostadslöst par, som väntade barn. Hyran skulle inbringa 3.500 kr i månaden till fastighetsägaren. De blivande föräldrarna var överlyckliga. Anderssons var nöjda.

Den 6 februari 1986 kom modern hem från BB med den nyfödda lilla dottern.

Ett par timmar därefter kom en herre på besök. Han gick raskt genom lägenheten och klev in i sovrummet, tittade på modern med det nyfödda flickbarnet, sade inte ett ljud, vände på klacken och gick ut.

Besökaren var Danderyds kommuns stadsjurist Mischa Pokosta. Där utanför väntade hans underlydande.

Pokosta beordrade, att vattnet skulle stängas av.

Han hade minsann orsak till detta! Va-avgiften på 37.000 kr var obetald. Det var den avgift, som kronofogde Frenning redan för mer än två år sedan mätt ut åt Pokosta i Lenas växel på 65 000 kr. Kronofogden Frenning hade

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

dessas pengar på myndighetens bankkonto. Han gjorde sig ingen brådska att betala ut beloppet åt Pokosta, och Pokosta var inte heller ivrig att få ut det. Hade Frenning betalat Pokosta hade Pokosta mist flera handlingsmöjligheter i förhållande till fastighetsägaren.

Nu hade Pokosta den verkliga chansen. Med den "obetalda" va-avgiften som grund kunde han och hans uppdragsgivare verkligen utöva maktpolitik.

Vad betydde den unga modern och det lilla flickebarnet mot chansen att med hjälp av vattenavstängningen komma åt Erik Andersson och huset?

Att Pokosta inte velat ha skulden med den unga fastighetsägaren reglerad framgår av att han aldrig försökt få ut pengarna från växeln, som Frenning utmätt åt honom. Ännu tydligare märktes detta den 13 maj 1985 i Södra Roslags tingsrätt, då rådman Vallgård hade en förberedande förhandling om växeln. Pokosta, som för Danderyds kommuns räkning fått växeln utmätt och ränta på 2.272 kr sig tilldelad, bestred, att växeln tillhörde Lena Andersson. Han gav i stället stöd åt kronofogden, som påstod, att växeln tillhörde Nostoc AB. Medvetet avhände han sig möjligheten att få betalt.

Erik Andersson for iväg och hämtade vatten i dunkar till den unga modern. Han tillkallade läkare och hälsovårdsnämnd.

Redan dagen efter, den 7 februari, kom beslut från Danderyds kommuns hälsovårdsnämnd.

"Enligt undertecknads bedömning föreligger i detta fall sanitär olägenhet för hyresgästen ... Med hänvisning till vad som ovan anförts, **anmodas Ni** omgående tillse att Er hyresgäst, ..., får tillgång till vatten ... **Om** så ej skett senast 1986-02-10 nödgas vi rapportera förhållandet till miljö- och hälsoskyddsnämnden för **vidtagande av erforderliga åtgärder.**" (fetstil; förf.) Skriften från Danderyds kommuns miljö-och hälsoskyddskontor var givetvis riktad till fastighetsägaren.

Den unga fastighetsägaren kontrollerade i lagboken.

Med hjälp av denna konstaterade hon, att det är kommunen, som är ansvarig för att sanitär olägenhet inte uppkommer.

Nu hade Danderyds kommun själv förorsakat den sanitära olägenheten och dessutom - under hot - ålagt fastighetsägaren att vidtaga åtgärder, som i själva verket åvilade kommunen.

Statens va-nämnd i aktion

Vattenavstängningen överklagades till rådman Hall i statens va-nämnd. Den

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

10 februari 1986 beslutades interimistiskt, att vattnet skulle vara påslaget mellan kl 8.00 och 9.00 och mellan 13.00 och 14.00.

Situationen var prekär, speciellt för den unga modern. Betänk, att hon skulle spola toaletten genom att ösa vatten med hinkar! Hon måste fylla mängder av hinkar för att klara eftermiddagens, kvällens och nattens behov, eftersom vattnet stängdes av kl 14.00. Fångar hade det faktiskt i detta avseende bättre än folket på Herrgårdsvägen 26 i Danderyd. För fastighetsägaren var det mycket kränkande med på och avkopplingen. Kommunens bilar väckte uppmärksamhet.

Att ha folk som vardag som sön- och helgdag två gånger om dagen åkte och slog av och på vattnet kostade kommunen betydligt mer än att ständigt ha vattnet på.

Men detta passade Pokosta och hans kommun. Den unga fastighetsägarens räkningar för på- och avslagningar av vatten skulle bli enorma. De skulle ge upphov till ett okänt antal obehagliga processer för henne. Hon förlorade också sina hyresintäkter, eftersom hon inte kunde debitera hyra, då vatten levererades av kommunen endast två timmar per dygn. Erik Andersson begärde, att rådman Hall från statens va-nämnd skulle komma på inspektion. Begäran avslogs. Han begärde en försäkran från Danderyds kommun om garantier för vattentillförsel, så att fastighetsägaren skulle kunna kräva hyra. Kommunen erbjöds direkt betalning från hyran av va-avgiften, vilket kunde ske om kommunen blott garanterade en kontinuerlig vattentillförsel.

Kommunen svarade icke på erbjudandet; man ville ej ha betalt.

Rådman Hall beslutade den 25 april 1986 (BVa 74), att vattenleveransen även i fortsättningen skulle ske på samma sätt som tidigare beslutats interimistiskt. Dessutom ådömdes fastighetsägaren att betala 1.792 kr för på och avkoppling av vattnet under en period av 11 dagar.

Vad skulle inte på och avslagningskostnaderna bli med tiden?

Rådman Hall anförde, att fastighetsägaren betalningstredskat så, att kommunen hade rätt att stänga av vattnet och förorsaka sanitär olägenhet.

Fastighetsägaren hade inte erlagt va-avgiften om 37.000 kr "vare sig frivilligt eller på **exekutiv väg**"! (fetstil; förf)

Fastighetsägaren beskylldes inte bara för att betalningstredska. Hon klandrades också för att inte kronofogden på "exekutiv väg" inkasserat pengar åt Danderyd! Det var alltså hennes fel, att kronofogde Frenning inte betalade ut 37.000 kr åt Danderyd från de 65.000 kr han hade på myndighetens konto. Det skulle alltså vara hennes fel, att man skapat en process om bättre rätt till växeln. En process som det gick att dra ut på i det oändliga.

Syftet kunde bara vara ett; nämligen att plåga flickan och försöka få fadern

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

att vika sig i hennes ärenden. Alla visste, att både Erik och Dorothy Andersson intensivt försökt få bort dottern från allt. Men skulle de tvingas acceptera det rådande tillståndet, hade deras heta kamp för att bli rättvist bedömda och få upprättelse helt omintetgjorts.

Att detta inte är grundlösa antaganden framgår av rådman Halls agerande framdeles. När denne fick reda på att Lena fått sin första tjänst på annan ort, började han ringa henne och hota henne med delgivningar på arbetsplatsen. Han sände va-nämndens tjänstekuvert till hennes arbete. Både Erik och Dorothy Andersson hade fullmakter att sköta hennes angelägenheter. Först avförde rådman Hall fadern som ombud och sedan avfördes modern. Hon hade på alla sätt sökt informera och få kontakt med rådman Hall och verkligen ansträngt sig för att handlägga saken korrekt och visat honom dokument över vad som hänt, i hopp om att han skulle bemöta familjen utan förutfattade meningar. Men hon godkändes inte ens för att ta emot sin dotters delgivningar. När hon sträckte fram handen åt rådman Hall, vände han sig bort.

Han syntes njuta av att kunna skrämma en ung flicka på hennes första arbetsplats i syfte att försöka få fadern att underkasta sig.

Rådmanen hade i hemlighet den 26 september 1983, när Erik Andersson var placerad i häkte, dömt Lena att till Danderyds kommun betala en anläggningsavgift på 37.000 kr. Han hade dömt henne att betala Danderyds kommuns vattenräkningar. Vissa debiteringar var gjorda för perioder, då inget vatten levererats. Naturligtvis ville han få slut på dessa ärenden så snabbt som möjligt. Det låg också i kommunens intresse.

Erik Andersson var inte villig till underkastelse. Familjen Andersson hade försökt få kontakt med flera personer i Danderyd. Men ingen vågade ställa upp, när stadsjuristen Pokosta och hans uppdragsgivare gav order. Det fanns tjänstemän på lägre nivå, som anförtrodde Anderssons, att de tyckte situationen var "rena snurren". Men de måste ju lyda order.

Va-nämndens beslut av den 26 april 1986 att endast ha vatten påslaget två timmar/dygn överklagades till Vattenöverdomstolen. En diger bevisning inlämnades. (Mål 34/86) Det måste ha framstått fullkomligt klart, att den betalningstredska som rådman Hall angivit som grund för att Danderyds kommun hade rätt att förorsaka sanitär olägenhet inte alls var, som han hade beskrivit den.

Det påvisades också med stöd av lagrum att myndigheter själva bär ansvar i sådana här fall. Socialnämnderna bör nämligen ingripa. Det fanns en nybliven mor med en baby med i bilden.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Vattenöverdomstolen lät handlingarna ligga. Ännu i oktober 1988 har inget hänt.

Förhållningstaktiken är oantastbar.

1988-12-22 beslutade Vattenöverdomstolen - utan att hålla någon rättegång alls. Många vittnen hade kallats, men både den muntliga och skriftliga bevisningen avvisades som vanligt utan motiveringar. (TVa 34/86)

Det enda Vattenöverdomstolen kunde tala om var att Lena Andersson betalningstredskat. Hon fick skylla sig själv, och det berodde helt på henne, att Danderyds kommun förorsakat sanitär olägenhet genom vattenavstängningen.

Bevisen som inlämnats för att visa, att kommunen redan hösten 1983 kunnat få betalt för den tilldömda va-avgiften på 37.000 kr, vilket var grunden för vattenavstängningen, avvisades naturligtvis på samma sätt som bevisen för att den "betalningstredskande" flickan redan 1985 begärt att få sin lagstadgade rätt att erhålla en amorteringsplan, och att hon erbjudit kommunen hela hyresintäkten, bara kommunen levererat vatten, så att hon kunde hyra ut.

Vattenöverdomstolen tillät även Danderyds kommun att ta betalt för uppskattade vatteleveranser under tider som huset stått tomt. Danderyds kommun tilläts med andra ord att ta betalt för vatten som aldrig levererats.

Vattenöverdomstolen hade bevis för att det var så. Dorothy Andersson hade lämnat in protokoll från 'länsrätten (mål S 3494-85 E, domen i målet hade vunnit laga kraft) som bevis för att det under de aktuella tiderna icke levererats vatten, men vad hjälpte detta?

Familjen Anderssons bevis räknades inte, och Danderyds kommun kunde få ta betalt för vatten, som aldrig levererats. Vattenöverdomstolen förvägrade familjen att i en muntlig rättegång och med bevisning visa, att vattenavstängningen inte alls grundade sig på betalningstredska, och att det i realiteten var Danderyds kommun, som förorsakat Lena Andersson obetalbar skada.

KAPITEL 15

EXEKUTIONSVÄSENDET

Riksskatteverket

Dorothy och Erik Andersson hade haft god kontakt med chefen för exekutiva avdelningen på Riksskatteverket, Bert Holmgren. Det var en sympatisk, förtroendeingivande och förstående man. Han hade hjälpt till att få ut både bil och motorcykel från polisens garage. Saken ordnades snabbt och effektivt, då en person högt i hierarkin ingrep. Han tog sig dessutom alltid tid att lyssna och visade, att hans myndighet var mån om att ge medborgarna god service.

I maj 1987 beställde de ånyo tid hos Holmgren. De förhörde sig om möjligheterna att få bort kronofogde Frenning från handläggningen av deras ärenden och få någon, som kunde ta ett samlat grepp på ärendet och även granska effekterna av de felaktiga utmätningar, som bevisligen förekommit. De hoppades på att få vissa skador åtgärdade. Framför allt ville de få någon ordning på fastigheten, för att dottern, den lagfarna ägaren, skulle komma bort från allt elände.

Holmgren ställde upp och lovade, att han skulle göra, vad han kunde. Skämtsamt bad han Erik Andersson att upphöra med spridningen av flygblad under den tid han sökte se, vad som skulle gå att åstadkomma. Flygbladen var ett känsligt kapitel.

Dorothy Andersson litade blint på denne man. Vid ett telefonsamtal hade han uttryckt sin syn på förhållandet medborgare-myndighet:

"Myndigheter har en serviceskyldighet utöver myndighetsutövning".

Det var just så hon undervisat sina gymnasister. Nu hade hon stött på en ämbetsman, som verkade på det sättet också.

När kronofogden i Täby sände tjänstebrev till dotterns arbete, skrev hon genast till Holmgren och visade, att kronofogden hotade dottern med polisdelgivning på arbetet. Hon visade Holmgren, att kronofogden i Täby ämnade delge dottern, att man upphävt utmätningen av fastigheten Fasanen 2. Kronofogden var medveten om att flickan redan var delgiven. Upprört förklarade modern, att kronofogden hotade med polisdelgivning på arbetet för sådant.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Eftersom dottern efter detta fick vara ifred på arbetet för den kronofogden, utgick hon från att det var Holmgrens förtjänst. Det dröjde inte heller länge, förrän det utsågs en handläggare på Riksskatteverket. Tid för sammanträffande bestämdes.

Holmgren visste, vem han valde. De ställdes inför rikskronofogden Morgell, som handhar speciellt "svåra mål".

"Jasså, fick ni den mannen", undslapp det en högre tjänsteman inom en annan gren av förvaltningen.

"Det största felet som gjorts är, att man inte sålt fastigheten för länge sedan", förkunnade rikskronofogde Morgell.

"Ni skulle väl utreda Frennings felaktiga utmätningar också!" insisterade Anderssons.

"Kronofogden gör aldrig fel", förklarade riksfogden.

Samtalet avbröts liksom alla kontakter mellan Anderssons och riksfogden.

Billingsnickaren försökte ringa riksfogden, men han fick telefonluren i örat. Riksfogden ville inte samtala med någon och svara på några frågor. Han stängde in sig i sin kammare och arbetade. Erik Andersson kontaktade Holmgren och bad denne göra något, så att familjen inte skulle köras över totalt.

Riksfogden

Riksfogde Morgell var en effektiv man. Han sammanfattade snabbt fastighetsägarens skulder till banker och Danderyds kommun. Skulden till kommunen var 82.859,30 kr. Räntan på den "gamla" va-avgiften på 37.000 kr hade i juni 1987 stigit till 20.950 kr. Riksfogden gjorde en utredning beträffande den famösa växeln.

"Det får anses utrett att de innestående pengarna tillkommer" Lena Andersson. Riksfogden medgav alltså, att flickan ägde sin egen växel på 65.000 kr, och att pengarna, som kronofogde Frenning hade inne på sitt konto sedan år tillbaka, verkligen var hennes. Nu skulle väl riksfogden kunna ordna upp saken med Danderyd?

Danderyd hade vållat Lena en sådan enorm skada genom att vägra stå för sin borgensförbindelse beträffande det statliga lånet, så det borde verkligen vara hög tid att försöka ordna upp mellanhavandena med familjen Andersson.

Räntan på Lenas växel om 65.000 kr, som förvaltades av kronofogden, var, enligt myndighetens egen uppgift från 8 april 1987, 21.299:70 kr. Räntan,

som Lena skulle få tillgodoräkna sig, var inte större än den, som Danderyds kommun, på ett betydligt lägre belopp skulle få utkräva av henne.

Kronofogde Frenning var mån om att biträda samarbetspartnern Pokosta och tillse, att denne fick rejäl ränta åt sin rika kommun, medan han samtidigt såg till att Erik Anderssons dotters pengar inte alls förräntades på samma sätt.

Men trots den låga förräntningen var Lena Anderssons tillgodohavande hos fogden i Täby över 86.000 kr. Hennes skuld till Danderyds kommun uppgick enligt riksfogden Morgells egna uppgifter till knappt 83.000 kr. Saken borde kunna klaras av. Riksfogden hade ansett det "utrett" att pengarna var flickans. Pengarna fanns lättillgängliga på bankkonto, och banktillgodohavanden är något av det första, som bör tas i anspråk vid utmätning. (Gregow, Utsökningsrätt sidan 78)

Riksfogden Morgell ansåg det utrett, att växeln tillhörde Lena Andersson, och att hon därmed hade över 86.000 kr i banktillgodohavande.

Men Anderssons skulle inte dra några förhastade slutsatser för det!

Riksfogden tillfogade genast, att det "av andra orsaker" ändå inte meddelats dom i Södra Roslags tingsrätt beträffande frågan om bättre rätt till växeln.

Växelpengarna skulle hon inte få tillgång till.

Även om utredningen var klar, kunde inte tingsrätten besluta. Av vilken anledning tingsrätten inte kunde besluta framgick inte. Men man kan ju förmoda, att chefsrådmannen Vallgård underlät att besluta i ärendet för att hjälpa riksfogden m.fl. Det var ju bara att upprepa frasen "process pågår om bättre rätt till växel". Att det redan var utrett, vem som hade bättre rätt, underlät man att tala om. Riksfogden kunde nu vidtaga andra åtgärder.

Så länge "process om bättre rätt pågick" kunde man fortsätta sitt påstående om att hon saknade pengar och hade en skuld till Danderyds kommun.

Riksfogden Morgell försatte Lena Andersson på existensminimum. Danderyd, Sveriges rikaste kommun, tog av lönen 1.675 kr/månad.

Däremot hade inte Danderyds kommun, företrädd av stadsjuristen Pokosta, på något sätt under årens lopp gjort den minsta ansträngning att få ut va-avgiften på 37.000 kr från växeln på 65.000 kr, som kronofogde Frenning ändå hade utmätt åt Danderyds kommun, just för va-avgiften. Frenning hade t.o.m. fördelat ränta om 2.272 kr från växeln till kommunen. Pokosta hjälpte istället till i kronofogdens försök att få växeln till Nostoc AB.

Kommunen hade inte heller velat göra upp en amorteringsplan. Danderyds kommun ville inte heller ta emot några hyresavgifter, vilket föreslagits kommunen vid ett flertal tillfällen.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Hade kommunen gjort detta hade skulden kunnat amorteras på 2 år. Det passade kommunen bättre att ta emot 1.675 kr varje månad från Lena Anderssons lilla lön från sin första tjänst. För att få skulden på 83.000 kr avbetalad på detta sätt skulle dottern behöva befinna sig på existensminimum i 10 år. Riksfogde Morgell var nöjd. Han hade handlat effektivt och snabbt. Erik Anderssons dotters framtid var hotad.

"Det är ju inte bra för karriären att börja med utmätningar", hade riksfogden poängterat, när Erik och Dorothy Andersson sammanträffade med honom, just för att de ville få dotterns ärenden avklarade. Säkert fröjdades stadsjuristen Pokosta, chefskronofogde Frenning, chefsrådman Vallgård och rådman Hall. De hade tydligt genom sitt tidigare agerande visat, att de inte drog sig för att begagna sig av möjligheten att pina dottern för att "kväsa" Erik Andersson. Var det kanske så, att även skattedirektören på Riksskatteverket Bert Holmgren var nöjd? Det var ju han, som tillsatt rikskronofogden Morgell.

Detta hände hösten 1987. Anderssons hade vid det laget varit med om mycket. Men detta var ett av de mest sataniska drag de upplevt. Det blottade direkt systemaktörernas illvilja och rigiditet. Ändamålet helgade medlen.

Löneutmätningen skulle vålla stor uppmärksamhet på dotterns arbetsplats i den lilla orten. Skattedirektören Bert Holmgren var den, som bäst av alla visste, hur Anderssons på alla sätt sökt skydda dottern. Alla visste också, att det sedan flera år tillbaka på fogdens konto funnits pengar, som tillhörde henne.

Rikskronofogde Morgell hade verkställt sitt mest utstuderade drag, men han hade inte avslutat sitt arbete.

Hemfridsbrott

De unga hyresgästerna, som tidvis bott i en sommarstuga, närmade sig sin lägenhet i Danderyd litet då och då. De såg, att det rann vatten i kranarna, och de stannade. Det var hösten 1987.

Men det gick aldrig att vara säker på hur kommunen skulle leverera vatten. Rätt som det var kunde vattenkranen stängas av igen. Erik Andersson krävde, att kommunen skulle garantera kontinuerlig tillförsel av vatten. Då skulle kommunen genast kunna få hyresbeloppet som avbetalning på "skulden" till kommunen. Enligt lag var kommunen skyldig att godtaga amortering. Men Pokosta och hans uppdragsgivare tänkte inte låta Erik Andersson diktera några villkor. Medborgare skall vara ödmjuka, lågmälda, aktningsfulla och inte komma med krav även om de stöder sig på lagparagrafer.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

"Er framställan föranleder ingen åtgärd", skrev Danderyds kommun.

Alltså fanns det inga garantier för att det skulle levereras vatten. Ännu förelåg en situation som bedömts innebära sanitär olägenhet. Det hade både Pokosta och va-nämndens rådman Hall konstaterat. Va-nämndens beslut att vatten skulle levereras endast två timmar per dygn låg ännu fast. I förarbeten till va-lagen förordar departementschefen, att kommunen vid dylika situationer tar kontakt med socialnämnden. Men Danderyds kommun, företrädd av Pokosta, kände sig inte bunden av några förarbeten till va-lagen. Hans syfte var att kväsa Erik Andersson. Att sedan en ung familj drabbades bekymrade inte honom. Inte heller rörde det stadsjuristen, att fastighetsägaren, Anderssons dotter, råkade i nöd. Det passade honom att försvaga sina motståndare för att skaffa sig en bättre maktposition.

Det skall förtäjljas, att Dorothy Andersson gjorde ett flertal försök att nå kommunen på "mjuk" väg. Hon hade först skrivit till alla i kommunstyrelsen och lämnat dokumentation. Hon hade uppvaktat kommunstyrelsens ordförande efter att ha uppvaktat kollegan i Täby. Till sist skrev hon ett brev till ordföranden och bad, vädjade och bönföll honom, att man skulle bortse från allt som varit och försöka sätta sig ned och förhandla.

Hon bemöttes med total tystnad.

Det var samma totala tystnad, som mött henne, när hon vädjat till statens maktutövare att stanna upp hetsjakten på familjen.

Tigandet är ett effektivt vapen. Vem kan få maktens företrädare att tala, när de själva inte vill?

Riksfogden Morgell arbetade vidare tyst och målmedvetet i sin kammare. Han planerade att göra en ny värdering av fastigheten, trots att det redan fanns flera stycken att välja mellan. Den nya värderingen skulle passa hans intentioner och skedde därför i hemlighet.

Riksfogden måste in, när ingen var hemma, och han tog hjälp av låssmed. Polis tillkallades.

Han nöjde sig inte med att gå in i fastighetsägarens lägenhet. Riksfogden klev med sitt följe in i det unga parets lägenhet. När han väl kommit in, drog man sig inte för att rumstera om bland parets handlingar och tillhörigheter. Detta var helt olagligt, då paret ej hade något som helst med kronofogden att göra.

När den unge mannen kom hem, trodde han, att det varit inbrott och ringde genast Erik Andersson, som ännu inte hade en aning om vad som tilldragit sig.

I flera år hade tvisten om huset pågått. Men nu hade riksfogden så brått att ta sig in i huset, att han inte hade tid att vänta en enda dag. Hade Anderssons

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

fått meddelande om att kronofogden ville komma in, hade de givetvis infunnit sig, öppnat dörren och varit med. Det hade de gjort tidigare, och det var ju inte första gången, kronofogden visiterade huset.

När kronofogden meddelat, att han ville in, brukade Erik Andersson alltid ta emot. Men han var aldrig ensam, utan han hade alltid någon med sig. Oftast brukade fogdens förrättning videofilmas. Detta var dock icke uppskattat.

Hade nu inte riksfogden Morgell haft en sådan förfärlig brådska och meddelat, att han var i antågande, hade Erik Andersson tagit emot honom. Men då hade landets högste fogde inte kunnat gå in i den unga familjens hem.

Erik Andersson och hyresgästen gick till polisens juridiska avdelning och anmälde riksfogden Morgell.

"Det är ju klart, att han inte kan gå in till folk på det här sättet", svarade polisintendenten.

Ärendet gick till åklagaren.

Åklagaren hade inget att erinra mot att riksfogden klev in i hyresgästernas lägenhet utan att meddela och utan minsta anledning.

Är det fler än riksfogden, som inte behöver respektera den enkle medborgarens hemfrid? Tror man, att denne inte har så mycket förstånd och så utvecklat känsloliv, att han känner sig kränkt, när fogden oanmäld och utan orsak kan gå in i hemmet och snoka bland tillhörigheterna?

Upplysningsvis kan meddelas, att den enkle medborgaren kände sig både kränkt och förnedrad. Att riksfogdens agerande accepterades av de rättsvårdande myndigheterna upplevdes som en än värre skymf.

Var i rangrullan skall medborgaren befinna sig för att få sin hemfrid garanterad?

Rådman Sterzels dom DB 400 sid. 37 visar vilken attityd medborgaren skall ha till överheten:

"Det torde nämligen tyvärr vara oundvikligt att en person någon gång, även utan egen förskyllan, dras in i händelseförlopp" "och därvid nödgas underkasta sig husrannsakan och beslag innan det verkliga orsakssammanhanget blir uppenbart".

Var i rangrullan skall medborgaren befinna sig för att bli u.p.a. för sitt handlande mot medmänniskorna?

Chefen för RSV:s Exekutionsavdelning

Skattedirektören och chefen för Exekutionsavdelningen Bert Holmgren kontaktades efter riksfogdens framfart.

Han och en av Riksskatteverkets avdelningsdirektörer tog emot Dorothy och Erik Andersson en sen fredagseftermiddag.

På alla sätt försökte Anderssons få till stånd en helhetslösning med kronofogdemyndigheten och Danderyds kommun. De två höga cheferna verkade mycket tillmötesgående och tjänstvilliga. Under sammankomsten slank riksfogden Morgell tyst förbi ut genom en sidodörr.

Holmgren uttryckte sitt deltagande med riksfogden. Erik Andersson hade författat ett flygblad och informerat om riksfogdens intrång i huset i Danderyd, om kronofogde Frennings felaktiga utmätningar och om riksfogden, som inte ville åtgärda dessa. Flygbladen delades ut i den senares bostadsområde. Naturligt nog uppskattades detta varken av riksfogden eller Holmgren, och det skall medges, att flygbladet inte visade vare sig vördnad eller aktning för landets högste fogde.

Några osanningar hade dock inte framförts.

Riksfogden var i alla fall avkopplad från dotterns löneutmätning. Han fick inte ens behandla Anderssons begäran om självrättelse i saken. Anderssons ansåg, att inte ens riksfogden har rätt att "begå hemfridsbrott", för det var ju det han gjort, när han klev in hos hyresgästen på Herrgårdsvägen.

De hade dessutom den bestämda uppfattningen, att kronofogden skall ersätta den skada, som vållats genom felaktiga utmätningar, men det är närmast en hädisk tanke i ett land, där den byråkratiska ofelbarhetsdogmen odlas.

"Kronofogden gör aldrig fel", hade riksfogden Morgell själv deklarerat.

Erik Andersson hade inte nöjt sig med att informera riksfogdens grannar. Han hade sänt sitt flygblad till en mängd kronofogdemyndigheter. Dessa erhöll information om riksfogdens nya värdering av huset på 1.600.000 kr. Två år tidigare hade som bekant kronofogde Frenning haft en värdering, som låg mellan 700.000 och 750.000 kr. Mellan den tidigare och senare värderingen hade intet hänt med huset. Det var endast värdet som ändrats.

Vidare informerades om att riksfogden med hjälp av låssmed klivit in till de unga hyresgästerna utan skäl och utan att meddela något i förväg, och slutligen omnämndes hur Frenning utmätt SE-bankens säkerhet för Danderyds kommuns räkning.

Till flygbladet fanns ett frågeformulär med fyra enkla frågor, som utan undersökning snabbt skulle kunna besvaras av kronofogdemyndigheterna med ett förkryssande av ett av de fyra angivna alternativen.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Många kronofogdemyndigheter svarade snabbt. Somliga fogdar röjde glimten i ögat. Värdestegringar i den klassen, hade man nog bara i Stockholm! Inte brukade landets kronofogdar ta sig in hos folk utan anledning, och inte heller hörde det till vanligheterna, att man utmätte en banks säkerhet för annans räkning.

Efter några dagar ändrade kronofogdarnas svar karaktär. De standardiserades och innehöll följande passus:

"Arbetsbelastningen vid många KFM torde dock vara sådan att hänsynen till arbetets behöriga gång lägger hinder för att göra sådana undersökningar." (KFM = kronofogdemyndigheter)

Avdelningsdirektören Andersson, som just tagit sig tid att träffa Anderssons, hade sänt ut en skrivelse till samtliga kronofogdemyndigheter i landet med anledning av Erik Anderssons flygblad till vissa kronofogdemyndigheter. Genom den ovan citerade meningen hade han på byråkratiskt "fikonspråk" meddelat kronofogdarna, att de skulle skriva, att de hade så mycket att göra, att de inte hann svara på Erik Anderssons fyra enkla frågor. Sådant kan ju inte skrivas rent ut, för det skulle framstå alltför diktatoriskt.

Avdelningsdirektör Andersson var noga med att göra en saklig och korrekt skrivelse. Ingen kan påstå något annat. Han påpekade följande: "Allmänt gäller förvaltningslagens (1986:223) 4 § liksom 2 § i förordningen om statliga myndigheters serviceskyldighet (1980:900)".

Lagen föreskrev service åt medborgaren. Riksskatteverket krävde, att dess fogdar inte skulle svara. Detta kunde givetvis inte sägas i klartext. Det vore en uppmaning till lagbrott.

Man tvingades linda in sin uppmaning i paragrafer och fiffiga snirklingar.

Med den toppstyrning, som allmänt förekommer i vårt land, var man på Riksskatteverket säker på att kronofogdarna av "tidsnöd" skulle avstå från att pricka ut ett alternativ under de fyra frågorna. Det fanns en och annan egen-sinnig kronofogde, som även efter den utstuderade uppmaningen kryssade för efter eget skön. Någon helhetslösning med kronofogden och Danderyds kommun kom aldrig till stånd. Man kan fråga sig, om mera underdåniga medborgare hade kunnat få hjälp att få till stånd en helhetslösning. Det är möjligt. Det skrivs ju faktiskt i pressen, att fogdarna ibland t.o.m. måste tjänstgöra som kuratorer.

Grundlagen föreskriver allas likhet inför lagen samt saklighet och opartiskhet vid hanteringen av undersåtarna. Inget undantag göres för - icke underdåniga medborgare. Men det är kanske underförstått, att så skall ske.

Chefskronofogde i landsorten

Holmgren tillsatte en ny kronofogde, som skulle handha dotterns löneutmätning, som riksfogden dikterat. Dorothy Andersson hade som ombud för dottern begärt självrättelse av löneutmätningen och bl.a. anført, att riksfogden ju själv medgivit att flickan hade mer pengar på kronofogdens konto än den skuld hon påförts. Hon betonade, att departementschefen i proposition nr 8 från 1980/81 sid. 59 påtalat, att det var "uppenbart, att löneutmätning bör tillämpas med återhållsamhet".

Holmgren valde en fogde på dotterns tillfälliga tjänstgöringsort.

Detta innebar, att den nye kronofogden genast skulle kontakta dottern. En sådan kallelse skulle väcka uppmärksamhet på den lilla orten. Vidare innebar det svårigheter för Dorothy Andersson, som var ombud, att ha kontakter med en fogde på långt avstånd.

Genast ringde hon upp Holmgren, men han lugnade henne med sin vänliga, trygga stämma.

"Den nye fogden skulle säkert tillvarata dotterns intressen på bästa sätt".

Kunde man lita på det?

Landsortsfogden, smickrad av utnämningen att handlägga en begäran om självrättelse av rikskronofogde Morgells löneutmätning, ringde direkt till dottern på hennes arbete och krävde att få träffa henne. Det var stor brådska.

Dorothy Andersson kastade sig i bilen och åkte till den helt uppskakade flickan. Hon hade precis kommit tillbaka till sitt arbete efter en lång sjuk-skrivning. När riksfogden beslutade om löneutmätning, blev hon så uppriven, kränkt, förtvivlad, orolig och rädd, att hon fick svåra magsmärtor.

Nu skulle hon infinna sig hos kronofogden på den lilla ortens polisstation för att redogöra för sina ekonomiska förhållanden.

Dorothy Andersson ringde upp chefskronofogden och meddelade, att de tog tillbaka den begäran om självrättelse av löneutmätningen, de lämnat in. De skulle tvingas göra ett överklagande av löneutmätningen till hovrätten i stället. Detta innebar emellertid att beslut i löneutmätningsfrågan skulle dra ut på tiden, men handläggningen skulle ske skriftligt i hovrätten i Stockholm i stället för på kronofogdens kontor på hennes tillfälliga vistelseort. På detta sätt kunde Lena slippa kronofogdens telefonsamtal till sin arbetsplats och de kronofogdebesök, hon fasade för att tvingas göra.

Ett dylikt besök skulle genast ha fått igång korridorsnacket på arbetet. Chefsfogden förstod efter viss tvekan deras bevekelsegrunder för att de tog tillbaka begäran om självrättelse av löneutmätningen.

I förtroende omtalade han för Dorothy Andersson, att han nog var förvånad

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

över den "jävige" kronofogdemyndigheten i Täby "för det har förekommit en hel del saker, jag har ju sett lite, en del inte så trevliga historier".

Uttalandet gjorde, att Dorothy Andersson kände respekt för denne chefskronofogde, och hon började undra, om det var klokt av dem att ta tillbaka begäran om självrättelse.

Tänk, om den nye fogden ändå skulle vara opartisk! Han var ju utsedd av Holmgren.

Men Lena var livrädd för besöket hos kronofogden på den lilla orten. Hon skulle behöva begära ledigt från jobbet, och alla skulle börja fråga, vart hon skulle.

Av två onda ting föredrog dottern, att löneutmätningen pågick till dess hovrätten i sinom tid skulle pröva saken, hellre än att hon gick till kronofogden i polishuset på den lilla orten och möjligen fick en snabb prövning genom självrättelse.

Dorothy Andersson åkte hem, sedan hon förvissat sig om att det planerade kronofogdebesöket inställts.

En dag senare ringde Lena och grät. Nu hade kronofogden ringt henne igen på jobbet. Detta trots att Dorothy Andersson kommit överens med honom, att alla kontakter skulle ske med henne som ombud.

Det var bara att ringa upp chefskronofogden igen och höra, vad som hänt.

Han upplyste om att han bara ringt och meddelat dottern, att hennes hus skulle försälgas på exekutiv aktion inom den närmaste tiden.

Detta hade han inte med att skaffa, för han skulle bara avge inlagor till hovrätten beträffande överklagandet av löneutmätningen. Dessutom var den planerade exekutiva försäljningen bekant för henne.

Dorothy Andersson erinrade om att de bestämt, att det var hon som skulle sköta kronofogdekontakterna å dotterns vägnar.

"Men jag har en uppfattning om hur jag vill ha det", förklarade kronofogden.

"Ja, men får jag ... " försökte hon.

"Klart, slut" svarade fogden.

"Får jag fråga Er ..." försökte hon igen.

Men nu rann sinnet på chefskronofogden. Han ville inget veta. Skulle hon insistera på att lämna upplysningar, hotade fogden med att ringa dotterns chef. Till sist avslöjade sig chefskronofogden helt.

Flickans får "skriver och hittar på dumheter". (Säkert hade kronofogden i Täby beklagat sig över flygbladen.)

Var det inte så, att modern slutade samtalet, skulle han avfärda henne precis som "mina kollegor, precis som tingsrätterna, precis som hovrätten".

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Han skulle göra som kollegorna och alla andra. Han var inte intresserad av fakta. Hans handlande grundade sig inte på egna ståndpunkter efter genomgång av sakfrågan enligt lagar och förordningar, utan på vad kollegorna tyckte.

Han ville dela majoritetens mening, platsa och bli populär. Att agera självständigt kunde uppfattas som förräderi.

Dock blev han strax därefter försmådd av sina överordnade. Till bygdens förvåning utnämndes han inte till den nya tjänsten som länskronofogde.

Denne fogde hade haft så brått att agera solidariskt med kollegorna, att han inte ens gitte kontrollera enkla fakta.

Hon var inte alls avförd som ombud, som han påstod. De enda, som avfört henne, var rådman Hall i va-nämnden och chefsrådman Vallgård i Södra Roslags tingsrätt.

Men det låg en viss sanning i vad kronofogden sade. Hans kollegor både här och där försökte avföra både Erik och Dorothy Andersson som ombud, och dessutom hade man av kollegiala skäl brått att avfärda deras skriftliga bevisning och föredra motpartens påståenden. Hur hade det inte varit med Erik Anderssons originalkvitto, när Sesemann - Noreng hade hittat på en betalningsinvändning och med Tungstedts lagfart, när avdelningsdirektören på Riksskatteverket påstått, att köpet byggt på skenavtal? Hur var det inte, när Danderyds kommun vägrade att uppfylla borgensåtagandet? Hur var det inte med Lenas famösa växel, som vållat ett sådant obeskrivligt lidande?

Det fanns en originalväxel, men fogden påstod, att den inte var hennes, trots att han utmätte den, som om den vore hennes.

Intentionen var klar: Erik Andersson skulle tillintetgöras och familjen med honom.

Generaldirektören

Situationen för Lena Andersson blev värre och värre och allt mer svårhanterlig. Dorothy Andersson hade bandat telefonsamtalet med kronofogden, som efter någon minut slängt telefonluren i örat på henne. Hur skulle denne fogde kunna hantera löneutmätningen opartiskt, när han vägrat att lyssna till henne? Hon var dock ombud för sin dotter.

Naturligtvis skulle hon tvingas lita på fogden. Det ansåg Svea hovrätt, då hon klagade över fogdens beteende. Hennes "besvär lämnades utan bifall" på klassiskt manér. Det var fritt fram för byråkrater att slänga telefonluren i örat

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

på ombud och hota med att anmäla till klientens chef, om ombudet vill lämna fakta i målet till vederbörande byråkrat.

Kronofogdemyndigheten i Täby var jävig.

Riksfogden hade påbörjat en exekutiv försäljning av huset för Danderyds kommuns gamla fordran på 37.000 kr.

Skulle inte generaldirektören på Riksskatteverket kunna få någon ordning på detta?

Generaldirektören, skattedirektören Holmgren och avdelningsdirektören Andersson tog emot Anderssons och lyssnade tålmodigt.

"Hur kunde rikskronofogde Morgell, som medgivit att dottern hade 86.000 kr innestående på fogdens konto, gå och begära försäljning av huset för den gamla va-skulden till Danderyd på 37.000 kr?" Kommunen skulle inte kunna få ut några pengar på den försäljningen, enär alla banker skulle ha betalt först, då de innehade pantbrev i fastigheten och även skulle ha stora räntebelopp.

Så var man inne på den famösa växeln igen. Generaldirektör Lennart Nilsson höll med om att man inte skulle processa om självklarheter. Det är ju slöseri med skattemedel. Men det var just det, som gjordes i Södra Roslags tingsrätt, där process pågick om bättre rätt till växeln. Rikskronofogde Morgell hade ju medgivit, att pengarna tillhörde dottern. "Hur bara kunde han göra en löneutmätning under dessa omständigheter? En löneutmätning, som innebar existensminimum och skulle pågå i 10 år!"

"Se till att ni ordnar upp processen i Södra Roslags tingsrätt, så att växeln kommer loss!" föreslog Holmgren.

"Vore det inte ett rimligt krav, att det initiativet kom från kronofogdemyndigheten i Täby?" frågade Anderssons.

"Det är ju ändå så, att det är kronofogden, som gjort felaktiga utmätningar", vidhöll Anderssons.

Denna synpunkt vann föga respons.

Hur långt som helst kunde inte Holmgrens service-policy sträcka sig. Kronofogden skulle inte behöva chikaneras så, att han skulle behöva tillstå, att han företagit en felaktig utmätning. Samme fogde hade ju redan nödgats rätta till en av sina felutmätningar. Folket måste ju inse, att det finns vissa gränser för vad man kan begära av sina myndigheter.

Generaldirektören och skattedirektören uppmanade Erik Andersson att sluta skriva flygblad.

Efter mötet ålades handläggaren vid kronofogdemyndigheten i Täby att inkomma med en redogörelse till generaldirektören, hur det gått till när växeln utmätts. (promemoria 1987-11-19)

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Anderssons trodde, att nu minsann skulle det hända någonting!

Efter en tid kom PM:et om växeln fram. Dorothy Andersson blev minst sagt förbittrad, när hon läste detta.

Bortförklaringarna var gott och väl i klass med undanflykterna i alla de stora skandalerna, som nu florerade i landet. PM-författaren hade gjort långa utläggningar om fakturor på "Nostoc AB:s brevpapper".

Detta var nästan för otroligt för att vara sant! Det var i klartext papperskorgsmaterial, som kronofogden fått från polisens svarta sopsäckar. Handlingarna var ju kasserade utkast! Om dessa gjordes långa utläggningar för att förklara, att det var bevis för att växeln tillhörde Nostoc AB.

Ingen på kronofogdemyndigheten kunde däremot "dra sig till minnes, när det kom till myndighetens kännedom att Lena Andersson kunde ha en växelfordran mot Björn Wahlberg".

Dorothy Andersson trodde, att hon skulle gå i bitar.

Begagnade myndigheten sig av minnet istället för av diariet?

Hade inte myndigheten utredningsplikt, innan den konfiskerade så mycket pengar för folk och hittade på vem som hade bättre rätt till olika värdepapper?

Med de goda kontakter kronofogden hade med polisen i Sollentuna hade det minsann varit enkelt att ta reda på vem växeln tillhörde, för det hade Wahlberg uppgivit vid polisförhör, strax innan växeln förföll till betalning. Alltså vid samma tillfälle, som då han uppmanades att inte betala sin skuld till Lena Andersson.

Om en enskild skötte värdepapper och bokföring på detta sätt, skulle han åka i fängelse. Men myndighetsaktörerna kan agera utan allt personligt ansvar och kan dessutom räkna med att de fel, som uppstår, tyst sopas undan av solidariska kollegor.

Det är minst sagt en gåta, hur generaldirektören kunde låta detta makalösa PM passera. För man måste ju utgå från att det godkändes, när saken inte åtgärdades.

Att man på Riksskatteverket inte uppskattade flygblad var klart. Man handlade också.

1987-11-11 begärde Centrala skyddskommitten vid Riksskatteverket, att åklagarmyndigheten skulle skynda på med utredandet av de anmälningar, som statsåklagare Thunved och chefskronofogde Frenning lämnat in mot Erik Andersson, Rune Andersson och Per Olof Nilsson (Billingsnickaren). Tjänstemännen tyckte, att trion begått brottet "grov förgripelse mot tjänsteman" alternativt "grovt förtal", för att de skrivit flygblad.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

"Vi hemställer att Ni behandlar ärendet med förtur och därvid yrkar sådan påföljd som kan ge en såväl individual- som allmänpreventiv effekt."

Man kallade sanningen, visserligen brutalt framförd men ändå, för förgripelse mot tjänsteman. Dessutom krävde man förtur! Ärendet gick till de åklagare, som tillät rikskronofogden att med låssmed gå in i hem utan orsak. Åklagare, som inte ingrep, när myndigheterna gick in i bankfack och rent ut sagt stal värdehandlingar. Åklagare, som inte ingrep, när expertutredningar visade på de mest uppenbara bokföringsmanipulationer. Åklagare, som inte ingrep, när kollegor uppenbart undanhöll bevis, Åklagare som underlät att utreda vittnesförhörsförfalskningar i domstolar. Åklagare, som skyddade kronofogdens klart felaktiga utmätningar, som förorsakade den drabbade 6 månader i häkte. Åklagare som inte ville åtgärda SE-banks-kamrerens lögn under ed.

Den som påtalade detta i tryckt skrift skulle inte ens få behandlas enligt tryckfrihetsförordningens rättsregler. Nej, den skulle undandras tryckfrihetsförordningens skydd. Den som sade sanningen om missförhållandena skulle göras till brottsling och straffas, andra till varnagel.

Mycket tydligare än så kan inte makten tala.

Det kändes som om anmälan hörde hemma i en försvunnen epok eller härörde från en diktaturstat.

Stoppas inte detta, inget talar för att så blir fallet, då måste slutsatsen bli:

Rättsstaten har ersatts med en byråkratisk diktatur.

Exekutiv försäljning

Dorothy och Erik Andersson kontaktade universitetet. Hur skulle man kunna förhindra försäljning av en fastighet, värderad till 1.600.000 kr för en skuld på 37.000 kr jämte ränta från 1983, när kronofogden haft tillgång till fastighetsägarens växel på 65.000 kr sedan 1983?

"Var är själva växeln?" utbrast den tillfrågade professorn. Detta var en ny vinkling i detta kaos.

Dorothy Andersson hade visat upp originalväxeln i Sollentuna tingsrätt i maj 1984. Rådman Sterzel tog ingen kopia på den, utan han stoppade in originalväxeln i Erik Anderssons brottmålsakt.

Vid flera tillfällen hade Anderssons försökt få ut växeln. Men det gick inte alls för sig.

Nu gällde det att på något sätt få tillgång till själva växelhandlingen, som fanns hos Högsta domstolen. Försäljningen skulle ske den 8 december 1987. Revisionssekreteraren på HD meddelade, att man inte skulle kunna ha någon

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

överläggning förrän den 9 december. Erik Andersson kontaktade högsta domstolens ordförande. Denne ordnade så, att det togs ett beslut den 7 december. (Ö 2933/87)

Skriften Erik Andersson avfattat till HD var icke underdånig. Dock gav den resultat.

Försäljningsdagens morgon kl 08.15 var Dorothy Andersson på HD och hämtade ut denna famösa växel, som snurrat i den byråkratiska maktapparaten i fyra och ett halvt år.

Erik Andersson åkte till försäljningslokalen och meddelade, att växeln i original fanns i Lena Anderssons besittning, och att det väl nu var förlegat med "process pågår om bättre rätt till växeln". Ägaren hade originalväxeln i sin hand, och pengarna fanns hos kronofogden. Det hade självaste riksfogden medgivit.

Men vem kan stoppa den Byråkratiska Giganten, som börjat röra sig i en viss riktning?

Huset såldes för 1.600.000 kr. Danderyds kommun, som begärt försäljning för skulden på 37.000 kr jämte ränta, erhöll 3.000 kr. Bankerna skulle ha sin del först.

Stadsjuristen Pokosta bestred inte, när huset utropades för 1.600.000 kr, trots att han därmed visste om att kommunen skulle bli utan pengar. Att kommunjuristen Pokostas avsikt med auktionen ej var att få betalt utan blott att skada Lena Andersson framgår av vad som inträffade i ett tidigt skede av auktionen:

Ett inledande utrop ledde till ett bud. Protokollet från auktionen den 8.12. 1987, D nr FDR 180 B/85 sid. 7 anger följande:

"Högsta budet 1.300.000 kronor, klubbas." "De närvarande lämnas tillfälle att yttra sig över budet." "Danderyds kommun godtar budet." Hade inte Erik Andersson bestridit budet, hade detta inneburit, att Lena Andersson fått dras med skulder på flera hundratusen kronor och Danderyds kommun blivit utan betalning. Pokosta försökte inte ens få ut betalning för Danderyds kommuns fordringar.

Den köpare, som var villig att betala 1,6 miljoner skulle säkert ha gått upp till 1,7 miljoner, om Pokosta bestridit budet. Köparen var kund i Handelsbanken och hade klargjort, att det för honom inte fanns några som helst problem med att erhålla lån.

Men för Sveriges rikaste kommun vägde pengar lätt i jämförelse med tillfredsställelsen att få fördriva familjen Andersson från kommunen. Man kunde dessutom skryta med att huset var sålt på exekutiv auktion.

Ännu ett halvt år efter tvångsförsäljningen har ingen flyttat in i huset.

Danderyds kommun fick inte betalt för va-avgiften på 37.000 kr genom den

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

exekutiva försäljningen. Process om bättre rätt till växeln pågick. Därmed hade Lena Andersson skulder till kommunen men inga pengar. Löneutmätningen kunde fortgå. Kommunjuristen Pokosta hotade med att försätta flickan i personlig konkurs. Hela hennes framtid skulle därmed vara förstörd.

Kronofogde Frenning och de olika rätterna såg till att växelmålet förhållades.

Löneutmätningen

Hovrätten, som nu behandlade överklagandet av kronofogdens löneutmätning, fick beslutet från HD, att Lena Andersson hade växeln i sin hand. Hovrätten fick bevis för att hon haft 65.000 kr tillgängliga sedan 21 augusti 1983. Hovrätten fick bevis på att kronofogden mätt ut just denna växel för Danderyds kommuns fordran på 37.000 kr. Hovrätten fick bevis på att kronofogden fördelat ränta från växeln till Danderyds kommun. Hovrätten fick bevis på att kronofogden hade haft Lena Anderssons pengar på sitt konto i flera år.

Skulle man vidhålla löneutmätningen?

1988-01-20 beslutade hovrätten. (Ö 2933/87)

"Eftersom tvist angående bättre rätt ... pågår" kan utmätning ske i lön.

Det var som att lyssna till en grammofonskiva som hakat upp sig. Med byråkratens outsinliga uthålliga frenesi upprepades den väl inkörda gamla visan:

"Process pågår om bättre rätt till växeln".

Sedan hjälper det inte att ägaren håller växeln i sin hand.

Erik Andersson tog växeln i original och gick till hovrätten. Han visade upp växeln för handläggaren och frågade, om inte detta var nog med bevis för att styrka, att Lena Andersson hade bättre rätt till växeln.

Handläggaren teg. Men han hade ju redan fattat sitt beslut tyst i sin kammar. Ett beslut är ett beslut, och skall det ändras, måste det till en tidsödande och för skattebetalarna dyrbar överklagningsprocedur.

Men en sak är säker; den byråkratiska rigiditeten skapar jobb åt andra byråkrater.

I fyra och ett halvt år hade myndigheterna konstrat för att hindra utbetalningen av växelpengarna. När fadern satt häktad dömde rådman Hall - utan att någon i familjen kunde tillvarataga sina intressen - att Danderyds kommun skulle ha 37.000 kr i va-avgifter.

Lena Andersson dömdes utan rättegång att betala 37.610 kr till Danderyds

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

kommun. Varken hennes ombud, hon själv eller någon annan i familjen visste om att saken skulle behandlas. Hon framtogs sina möjligheter att lämna in bevisning för att styrka, att va-avgiften var betald, då tomten i Danderyd inköptes.

Fastighetsägaren hade fått en skuld till Danderyds kommun.

För denna "skuld" såldes huset.

För denna "skuld" sattes hon på existensminimum i ett halvt år i taget för tio år framåt.

Samtidigt ruvade chefskronofogde Frenning över hennes växelpengar på 65.000 kr. Han såg till att pengarna knappt förräntades alls.

Stadsjuristen Pokosta fick inga pengar vid försäljningen, trots att det var han som begärt den. Men han var nöjd. Löneutmätningen kunde fortgå. Den gav Sveriges rikaste kommun det storslagna beloppet av 1.675 kr per månad. Huset var sålt, och Pokosta kunde yvas över, att det var sålt på exekutiv auktion.

På hennes arbete tisslades och tasslades bland de unga kollegorna. Insinuationerna i "korridorerna" var grova. "Det är inte lätt att ha med kronofogden att göra". Ständiga nålstick gavs henne. En svart strumpa kastades in på hennes rum. Utfrysningen pågick dag ut och dag in, tyst och skoningslöst.

Med berått mod plågar vissa människor sin nästa för att få flyta ovanpå. Några gör det kanske endast för att inte stöta sig med den grupp som leder den obarmhärtiga aktionen.

Hon knäcktes inte. Hon klarade denna enorma påfrestning, därför att hon visste, att några personer trodde på henne, och att dessa bedömde henne efter hennes prestationer och sätt att vara istället för att låta sig förledas av skvaller och tissel. Hon visste, att hennes familj hade rent samvete. Hon visste, vad en straffrättsdocent skrivit. Hon älskade sitt arbete. Hon hade en god, klok och förstående fästman.

Men hon fick slita för att orka stå ut med det påfrestande korridorsnacket och de dagliga insinuationerna. Hon kämpade med sin strategi; att tåga och intensivt koncentrera sig på arbetsuppgifterna. Hade inte en tjänsteman ingripit och med kvinnlig diplomati lyckats förbättra situationen, hade dock det ständiga nötandet kunnat bli henne övermäktigt.

Direkt efter första utmätningshalvåret fick hon jämkning, då försäljningen av huset givit möjlighet till ränteavdrag. Detta spreds och skvallret kom igång, men nu blev det en aning förvirrande för de människor, som låter skvallet vara informationskällan. Anspelningarna på att "det måste vara jobbigt att ha

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

problem med kronofogden" tog ju udden av sig själva, när det sipprade ut, att hon hade betydligt högre lön än kollegorna efter jämkningen.

Både hennes och hennes föräldrars mellanhavanden med bankerna upphörde i samband med den exekutiva försäljningen.

Lena fick rätt i länsrätten och skulle få tillbaka skattepengar. Några skatteskulder i 50.000 kronorsklassen, som ryktet sagt, fanns således inte.

Det försåtliga skvallret om hennes skatteskulder var vederlagt, men när en förtalsprocess en gång kommit igång, är det näst intill omöjligt att få stopp på den. Förtal är ett effektivt vapen. Det är synnerligen flitigt använt.

KAPITEL 16

SVEA HOVRÄTT

Grovt rättegångsfel av hovrätten

Familjen Andersson väntade hela hösten 1985 på att höra något från HD angående överklagandet av lagman Hedströms dom den 3 september 1985. I januari 1986 kom så prövningstillståndet, och den 3 mars yttrade sig RÅ. Sedan var det att vänta igen på vad HD skulle besluta.

De väntade hela våren 1986.

De väntade sommaren 1986.

Man må betänka, att HD beslutat att inte förklara hovrättslagmannen Anders Hedström jävig, när denne den 30 januari 1985 i princip bestämt, att Erik Anderssons vadetalan var uppenbart ogrundad. I själva verket hade HD inte reagerat, när lagman Hedström faktiskt var i full färd med att avskaffa offentliga rättegångar i hovrätten. Det var ändå första gången i Sverige, som denna möjlighet utnyttjats med stöd av lagändringen, som skedde den 1 juli 1984, då hovrätter av besparingsskäl skulle kunna avgöra även brottmål på handlingarna i enkla mål, då vadetalan var uppenbart ogrundad. HD var naturligtvis på det klara med att det inte kunde gå att avgöra ett mål som detta utan rättegång.

Den 7 augusti kom så HD:s beslut. (7. 8. 86 SB 427)

Det ansågs som grovt rättegångsfel av hovrätten att avgöra målet utan huvudförhandling. Målet återförvisades till hovrätten för att behandlas i en offentlig rättegång.

Knappt ett år tidigare hade hovrätten avkunnat en dom. Då fastställdes, att det var uppenbart, att Erik Andersson var skyldig till allt det, som Sollen-tuna tingsrätt lagt honom till last. Fängelsestraffet på 20 månader ansågs också helt rätt avvägt.

Om hovrätten en gång fastslagit, att saken var uppenbar, fanns det då någon som helst möjlighet att komma fram till ett annat resultat?

TT

HD:s beslut väckte viss uppmärksamhet. Det gick ut via radio, TT och TV. TT inledde med att citera Sollentuna tingsrätts allmänna del. Första rubriken löd MILJONSKULDER. Under denna följde en till alla delar felaktig gärningsbeskrivning av Det Stora Brottet, för vilket han varit häktad i 6 månader, alltså grovt bedrägeri mot Handelsbanken.

INGEN TVEKAN löd nästa rubrik. Här informerades om att det i hovrätten inte funnits minsta tvekan, när man dömt till 20 månaders fängelse utan rättegång den 3 september 1985. Den dömdes besvärlighet beskrevs. Han försvårade rättegången "genom att dölja sanningen bakom kaskader av ord". Åter togs ett citat från rådmann Sterzels allmänna inledning till domen avkunnad av Sollentuna tingsrätt den 24 maj 1984.

HOVRÄTTEN OENIG var den tredje rubriken. Referenten Gehlin hade arbetat fram en 12-sidig inlägga mot domen och understrukt, att det var alldeles uteslutet, att överklagandet var "uppenbart ogrundat", och att hovrätten skulle kunna avgöra målet på handlingarna.

Om man betraktar rubrikerna INGEN TVEKAN och HOVRÄTTEN OENIG borde en undersökande journalist ha börjat fundera och analysera.

Hur kunde hovrätten vara oenig, om saken var uppenbar, och det inte funnits någon tvekan, när domen avkunnats?

Något måste väl döljas i denna märkliga omständighet? Ingen frågade. Ingen vågade fråga. Frågor av den typen ställer man inte.

Kärnpunkten, att hovrätten dömt utan att hålla offentlig rättegång, försvann i detta TT-meddelande. Det blev Sollentuna tingsrätts doms allmänna inledning, som gjordes till det mest väsentliga. Den "besvärlige" läraren, som hade en "härva av verkliga affärer och invecklade skenaffärer" hade visat sig "utomordentligt fördomsfri" och hade t.o.m. lyckats lura den mäktiga Handelsbanken att utbetala ett lån utan att ha fått tillräckliga säkerheter.

Tingsrätten hade fått avsätta alldeles för mycket skattepengar på denna process, där läraren "beretts betydande utrymme för att lägga fram sin sak". Hovrättens åtgärd att inte hålla rättegång av besparingsskäl framstod som en helt förståelig åtgärd, som intuitivt måste uppfattas som förtjänstfull i en tid av besparingsiver inom den offentliga sektorn.

TT manglade ut den officiella visionen till 120 svenska tidningar.

I själva verket var det fråga om Davids kamp mot Goliat. Men om makt och vanmakt brukar inte debatten röra sig.

Hovrättslagman skriver i tidningen

Knappt en månad efter HD:s beslut, den 4 september 1986, riktade hovrättslagmannen Erik Holmberg i Göteborg en fråga till hovrättspresidenten Birgitta Blom. Frågan framfördes Mitt i Expressen.

Han redogjorde för HD:s beslut, hovrättsrådet Gehlins 12-sidiga reservation samt en artikel, som straffrättsdocenten Suzanne Wennberg lämnat in till HD. Med detta som bakgrund riktade han en fråga till hovrättspresidenten och förhörde sig, om "man på domarsidan inom Svea hovrätt har blivit upprörd över hovrättsdomen". Det gällde alltså lagman Hedströms dom den 3 september 1985, då han dömde Erik Andersson till 20 månaders fängelse utan rättegång.

Hovrättspresidenten svarade inte.

Varför skulle hon svara? En av hennes lagmän hade begått ett rättegångsfel, men det var ju inte mot vem som helst. Det var mot en man, som i de förhatliga flygbladen gjort sådana avslöjanden, som man inte får göra. Vad betydde hans och hans familjs heder mot hovrättens prestige? Vem skulle vilja kritisera en kollega, som sökt en effektiv väg att kväsa en sådan ilsken kritiker?

Fredagen den 17 oktober skrev lagman Holmberg ytterligare en artikel. Han framhöll, att de flesta yrkesutövare, även naturligtvis domare, kan göra fel. Men här var det inte tal om ett vanligt förbiseende, utan lagman Hedströms grova rättegångsfel var utfört "med berått mod".

En sådan allvarlig kritik av en kollega inför offentligheten torde vara sällan förekommande. Den var framställd så, att den kritiserades chef skulle reagera och gå i svaromål.

Hur reagerade hovrättspresidenten? Hon höll tyst, vilket givetvis var det enklaste och ur hennes synpunkt mest effektiva sättet att bli av med ett problem. Med sin tystnad erkände hon, att kritiken var berättigad, och att det inte fanns några motargument.

En högt uppsatt domare beskyldes av en lika högt uppsatt domare för att "med berått mod" ha begått ett grovt rättegångsfel. Det var första gången den här typen av fel kunnat uppstå, eftersom hovrätterna aldrig tidigare haft möjlighet att avgöra brottmål utan offentlig rättegång. Efter 1 juli 1984 kunde hovrätter av besparingsskäl avgöra brottmål på handlingarna, om vadetalan var uppenbart ogrundad. Lagtextens "uppenbart" borde ha verkat begränsande på möjligheterna att tillämpa lagen.

Men det var inte av besparingsskäl hovrättslagman Hedström dömt utan rättegång.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Hovrättslagmannen Erik Holmberg i Göteborg undrade, om inte kollegorna i Svea hovrätt var "upprörda" över att en kollega dömt utan rättegång.

Han fick inget svar och blev ensam med sin upprördhet. Kollegialiteten är stor i alla yrkesgrupper. Det är riskfyllt att inte solidarisera sig med sina kollegor. Ingen vill bli betraktad som svikare och beskyllas för att vara illojal. Säkert var det så, att flera uppskattade kollegan Hedströms försök att kväsa den hästskt kritiske läraren.

Ingen jurist reagerade på artikeln. Ingen syntes upprörd över att man i Svea hovrätt sökt döma en person till 20 månaders fängelse utan rättegång.

Det krävs hög grad av integritet och stort mod att åsidosätta kollegialiteten och visa sig förpliktigad att påtala en kollegas missgrepp.

För medborgarna känns det förtröstansfullt, när ämbetsmannens beteende styrs av rättskänsla, samvete och hög moral. Man önskar, att därav följande principer styrde all maktutövning.

Planering

När målet återförvisats till hovrätten, hamnade det på hovrättslagmannen Anders Litzéns avdelning 7. Den 14 mars 1985 hade denne lagman beslutat, att kollegan Anders Hedström inte alls varit jävig, då Erik Anderssons vadeinlaga betraktats som uppenbart ogrundad.

Skulle lagman Litzén efter detta beslut kunna leda målet opartiskt?

Denne hade kollegialt tagit Hedströms parti, trots att kollegan Britta Sundberg-Weitman gått emot sin chef, Litzén, och menat, att Hedström varit jävig.

Hovrätten hade redan en gång tagit ställning i en dom, i vilken fastslagits, att Sollentuna tingsrätts dom i alla avseenden varit riktig. Skulle samma domstol kunna komma fram till ett annat resultat?

"Det var ju bara ett formfel av hovrätten. Resultatet kommer nog inte att ändras i själva sakfrågan". Det var chefsrådman Vallgårdas syn på saken.

Målet var prestigeladdat för Svea hovrätt. Systemet visade genom sin tystnad denna institution sin solidaritet. Den drabbade var helt ensam mot en total övermakt. Han var en gång dömd felaktigt med "berätt mod" av hovrätten utan att det blivit någon påtaglig reaktion mot detta. Han hade 53 år gammal och ostraffad häktats för risk för fortsatt brottslig verksamhet. Ingen hade reagerat för detta. Hans originalkvitton räknades inte och inte heller hans avtal och andra originalhandlingar.

JK och JO skulle inget göra, vad än Svea hovrätt företog sig. Tidningarna

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

förde ut statsåklagare Thunveds bild av "ekobrottslingen", och rådman Sterzels allmänna inledning var den officiella sanningen. Läraren skulle fråntas sin trovärdighet. Man antydde, att hans "ständigt återkommande invändningar" skulle vara tecken på att han ville slingra sig från ansvar. Ingen kunde ens tänka sig att försöka ta reda på om den kritik som framfördes var befogad. Det hade gått så långt, att invändningarna beskrevs av journalister som ett uttryck för fysiskt hot.

Han jämfördes med nazistiska terrorister. Det gavs sken av att han fysiskt hotade tjänstemän.

Erik Andersson och Rune Andersson gick till hovrätten för att gå igenom akten. De upptäckte, att två pärmar, fulla med bevis, var borta.

Dessa pärmar innehöll viktiga bevis rörande Max Karramo. Under de mer än två år som förflutit, sedan domen i Sollentuna tingsrätt avkunnats, hade en mängd bevis samlats in, bl.a. flera domar mot Karramo. Med dessa skulle visas, att denne inte var den trovärdige person, som rådman Sterzel gjort honom till. Det råder inget tvivel om att Karramo var känd i hovrätten.

Den domare, som våren 1983 hade dömt Karramo för olaga vapeninnehav vid Södra Roslags tingsrätt, hade flyttat över till hovrätten och skulle vara med i Erik Anderssons mål och ansvarade därmed också för bevisningen om Karramos förflutna, samt visste vad dennes trovärdighet var värd.

Bevisen rörande Karramo var försvunna från hovrätten. Ingen visste, var bevisen fanns. Det blev en häftig dispyt. Erik Andersson krävde, att handlingarna skulle tas fram. Till sist kom pärmarna fram. Egentligen är det en självklarhet, att bevisningen skall vara tillgänglig. Likväl väckte begäran att få tillgång till de offentliga handlingarna irritation.

I sanning borde handläggarna ha känt obehag, när bevispärmar var på drift. Men de blev irriterade, när någon hade "oförsämdheten" att påtala detta. Då värjer man sig och "ger igen".

Man gick så långt, att det påstods, att Erik Andersson utsatt personalen för fysiskt hot. Att påståendet var gripet ur luften, kunde Rune Andersson intyga.

Det var inte första, och det skulle heller inte bli den sista gången, man använde sig av insinuationer om fysiskt hot, när direkt felaktig handläggning påtalades.

Erik Andersson hade nu ett vittne, som dessutom haft bandspelaren påslagen under besöket i hovrätten, och som därför kunde bevisa, att det inte varit tal om fysiskt hot. Med oro frågar man sig, vad som hade kunnat hända, om han varit ensam.

Tänk om hovrättspersonalen hade anmält honom för "förgripelse mot tjänsteman"! Då hade deras ord stått mot hans. Han hade en dom på 20 månaders

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

fängelse över sig. I den domen står på sidan 64, att "han framstår som långt mindre trovärdig än Karramo."

Nu kan det ju tänkas, att man på hovrätten med "fysiskt hot" endast menade högt röstläge. Men "högrösts-problematiken" var vid den tidpunkten ännu inte utredd av någon myndighet. Först nu vet medborgarna, hur det ligger till med den saken.

Expressen redogjorde den 5 juli 1988 för att arbetsdomstolen hade bringat klarhet i detta. En departementssekreterare, tillika major, fick "svart på vitt på att han har rätt att vara arg på jobbet" och tala högt. Man hade tydligen sökt göra gällande, att det höga röstläget skulle vara tecken på något slags sjukdom, inte på stämbanden - utan i huvudet.

Om man enligt domstolsutslag har rätt att vara arg på jobbet, kan det kanske tänkas vara sannolikt, att man skulle kunna ha rätt att bli arg och höja rösten, när man upptäcker, att den bevisning, som dessutom är offentlig handling, man lämnat in till en hovrätt, har försvunnit.

Det må betänkas, att lärare är vana att tala högt, dock inte lika högt som majorer, men ändå ...

Redan den 25 september 1986 påbörjades planeringsförhandlingarna. Erik Andersson yrkade genast, att målet skulle återförvisas till Sollentuna tingsrätt, eftersom det där förekommit grova rättegångsfel. Han redogjorde för hur rådmann Sterzel hade "förfalskat utskrifter av vittnesförhör med ett flertal personer och även klippt inspelningsbanden från vittnesförhör." Det var grava anmärkningar, som framfördes.

Skulle en tilltalad inför en domare våga framföra ett dylikt klander utan grund?

En domare, som hör detta, blir förvisso bestört. Det måste likväl vara hans plikt att undersöka, om medborgaren verkligen blivit fälld av en kollega, som använt förbjudna metoder i sitt dömande.

Var det en sinnessjuk man, som framförde dessa anklagelser?

Mannen hade akademisk examen. Han innehade en ordinarie adjunktstjänst i kemi på gymnasiet sedan 1961 och var tillika huvudlärare. Dessutom hade han förhandlat sig till en agentur att med ensamrätt i Sverige försälja lågenergihus för det statliga finska miljardföretaget Veitsiluoto OY:s räkning. Det fanns ett § 7-intyg från hösten 1983, vilket utvisade, att han var fullt mentalt frisk.

Domarreglerna ger klara besked, vad som krävdes: "Ty domaren är för menige mans skull, och icke den menige man för domarens skull." "En god och beskedlig domare är bättre än god lag, ty han kan alltid laga efter lägligheten. Där en ond och orättvis domare är, där hjälper god lag intet, ty han vränger och gör dem orätt efter sitt sinne".

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Den 26 september 1986 beslutade lagman Litzén:

"Vad Andersson anfört ger ej anledning till antagandet att grovt rättegångsfel förekommit vid tingsrättens handläggning av målet".

Detta beslutade lagman Litzén, trots att det fanns utlåtande från en rättslär, i vilket det framgick, att tingsrätten "uppenbarligen" varit medveten om att den dömt fel, och trots att rådmän Sterzel själv skrivit, att sakfrågorna i målet endast var "någorlunda tillfredsställande belysta". Vore det inte rimligt att begära, att hovrätten verkligen såg till att det blev utrett, vad som hänt i Sollentuna tingsrätt?

Erik Andersson såg tendensen. Det var de inblandade myndigheternas prestige som skulle upprätthållas. Det var viktigare än hans rättssäkerhet. Han visste, vad han hade att vänta.

Vid ett senare tillfälle besökte Erik Andersson och dr Elmar Herterich hovrätten. De skulle se, hur långt målet framskridit.

Herterich ville se "Minnesboken." Det blev stor uppståndelse. Den lägre tjänstemannen sprang till en högre, som uppenbarade sig för de båda herrarna. Det dröjde, men "Minnesboken" kom fram till sist.

Vad framgick icke av denna!

Alla förhandlingsdagar i den stundande rättegången var redan utsatta i "Minnesboken" liksom dagar för samtliga vittnesförhör. Erik Andersson hade väntat i över två år på denna rättegång. Nu fick han inte ens vara med och planera en process, som skulle pågå i några månader. De planeringssammanträden, som inletts den 25 september, hade avbrutits. Lagman Litzén hade funnit det för gott att helt diktera villkoren. Han insåg säkert, att han skulle stöta på ett motstånd, från den tilltalade, av okänd art. Troligen hade advokaten meddelats tiderna och bara tvingats acceptera.

När väl rättegångsdagarna avslöjats i den hemlighetsfulla "Minnesboken", passade man på att skriva ut en delgivning. Erik Andersson delgavs på stående fot skriftligt tiderna för rättegången.

Advokaten Sternung hade efter HD:s beslut utgått från att förhandlingen skulle komma igång i början av 1987. Han torde ha planerat sin övriga verksamhet med utgångspunkt från detta.

Alla ville naturligtvis få igång en förhandling så fort som möjligt, men det absolut viktigaste var, att Sternung fick tid att sätta sig in i målet tillsammans med sin klient.

Efter två års väntan skapade denna hets i hovrätten en besvärande stress-situation.

Fullsutten rätt

Den 17 november inleddes rättegången med den fullsuttna rätten.

Erik Andersson anförde jäv mot lagman Litzén. Han menade, att lagman Litzén var partisk, eftersom denne redan vid planeringsmötet den 26 september, alltså innan själva rättegången inleddes, beslutat, att det inte förekommit något grovt rättegångsfel vid tingsrätten.

Jävsinvändningen avvisades med att det var "ett uppenbart försök att förhala rättegången". I protokollet står, att Andersson i grunderna för jävsinvändningen anfört, att lagman Litzén "styrkt målet på ett partiskt sätt", då han beslutat, att målet skulle "sättas ut till huvudförhandling **utan** att först ha tagit ställning till frågan om det förekommit grovt rättegångsfel vid Sollentuna tingsrätts handläggning av målet." (fetstil; förf)

Verkligheten vändes upp och ned i protokollet. Erik Andersson hade ju grundat jävet på att lagman Litzén vid planeringsmötet den 26 september beslutat, att det inte förekommit något rättegångsfel i Sollentuna tingsrätt.

Det framgår ju av protokollet från den 26 september, att det redan tagits ett beslut. Erik Andersson förlorade sin möjlighet att inför fullsutten rätt få frågan, om det förekommit grovt rättegångsfel vid Sollentuna tingsrätt, prövad.

Eftersom det var samma protokollförare vid båda tillfällena, måste man dra den slutsatsen, att felskrivningen gjorts medvetet.

Lagman Litzén ville till alla pris förhindra, att domen i Sollentuna tingsrätt granskades.

Han försökte avfärda Erik Anderssons invändningar och framställa dessa som orimliga och göra honom till någon sorts "hovnarr".

"Tidningsstöd"

På inledningsdagen fanns en reporter från Dagens Nyheter i rättssalen. Där fanns också två poliser. De var där för att vakta Erik Andersson, så att han inte skulle våldföra sig på den 7 man starka rätten.

Det fanns även häktespersonal i beredskap.

I tidningen stod dagen efter att läsa, att det behövdes polisbevakning, för läraren uppträdde inte, som lärare brukar uppträda. Det var inte svårt att förstå undermeningen. Han var fysiskt våldsam. Annars behövde ju inte poliser tillkallas.

Nu kunde nämndemännen förstå, att det inte endast var en bedragare och

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

ekobrottsling, de skulle döma. Han var terrorist också. Denna artikel stämde väl överens med de tidigare artiklarna. Reportrarna är genomsyrade av myndighetstillit. En person, som kritiserar, betraktas som suspekt. Höjer han tonen, är han väl att betrakta som sjuk, och är han respektlös, är han icke trovärdig och skyldig. Rådman Sterzels allmänna inledning var den officiella sanningen. Vid inget tillfälle kontrollerades, om läraren kunde tänkas ha fog för sin kritik.

Det hade gått så långt, att Aftonbladets reporter framställt Erik Andersson som terrorist med nazisympatier. En kvinna, som "fått hela sin släkt utraderad under kriget", darrade av skräck, när han begärde ut offentliga handlingar från Skräckens hus, som länsrätten döpts till i tidningsartikeln.

Billingesnickaren ringde hovrätten för att höra sig för om hur Erik Andersson "hotat" denna gång. Han lyckades inte få tag på en enda person, som känt sig fysiskt hotad.

Dagen efter telefonsamtalet försvann poliserna från rättssalen.

Om hotsituationen upphört, eller om poliserna känt sig fysiskt hotade av de flygblad, Erik Andersson lämnat till dem, gick inte att klarlägga.

Målet i full gång

Erik Andersson inledde med att påtala, att åklagaren genom att inte nedlägga åtalet gjorde sig skyldig till ett flertal grova brott, bl.a. förtal, falsk tillvitelse, falskt åtal och underlåtenhet att avvärja rättsfel. Han yrkade, att hon därför skulle fällas till ansvar för brott. Lagman Litzén medgav, att en tilltalad har rätt att få en sådan sak prövad i en rättegång.

Naturligtvis är detta en formell rättighet, som ingen tar sig för att utnyttja. Åklagarens åtal hade ju dessutom lett till framgång i både tingsrätten och hovrätten, så de här tilltagen av Erik Andersson kunde lagman Litzén snabbt avfärda och gav honom inte ens ett tillfälle att visa grunderna för sina anklagelser mot åklagaren. Dyrbar tid fick icke gå till spillo. Det var Erik Andersson, som ställts inför rätta, och han försökte ställa till en rättegång mot åklagaren.

Åklagare Birgit Thunved hade åtalat Erik Andersson för bedrägerier, trots att hon saknade bevis för att han skulle ha vilselett en enda person, hon åtalade för bedrägeri, trots att han inte ens beställt någon tjänst från det bolag, han skulle ha bedragit, hon åtalade honom för att ha bedragit Handelsbanken på ett pantbrev, som hon visste, att banken kunnat få ut, om den bara ansökt hos tingsrätten, hon åtalade för bedrägeri på handlingar, som tillkommit långt

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

efter det att bedrägeriet skulle ha begåtts, hon underlät att skaffa fram bevis, och hon undanhöll bevis.

Detta ville lagmannen inte höra och inte åtgärda. Han samarbetade med åklagaren.

Erik Andersson yrkade, att åklagaren skulle uppge, vad hon ämnade styrka med varje bevis. Begäran avslogs. Han påtalade, att vissa handlingar var förfälskningar, och han begärde att få se åklagarens åberopade bevis i original. Begäran avslogs. Med cynisk nedlåtenhet avvisades alla krav. Istället sökte man bringa ett löjets skimmer över de framförda kraven. Protokollen skrevs så, att yrkandena skulle framstå som helt befängda.

Den gamle lagmannen, tillika reservofficer, var van att diktera villkoren och bli åtlydd. Han var klar över hur han tänkte driva den här rättegången mot den respektlöse läraren.

Förhandlingen började med åtalspunkten 1, grov trolöshet mot huvudman. Marianne Lindberg framställdes som huvudman för Erik Andersson.

Åklagare Thunveds gärningsbeskrivning beträffande trolöshetsbrottet löd: "Den 12 mars 1979 **uppdrog Marianne Lindberg åt Andersson** att omplacera henne tillkommande inteckningssäkerheter antingen i annan fastighet eller också i annat inområde i stadsägan 6789 eller avstyckning av denna. Andersson har därefter missbrukat den **behörigheten att företräda** Marianne Lindberg, som grundat sig på en av henne utfärdad **fullmakt** genom att låta **döda** samtliga Marianne Lindberg tillkommande inteckningar **utan** att ersätta dessa med annan säkerhet." (Stämningsansökan l.r326-83 i Sollentuna tingsrätt 1984-03-12, fet stil; förf).

Egendomsförmedling i Norrort AB hade i januari 1979 med en revers på 270.000 kr köpt en fastighet i Täby av Marianne Lindberg. Hon hade som säkerhet för reverslånet fått inteckningar, pantbrev. Fastigheten delades i två tomter, Positiv 1 och Positiv 2. Till att börja med hade Lindberg inteckningar i ursprungsfastigheten.

På reversen fanns tydligt utskrivet, att advokaten Fritz Belfrage skulle sköta alla angelägenheterna med inteckningarna. "De nya inteckningarna skall överlämnas till Marianne Lindberg genom Fritz Belfrages försorg". Han handlade hennes säkerheter, som senare kom att ligga i dr. Hans Isbergs villa i Djursholm.

Advokat Belfrage, som dog sommaren 1983, hade skött allt som hade med inteckningarna att göra med hjälp av SE-banken. Han hade dessutom upprättat alla köpebrev, som rörde den här fastigheten i Täby. För vanliga män-

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

niskor brukar det vara tillräckligt säkert att ha hjälp av en advokat och en bank vid affärssuppgörelser, men det här målet var inte likt något annat. Man kunde inte vara säker på att rätterna skulle låta ett avtal vara ett avtal eller en lagfart en lagfart.

Nu gjorde åklagaren Birgit Thunved gällande, att Lindberg genom en fullmakt uppdragit åt Erik Andersson att omplacera hennes inteckningar. Han skulle alltså fått ett uppdrag av henne.

Själv sade Marianne Lindberg i sitt första och enda vittnesförhör i hovrätten, att hon inte givit Erik Andersson något uppdrag att "omplacera henne tillkommande säkerheter" (aktbil 71, sid 38 och 39).

På reversen stod också otvetydigt utskrivet, att det var advokat Belfrage, som handhade inteckningarna. Det var han, som hade uppdraget att ombesörja omplaceringen av inteckningarna. Erik Andersson hade inte med den saken att göra.

På den av åklagaren åberopade fullmakten fanns heller inte ett ord om något uppdrag från Lindberg till Andersson att "omplacera henne tillkommande säkerheter." Det fanns inte ett ord om detta på något annat papper heller.

Erik Andersson hade genomfört en fastighetsaffär med Lindberg, där fastigheten genast såldes vidare, så varken Erik Andersson eller hans bolag hade ägt den av Lindberg försålda fastigheten. Han hade aldrig haft kontroll över pantbreven. Dessa sköttes av advokaten Belfrage. Det var alltså befängd att påstå, att Marianne Lindberg skulle ha uppdragit åt Erik Andersson att i mars 1979 omplacera hennes inteckningssäkerheter, då advokaten skötte ärendet. Så hördes åklagarens huvudvittne SE-bankskamreren Boström. (aktbil 68)

Det finns åtskilligt att notera beträffande SE-bankskamrerens utsagor om denna fullmakt.

Vid polisförhören den 7 februari 1984 hade kamreren varit alldeles säker på att han lämnat ut pantbrev på 300.000 kr i Positiv 2 till Erik Andersson, som skulle ha fått hämta ut dessa genom att visa upp fullmakten i fråga. När han sedan under ed vittnade i Sollentuna tingsrätt, blev han osäker, om Erik Andersson visat upp den där fullmakten, när han hämtat ut pantbreven.

SE-bankskamreren skulle nu vittna igen i hovrätten. Han hade haft mer än två år på sig att reda ut, hur det gått till med både fullmakten och pantbreven.

SE-bankskamreren var vid denna edgång helt säker på att fullmakten aldrig använts! Han hade letat, men han hade inte kunnat finna den vare sig i

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

original eller i kopia. Med sakligt lugn och troskyldig uppsyn förklarade kamreren, att han nog tyckte det var litet pinsamt, att han lämnat ut pantbrev på 300.000 kr till Erik Andersson, utan att han hade ett enda papper på transaktionen. Det var ju stora värden det gällde, och i vanliga fall brukade hans SE-bank alltid ha en verifikation på dylika affärer. Kamreren urskuldade sig och berättade för hovrätten, att han väl kom ihåg den här händelsen på sommaren 1979, just därför att han lämnat ut pantbreven åt Erik Andersson utan att ha sett, att denne hade någon fullmakt att hämta ut dem, och utan att han kunde dokumentera utlämnandet. Men även den bästa SE-bankskamrer kan göra fel.

En sak var fullkomligt klar. Fullmakten hade aldrig använts. Den fullmakt, som enligt åklagaren skulle vara grunden för Erik Anderssons påstådda uppdrag, hade aldrig använts. Det omvittnade åklagarens eget huvudvittne. Fullmakten existerade icke. "Åklagarfullmakten" presenterades i form av en kopia i tingsrätt och hovrätt.

Så var det då uthämtandet av pantbreven. Nu visade SE-bankskamreren en fullkomlig säkerhet. När åklagaren frågade honom, om det var "alldeles säkert att Erik Andersson var in och hämtade dom här handlingarna", tvekade han inte ett ögonblick.

Boström var absolut säker på att han lämnat ut pantbreven någon gång mellan den 11 juli och 20 augusti 1979. Han kom ihåg händelsen extra noga, eftersom han så att säga skött ärendet en aning klantigt. SE-bankskamreren berättade för rätten, att han t.o.m. sovit dåligt natten efter det han överlämnat pantbreven till Erik Andersson. Det var just därför hans minnesbild av uthämtandet var så klar, trots att händelsen låg långt tillbaka i tiden.

Advokat Sternung frågade kamreren, om han var säker på hur det gått till vid uthämtandet av pantbreven.

Dorothy Andersson som privat försvarare frågade om kamreren var säker. Kamreren var bergsäker. Erik Andersson hade hämtat ut pantbrev till ett värde av 300.000 kr i Positiv 2 någon gång mellan den 11 juli och 20 augusti 1979 på SE-bankens kontor.

Erik Andersson ämnade också fråga, om Boström verkligen var säker på att han lämnat ut pantbreven åt honom. Lagman Litzén blev irriterad. Hur många gånger skulle denna fråga nötas om?

"Det måste ha varit före den 20 augusti", upprepade lagman Litzén.

Erik Andersson insisterade på att få saken klarlagd med Boström.

"En annan fråga", avbröt domaren (aktbil. 68, sid 33, fetstil i protokollet).

Saken var klar. Erik Anderson hade hämtat ut pantbreven någon gång mellan

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

11 juli och 20 augusti 1979. Han hade haft hand om Marianne Lindbergs pantbrev, eftersom han hämtat ut dem från SE-banken.

Det föreföll graverande. Själv hade han påstått, att det var SE-banken och advokaten Belfrage, som skött inteckningssäkerheten i form av pantbrev åt Marianne Lindberg.

Några dagare senare uppsökte Dorothy och Erik Andersson Sternung.

"Vad betyder det, om vi kan bevisa, att Erik aldrig rört pantbreven?" sporde de.

"Ja, kan ni det så ... ", svarade Sternung.

Dorothy Andersson tog fram en expeditionsnota från Södra Roslags tingsrätt.

Sternung bleknade. Han tog inte emot handlingen, och han ville inte lämna in den till hovrätten. I Sverige är det åklagaren, som står för utredningen, och den offentlige försvararen skall kontakta denne, om det önskas någon komplettering av undersökningen.

Dorothy Andersson bad att få ordet genast vid nästa förhandling.

"SE-bankskamreren Boström har i vittnesförhör under ed med bestämdhet påstått, att Erik Andersson någon gång mellan den 11 juli och 20 augusti hämtat ut pantbrev om 300.000 från SE-banken", sade hon.

"Detta är en fysisk omöjlighet, då pantbreven vid den tiden låg i Södra Roslags tingsrätt. Inte förrän den 1 oktober 1979 hämtades dessa ut från tingsrätten - av SE-banken". Hon visade upp sitt bevis, expeditionsnotan, som hon fått fram.

Det blev en pinsam tystnad.

Erik Andersson hade bestämt hävdad, att han aldrig haft hand om några pantbrev, men SE-bankskamreren hade med absolut bestämdhet vittnat om att han lämnat ut dessa till Erik Andersson.

Lagmannen hade också själv betonat, att det var helt klart, att den tilltalade personen uthämtat pantbreven någon gång före den 20 augusti 1979.

Då låg pantbreven alltså i säkert förvar hos Södra Roslags tingsrätt. Det var SE-banken, som tillsammans med advokaten Belfrage skött inteckningsärendet. Det var SE-banken, som ombesörjt uthämtandet av pantbreven, allt enligt expeditionsnotan.

Det vore onekligen intressant att veta, varför SE-bankskamreren Göran Boström, som hade haft två år på sig att kontrollera sakernas tillstånd med pantbreven, fantiserade ihop ett så detaljrikt vittnesförhör. Som en såpbubbla sprack hans narrspel.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Man kan naturligtvis ana sig till orsaken, när man märker, vilka stora ansträngningar som gjorts för att få bluffen att lyckas.

Åklagaren hade alltså ingen fullmakt i original. Det var många andra papper, som hon inte heller hade i original.

Erik Andersson hade krävt åklagarens papper i original, men lagman Litzén brydde sig inte om den impertinente läraren. Han tänkte inte ålägga åklagaren att ta fram några originalhandlingar. (Jfr! Ekelöf, Rättegång IV sid. 55; när en avskrifts riktighet sätts i fråga, skall huvudskriften infordras).

Sent på eftermiddagen onsdagen den 19 november tog Marianne Lindbergs advokat till orda. Med triumferande min stegade han fram till Erik Andersson och uppvisade en originalrevers på 10.000 kr och frågade, om inte det var hans namnteckning. (Här skulle demonstreras, att åklagaren och han hade ett och annat i original).

"Jo, det ser ut så", svarade den tilltalade.

"Kanske advokaten fått den av Söderberg", skämtade Erik Andersson (Söderberg var den polisinspektör som skött utredningen). Åklagaren, advokaten och lagmannen blev förnärmade över den tilltalades oförskämdhet. Att bara ifrågasätta advokaten och på detta raljanta sätt!

Sternung bad efter en stunds letande i förundersökningsmaterialet att få se på reversen en gång till.

Det framkom av åklagarens egna handlingar, att reversen i original legat i Dorothy Anderssons bankfack. Med andra ord; originalreversen var Anderssons värdepapper. Den togs vid husrannsakan av polisen, lämnades till åklagaren, som lämnade den till Lindbergs advokat, som försökte göra sken av att reversen i original tillhörde Marianne Lindberg!

Advokaten Olofsson blev blodröd i ansiktet och slog ned blicken. Han försvann snabbt från rättssalen och tog första möjliga flyg tillbaka till Kalix. Det är denne advokat, som biträder Erik Anderssons syskon, när det gäller dödsboet. Handelsbanken kräver inga pengar längre, eftersom Tungstedt hösten 1987 sålde fastigheten och betalade tillbaka hela 500.000-kronors-lånet. Men det finns givetvis andra intressen, som vill se till att den lilla arvslotten, som Erik Andersson lagligen avstått till sin dotter Eva för finansiering av hennes studier, ej kommer familjen till del.

Pengar och rätt är något som Anderssons inte skall ha. (I juli 1989, efter en förhalning på tre år, satte man igång med försäljning av dödsboets tillgångar).

Här försökte åklagaren och advokaten Olofsson lura rätten med hjälp av stulna handlingar.

Var detta något annat än ren stöld, som avslöjades? Åklagaren hade vid

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

husrannsakan lagt beslag på Anderssons värdehandlingar från bankfacken och gav sken av att de tillhörde motparten. Genom att det inte upprättats beslagsprotokoll kunde man alltså hantera beslagtaget material helt godtyckligt.

Åklagaren och advokaten behövde inte oroa sig för några påföljder. De tillhörde gruppen u.p.a. Anderssons polisanmälde saken, men ärendet avskrevs utan åtgärd på vanligt klassiskt maner.

Gemene man skall tiga. Av hovrättens protokoll från denna dag framgår inget annat än att "Olofsson uppvisade en revers i original" (prot. 20 nov. 1986). Ingen skulle kunna läsa sig till vad som skett. Det är dessutom oklart, om protokollföraren överhuvudtaget åsyftade denna revers.

Spelets regler krävde, att den tilltalade uppträdde ödmjukt. Erik Andersson hade drivit med advokat och åklagare. Att han hade rätt, när han raljerande frågat advokaten, om denne fått reversen från polis/åklagare, fann dessa maktspelare vara av underordnad betydelse. Systemets prestige måste upprätthållas. Det fick inte framgå, hur åklagaren med hjälp av advokaten försökt sig på bevismanipulering.

Den här mannen skulle kväsas. Det var många aktörer ense om. Redan hösten 1983 hade samhällets företrädare deklarerat, att "samhället måste skydda sig mot såna som dig."

Maktutövning blir självklart lättare med tigande underdåniga medborgare. Besvärliga typer, som invänder, hör hemma bakom lås och bom.

Dr Hans Isberg kallades till förhör på rättsens initiativ i trolöshetsbrottet (aktbil 65). Lagman Litzén meddelade på morgonen den 19 november, att Isberg skulle infinna sig på eftermiddagen till vittnesförhör. Erik Andersson begärde, att förhöret skulle skjutas upp några dagar, eftersom han inte fått reda på att detta förhör skulle äga rum. Han hade behövt skaffa en mängd handlingar, som han ville utfråga Isberg om, när nu denne kallats att vittna. Begäran avslogs.

Isberg förhördes. Han utmålade sig som den okunnige oskulden. Han, som bara botade sjuka, förstod inget om reverser och sånt, som han skrivit under åt Erik Andersson.

Dorothy Andersson hade hunnit leta rätt på en del papper under lunchpausen. Hon frågade Isberg om både det ena och det andra, och det framkom, att "polisen nog lagt ett och annat ord i munnen" på läkaren i vittnesbåset. På direkt fråga medgav han, att han egentligen inte trodde, att han blivit lurad av Erik Andersson.

Så påminde hon dr Isberg om ett vittnesförhör, som denne avlade under ed i Sollentuna tingsrätt i "Marktjänstmålet" (Erik Andersson krävdes på 12.000 kr

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

för att firman grävt ett dike på några meter. Han kunde inte vara med på förhandlingen, för den entreprenör, som samma dag skulle utföra gjutningsarbeten på Fasanen 2 i Danderyd, försvann, och det gick inte att avbeställa betongen. Det uppstod en akut kris. Erik Andersson var tvungen att se till att gjutningen kom till stånd och tvingades skaffa ett ombud). Isberg hade i tingsrätten förnekat, att han hade något som helst skriftligt avtal med Erik Andersson eller Veitsiluoto.

Sakta och tydligt läste Dorothy Andersson upp köpeavtalet mellan dr Hans Isberg och Veitsiluoto OY, i vilket det framgick, att han beställt ett hus till fastigheten Positivet 2 i Täby.

Det blev dödstyst i rättsalen flera minuter. Den lågmälda läkaren avslöjades ha begått mened i Sollentuna tingsrätt. Isberg kunde inte användas som vittne mot Erik Andersson. Det hjälpte inte ens, att man använt överrumplingsmetoden, när han kallats.

Vad skulle Isberg ha använts till?

Jo, man ville få honom att förneka, att han var skyldig Erik Andersson pengar, och att han lämnat inteckningssäkerhet i sin fastighet för skulden. En säkerhet som Erik Andersson använt så, att Marianne Lindberg genom advokat Belfrages försorg fått en av Isberg undertecknad ansökan om pantbrev i fastigheten.

Den "stackars" läkaren skulle ha blivit lurad att skriva på en skuldförbindelse, som han inte förstått innebörden av. Då hade det bara varit att ogiltigförklara Isbergs skuldförbindelse.

Därmed skulle Erik Andersson inte ha haft någon inteckningssäkerhet i Isbergs fastighet, och då skulle han alltså inte ha kunnat lämna någon säkerhet åt Marianne Lindberg för det reverslån hon lämnat honom.

Isbergs bristande trovärdighet hade dock avslöjats alltför tydligt. Det gick alltså inte denna gång att, på Isbergs påstående, bortförklara en revershandling i original. Han hade ju också själv medgivit i rätten, att han egenhändigt undertecknat skuldförbindelsen.

Erik Andersson krävde att få kalla läkaren igen. Lagman Litzén var tydligen så omtumlad efter vittnesförhöret, att han beslutade, att Isberg skulle kallas till förhör än en gång. (Se aktbil 65, sid. 28)

Men man "glömde" att kalla Isberg, och Erik Andersson saknade möjlighet att påminna om förhöret.

Varken Isberg eller SE-bankskamreren behövde frukta för att de talat osanning under ed. De arbetade åt systemet. Åklagare Birgit Thunved hade uttryckligt talat om att hon hade skyldighet att åtala, när hon upptäckte brott,

men nu gav hon sken av att inte höra, att det förekommit osanningar under ed.

Hon väljer själv, vem som skall åtalas eller ej. Det beror på vem det är som begår mened.

Handelsbanksbedrägeriet

Kamreren Anders Falk från Handelsbankskontoret i Täby kallades till förhör.

Bl.a. frågade Erik Andersson, om kamreren höll med om att pantbrevet om 125.000 kr saknade värde, då det låg sist bland pantbreven.

"Jaaa, det kan man väl säga", svarade Falk. (aktbil. 67 sid. 35)

"Kanske", viskade någon i mikrofonen.

"Vem sa kanske?" frågade Erik Andersson.

"Det sa vittnet här. Kanske pantbrevet ej hade nåt värde den 29/11, men det sker en värdestegring", upplyste lagman Litzen.

Men det var den opartiske (!) domaren själv, som viskade i mikrofonen. Han ville tillrättalägga vittnesmålet, så att det på något sätt skulle framstå som om pantbrevet åtminstone hade ett värde. Åklagaren Birgit Thunved hade ju i sin stämningsansökan påstått, att Erik Andersson bedragit Handelsbanken genom att den ej skulle kunna utfå ett pantbrev om 125.000 kr och därmed lurats på 125.000 kr. Pantbrevet fick banken ut den 17 oktober 1984. Nu påvisades, att pantbrevet i själva verket var värdelöst, vilket naturligtvis alla inblandade maktspelare vetat om men på alla sätt sökt dölja.

Åklagaren hade åtalat för bedrägeri för ett värdelöst pantbrevs skull. Alla visade henne sin solidaritet och hjälpte till på bästa sätt. Man ville göra Erik Andersson till bedragare, om det så var för ett värdelöst pantbrevs skull. Hans trovärdighet och heder skulle förtas.

För detta värdelösa pantbrevs skull hade han suttit häktad 6 månader. Vilseledandet mot Handelsbanken skulle ha bestått i att han försäkrat, att banken skulle kunna få ut pantbrevet omedelbart. Någon sådan försäkran hade han aldrig avgivit, och något vilseledande hade aldrig skett.

Banken förlorade inte heller ett öre på affären. Det fanns säkerheter i form av pantbrev med bästa rätt till ett värde av 375.000 kr. Dessutom fanns fullgod borgen för resten av lånet på 500.000 kr, som Tungstedt fått hos Handelsbanken.

I själva verket var det ju så, att Handelsbanken, för att betjäna åklagaren Birgit Thunved, underlät att ta ut pantbrevet. Med vederbörlig handläggning

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

hade Handelsbanken kunnat ha det i och för sig värdelösa pantbrevet, innan åklagaren väckte åtal den 12 mars 1984.

Men nu hade Svea hovrätt redan den 11 januari 1984 häktat honom för misstanke om bedrägeri mot Handelsbanken, så det måste ha varit angeläget att få honom dömd för det brott han var så misstänkt för att det renderat honom en plats i häktet. Kronofogde Frenning i Täby assisterade statsåklagare Thunved med sin lagstridiga utmätning, och rådman Sterzel biföll åtalet, trots att tingsrätten var uppenbart medveten om att Erik Andersson inte vilselett Handelsbanken. Hovrättslagman Hedström försökte stadfästa bedrägeriet genom att döma utan rättegång.

Hela rättsväsendet ställde upp.

Han häktades för risk för "fortsatt brottslig verksamhet" i sex månader för detta värdelösa pantbrevs skull.

HD vägrade tre gånger att pröva häktningen.

Tidningarna spred välvilligt detaljerade beskrivningar av "Handelsbanksbedrägeriet".

Lagman Litzén ämnade synbarligen fortsätta systemets besinningslösa strid för att få till stånd ett "Handelsbanksbedrägeri." Inga medel skyddes för att upprätthålla systemets prestige. Hade man en gång påstått, att det begåtts ett bedrägeri, måste man ju stå fast vid detta.

Ändamålet helgar medlen

Vad hade inte redan hunnit hända i denna rättegång?

- polis tillkallades för att övervara rättegången
- åklagaren och målsägarens advokat begagnade sig av stulna handlingar för att ge sken av att dessa var deras bevis; detta fick passera
- vittnet Isberg, som kallats av lagman Litzén att framställas som ett brotts-offer, kunde Anderssons avslöja som en person som begått mened
- SE-bankskamreren ljög under ed
- åklagaren undanhöll bevisligen bevis, men det fick passera
- domaren hindrade Erik Andersson att utfråga vittnen, och han fyllde själv ut vittnesförhören, så att det blev fel för den tilltalade
- en av domarna i rätten slog av bandspelaren, när man ville hindra, att besvärande myndighetsåtgärder avslöjades
- vittnesutsagor raderades bort från vittnesförhørsbanden

I två och en halv timme redogjorde Dorothy Andersson för vad familjen varit med om. Hon påvisade, hur deras rätt år efter år eftersatts. Varje påtalad om-

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

ständighet verifierades med skriftlig dokumentation. Hon läste upp professorsutlåtande, att domstolar dömt mot gällande rätt. Hon läste upp att juridisk expertis skrivit, att domstolar dömt mot lagen. Hon bevisade, att Egendomsförmedling i Norrort AB ogrundat försatts i konkurs osv.

I protokollet skrevs endast:

"Dorothy Andersson redogjorde för bakgrunden".

Inte med ett enda ord beskrevs, vad hon hade omvittnat. När hon läste detta protokoll, tappade hon sina sista illusioner. Erik skulle aldrig få någon rättvisa.

Lagman Litzén var stark och dominant.

Hovrättsrådet Jan Gehlin, som hade så dålig syn, att han måste använda förstoringsglas, när han läste, var en annorlunda domare. Det hördes, när han utfrågade vittnen. Nämndemännen kunde man inte veta något om. De verkade bra.

Men det var lagman Litzén, som ledde förhandlingen, och det föreföll, som om hovrättsrådet Gehlin i vissa stycken blev vilseledd.

Det fanns inte minsta tvivel om lagman Litzéns intentioner; en fällande dom. Kollegan Hedström på avdelning 5 hade ju redan i en dom förklarat, att Erik Andersson var uppenbart skyldig och förtjänade straffet 20 månaders fängelse.

Lagman Litzén ansåg inte ens, att kollegan Hedström var jävig, när denne inlett sitt försök att döma utan rättegång.

Även Högsta domstolen lät lagman Hedström hållas, när han påstod, att Erik Anderssons "vadetalan var uppenbart ogrundad" och därmed påbörjade försöket att döma utan rättegång.

"Ni bör alltså förstå att det finns två sätt att strida, i det ena fallet med hjälp av lagen, i det andra med hjälp av styrkan. Den förra metoden är utmärkande för människan, den andra för djuret, men därför att den förra många gånger inte är tillfyllest, måste man tillgripa den senare", skrev Machiavelli.

Demonstration igen

Erik Andersson skärpte tonen i sina flygblad.

Samhällskunskapslärarinnan gick hem och skrev demonstrationsplakat:

"Stoppa Svea hovrätt! Jag kräver en rättvis rättegång!"

Sedan hängde hon ett plakat på ryggen och ett på magen och började sin

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

marsch runt Rosenbad i 24 graders kyla. Varje dag traskade hon runt den magnifika stenborgen ett par timmar i likhet med de galna mödrarna i Argentina. Skrivelse på skrivelse lämnades till regeringen. Skrivelse på skrivelse lämnades till partierna.

Statsråd, statssekreterare och tjänstemän stressade förbi - utan att se. Ingen bevärdigade henne ett ord.

Riksdagsmännen ilade kvickt förbi liksom JO-Nilsson. Dorothy Andersson hälsade, men JO-Nilsson besvarade inte hälsningen.

Några kvinnliga moderatpolitiker stannade upp och menade: "Det här måste vi göra något åt".

Demonstranten började känna till sitt system, så hon upplyste genast de vänliga damerna, att en högt uppsatt politiker i deras eget parti, advokaten Stig Rindborg, moderat landstingsråd, hjälpt till att förstöra hennes tillgångar.

Då förstod politikerna, att det var bäst att avlägsna sig.

"Vilken organisation företräder du?" frågade en medborgare.

"Jag företräder min familj", svarade hon.

Medborgaren gick förvånad därifrån. Inte kan man väl göra något ensam i detta genomorganiserade land?

En dag uppenbarade sig en man med plakat. Av plakaten framgick, att han upplevt, att vittnesförhørsutsagor ersatts med prickmarkeringar i vittnesförhørsprotokollen! Han sprang fram mot statsråden, när de visade sig, för han trodde, att de skulle bli chockade av att det kunde gå till på det sättet i en svensk domstol. Han skrev också skrivelse på skrivelse.

Statsråden ville inget se och intet höra.

Medborgare stannade och gav goda råd:

"Vänd dig till Guillou eller Europadomstolen!"

Stora skaror reportrar samlades ofta vid maktens boning. En ensam journalist dristade sig till att gå fram till henne, men han vände snabbt, när han fick reda på vem hon var. Det hade ju skrivits en del artiklar, och han visste, att Erik Andersson var "en terrorist med anknytning till en extremistorganisation", för det hade en kollega skrivit i deras tidning.

Rune Andersson fotograferade demonstranten med journalister och TV-bilar som dekorativ bakgrund.

Hon vandrade runt det vackra Rosenbad i ett halvt år. De som har makt vet, att uthållig tystnad är effektiv mot besvärande gräsrötter.

Rune Andersson vankade fram och tillbaka utanför Expressen med ett pla-

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

kat på magen och ett plakat på ryggen. Han informerade om de förfalskade vittnesförhørsprotokollen.

Han delade ut mängder med flygblad till allmänheten. Han vädjade till tidningen att avslöja förfalskningarna, så att denna företeelse skulle upphöra i svenska domstolar. Han bad att få betala en annons med egna medel. I denna hade han tänkt skriva om dessa skrämmande företeelser, men Expressen kunde inte ta in några sådana annonser.

"Det är hemskt. Vi tror dig", sade de passerande människorna.

"Men vad kan en vanlig människa göra åt detta?"

Expressen, som hade makt att påverka, höll tyst. Expressens insatser beträffade avslöjandena i de "stora affärerna" sommaren 1988 upplever även de försmådda medborgarna som ytterst viktiga.

Sjuk

Den 8 december 1986 lades Erik Andersson in på sjukhus för magsmärtor. Han har tidigare haft blödande magsår, och nu krånglade hans mage igen.

Förhandlingarna inställdes och skulle återupptagas den 21 januari 1987.

Sternung yrkade, att förhandlingen skulle inställas, och att ny förhandling skulle äga rum vid senare tillfälle med hänsyn till omedelbarhetsprincipen. (46:11 RB)

Det hade varit ett för långt uppehåll för att man skulle kunna fortsätta den här förhandlingsomgången.

Begäran avslogs.

Erik Andersson tvingades gå till förhandlingarna. Så fort han fick ta del av protokollen från höstens förhandlingar, bestämde han sig genast för att ånyo anföra jäv mot lagman Litzén. Det betraktas närmast som majestätsbrott - att framföra ett jävsyrkande mot en hovrättslagman - och på den grunden, att denne skulle styra förhandlingen partiskt.

Dorothy Andersson beslutade sig för att framföra jävsyrkandet denna gång.

Bevisen på lagman Litzéns partiskhet avspeglade sig direkt i hovrättens egna protokoll och utskrifter av vittnesförhören. En domare kan inte hindra utfrågning av vittnen, och det var bara att läsa innantill ur vittnesförhørsprotokollet för att man skulle kunna se, att så skett.

En domare kan inte själv fylla ut vittnesmål och göra detta på så sätt, att sanningen förvrängs till skada för den tilltalade. Det var exakt, vad som hänt. Det var bara att läsa innantill från vittnesförhørsprotokollet.

Dorothy Andersson hindrades att lägga fram bevisning! En av domarna

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

slog ifrån sig med båda händerna, när hon försökte få en chans att läsa ur protokollet. Med yviga gester och föraktfullt nedlåtande min demonstrerade domaren sitt misshag, när Dorothy Andersson skulle lägga fram bevisen för att styrka jävet.

Bevisningen undanfördes prövning genom rättsligt raffinerad handläggning.

Erik Andersson framställdes som en "hovnarr", när han anförde jäv. Men det är enkelt att påstå och enkelt att skriva i protokoll om obefogade jävsframställningar, när man samtidigt stoppar möjligheten att lägga fram grunder, som finns för ett jävsyrkande.

Endast en kort tid klarade han av förhandlingarna, innan han blev sjuk på nytt.

Han sjukskrevs för magbesvären (aktbil 173). Domstolen godkände intyget.

Dorothy och Erik Andersson reste bort, för att han skulle kunna få koppla av och vila. Hans mage tålde inte denna kusliga rättegång. Även hon var förstörd och helt chockad över de makabra upplevelserna. Hon kände sig, som om hon aldrig mer skulle kunna tro på någonting.

Rättegången drevs vidare utan deras vetskap. Att detta skulle kunna ske övergick både Dorothy och Erik Anderssons fattningsförmåga.

Sjukintyget hade icke ifrågasatts av hovrätten. Erik Andersson hade inte delgivits, att förhandlingen skulle kunna drivas utan hans närvaro.

Den 12 februari 1987 kallades läkaren till hovrätten. Lagman Litzen frågade, om han var "villig att åta sig att avge ett läkarintyg enligt 7 § lagen om personundersökning i brottmål".

Professor Söderberg besvarade frågan jakande, men "naturligtvis under förutsättning att han kan komma i kontakt med Erik Andersson". (Prot. den 12 febr. 1987)

Förhandlingen drevs vidare utan Erik Anderssons närvaro. Sternung, som vid två tillfällen den 8 december 1986 och den 2 februari 1987 uttryckligen uppgivit, att han var förhindrad att uttala sig utan Erik Anderssons närvaro, satt kvar och drev rättegången, utan att Erik Andersson visste, att rättegång pågick. En efter en drevs åtalpunkterna igenom, utan att advokaten ens hade gått igenom dem med sin klient.

Ingen av åtalpunkterna var ordentligt förberedda; vissa hade Erik Andersson och advokaten Sternung aldrig överhuvudtaget diskuterat. När han reste iväg för att vila postade han - i vittnes närvaro - ett meddelande till hovrätten och ett till Sternung, att han återkallat advokatens fullmakt.

Meddelandet försvann.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Vissa av de åberopade vittnena hade inte delgivits kallelse, att de skulle infinna sig i hovrätten för att vittna. (prot. 1987-02-23)

Andra vittnen var på resa i Colombia eller hade sportlov, men det syntes inte spela någon roll, om åberopade vittnen infann sig eller ej. Allt gick att lösa med god vilja. Eftersom vissa av dessa hörts vid tingsrätten, satte hovrätten igång bandspelaren och började lyssna på de bandinspelade vittnesförhören från tingsrätten. (prot. 1987-02-19 och prot. 1987-02-23)

Att ingen tänkt på denna besparingsmöjlighet tidigare! Man kan sluta att kalla vittnen till hovrätten. Det går ju att lyssna till de bandinspelningar som gjorts i tingsrätten.

Sternung frånföll vittnesförhöret med polisinspektör Söderberg.

Det var åtskilliga frågor, som Anderssons tänkt ställa till detta vittne. Måntro det var av besparingsskäl denne man inte kallades till hovrätten för att höras? (prot. 1987-03-02)

Det blev givetvis inget förnyat förhör med vare sig målsäganden Marianne Lindberg eller Hans Isberg, trots att det framgått av hovrättens protokoll, att det skulle hållas förnyade förhör med dessa två vittnen; Erik Andersson hade ej ens tillåtit att höra målsäganden Marianne Lindberg.

Den 4 mars påbörjade Sternung sin plädering. Professor Söderberg inträdde i rättssalen. Han framlade ett § 7-intyg. Dessutom höll han en föreläsning. (aktbilI98)

Han hade inte träffat Erik Andersson, vilket han den 12 februari ansett vara en förutsättning för att skriva ut ett § 7-intyg.

Men vem kan inte ändra ståndpunkt?

I § 7-intyget fastslogs, att "Anderssons själsabnormitet har av och till stått på gränsen till att vara så djupgående att den kan anses som sinnessjukdom enligt justitiedepartementets PM 1946:1 och lagutskottets uttalanden dessförinnan."

Men inte nog med detta. I föreläsningen kungjorde professorn, att "besvären" uppträdde, redan när patienten var i 30-årsåldern.

Han blev sinnessjukförklarad retroaktivt så att säga sedan 1961.

Redan då han tillträdde sin ordinarie adjunktstjänst skulle han ha varit sinnessjuk, i varje fall enligt justitiedepartementets PM 1946:1.

Arvodet för att skriva ut ett § 7-intyg med undersökning är fastställt till 575 kr. Detta erhöll den läkare, som hösten 1983 var ute på häktet vid två tillfällen. Han hade ringt upp anhöriga och förhört sig om den häktades sinnestillstånd, han hade ringt arbetsgivaren, och han hade kontrollerat t.o.m. med den gamle rektorn, som känt läraren, sedan denne var i 30-årsåldern.

Efter detta författade överläkaren på Huddinge sjukhus, Dan Sundberg, den

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

26 oktober 1983 ett § 7-intyg, i vilket Andersson förklarades fullt psykiskt frisk.

Professor Söderberg hade tillgång till intyget. Det fanns med i tingsrättens akt med aktbilagenummer 15!.

Men professorn arbetade på annat sätt. Han brydde sig inte om överläkare Dan Sundbergs § 7-intyg, där det med all önskvärd tydlighet framgick, att gymnasieläraren var vid sina sinnens fulla bruk. Han "föredrog" personundersökarens version om Erik Anderssons sinnesförvirring. Att den vederlagts av överläkare Sundberg bekymrade inte professor Söderberg.

För författandet av § 7-intyget utan undersökning samt en föreläsning i hovrätten erhöll han ett inte så dåligt honorar, 10.000 kr. (aktbil201)

Det är ingen brist på skattepengar, när de verkligen behövs.

Överläkaren på Huddinge sjukhus fick nöja sig med det stipulerade arvodet 575 kr för sitt § 7-intyg med undersökning.

Statsåklagare Birgit Thunved inledde sin plädering med att påtala, att Erik Andersson var extra klandervärd, därför att han inte nöjt sig med att föra sin process i rättssalen utan även fört den på gator och torg inför allmänheten! Själv ansåg statsåklagaren, att det var fair play, att hon informerade pressen, som utbasunerade hennes version, utan att den drabbade fick komma till tals. Att hennes officiella beskrivning låg långt från sanningen framgick extra tydligt, när det känsliga "Handelsbanksbedrägeriet" beskrevs.

Då den berörde lyckats finna ett sätt att informera allmänheten om vilka metoder, som används mot den, som påvisat, hur vissa byråkrater, statsåklagaren bl.a, utövar makt, krävde statsåklagare Birgit Thunved att informationsverksamheten skulle göras straffbar. Hon försökte samtidigt med brottmålet driva en tryckfrihetsprocess mot Erik Andersson i all hemlighet.

Dr Herterich med erfarenheter från Tyskland satt med i rättssalen. Han upplevde ekot av "stöveltrampet". Han ställde sig upp i den vackra hovrättssalen, och han krävde ett stopp på den hemliga tryckfrihetsprocessen, som statsåklagaren igångsatt.

Lagman Litzén hotade med polis. Herterich blev utkörd från rättssalen av vaktmästare.

Den 18 mars 1987 avkunnades dom i målet. (DB 35)

Erik Andersson frikändes, när det gällde Handelsbanksbedrägeriet och kreditbedrägerierna. I princip hade allt undanröjts med undantag av ett stort återstående "brott", grov trolöshet mot huvudman.

Erik Andersson hade således lyckats undanröja praktiskt taget allt i den tidigare hovrättsdomen genom att medverka i endast en del av rättegången.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Detta var enorma framgångar, enligt en juristprofessors syn på saken.

Hela svenska rättsväsendet hade på ett fullkomligt ofattbart sätt spenderat enorma summor skattepengar för att "få till" detta helt omöjliga "Handelsbanksbedrägeri".

Åklagaren och lagman Lunning lät häkta Erik Andersson på en lagstridig och verkningslös utmätning. Rådman Sterzel dömde för bedrägeri trots vetenskap om att det inte var tal om bedrägeri.

Lagman Hedström försökte skydda kollegan Sterzels felaktiga dom genom att inte hålla rättegång. Hela rättssystemet hade sökt vidmakthålla "Handelsbanksbedrägeriet".

Lagman Litzén fullföljde kollegornas intentioner. Han fyllde själv ut Handelsbankens kamrers vittnesförhör för att försöka ge sken av att detta värdelösa pantbrev på 125.000 kr åtminstone hade ett värde. Han var inställd på att få åstadkomma en fällande dom.

Om en person blev oskyldigt dömd bekymrade inte dessa maktspelare. För dem gällde det bara att upprätthålla systemets trovärdighet och prestige, och då måste det bli en fällande dom.

Lagmannen Hedström hade ju tidigare dömt och påstått, att det var uppenbart, att den tilltalade förtjänade rådman Sterzels dom. Det var hovrättsrådet Gehlin som genom sina frågor till Handelsbankens vittnen, satte stopp för "Handelsbanksbedrägeriet".

Om "kreditbedrägerierna" hade straffrättsdocenten skrivit, att "Andersson döms inte för vad han gjort, utan för vad han hypotetiskt uppfattas som kapabel att göra. En sådan dom är givetvis helt oacceptabel".

I Svensk Juristtidning, december 1987, fanns en artikel av just straffrättsdocenten Suzanne Wennberg, som påvisade det omöjliga med dessa kreditbedrägerier. Artikelns titel var utmanande:

Hellre fälla än fria

Men statsåklagare Thunved hade minsann pläderat för att Erik Andersson skulle ha begått dessa bedrägerier.

Hon vidhöll med maktspelarens rigiditet, att han t.o.m. skulle ha begått bedrägeri mot en firma, av vilken han inte ens beställt en tjänst.

Hon gjorde också allt hon förmådde i hovrätten för att framställa Karramo, som vittnade i Erik Anderssons frånvaro, som en hedersman, som blivit mycket illa trakasserad av Andersson.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Men hon lyckades inte. Försäljningschefen Peter Nissén vid Veitsiluoto OY hade vittnat om Karramos grova påtryckningar mot det finska storföretaget och därmed avslöjat honom.

Han vittnade också om Erik Anderssons arbete för detta bolags räkning och gav en helt annan bild av Erik Andersson än den, som statsåklagare Birgit Thunved och rådmän Sterzel tillsammans skapat. Han omvittnade, att Erik Andersson lagt ned mycket arbete och säkert flera hundra tusen kronor för att introducera Veitsiluoto Oy:s hus i Sverige.

Det finns inget att läsa om detta i vittnesförhørsprotokollen, eftersom uttalandet raderades bort från vittnesförhørsbandet. Ungefär två tredjedelar av vad Nissén sagt raderades bort.

Rune Andersson spelade in vittnesförhöret på band. Nissén kan givetvis bekräfta, att han sagt det som hörs på denna bandinspelning.

Den här gången hade det skapats en "halvrättvisa".

Ingen kunde komma och påstå, att överklagandet av Sollentuna tingsrätts dom varit uppenbart ogrundat, som tidigare påståtts i hovrätten.

När samhället inledde sin attack mot "bråkmakaren" den 19 september 1983 haglade brottsanklagelserna mot hela familjen. Vid 1984 års ingång hade man åstadkommit över 100 falska brottsanklagelser.

Av dessa fanns inte särdeles mycket kvar, och varför skulle de få återstående "brotten" vara riktiga, när allt annat varit fel?

Hovrättslagman och reservofficer

Detta var hovrättslagman Anders Litzéns sista rättegång. Han fyllde 66 år den 5 december 1986, mitt under pågående process. Säkert hade han drömt om att kväsa Erik Andersson med en fällande dom på alla punkter, men han misslyckades.

Till sist drev han rättegång utan Erik Anderssons närvaro.

Det anses som en självklarhet, att man skall få vara med på sin egen rättegång. Det står också i rättegångsbalken, att när en person dömts till mer än sex månaders fängelse i underrätt, skall den misstänkte infinna sig personligen i hovrätten (21:2 RB)

Det är uppenbart, att det inte går att driva ett mål om affärstransaktioner utan den tilltalades närvaro.

Lagman Litzen fortsatte förhandlingen utan Erik Anderssons närvaro. Han var medveten om att detta var lagstridigt. Hur skulle han kunna legali-

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

sera sin förhandling, åtminstone skenbart? Det återstod en enda möjlighet.

En sinnessjuk människa behöver inte närvara vid sin egen rättegång (21:2:2 st RB)!

Alltså måste Erik Andersson sinnessjukförklaras. Professorn ställde upp med ett § 7-intyg, trots att han själv en knapp månad tidigare i hovrätten uttalat, att han kunde göra detta "naturligtvis under förutsättning att han kom i kontakt" med sitt offer. Det gjorde han inte, men han ställde upp ändå. Det var inte underligt, att lagman Litzén var generös mot den ende, som kunde klara ut den penibla situationen.

Den offentlige försvararen invände inte med ett ord till skydd för sin klient, när denne förödmjukades så, att han fråntogs sitt förstånd t.o.m. utan undersökning. Förhållandet mellan dem hade genom åren varit mycket gott. Klienten hade förtroende för sitt ombud, men han svek. Det kändes oerhört bittert. Dorothy Andersson, som varit med som privat försvarare, hade också haft en känsla av att advokaten till att börja med verkligen stred för sin klient.

Advokatens arvode för processen blev 334.000 kronor.

Han orkade väl heller inte med trycket från systemet. Det hade tidigare också varit så, att advokater, som fått familjen Anderssons handlingar, tyckt, "att det var ju fantastiska papper", men efter en tid hade entusiasmen dämpats. Flera hade börjat motarbeta dem i stället.

Lagman Litzen var inte nöjd med rättegången. Han lämnade Svea hovrätt och gick i pension och undanbad sig all uppvaktning, även den officiella avtackningen.

Dorothy Andersson, som läst en del hädisk litteratur av professor Gunnar Adler Karlsson, skulle nog med den förskjutne professors vokabulär vilja påstå, att det var en stukad adrenalininstinn hanne, som gick i pension och lämnade Svea hovrätt.

Domen DB 35

Trots att en betydande del av rättegången drevs utan Erik Anderssons närvaro, hann han påvisa det rent omöjliga i beskyllningarna. Svea hovrätt tvingades undanröja samtliga bedrägerier. De hundratalet bedrägerianklagelser, som pådyvlats familjen Andersson under hösten 1983, var nu alla undanröjda.

Hovrätten anförde, att man ansåg det uteslutet, att Erik Andersson skulle

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

ha kunnat begå ett bedrägeri, sedan han 1981 fått sitt avtal med det stora finska bolaget. Hade han inlett samarbetet med ett brott hade ju verksamheten avbrutits innan den ens hunnit börja.

Nu var det så, att han hade ett avtal redan 1979. Men detta undanhölls. Sternung kände inte till fakta i saken, och Anderssons var ju inte närvarande och kunde inte tillvarata sina intressen.

Det stora återstående "brottet" var grov trolöshet mot huvudman. Brottet skulle ha begåtts precis efter det att avtalet ingåtts 1979.

Om man studerar åklagaren Birgit Thunveds brottsbeskrivning beträffande grov trolöshet mot huvudman kan man konstatera följande:

I. Åklagaren påstod, att Marianne Lindberg varit huvudman för Erik Andersson, och att hon givit honom i uppdrag att omplacera hennes säkerheter med stöd av en fullmakt.

Åklagaren hade inte ett enda bevis för sitt påstående, att Marianne Lindberg som huvudman skulle ha uppdragit åt Erik Andersson att omplacera hennes tillkommande inteckningssäkerheter.

Erik Andersson kunde bevisa följande beträffande huvudmannaskapet:

1. Det förelåg flera affärsrelationer mellan honom och Marianne Lindberg, och eftersom det var rena affärsuppgörelser, var det omöjligt att tala om huvudmannaskap. "Åklagarens fullmakt" var en absolut omöjlighet. Med hänsyn tagen till de fakta, som förelåg i saken, var den en uppenbar förfalskning. Den var tillkommen enbart för att skapa ett "huvudmannaskap" för just det föregivna brottet.

2. På den revers om 270.000 kr Andersson lämnat Lindberg, när han köpt fastigheten i Täby, stod angivet, "att de nya inteckningarna skulle överlämnas till Marianne Lindberg genom Belfrages försorg." Det var alltså en advokat, som skötte inteckningarna. Han skötte dessa tillsammans med SE-banken. Marianne Lindberg var huvudman för advokaten Belfrage.

3. Marianne Lindberg uppgav själv i sitt vittnesförhör i hovrätten, att hon inte givit Erik Andersson något uppdrag genom någon fullmakt att omplacera hennes inteckningssäkerheter. (aktbil 7, sid 38)

II. Så var det "åklagarens fullmakt". Det blev helt klarlagt genom SE-bankskamrerens vittnesmål, att någon fullmakt aldrig använts.

III. Åklagaren påstod, att Erik Andersson skulle ha missbrukat behörigheten

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

grundad på fullmakten, genom att låta döda samtliga Marianne Lindberg tillkommande inteckningar utan att ersätta dem med annan säkerhet.

1. Åklagarens påståenden om fullmakten bevisades alltså vara gripna ur luften.

2. Allt tal om dödandet av inteckningarna var en helt felaktig vinkling för att ge sken av en otillbörlig åtgärd. I stället var detta "naturliga" åtgärder i samband med delningen av stadsägan (hovrättens dom sid. 5). Erik Andersson behärskade på intet sätt själva pantbrevsrelaxeringen (= fördelning av pantbrev på olika fastigheter). Det var alltså icke fråga om något "dödande" av inteckningarna.

3. Till sist gällde det frågan om annan säkerhet. Advokat Belfrage hade reserverat andra säkerheter åt Marianne Lindberg i Isbergs fastighet. Isberg hade en reversskuld till Andersson, och han hade lämnat säkerhet i sin egen fastighet. Advokat Belfrage hade godkänt, att Lindbergs säkerheter flyttades över i denna fastighet. Det är alldeles uteslutet, att Belfrage inte skulle ha kontrollerat, att Lindberg fick nya säkerheter i stället för dem hon hade i ursprungsfastigheten i Täby. Det stod ju skrivet på reversen, att "de nya inteckningarna skulle överlämnas till Marianne Lindberg genom Belfrages försorg". Den Isbergiska reversen var ett fullt giltigt fordringsbevis. Det kunde inte hovrätten komma ifrån. Isberg hade medgivit, att han hade undertecknat reversen åt Erik Andersson, som alltså hade inteckningssäkerheter i Isbergs fastighet. Det fanns klart dokumenterat, att det var Belfrage och SE-banken, som handhaft Marianne Lindbergs inteckningar. Större delen av det av åklagaren åberopade förhöret med SE-bankskamreren Boström handlade om handhavandet av inteckningssäkerheten.

När Andersson köpte fastigheten i Täby erhöll Lindberg inteckningssäkerheter i denna ursprungliga fastighet som säkerhet för reverslånet. Eftersom fastigheten samtidigt kom att delas i Positiv 1 och Positiv 2 måste inteckningssäkerheten överflyttas. Advokaten Belfrage och SE-banken handlade denna fråga.

Det var SE-banken, som ansökte om inteckning i Positiv 2 vid Södra Roslags tingsrätt. Det var SE-banken, som fick ut pantbrevet om 300.000 kr. På uppdrag av Belfrage handlade SE-banken pantbrevet. Erik Andersson hade överhuvudtaget inte med inteckningssäkerheterna i fastigheten att göra.

SE-bankskamreren var absolut säker på att det var Erik Andersson, som uthämtat pantbrevet i Positiv 2 någon gång mellan den 11 juli och 20 augusti 1979. Detta skulle ha inneburit, att det var han som ansvarat för Lindbergs säkerheter, alltså inte SE-banken och advokaten Belfrage. SE-banken ville

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

inte ta ansvar för sitt handläggande av inteckningsärendet och om handhavandet av pantbreven. Genom att påstå, att Erik Andersson hämtat ut pantbreven, bistod SE-bankskamreren åklagaren, eftersom hon påstått, att det var Andersson, som på uppdrag av Lindberg skött säkerheterna (pantbreven). På det sättet skulle det framstå, som om Marianne Lindberg varit huvudman för Erik Andersson som å hennes vägnar hämtat ut pantbreven.

Lagman Litzen avbröt förhöret, när Erik Andersson började förhöra SE-bankskamreren Boström om "uthämtandet av pantbreven". Domaren fyllde själv ut SE-bankskamrerens vittnesmål och konstaterade, att Erik Andersson hämtat ut pantbreven och det "måste ha varit före den 20 augusti" (sid. 33 i vittnesförhørsprotokollet).

En SE-bankskamrer ljög under ed. Domaren hindrade den tilltalade att förhöra kamreren. Domaren upprepade själv kamrerens vittnesmål, att Andersson hämtat ut pantbreven "före 20 augusti". När det bevisades, att detta var lögn, och att pantbreven ända fram till 1 oktober 1979 låg i säkert förvar i Södra Roslags tingsrätt, och att det var SE-banken, som ombesörjt uthämtandet av pantbreven, blev detta till en urskuldande bisats i domen. "Det framstår som sannolikt att inteckningarna internt överförts mellan de båda bankkontoren och sålunda inte - **som Boström redovisat sin minnesbild i hovrätten** - utlämnats av Sollentunakontoret till Erik Andersson." (fet stil; förf)

SE-bankskamrerens klara och upprepade lögner under ed uppgavs bero på bristande minnesfunktioner. Det var inte ens tal om bristande uppriktighet. Meneden sopades undan i en bisats.

I det 43-sidor långa vittnesförhørsprotokollet återkommer ständigt SE-bankskamrerens absoluta ståndpunkt; att Erik Andersson hämtat pantbreven någon gång mellan den 11 juli och 20 augusti. Därmed skulle åklagaren kunna få Erik Andersson till den, som handhaft Lindbergs säkerhet.

Ändamålet helgade medlen.

Åklagaren hade inte kunnat styrka sin gärningsbeskrivning på en enda punkt. Erik Andersson hade hunnit bevisa, att allt hon påstått varit falskt. Ändå hade han inte hunnit höra alla de åberopade vittnena, eftersom han inte fick tillfälle till det, då rättegången drevs utan honom.

Det hade helt uppenbart framgått under den tid hovrättsförhandlingen pågått, att han inte på grund av någon fullmakt fått uppdraget av Marianne Lindberg att sköta hennes inteckningssäkerheter, och han hade bevisat, att det var advokaten Belfrage, som tillsammans med SE-banken skött dessa.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Någon otillbörlig dödningsåtgärd hade han heller inte vidtagit. Han hade gjort det mer än sannolikt, att Marianne Lindberg fått inteckningssäkerheter i annan fastighet.

Men hovrätten fann det ställt utom allt rimligt tvivel, att Erik Andersson begått brottet grov trolöshet mot huvudman.

Han dömdes för att ha misskött inteckningssäkerheter, som en advokat handhaft tillsammans med SE-banken.

Marianne Lindberg och Erik Andersson hade flera affärer ihop. I detta mål påstod hon, att han hade en reverskuld till henne på 270.000 kr. Andersson hävdade att hans reversskuld till henne inte var på mer än 130.000 kr. Hur kunde han styrka detta?

Lindberg medgav, att de enda fordringar hon överhuvudtaget hade på någon enda person, var de på Andersson. Dessa skall uppges i den allmänna självdeklarationen. Vid 1980-års taxering uppgav hon på heder och samvete, att hennes fordringar uppgick till 230.000 kr. Vid 1981-års taxering uppgav hon på heder och samvete, att hennes fordringar uppgick till 130.000 kr. Hon sände en undertecknad deklaration från taxeringsåret 1981 till Erik Andersson och intygade, att hon endast hade 130.000 kr att fordra av honom. Detta kvitto avkrävde Erik Andersson henne, för att styrka, att hennes fordran var 130.000 kr, innan en slutlig reglering av deras affärer skulle verkställas. Denna deklara-tionshandling i original undertecknad av Marianne Lindberg, lämnade Erik Andersson in till tingsrätten. Lindberg medgav, att hon själv var ansvarig för dessa deklarationer.

Erik Andersson hade gjort henne tjänster, och han hade kvittningsfordringar på henne.

Nu påstod Marianne Lindberg, att hennes fordran var 270.000! Att Marianne Lindberg, på heder och samvete två år i rad, i sina deklarationer uppgivit sig ha lägre fordringar på Andersson än de hon uppgav sig ha på honom i hovrättsförhandlingen avfärdades enkelt och lättvindigt med "att hon gjort en felskrivning" i sina självdeklarationer. (sid. 12 i hovrättsdomen)

Hennes trovärdighet ifrågasattes icke, trots att hon gjort den ena "felskrivningen" efter den andra. Hon hade dessutom intygat på heder och samvete, att hon skrivit rätt.

Hovrätten formulerade saken:

"Marianne Lindbergs förklaring till att beloppet av hennes fordran i deklarationen sänktes från 270.000 till 230.000 kr anknyter till själva deklara-tionshandlingen och är därigenom väsentligt mera trovärdig än Erik Anderssons, vilken ger intryck av att vara en efterhandskonstruktion, anpassad efter ofrånkomliga fakta".

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Först skriver hon 230.000 kr i stället för 270.000 kr. Året efter blev det förstås mycket lätt 130.000 kr istället för 230.000 kr! Att förklara med felskrivning, som skett på heder och samvete, är mycket trovärdigt, speciellt när Erik Andersson var motpart. Hon hade aldrig i sina deklarationer uppgivit sig ha en fordran på 270.000 kr, vilket belopp hon krävde i rätten.

Man kan fråga sig, om det inte är Marianne Lindberg, som gör en "efterhandskonstruktion" och inte Erik Andersson.

Hovrätten underlåter givetvis att tala om vilken efterhandskonstruktion, han skulle ha gjort.

Trots att åklagaren inte på en enda punkt kunnat bevisa, att hennes gärningsbeskrivning var sann, dömdes Erik Andersson:

Hovrätten behandlade målet blott "delvis", det vill säga än en gång utan rättegång.

- Marianne Lindberg hade endast vittnat en enda gång, trots att hon var kallad till två dagars förhör.
- Hans Isberg var kallad till ytterligare ett förhör, vilket inställdes.
- kriminalinspektören Söderberg var kallad till förhör, men det inställdes.
- Erik Andersson var ju inte närvarande på sin rättegång och kunde inte tillvarata sina intressen.
- åklagarens huvudvittne, SE-bankskamreren Boström, ljög under ed.
- en SE-banksdirektör, som kände till ärendet, förhördes i den tilltalades frånvaro, liksom ägaren av Positivet 1.
- försäljningschefen vid Veitsiluoto OY, Peter Nissén, var det avgjort viktigaste vittnet och han förhördes i Anderssons frånvaro.
- ungefär två tredjedelar av vad Nissén sagt raderades bort från vittnesförhørsbandet.
- till detta kommer, att de bandinspelade vittnesförhören med SE-banksdirektören och ägaren av Positivet 1 "tuggades sönder" av hovrätten, innan man skrev ut några vittnesförhørsprotokoll; några protokoll hann alltså aldrig skrivas ut.

Det är en ren omöjlighet, att Erik Andersson överhuvudtaget skulle ha kunnat mottaga en sådan fullmakt med uppdrag att omplacera Marianne Lindbergs in-teckningssäkerheter, vilket åklagaren föregivit:

- Fullmakten skulle ha "tillkommit" i mars 1979.
- men redan i januari 1979 hade Erik Andersson sålt fastigheten vidare dels till Olof Lindgren, Positivet 1, dels till Isberg, Positivet 2.

Advokaten Belfrage, Marianne Lindbergs ombud, skrev till och med ut köpeavtalen med de bäge köparna. Envar förstår, att det för Erik Andersson

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

utgjorde en omöjlighet att handskas med pantbrev i fastigheten, när han ej var i besittning av vare sig fastigheten eller pantbreven.

Hur hade man tänkt sig klara av aktstycket och att göra Erik Andersson till brottsling under föregivande av att Marianne Lindberg varit huvudman för honom och givit honom ett uppdrag att omplacera hennes säkerheter?

Svaret är egentligen ganska enkelt. Den som skött affären, advokaten Bel-frage, hade avlidit (Han avled sommaren 1983). Brottssanklagelsen mot Erik Andersson framkastades fem år (!) efter det brottet påstods ha förövats. Vid den tiden fanns heller inga originalhandlingar kvar i ärendet.

När statsåklagare Birgit Thunved väckte åtal var hon helt medveten om att det inte fanns någon fullmakt, som gav Erik Andersson uppdrag att omplacera Marianne Lindbergs inteckningssäkerheter vilket angetts i åtalet. Det presenterades heller aldrig någon fullmakt i original. Lagman Litzen krävde inga originalhandlingar av statsåklagaren, trots att Erik Andersson "bråkade" för att få ett sådant åläggande till stånd.

På sidan 10 i domen står, att Erik Andersson "själv formulerat det uppdrag han fått av Marianne Lindberg". I realiteten hade han på det bestämdaste invänt, att fullmakten var en förfalskning, och att det var advokaten Belfrage och SE-banken, som skött inteckningssäkerheterna.

Vittnet kriminalinspektören Sten Söderberg, som kände till att statsåklagaren väckt åtal utan att ha fullmakten i fråga och utan att ha många andra handlingar i original, kallades inte till hovrätten, trots att han var åberopad som vittne. Erik Andersson kunde inte åtgärda saken, då rättegången drevs - utan hans närvaro.

Det här brottet skulle ha begåtts 1979, strax efter det att han fått avtalet med Veitsioluoto OY. Men det var ju detta - att begå brott efter avtalets ingående 1981 - som hovrätten ansåg vara en orimlig tanke beträffande bedrägerierna. Samarbetet hade då genast avbrutits.

Det finska bolaget hade naturligtvis inte heller accepterat ett avtal med en person som begått brottet grov trolöshet mot huvudman 1979. Nu var det bara avtalet från 1981 som presenterades i hovrätten. Avtalet från 1979 undanfördes, och Erik Andersson kunde inte göra något åt detta, eftersom han ju inte var närvarande på sin rättegång.

Statsåklagare Birgit Thunved sade också, innan hon började utreda, att hon skulle komma att väcka åtal, och hon behövde inte frukta för att hon skulle åläggas ta fram handlingar i original eller att något skulle hända om ett och annat bevis undanhölls.

Erik Andersson dömdes för oredlighet mot borgenär i Egendomsförmedling i

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Norrort AB. Brottet bedömdes av tingsrätten som grovt, men hovrätten ansåg det som ett bötesbrott.

När advokaten Rindborg vittnade i egenskap av konkursförvaltare mindes han inget, han ville inte se på några handlingar, och lagman Litzen lät honom slippa se.

Konkursförvaltaren kände inte till vilken borgenär, som skulle ha blivit oredligt behandlad.

Lagman Litzen avbröt Erik Andersson, när denne visade, att konkursbouppteckningen var falsk.

Hovrätten konstaterade, att "skulderna var ogrundade" (sid. 15), men Erik Andersson dömdes för oredlighet mot borgenär. Det fanns inte en enda borgenär, som skulle ha några pengar från detta bolag. Bolaget hade inte ett enda öre i skuld, när det kördes i konkurs.

Efter fem år konstaterades, att skulderna i Egendomsförmedling i Norrort AB var ogrundade. Det var så dags det. Ingen skulle heller någonsin rätta till felet som begåtts.

Hur mycket olycka hade detta "misstag" inte ställt till?

Både Dorothy och Erik Andersson hade förlorat ett omfattande kapital för denna helt ogrundade konkurs.

Det värsta var dock, att Erik Andersson gjorts till brottsling.

Men det var väl det som var meningen.

Erik Andersson dömdes för bokföringsbrott i Egendomsförmedling i Norrort AB, trots att åklagarens egen revisor vittnade, att han inte kunde konstatera någonting beträffande bokföringen. (aktbil 69 sid. 12 till 14)

Bokföringshandlingarna hade förstörts vid branden. Bolagets verksamhet efter branden den 10 mars 1980 hade varit ytterst ringa. Det fåtal bokföringshandlingar som tillkommit därefter stals från ett av familjens tillfälliga förådsutrymmen. Bokföringshandlingar saknades alltså.

På den tiden kunde ingen straffas för att bokföringshandlingar förkommit. Det var inte ens brottsligt att slarva bort sina handlingar. Den slarvige kunde bara säga:

"Katten har ätit upp handlingarna." Det förklarade den kommissarie, som utredde Andersson & Sesemann AB.

Först den 1 juli 1982 ändrades bokföringslagen, så att straff kunde ådömas den, vars bokföring av oäktsamhet förkommit. (Löfmarck, Galdenärsbrott sid 299 och framåt)

Egendomsförmedling i Norrort AB försattes i konkurs den 15 december 1981 och upphörde därmed att verka. Erik Anderssons bokföringshandlingar förkom vid branden 1980 och vid stöld 1981.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Lagen från 1982 tillämpades - med retroaktiv verkan.

Han dömdes för bokföringsbrott i Nostoc AB. Om detta kan anföras, att hovrätten dömde Erik Andersson utan att ha hört honom. Den åtalspunkten behandlades i sin helhet i hans frånvaro. Han hade inte ens haft möjlighet att gå igenom åtalspunkten med advokaten.

"Utredningen" i hovrätten gick till så, att rätten lyssnade till bandinspelade vittnesförhör från tingsrätten.

Dessutom skall påpekas, att bolaget ifråga inte hade verkat mer än några månader. Det bildades 17 november 1982. Hela våren 1983 var Erik Andersson sjukskriven. Någon verksamhet förekom inte under den tiden. Icke ett enda bokslut hade upprättats och skulle inte heller enligt bokföringslagen upprättas förrän i maj 1984, men då kunde han ju inte upprätta något bokslut, eftersom han var placerad i häkte med hela sin verksamhet sönderslagen.

Det hade i själva verket räckt med att ha tillgång till en "pärmbokföring", då bokföringen var ytterst liten.

En advokat betecknade bokföringsbrotten som nulliteter, men det var det inte alls. I skattemålen användes straffdomen som bevis för att Erik Andersson bedrivit brottslig affärsverksamhet.

Att ha fått en brottsstämpel på sig är fruktansvärt kränkande.

Pressen rapporterade om domen i Sollentuna tingsrätt den 24 maj 1984.

När HD den 7 augusti 1986 konstaterade, att lagman Hedström begått ett grovt rättegångsfel, rapporterade också pressen, dock inte så mycket om själva rättegångsfelet utan mera om den "utomordentligt fördomsfrie" bedrägaren.

När Svea Hovrätt den 18 mars 1987 undanröjde samtliga bedrägerier, och det utan att den tilltalade inte ens varit närvarande mer än under en del av förhandlingen, var pressen alldeles tyst.

Ingen journalist ställde sig frågande till hur det kunde komma sig, att Svea hovrätt den 3 september 1985, utan offentlig rättegång, fann det uppenbart, att Erik Andersson förtjänade fängelse i 20 månader, när hovrätten den 18 mars 1987, då han varit frånvarande under stor del av rättegången, nu ansåg att han endast förtjänade fängelse i 8 månader.

Den som inte frågar undgår obehagliga svar.

Dorothy och Erik Andersson skrev, dagen innan domen skulle offentliggöras, till tidningsredaktionerna och TT och bad, att de skulle få bli hörda, om det skulle ske en rapportering om domen. Men det är väl osäkert om det är skälet till att det inte skrevs. Förmodligen fanns det andra skäl till tystnaden.

Justitiekanslern

Erik Andersson ansåg, att JK borde veta, vad som tilldragit sig vid hovrättsförhandlingen, så han sände in en redovisning om vissa företeelser och begärde utredning.

Hovrätten skrev i sin dom, att skulderna i Egendomsförmedling i Norrort AB var ogrundade. När nu hovrätten konstaterat, att skulderna var ogrundade, måste det ha varit fel att försätta bolaget i konkurs. Fel måste gå att rätta till, tror medborgaren. Men JK Hans Stark tänkte inte i dessa banor.

Svea hovrätt raderade i vittnesförhørsbanden. I hovrättens egna vittnesförhörsutskrifter kan man läsa: "Bandet stängs av" eller "ett långt stycke utan ljud på bandet" eller "ljudet åter borta o bandet stängs av". (band41O V)

Medborgaren anser det vara uppseendeväckande, att en hovrättsdomare raderar bort vittnesutsagor från bandinspelade vittnesförhör. Men JK tyckte annorlunda.

Professor Söderberg erhöll 10.000 kr för att ha hållit en föreläsning och för att ha utfärdat ett § 7-intyg utan undersökning. Överläkaren vid Huddinge sjukhus Dan Sundberg erhöll 575 kr för ett § 7-intyg med undersökning enligt gängse taxa.

Medborgaren misstänker, att det i första fallet kan röra sig om muta och begär utredning.

JK ville inte utreda. En vanlig medborgare skall inte tänka så. Erik Anderssons handlingar hann knappast mer än komma in till JK-ämbetet, förrän JK avskrev ärendet. (1801-88-21)

JK ansåg inte alls, att det som påtalats var anmärkningsvärt. Det viktigaste för JK var att snabbt få bort ärendet. Här, hos regeringens jurist, som skall kontrollera de av regeringen utsedda lagmännen, odlas den byråkratiska ofelbarhetsdogmen. JK säger också enligt Dagens Nyheter den 24 juni 1988, att han "inte är van" vid, att ämbetsmän "brister i uppriktighet". JK är så försiktig, eller snarare så solidarisk med "sina" ämbetsmän, att han inte ens rent ut vill säga, att de ljuger.

Det är klart, att JK "inte är van" vid att ämbetsmän gör fel. Han vill ju inte veta, hur det verkligen kan gå till.

När JK avskrivit ett ärende framställles detta som den högsta sanning, vilken lätt lägges till grund för andra beslut. Den, som får sina anmälningar avskrivna, framställs som rättshaverist.

Därmed inte sagt, att medborgarna alltid har rätt, när de anmärker.

JK fann det inte heller upprörande, att bevisning bevisligen försvann i Stock-

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

holms tingsrätt. En företagare, vars bokföring förkommer, döms däremot för bokföringsbrott.

Lagman Lars Lunning, som den 11 januari 1984 häktade Erik Andersson för risk för fortsatt brottslig verksamhet, trots att han var 53 år och ostraffad, började hösten 1987 handlägga mål mot familjen Andersson.

Dorothy Andersson vidtog då, den 4 december 1987, den hädiska åtgärden att anföra jäv mot lagman Lunning. Hon påvisade, att det förelåg grunder för att familjen kunde befara, att han skulle handlägga ärendet partiskt. Svea hovrätt hade faktiskt själv en gång förklarat Lunning jävig i förhållande till Erik Andersson. (Ö 1414/84, rotel 43)

Svea hovrätts president, Birgitta Blom, till vilken jävsinvändningen var ställd, svarade inte på Dorothy Anderssons yrkande om jäv. Den 28 januari 1988 anhölls ånyo om ett beslut i jävsfrågan. Inte heller denna gång kom något svar.

Hovrättspresidenten har faktiskt skyldighet att svara på ett yrkande, även om det råkar vara framställt av familjen Andersson.

Den 23 februari 1988 begärde Dorothy Andersson, att JK skulle utreda, varför hovrättspresidenten inte svarade på yrkandet om jäv. (694-88-21)

Endast några dagar efter JK-anmälan kom det ett brev från hovrättspresidenten och ett brev från en hovrättsfiskal.

Hovrättspresidenten hörde sig för om i "vilket mål Ni den **12 december** 1987 lämnade in en jävsanmälan". (fetstil;förf)

Dessutom meddelades, att hovrättspresidenten den 11 december beslutat, att lagman Lunning inte skulle handlägga familjen Anderssons mål.

Hovrättspresidenten gav sken av att Dorothy Anderssons jävsanmälan var inlämnad till hovrätten den 12 december, och att hon redan dagen innan, den 11 december, "genom omlottning" avfört lagman Lunning från familjen Anderssons mål. Hon kände så att säga inte till Dorothy Anderssons jävsinvändning, när hon gjorde "omlottningen".

Men nu var det så, att det bara fanns en enda jävsanmälan, och det var den, som instämplats på hovrätten redan den 4 december.

Hovrättspresidenten kunde inte tillstå, att Dorothy Anderssons jävsanmälan var så välgrundad, att hon skulle tvingas bifalla den.

För att slippa jävförklara lagmannen Lunning på Dorothy Anderssons yrkande "omlottades" familjen Anderssons mål. Om detta förfarande fick Dorothy Andersson inget veta. Något svar på yrkandet om jäv har hon aldrig fått, trots att hon har rätt till det.

JK svarade, att det "framkommit att Dorothy Anderssons invändning om jäv föranlett att det mål hennes klagomål avser överflyttats till annan avdelning i hovrätten". "Ärendet avskrivs från handläggning".

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

JK gav Dorothy Andersson rätt så till vida, att hon fick bekräftat, att det var hennes jävsframställan, som föranlett överflyttning av målet. Lagman Lunning skulle inte handlägga ärendet. Detta kändes mycket tillfredsställande. Det var första gången JK inte direkt avförde en skrivelse från henne.

Men JK ville inte anmärka på hovrättspresidenten. Hon hade dock åsidosatt sin skyldighet att svara på en jävsinvändning. Att denna också varit befogad bevisas av att den i realiteten givit resultat.

Dorothy Andersson hade dock rätt att få ett formellt beslut i saken från hovrätten.

Hovrättspresidenten förödmjukade Dorothy Andersson genom att ignorera henne och frånga sin skyldighet att svara på ett framställt yrkande. Det hade hon inte gjort, om framställan kommit från en advokat.

JK ansåg sig inte behöva ge Dorothy Andersson full upprättelse genom att påtala, att hovrättspresidenten skulle svara på ett yrkande.

Makthavarna tror kanske, att den enkle medborgaren varken förstår eller kan uppfatta en kränkning. Det är väl förresten sådant, som de inte anser sig behöva befatta sig med.

Vad betyder egentligen en vanlig liten människas integritet för dessa höga maktutövare?

KAPITEL 17

SVERIGE MOT ANDERSSON

Lynchstämning

Det fanns mycket att säga om lagman Litzens rättegång, men ingen skulle säga ett ljud.

Ibland måste dårar och barn tala. "Dåren", den, av lagman Litzén och professor Söderberg enligt justitiedepartementets PM 1946:1, sinnesjukförklarade gymnasieadjunkten, talade och talar genom sina flygblad.

Samhällskunskapslärarinnan konstaterade analogt med barnet, som såg, att kejsaren inte hade några kläder:

"Det här var inte någon rättegång! Hovrättsprocessen var en parodi på rättegång. Det var rättegången i Sollentuna tingsrätt också."

Lagmannen Litzéns syfte var att för gott kväsa den uppstudsige Erik Andersson. Denne hade varit alltför respektlös mot alltför många. Det finns vissa saker, som man helt enkelt inte säger. Så är det bara. Framför allt så säger man det inte på det sätt som han gjort.

Erik Andersson såg ganska snart, när han försökte få Sesemanns oegentligheter åtgärdade, att man bakom skenbart sakliga och byråkratiska masker illvilligt och skrupulöst frantog honom hans rätt.

Han började kritisera denna typ av maktutövning. I början räknade han med att någon till sist skulle reagera och åtgärda de felaktiga myndighetsbeslut han påvisade. På den tiden trodde han på överprövning, JK och JO, och levde i den tron, att han till sist skulle få de helt rättsvidriga konkurserna i Andersson & Sesemann AB och Egendomsförmedling i Norrort AB åtgärdade.

Han kände inte till att systemet var så väl integrerat, sammansvuret och så prestigefyllt. Framförallt kunde han inte ana sig till de metoder, man kunde tillgripa. Inte heller anade han, att den medborgare, som blir arg över att drabbas av orättvisor och påtalar detta, betraktas som en sjuk samhällsfiende.

Han hade givit sig in på ett otillåtet revir. Om den kritik han framfört var berättigad eller ej saknade fullkomligt betydelse.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

"Ingen får sticka upp"!

Alla ställde upp som en man mot den, som bröt mot konvensansen. Han var respektlös på ett sätt, som är helt ovanligt på våra breddgrader. Detta tolererades inte. Sakfrågan försvann. Det låg i sakens natur, att denne medborgare skulle krossas.

Varje skrift och varje inlägga från Erik Andersson till kontrollinstanser och rätter bemöttes genast med:

"Föranleder ingen åtgärd" eller "Begäran avslås."

Myndighetsutövare behöver aldrig svara i sak, när de inte vill. De behövde inte utreda. Vem skulle göra något åt dem?

På informella vägar framkom, att många handläggare var illa berörda av den byråkratiska behandlingen av familjen Andersson, men ingen vågade opponera sig. De skulle ha betraktats som svikare.

När undersåtarna börjar ta sig ton och kritisera, så att det blir irriterande och besvärande för maktens företrädare, då vidtages åtgärder, där begrepp som rättvisa, moral och heder upphört att existera.

Irritationsmomentet måste elimineras, och då helgar ändamålet medlen.

Det blev rena lynchstämningen. Hela familjen blev berörd. En domare vid Södra Roslags tingsrätt kom också med en terminologi, som visade att det var just detta stämningsläge som rådde.

Dorothy Andersson var den i familjen, som anklagats för minsta antalet brott, bara så där en 8 stycken. Men man hade kämpat hårt för att göra henne till brottsling och förta hennes trovärdighet och heder.

En åklagare väckte åtal mot henne för att ha kört bil med slitna däck. Hon skulle infinna sig i Sollentuna tingsrätt på förmiddagen den 23 april 1986.

(B 596/85)

Samma dag på eftermiddagen skulle hon infinna sig vid Södra Roslags tingsrätt i en civilprocess. Där var hon stämd för att hon inte betalat en bilreparation. (Fr 1025/83)

Hon försökte få processen i Södra Roslags tingsrätt inställd. Det skulle inte gå att hinna i tid från förhandlingen i Sollentuna till den i Södra Roslags tingsrätt. Dessutom var det mycket pressande med två rättegångar på samma dag. Men domaren i Södra Roslags tingsrätt svarade:

"Jag var först på dig!"

Det svindlade för henne, när hon hörde, att hon "skulle tas". Klarare än så kunde det ju inte sägas, vad det rörde sig om.

Hon kände, att hon och hennes familj var fredlösa. Det var en fysisk omöjlighet att vara på två ställen på samma gång, men det problemet fick hon väl lösa, bäst hon kunde.

Kvällen den 22 april stoppade hon i sig en massa sömntabletter, inte för att

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

dö men för att få ro några timmar. När hon vaknade befann hon sig på Danderyds sjukhus. Hon fick tala med en läkare, som tidigare tagit hand om henne, och hon berättade, varför hon betett sig på detta sätt. Läkaren förstod henne.

Den trofaste vännen Rune Andersson meddelade till rätterna, att hon låg på sjukhus. Södra Roslags tingsrätt godtog detta. Sollentuna tingsrätt förelade henne att förete läkarintyg för att styrka, att hon haft laga förfall för sin utelämnelse. Hon kände sig kränkt å Rune Anderssons vägnar. Denne hade personligen som hennes ombud varit på tingsrätten och överlämnat ett intyg om att hon låg på sjukhus. Rune Andersson är en oförvitlig medborgare och har rätt att bli trodd på sitt ord.

Dorothy Andersson dömdes till 500 kr i vite, för att hon inte lämnat in sjukintyg och styrkt, att hon hade laga förfall att utebli från brottmålsprocessen i Sollentuna tingsrätt. Beloppet utmättes genast på hennes lön av kronofogden i Täby.

Hon sände senare in ett läkarintyg till Sollentuna tingsrätt, så hon bevisade, att hon haft laga förfall att utebli från rättegången, men myndigheter justerar inget frivilligt och betalar inte tillbaka frivilligt.

Åklagaren i Sollentuna drog tillbaka åtalet om slitna däck. Motiveringen för detta beslut är hemlig. Särdeles välgrundat torde åtalet inte ha varit, när det bara gick att lägga ned så lättvindigt.

Civilprocessen i Södra Roslags tingsrätt avgjordes ett halvt år senare med att bilfirman Philipssons återbetalade henne 1.360 kr. Hon hade redan betalat för mycket, men det hade man inte varit intresserad av att utreda, eftersom det antogs allmänt, att "familjen Andersson aldrig betalar sina skulder".

Dorothy och Erik Andersson hade aldrig i hela sitt liv varit skyldiga någon några pengar. Betalningssvårigheterna uppstod, när myndigheterna under rättsligt sken hindrade all ekonomisk aktivitet för dem och dessutom tog deras tillgångar. Även under denna svåra tid hade de tillgångar, som täckte skulderna.

De levde alltför länge i den tron, att myndigheterna till sist skulle åtgärda, det som blivit fel och upphöra med den ekonomiska blockaden. Det är svårt att fatta den besatthet som uppstår inom ett system, i vilket vissa maktutövare drabbats av hämndbegär för att en underlydande dristat sig till att avslöja, att överhetspersoner inte alltid är så ofelbara som det ges sken av. Mängder av systemaktörer bekämpade dem och förtalade dem. Att bemöta sådant förtal är nästan ogörligt.

När de började få framgångar, t.ex. efter att advokaten Walander förlorat hela mammutprocessen vid Södra Roslags tingsrätt, talades inte om detta,

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

utan det enda som nämndes i sammanhanget var, att "det drivits en massa processer mot familjen Andersson". Resultatet förtegs.

I samband med att de fick en mängd ärenden avklarade i länsrätten och det då började framkomma, att de inte kunde ha några skatteskulder alls, - något som tidigare basunerats ut - och att de inte lämnat felaktiga uppgifter till taxeringsmyndigheter, gled man över dessa fakta och talade om att Erik Andersson "hotat och skrämt handläggare för att få, som han vill"! Uttalandet var i själva verket nedsättande för beslutsfattarna men med rätt "betoning" gick det att framskapa bilden av en terrorist som hotar tjänstemän.

Informationstekniken är raffinerad.

Hur var det inte när TT meddelade, att HD dömt lagman Hedström för grovt rättegångsfel?

Det stod knappt något om att Erik Andersson fått framgång i HD, och att hovrätten begått ett allvarligt fel.

I stället för att koncentrera sig på det verkligt uppseendeväckande, att hovrätten dömt utan att hålla offentlig rättegång - dessutom med "berått mod" - ordades mycket om besparingsparagrafen, men framför allt om den "utomordentligt fördomsfrie" mannen, som t.o.m. lyckats lura Handelsbanken. Det fanns en detaljerad brottsbeskrivning av detta omöjliga bedrägeri i TT-meddelandet.

Det var det officiella ställningstagandet, som skulle spridas. Det fanns lättast tillgängligt i rådman Sterzels allmänna inledning till Sollentuna tingsrätts dom DB 400/1984.

Dorothy och Erik Andersson besökte en del tjänstemän på olika myndigheter för att kunna bemöta förtalet något. De visade sina dokument. Den spontana reaktionen blev:

"Så där kan man väl inte göra!" Men när samtalet pågått ytterligare en stund kom nästa replik:

”Ja, det är klart, att nu försöker alla rädda sitt eget skinn.”

Räddar sitt eget skinn gör vissa maktutövare genom att utöva en än grövre myndighetsutövning och igångsätta ett än mer utstuderat förtal, för att rikta uppmärksamheten på allt annat än sin egen inblandning.

Skolan lär ut, att människan skall ta ansvar för sina gärningar. Om skolan skall lära för livet, måste eleverna läras metoder att undandra sig allt ansvar för sina mindre förtjänstfulla gärningar och undervisas i, hur de skall skaffa sig lämpliga hållhakar och lättast ta sig in i gruppen u.p.a, som åtnjuter full immunitet i det svenska samhället.

Det stora perspektivet

Erik Andersson visade Dorothy Andersson ett tidningsklipp från Dagens Nyheter. Artikeln var från våren 1984. Ericsson Information Systems Aktiebolag hade dömts att betala 25 miljoner kronor till USA.

Datasaab (Ericsson Information AB) hade smuglat högteknologisk amerikansk utrustning till Sovjetunionen. Han visade henne domen, som han rekviderat från United States District Court For The District Of Columbia. (Criminal No. 84-00130)

Det svenska bolaget hade smuglat amerikanska komponenter till primärradarsystemet på Moskvas flygplats. På så sätt kunde systemet utnyttjas militärt. Enligt avtalet med USA hade representanter för den svenska regeringen förbundit sig att inte utföra materiel för militärt bruk.

Datasaab var detsamma som Stansab i Järfälla. Det var där Jorg Sesemann arbetade. Han arbetade med primärradar. Under den tid husen i Sälen byggdes hade han varit på många resor till Sovjetunionen.

Han hade berättat en hel del om detta för Erik Andersson, medan de ännu var goda vänner. Dessutom hade han anförtrött sin kompanjon, att han skulle få en stor summa pengar. Några problem att betala sitt fritidshus i Sälen till Andersson & Sesemann AB, skulle det inte vara.

Samtidigt som Erik Andersson 1979 polisanmälde Sesemann för oegentligheter i Andersson & Sesemann AB skrev han till Rikspolisstyrelsen och meddelade, vad Sesemann yppat om "chips-smugglingen" till Sovjetunionen.

Han fick inget svar.

Han anmälde saken igen 1981, men fick inte heller då något svar.

Våren 1983 sände han ett telex till amerikanska ambassaden och påtalade, att den svenska regeringen var involverad i datasmuggling till Sovjet.

Var det dokument om detta man sökte vid husrannsakan den 19 september 1983?

Varför skulle annars handlingar i Andersson & Sesemann AB beslagas hos familjen Andersson? De hade ju den 1 september 1983 presenterat en stor expertutredning om Sesemanns oegentligheter i bolaget. Logiken talade för att en husrannsakan skulle företagas hos Sesemann. Vid husrannsakan skall, enligt lagen, beslag göras, vilka är av betydelse för brottets utredande. Andersson kunde omöjligen misstänkas för brott i Andersson & Sesemann AB. Men kanske räknade man med att hitta något om datasmugglingen bland de handlingar, som på något sätt hade samröre med Sesemann.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Det fanns säkert ett intresse att ta reda på om Erik Andersson hade några dokument beträffande datasmugglingen.

Telexremsan, som innehöll anmälan till USAs ambassad om datasmugglingen, beslagtogs och lämnades aldrig tillbaka. Eftersom man inte upprättade beslagsprotokoll, som lagen föreskriver, kan ingen styrka, vad som beslagtagits, och ingen kan styrka, vad som lämnats tillbaka. Det står ord mot ord. Myndigheternas företrädare kan bara säga, att man aldrig sett någon sådan remsa, och sedan är den saken ur världen.

Dorothy Andersson bad JO senare utreda, vilket brott familjen Andersson kunde tänkas ha begått i Andersson & Sesemann AB, eftersom handlingar i detta bolag beslagtogs hos dem vid husrannsakan. Beslaget skulle ju ha betydelse för brottsutredning om dem.

JO Anders Wigelius svarade med att påstå, att hon begärt, att JO skulle väcka åtal mot Sesemann. Han upplyste henne, att "Sesemann står inte under JO:s tillsyn". "Jag avskriver ärendet från vidare handläggning." (1603-1985)

JO-Wigelius är en mästare att missförstå och förvränga fakta, när han så vill. JO-Wigelius förolämpar människor, som vänder sig till honom och begär hjälp. Han behandlar dem som imbecilla analfabeter och tycker, att han kan svara precis vad som helst.

Efter senare tiders avslöjanden i olika "affärer" börjar en och annan svensk hoppas, att granskning av byråkrater inte bara skall omfatta deras reseräkningar utan även deras myndighetsutövning.

Tidskriften Contra blev intresserad av Andersson och Sesemann. I första numret 1986 infördes en artikel, "Lamt intresse när högteknologismuggling avslöjades".

Reportern skrev, att både socialdemokratisk och borgerlig regering agerat mot de amerikanska embargointressena. Man höll så tyst man kunde och "väntade på att vinden skulle gå över så snabbt som möjligt", som en av de informerade uttryckte saken.

"Sesemann var visserligen själv inblandad i affären men hade ingen central roll. Han satt inne med mycken central information om vad som hänt".

När reportern sökte Sesemann på dennes nya arbetsplats på Philips i Järfälla, "var han som uppslukad av jorden". Ingen på hela avdelningen kunde säga något om var Sesemann fanns. För honom var det bara att hålla sig undan en stund. Han var säkert medveten om att det inte skulle bli något större massmediapådrag i den här saken.

Svenska staten, LO och Saab-Scania var representerade i Datasaaabs sty-

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

relse. Många makthavare kände till högteknologi-smugglingen och ville ha "största möjliga tystnad", och då skall inte "Svensson" komma och "sticka upp" med anmälningar. Den här typen av verksamhet hade pågått länge. Det hade vapensmugglingen också. (Se DN-artikel 13 jan. 1988 av Gunnar Adler-Karlsson, vars intressanta artikel inte väckte något genljud!)

En händelse såg ut som en tanke. För 25 miljoner kronor köpte en av lön-tagarfonderna aktier i Ericsson Information AB, strax efter det att Ericsson Information AB tvingats böta 25 miljoner kronor i USA för att ha smugglat ut primärradarkomponenterna.

Många medborgare har gjort anmälningar i känsliga affärer och varit lika naiva som Erik Andersson, när de trott, att alla dessa föranleder korrekta och sakliga undersökningar. Men småfolket göre sig icke besvär! Det är makthavare i olika konstellationer, som bestämmer, vad som skall utredas eller ej.

"Samhällets maktstruktur i dag är ungefär densamma som på Djingis-Khans tid" (Gunnar Adler-Karlsson). I princip är reglerna för maktspelet densamma nu som då.

Folket skall rätta sig efter de etablerades oskrivna lagar och veta sin plats.

Maktapparatusens struktur har givetvis blivit mer komplicerad, men till sin art är den sig lik. Den, som stöter sig med någon av dess sanna företrädare, får även idag räkna med att bli attackerad på något sätt.

Den som en gång "sugits" in i Maktapparaten kommer aldrig undan oskadd.

Hur gick det inte för Fritz G. Pettersson, som avslöjade falskfaktureringar i ett landstingsföretag? Hur gick det inte för Göran Rydén, som avslöjade sprit-smugglingen på SAS?

De köptes ut från sina jobb.

Samma sak hände med forskaren Staffan Delin, som inte underkastade sig makthavares diktat.

"Det svenska etablissemangen är mycket starkt, eftersom landet är så litet, att alla som är något, knyts upp till makten, svetsas samman bakom en ogenomtränglig mur av förbindlighet och maktsolidaritet." (Gunnar Adler-Karlsson, Ett samhälle utan moral, 1979).

I Dagens Nyheter den 30 oktober 1988 kunde medborgaren få reda på att en av de svenska makthavarna som sänglektyr hade Neales klassiska biografi över drottning Elisabet, som var "en utomordentligt fullfjädrad maktspelare". "Det spel som spelas är sig förunderligt likt" även i vår tid, konstaterade Handelsbankens mäktige man Jan Wallander.

Han kände till maktspelets regler. Handelsbanken undkom ansvar, när den tillsammans med byråkraterna körde över Erik Andersson i "Handelsbanks-bedrägeriet".

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Jorg Sesemann tillhörde inte de stora maktspelarna, när det gällde data-smugglingen, men han var säkert övertygad om att ha stöd uppifrån, när han började manipulera i Andersson & Sesemann AB:s bokföring. Han hade nämligen vissa viktiga dokument i bankfack i Schweiz, vilka han kunde ta fram, "om det skulle behövas". Med dessa skulle han kunna göra avslöjanden, som systemet ville undvika. Rätt utnyttjade skapar dylika hållhakar styrka.

Sesemann tillbringade mycken tid i Sollentuna Rättscentrum före den 19 september 1983. Vid den tiden borde han i stället ha förhörts av polisen i Stockholm och åtalats för grov trolöshet mot huvudman, enligt vad som framgick i den stora expertutredningen om hans agerande i Andersson & Sesemann AB.

Det var Sesemann som levererade den vettlösa beskyllningen, att Erik och Dorothy Andersson skulle ha anlagt branden den 10 mars 1980, då familjens hem brann ned till grunden.

Orättvisa

I Datasaaabs styrelse satt representanter för det etablerade samhället. När domen i USA kom, uppstod det aldrig någon fråga om styrelseledamöterna i bolaget hade något ansvar för det inträffade. Annat är det i småföretag.

När Egendomsförmedling i Norrort AB försatts i konkurs, tvingades Erik Andersson bilda ett nytt bolag för att kunna fortsätta det arbete han påbörjat för Veitsiluoto OY:s räkning. Då bildades Nostoc AB.

Birgitta Andersson var med i styrelsen. Från finskt håll ansåg man det vara bra, att bolaget hölls inom familjen, till dess man kommit igång med verksamheten.

För att flickan inte skulle dras in i någon affärsverksamhet skrevs det en fullmakt, så att fadern skulle sköta allt arbete i bolaget. Fullmakten var bevitnad och fanns i de bokföringshandlingar, som förts till Sollentuna Rättscentrum i de svarta sopsäckarna.

Nostoc AB registrerades 17 november 1982. Birgitta befann sig då i Italien. Där stannade hon till augusti 1983.

Erik Andersson hade för Nostoc AB:s räkning beställt varor till huset i Danderyd. Detta skulle vara ett visningshus för Veitsiluoto OY. Han hade erhållit förmånliga priser av flera leverantörer, eftersom han planerade inköp från dessa även i fortsättningen.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Varor fanns obetalda. Skälet till detta har redan omtalats.

Erik Andersson var sjuk hela våren 1983. Det hade inte ens varit ett enda bokslut i bolaget. Eiwe Tungstedt skötte den lilla bokföring, det varit fråga om.

Erik Andersson dömdes för bokföringsbrott i Nostoc AB för obestyrkta påståenden om "försummelser i bokföringen".

Eftersom Birgitta var styrelseledamot i bolaget, dömdes hon till ansvar för det, som förevarit i bolaget under tre månader, för en tid då det påstods att Erik Andersson inte haft fullmakt "att teckna bolagets firma" (Sollentuna tingsrätts dom DB 400 sid. 44).

Hon skulle ställas till ansvar för att Erik Andersson så att säga skulle ha begått bokföringsbrott. Naturligtvis upplystes inte om vilka försummelser han begått. Birgitta dömdes för bokföringsbrott.

Det fanns en fullmakt för Erik Andersson att teckna bolagets firma från den dag bolaget bildades. Denna var undertecknad och bevittnad, och den satt i den bokföringspärm, som polis/åklagare hade i sina svarta sopsäckar. Men den fullmakten undanhölls i tingsrätten. I domen ges sken av att det inte fanns någon sådan fullmakt, vilket alltså är direkt felaktigt.

Hade denna fullmakt inte undanhållits hade inte Birgitta kunnat dömas!

Erik Andersson påtalade i skarpa ordalag i Sollentuna tingsrätt, att han haft en fullmakt, ända sedan bolagets bildande, att teckna bolagets firma, och att Birgitta inte hade med saken att göra.

Statsåklagare Birgit Thunved slog cyniskt från sig saken.

Erik Andersson insisterade, men eftersom han satt häktad under hela rättegången i Sollentuna tingsrätt, kunde han inte få fram fullmakten och bevisa, att han hade rätt.

Polis och åklagare vägrade att lämna fram den vid förhandlingen, trots att de bevisligen hade tillgång till den. Att så var fallet framgår av att advokaten Walander redan den 29 december 1983, alltså fyra månader innan Birgitta ställdes inför rätta i Sollentuna tingsrätt, fått en kopia av just den fullmakten. Walander hade lämnat in den till Södra Roslags tingsrätt i det stora civilmålet. (Bilaga 28 i mål T 1216/83)

Till advokaten lämnades en kopia ut, men man vägrade att lämna fram fullmakten i Sollentuna tingsrätt. Hade den funnits hade ju Erik Andersson kunnat bevisa, att han "haft fullmakt att teckna bolagets firma" från den dag bolaget bildades, och då hade Birgitta i konsekvens med rådman Sterzels egen domskrivning inte kunnat dömas.

Men 19-åriga Birgitta skulle minsann - som styrelseledamot - påminnas om sitt stora ansvar.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

När flickan satt i arresten uppenbarade sig en delgivningsman, som delgav henne betalningsföreläggande för Nostoc AB:s räkning. Det var bl.a. annonsbedragaren Karramo, som avkrävde bolaget betalning för sin "bluffaktura".

Fadern, som hade samma adress, eftersom han satt i cellen bredvid, kunde nu också betraktas som delgiven. Men man "valde" att delge henne! Erik Andersson fick inget veta om detta, förrän han efter lång tid fick syn på dessa delgivningar.

Fullmakten kom fram, sedan Andersson släppts ut ur häktet och kunde plocka fram den.

"Det var fel att döma Birgitta i tingsrätten", sade hennes advokat.

"Men nu ordnar det sig ju i hovrätten", tröstade han, sedan han sett fullmakten i original.

Dorothy Andersson rusade till hovrätten och visade upp fullmakten.

Vad brydde sig hovrätten om bevis! Lagman Hedström dömde utan rättegång, och han förbigick hänsynslöst fullmakten, som visade, att fadern hela tiden tecknat bolagets firma från första dagen då bolaget bildats och var ensam ansvarig för bokföringen. Birgitta hade varit i Italien under de månader bolaget verkat, men hon dömdes likväl för att ha brustit i uppsikt över bolagets verksamhet. Bevis undanhölls för att man skulle få döma! Hovrätten vägrade korrigera tingsrättens fel.

Högsta domstolen beviljade inte något prövningstillstånd för hennes del, så hovrättens dom vann laga kraft.

Högsta domstolen behagade inte ens läsa rätt. I HD-akterna står, att Birgitta, född 1964, är dömd för grovt bedrägeri! Inte ens brottsbeteckningen tycker sig Högsta domstolen ha skyldighet att ändra. Hon var dömd för bokföringsbrott!

Att påtala detta bedöms som förmätet. En vanlig enkel medborgare skall inte andas om att Högsta domstolen inte är ofelbar! Nej, medborgaren skall tyst underkasta sig även felaktiga skrivningar.

Finns det någon i detta land, som kan tala om hur det skall gå till att få rättelse av felaktiga myndighetsbeslut?

Anderssons träffade Birgittas advokat vid ett senare tillfälle i hovrätten. Denne stod och konverserade statsåklagare Birgit Thunved. Dorothy Andersson gick fram till advokaten och berättade, att Birgitta stod registrerad för att ha begått grovt bedrägeri.

"Ja, ja ja", svarade han och vände sig mot åklagare Thunved.

Denne advokat, som var helt medveten om och själv sagt, att flickan var felaktigt dömd, viftade bort modern som ett slags obehaglig tingest, eftersom han inte ville höra, vad hon hade att säga.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Hans samvete var kanske bortrationaliserat.

Dorothy Andersson visade JO, hur fullmakten undanhållits. Hon polisanmälde saken.

"Föranleder ingen åtgärd", blev det klassiska svaret.

Rådman Sterzel förhånade Erik Andersson, som utnyttjat sina barn. Det kunde han skriva i sin dom, när de rättsvårdande myndigheterna undanhållit bevis för att få döma Birgitta. Hon dömdes för bokföringsbrott. Flickan skulle som styrelseledamot i Nostoc AB ha brustit i ansvar för en tre månaders period, under vilken tid fadern saknade fullmakt att "teckna bolagets firma". Detta är inte sant. Fullmakten fanns bevisligen i Sollentuna Rättscentrum.

11 av de övriga falska anklagelserna mot henne avskrevs.

Lena hade varit anklagad för 28 bedrägerier och kallats till 13 polisförhör. Hon bad med stöd av läkarintyg att få ett förhör uppskjutet, därför att hon behövde ro inför en tentamen. Begäran avslogs. Förhöret kunde inte uppskjutas en enda dag.

Dessa falska beskyllningar mot barnen avskrevs efter ett drygt halvår. Inga yttre märken syntes på flickorna eller deras föräldrar efter de åtgärder, som vidtagits mot dem, men de var inte opåverkade av den utstuderade behandlingen. Metoderna mot flickorna blottade ren sadism.

Men aktörerna är vana att inga avslöjanden görs.

KAPITEL 18

VAR FINNS TRYCKPRESSEN?

Tryckfriheten avskaffad för flygbladsförfattare

Den 9 mars 1988 meddelades Rune Andersson, familjen Anderssons trogne och oförtröttlige värnare, att han skulle infinna sig på polisens specialrotel den 25 mars 1988.

Han informerades om att han var misstänkt för förgripelse (ev. grov) samt förtal (ev. grovt) mot tjänsteman.

Vad hade han gjort? Vem hade han förgripit sig mot? När hade han förgripit sig? Vem hade han förtalat? Vem hade anmält honom?

Om detta fick han ingen information.

Han gick till JK för att få fram handlingar, eftersom det hela i alla händelser måste röra sig om något, han skrivit i sina tryckta skrifter.

Byråchefen Dryselius meddelade, att det inte fanns några handlingar om Rune Andersson hos JK.

Två dagar senare lämnade Dryselius fram de handlingar som efterfrågats - till Erik Andersson.

Efter ytterligare en dag fick Rune Andersson, mot betalning, tillgång till handlingarna, som Erik Andersson dagen innan lyckades få fram gratis. Skälet till att den senare fick gratis samma handlingar, som den förre fick betala för, angavs vara det att "Erik Andersson var så besvärlig".

Det var faktiskt första gången "bråkigheten" blev ekonomiskt lönsam.

Ärendet hade funnits hos JK åtskillig tid. Redan sommaren 1987 gick nämligen statsåklagare Birgit Thunved, hennes chef regionåklagaren Torsten Jons-son, chefsrådmän Vallgård och chefskronofogde Frenning till attack. Statsåklagaren Thunved hade så bråttom med sin anmälan, att hon inte ens skrev ned, vem hon anmälde till åtal. Men hon utgick väl från att JK kände till vem saken gällde.

Regionåklagaren själv menade i sin anmälan, att flygbladen "synes ha framställts på sådant sätt, att tryckfrihetsförordningen är tillämplig på dem." Det framställdes krav, att JK skulle väcka åtal för tryckfrihetsbrott.

JK fann, att flygbladet hade "mångfaldigats genom fotokopiering eller liknande tekniskt förfarande".

"Det har således inte framställts i tryckpress och saknar i övrigt de förutsättningar som enligt 1 kap. 5 § tryckfrihetsförordningen gäller för att förordningen skall vara tillämplig på en sådan skrift som framställts i tryckpress".

Medborgaren fick en byråkratisk ordmassa sig tillsänd.

Först påtalade alltså JK, att flygbladen mångfaldigats genom fotokopiering eller liknande tekniskt förfarande. Enligt tryckfrihetsförordningen får ett alster, som mångfaldigats på detta sätt, betraktas som tryckt skrift. Det är alltså inte nödvändigt att ha tillgång till tryckpress för att "trycka" skrifter.

Sedan ordade JK om att bladen "inte framställts i tryckpress" och gav sken av att detta skulle vara något krav.

Vilka förutsättningar saknades då, för att flygbladen skulle betraktas som tryckt skrift? Det var ju det enda väsentliga att utreda, men det utredde inte JK.

Ärendet överlämnades till regionåklagarmyndigheten för åtgärder. Observera vad detta innebar! Flygbladen skulle behandlas på statsåklagare Thunveds myndighet, där regionåklagaren Torsten Jonsson var chef. De som anmält skulle alltså ombesörja, att en utredning om dem själva kom till stånd.

Gemene man funderar allt som oftast över utredningsförfarandets mysterier. Regionåklagarmyndigheten skulle ansvara för att en utredning kom till stånd, huruvida regionåklagarna blivit förtalade, och om flygbladsförfattarna förgripit sig på dem. Danderyds fastighetschef Hedwall fick utreda sitt eget påstående, att ett tvåfamiljshus var ett enfamiljshus.

Är inte förhållandet egentligen likartat, när en avdelning på hovrätten skall avgöra, om en kollega på grannavdelningen är jävig? Det krävs mycket för att bryta den kollegiala solidariteten.

Naturligtvis tillsätter regeringen utredare, som skall utreda regeringens agerande i de olika "affärerna".

Det verkar accepterat och klart, att kollegor och kamrater utreder varandra. Det kanske blir följderna av det parlamentariska systemet, där regeringen granskas av ett konstitutionsutskott med regeringspartiet i majoritet. Man vänjs vid att bli välvilligt behandlad av befryndade.

Maktutövare på lägre nivåer eftersträvar och arbetar givetvis för att komma i åtnjutande av liknande favörer. För att lyckas krävs styrka. Kollegialiteten och gruppkänslan stärks.

När medborgare utan ställning framför kraftfull kritik mot någon med

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

ställning i samhället uppfattas detta som en oförlåtlig och oacceptabel oförsämndhet. Det går inte för sig. Etablerat partigräl och sofistikerad kritik de etablerade emellan är det, som kan godtagas. Allt annat är förkastligt.

Flygbladsskrivarna, de skulle minsann inte utredas av någon, som kunde misstänkas vara välvilligt inställd. Hokus pokus - de framtogs tryckfrihetsförordningens beskydd - utan att de bevärdigades en enda motivering för detta.

Deras tryckta flygblad skulle granskas av polis. Polisen skulle ordna förhör för att få veta, var dessa författare hade sin tryckpress. I vanliga fall brukar det vara en tryckfrihetsjury, som bedömer tryckta skrifter.

Den 25 mars infann sig Rune Andersson på polishuset tillsammans med Billingsnickaren, Fritz G. Pettersson och Dorothy Andersson. De båda första avvisades direkt.

När övriga befann sig i förhørslokalen, framtog man Rune Andersson hans bandspelare.

"Jag kommer inte att yttra ett ord, om jag inte får ha min bandspelare", deklarerade Rune Andersson bestämt.

"Är du jurist, eller vad har du för kvalifikationer?" frågade polisinspektören Dorothy Andersson.

Hon meddelade, vad hon sysslat med. Inspektören gick och ringde åklagaren, som i detta fall var chefsåklagaren Bondestam. När han kom tillbaka meddelades, att hon inte dög som försvarare. Hon krävde skriftligt svar med motivering.

"Nja, det är ju så, att du kan i förlängningen av det här också komma att bli misstänkt för brott!", svarade inspektören. Hon insisterade på att få ett skriftligt överklagningsbart beslut.

Rune Andersson sade inte ett ljud. Nu var han dessutom av med sitt ombud, så sejouren fick avbrytas för denna gång.

Men inspektören hann avslöja, vad hela utredningen egentligen skulle komma att gå ut på. Det skulle klarläggas, var flygbladsförfattarna hade sina tryckpressar! I Sverige anno 1988 skulle polisen utreda, var tryckpressarna fanns!

Samma sak hade hänt med Billingsnickaren nere i Skåne. Han kallades till polisen för förhör angående "förgripelse mot tjänsteman". Åklagaren avslöjade, att det var flygbladen man ville åt, och man var beredd att begagna sig av polis för att hindra det fria ordet för gemene man, som inte alltid hade tillgång till tryckpress utan även fick mångfaldiga "genom fotokopiering eller liknande tekniskt förfarande".

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Riksskatteverket begärde, att åklagarmyndigheten med förtur skulle ta itu med flygbladen. Från verkets sida förväntade man att åklagaren skulle kräva ett strängt straff för flygbladsförfattarna, så att det skulle få "en såväl individual- som allmänpreventiv effekt".

Presumptiva flygblads författare göre sig icke besvär!

Det skulle säkert inte bli några större svårigheter att få fram ett strängt straff för dessa misshagliga individer. Givetvis låg det i det allmännas intresse att hindra dylikt otyg i samhället. I Stockholms tingsrätt skulle åklagaren säkert kunna vända sig till någon rotel, med vars domare han redan etablerat samarbete. I Stockholms tingsrätt förekommer tydligen sådant samarbete. (Se Sv Juristtidning häfte 10 1987, sid. 668-673)

Samarbete brukar ge effektivitetsvinster.

Flygbladsförfattarna kunde skatta sig lyckliga över att tortyr avskaffats. Längre tillbaka i tiden brukade dylik informationsverksamhet straffas med att tungan rycktes ur munnen eller att högra handen höggs av.

Flygbladen började gå maktutövarna på nerverna.

Egentligen var det mycket enkelt att slippa dessa. Behandlades undersåtarna korrekt, sakligt, opartiskt och enligt gällande regler, skulle det inte finnas något att skriva om. Så tänker inte vissa typer av byråkrater. De kräver underkastelse.

Åklagare Bondestam beslutade den 13 april 1988, att Dorothy Andersson "inte tillåts närvara vid förhöret samt att av Er anordnad band- eller videoinspelning därvid inte får ske". (C 4-1-119-87)

Inga onödiga motiveringar här inte! Ärendet var brådskande! Flygbladen måste stoppas! Alla resurser kunde ställas till förfogande. Bekämpningen av övrig brottslighet, och den var inte liten, fick stå över. Medborgarna kunde ju inte få skriva så här många brutala sanningar om vissa byråkraters framfart.

Billingsnickaren, Erik Andersson och Rune Andersson stämde chefsåklagare Bondestam för förtal och brott mot medborgerlig frihet vid Stockholms tingsrätt. Denne var i full färd med att stoppa spridning av tryckta skrifter. Lagen föreskriver höga fängelsestraff för dylikt brott. De yrkade, att chefsåklagaren snarast skulle häktas, då brottet kunde ge ett straff på 6 års fängelse.

Det kunde väl ändå inte vara så, att chefsåklagaren ansåg, att hans kollega statsåklagaren skulle få undanhålla bevis, att man på rådman Sterzels och lagman Litzéns avdelningar skulle få sitta och radera bort vittnesförhör från banden, att rådman Sterzel skulle begagna sig av kriminella som sannings-

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

vittnen, att SE-bankskamreren fick ljuga under ed, att statsåklagaren och advokaten fick stjäla från bankfack, att riksfogden med låssmed, objuden och utan anledning, med polis gick in till sina medmänniskor, och att kronofogde Frenning utmätte en persons egendom för annan persons skuld. Det var detta de hade informerat allmänheten om i tryckt skrift. Nu tänkte chefsåklagaren göra avslöjarna till brottslingar som "förgrep sig på tjänstemän". De skulle skrämmas till tystnad.

För Dorothy Andersson var det här företeelser, som hon läst om i samhällskunskapsböcker från diktaturstater och i historieböcker. Det var så här det brukade gå till i sådana stater.

Den 13 april skulle Rune Andersson på nya förhör för utredande om var han hade tryckpressen.

Den 13 april infann sig Rune Andersson - men på annan plats. Rustad med flygblad och demonstrationsplakat stod han nu utanför den svenska ambassaden i Köpenhamn och hungerstrejkade för att kräva sin rätt att i tryckt skrift få säga sin mening, utan att polisen skulle ställa till med förhör för att utreda, var han hade sin tryckpress.

Flera danska tidningar berättade om Rune Andersson. Dansken i gemen uttryckte saken som så:

"Jasså, nu hindras ni inte bara från att dricka, hur ni vill. Nu får ni inte skriva, vad ni vill, heller".

Berlingske Tidende skrev om Rune Andersson, som stod och väntade på att glasnostböljan skulle slå in över den svenska skärgården.

Skrivelser från Rune Andersson inlämnades till den svenska ambassaden i Köpenhamn. Därifrån sändes dessa till UD i Stockholm. Men ingen på UD kunde hitta några skrivelser. Man hade hört talas om saken, men ingen visste, var inkommande handlingar registrerades, och ingen kunde hitta handlingarna. En tjänsteman på justitiedepartementet påstod sig vara orolig för demonstrantens hälsa. Hon lovade att försöka få fram handlingarna från UD, men det befanns vara en omöjlig uppgift. Goda råd gavs till anförvanter och vänner, som oroliga för Rune Anderssons hälsa ringde till De högsta ansvariga. Dessas tjänstemän svarade:

"Hälsan är viktigare än allt, så råd honom att avbryta sin hungerstrejk!"

Man var angelägen att få städat utanför den svenska ambassaden på Sct. Annae Plads.

Själv var Rune Andersson, 56 år, oroad över att han, som gammal oförvitlig svensk medborgare inte fick skriva, vad han ville, om det som hände i hans land utan att riskera att bli kallad till polisförhör.

Svenska politiker informerades. Men ingen var intresserad.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Demonstranten fick besök av svenska journalister från både tidningar och TV. De befann sig i Köpenhamn för att bevaka den danska regeringskrisen, men det gick inte att skriva om Rune Andersson, som hade ett plakat på magen med texten:

SVENSK FÖRFATTARE I HUNGERSTREJK FÖR DET FRIA ORDET

Sverige har ju tryckfrihet - för de etablerade, som vet hur man skriver.

Hungerstrejker skriver man om när utlänningar hungerstrejkar för att få stanna i Sverige.

Rune Andersson var en anomali.

Svenska turister tog sig en rejäl funderare, när de stötte på den svenske demonstranten.

Faktiskt var det en svensk journalist, som ville förstå, vad det hela handlade om. Det framgick av rubriken på en artikel i Kvällsposten den 20 april 1988:

Författare i protest mot den svenska rättsröten.

En spanktalande journalist skrev om Rune Anderssons hungerdemonstration i en spansk tidning. Det väckte så stort intresse, att det även gick ut i spansk TV.

Från den svenska ambassaden i Madrid kom uttalanden med innebörden, att det här med Rune Andersson och Billingesnickaren, som också var med i reportaget, inte var något att ta på allvar.

Två små medborgare som bråkade och demonstrerade mot påstådda övergrepp i Sverige avfärdades snabbt och effektivt.

Journalisten berättade, att han fick problem i Sverige efter sina kritiska artiklar. Liknande uttalanden hade Anderssons hört från andra utlandsjournalister.

"Sverigebilden" fick inte fläckas.

Rune Andersson hade demonstrerat i Stockholm under ett halvt år utanför Expressen för att få tidningen att reagera för bandförfalskningarna i Sollentuna tingsrätt och Svea hovrätt. Inte en reporter talade med honom.

Dorothy Andersson hade också demonstrerat utanför Rosenbad ett halvt år. Om detta skrevs inte en rad, men det skall sägas, att ingen av dem hade förväntat sig detta heller.

Vid det här laget hade de lärt en hel del. De fortsatte att demonstrera och bevisade därmed, att en enskild individ saknar allt värde och kan köras över av det etablerade samhället i samförstånd och i total tystnad. Den information som släpptes ut var på systemaktörernas villkor. De som framförde kritik mot namngivna maktutövare behandlades som terrorister. Att i tryckta skrifter beskriva maktutövning kallades på nyspråk för förgripelse mot tjänsteman och klassades som fysiskt hot. Om ämbetsmän begick grovt rättegångsfel "med be-

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

rätt mod" och satte sig över lagen, skulle det tigas ihjäl. De var u.p.a.

Att medborgare hävdade sin rätt benämndes med samma terminologi som bråkighet och besvärighet.

Ett par dagar innan Rune Andersson blev sjuk och tvingades avbryta sin 17 dagar långa hungerstrejk informerades han om att en offentlig försvarare tillsatts åt honom helt finansierad av skattemedel. I efterhand fick han meddelande om att Stockholms tingsrätt stämplat honom som "brottsling" och påsatt honom en offentlig försvarare i ett brottmål.

Andersson hade inte ens förstånd att bli tacksam för att han tilldelats en offentlig försvarare. Han blev arg. Hur många gånger skulle han egentligen behöva informera om att en svensk medborgare enligt svensk lag har rätt att själv välja försvarare? Hur många gånger skulle han behöva informera om att denna rätt finns med i FN:s internationella konvention om medborgerliga och politiska rättigheter och den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna? (Artikel 14 punkt 3 och artikel 6 punkt 3)

Rune Andersson hade sett advokaten Engstrand och även vissa andra advokater i aktion, och han krävde att själv få välja, vem han ville ha som försvarare. Om han valde dåligt, var det hans ensak. Han uppskattade inte alls det här förmynderiet, som dessutom stred mot lagen.

Chefsåklagare Bondestam hade helt självsvåldigt och utan motivering fört bort Dorothy Andersson och hindrat henne från att ställa upp för Rune Andersson. Det var inte av omsorg om Rune Andersson. Han hade förstånd nog att välja ombud själv, men chefsåklagare Bondestam visste, att Dorothy Andersson som kände till vad det hela rörde sig om skulle göra motstånd. Hon skulle säga saker, som inte fick sägas, nu när man var ifärd med att avskaffa tryckfriheten och hota med polisförhör för att stoppa information om den korruption, som flygbladen avslöjade. Det var denna sanning ingen ostraffat fick yppa.

Det var exakt det saken handlade om och chefsåklagaren ville ha en advokat på sina villkor. En offentlig försvarare som iakttog gängse spelregler.

Chefsåklagare Bondestam skrev till Stockholms tingsrätt och talade om att "målet är av sådan beskaffenhet att Andersson är i behov av en försvarare under förundersökningen". (C4-1-119-87)

Hyckleriet var alltför lätt att genomskåda. Det blåser snåla vindar för rättshjälpen. Många svaga behövande ber om rättshjälp men förnekas. Samhället har ibland inte råd att ge utlänningar, som inte kan språket, rättshjälp.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Rune Andersson påtvingades en dyr advokat, som han inte ville ha.

Tror chefsåklagare Bondestam, att Rune Andersson och Dorothy Andersson inte begriper någonting alls?

Maktens utövare är vana vid att folk skräms och genast böjer sig för påbudet.

På dessa villkor uppstår bara falsk samarbetsvilja.

Förmyndarattityden var denna gång alltför uppenbar.

Erik Andersson stämde, å Rune Anderssons vägnar, både den tillsatte advokaten och domaren, vilka agerade, som om Rune Andersson redan var en brottsling. I själva verket förtalade de honom.

Erik Andersson och Rune Andersson polisanmälde vittnesförhørsförfalskningarna, som tillkommit i Sollentuna tingsrätt och Svea hovrätt, alltså det som mycket av flygbladen handlade om.

En polistjänsteman lyssnade på de bandinspelade vittnesförhören och jämförde med vittnesförhørsprotokollen. Han häpnade och skrev en rapport till sina överordnade.

Men se, de visste, vad det handlade om. Snabbt och utan undersökning kom så underrättelsen från högre ort:

"Anmälan ger ej anledning inleda förundersökning."

Man vägrade att utreda, därför att man ville skydda de högt uppsatta ämbetsmännen. De åtnjöt immunitet. De kunde begå brott mot den enkle medborgaren.

Det var fritt fram för de höga ämbetsmännen. De kunde t.o.m. förfalska vittnesförhørsprotokoll utan att oroa sig för följderna.

De som avslöjade detta skulle göras till brottslingar och dömas hårt för förgripelse mot tjänsteman. I sanning var rättvisan inte lätt att begripa för gemene man.

Rune Andersson kallades till nya polisförhör. Han skulle den 31 augusti 1988 infinna sig hos polisen.

Då han icke fått några som helst besked om hur, var och när han skulle ha förgripit sig på ämbetsmännen, som anmält honom, och han inte heller fått någon information om i vilket avseende hans tryckta skrifter ej uppfyllde tryckfrihetsförordningens krav, ansåg flygbladsförfattaren, att han åter måste bege sig iväg till främmande land för att få höra andra människors syn på hans förmenta brottslighet. Han ställde sig nu utanför den svenska ambassaden i Oslo.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

JK avskaffade helt enkelt tryckfriheten för Rune Anderssons del. Han kungjorde, att flygbladen saknade "de förutsättningar som enligt 1 kap. 5§ tryckfrihetsförordningen" gäller för tryckt skrift. Men JK kunde inte med ett enda ord tala om vilka förutsättningar, som saknades.

Rune Andersson har god tid att fundera över de märkligheter han råkat ut för. I tre månader stod han utanför den svenska ambassaden i Oslo.

Den 4 februari 1989 berättade Berlingske Tidene åter om den kämpande svensken, som efter juluppehållet i Sverige återvänt till Köpenhamn. Myndigheterna hade trappat upp striden och beslutat om polishämtning av flygbladsförfattarna. Irritationen över flygbladen var således stor. Det gällde att skrämma flygbladsförfattarna till tystnad och få dem att inse, att de måste iakttaga underdanighet mot maktaktörerna.

Danskarna skakade på huvudet, när Rune Andersson berättade, att han anklagades för grov förgripelse mot tjänsteman, när han i tryckta skrifter berättat om ämbetsmäns lagbrott, och att polisen skulle utreda de tryckta skrifterna och söka efter tryckpressen.

Ännu den 10 augusti står han där utanför svenska ambassaden och delar ut flygblad och informerar folk.

Från den svenska ambassadens sida meddelades till dem som ringde och förhörde sig, att demonstranten inte hade rätt i sina påståenden.

"Det där är inget att haka upp sig på. Han står väl där till han tröttnar", var ambassadör Ferns syn på saken.

Ungefär på samma sätt reagerade framträdande representanter för oppositionen, vilka informerats om demonstrationen. Rune Andersson fick ett myndigt förmanande:

"Man kan ju inte få skriva vad som helst".

Att myndigheter handlat hur som helst och brutit mot lagen brydde man sig inte om. Kanske var det sant det där, som den högt uppsatte polischefen anförtrött den kämpande svensken:

"Kritiserar du myndighetspersoner, så kommer du att krossas".

När han då hörde detta, trodde han, att det var en omöjlighet, att något sådant skulle kunna inträffa i en rättsstat. Men han har faktiskt insett, att ämbetsmän på allvar vidtagit åtgärder för att göra honom till en våldsbrottsling för att han i tryckt skrift skrivit sanningen om vissa ämbetsmäns olagliga ämbetsutövning.

Ingen har påtalat ett enda sakfel i hans flygblad.

En enkel liten människa kan lätt krossas av Maktapparaten i diskret solidarisk tystnad. Maktapparaten saknar moral och samvete.

KAPITEL 19

EFTER DOMEN

Rättvisa?

Den 18 mars 1987 avkunnade lagman Litzén sin dom i målet, som drivits till stor del utan Erik Anderssons närvaro, utan att han delgivits att målet skulle kunna drivas i hans frånvaro och utan att den offentlige försvararen haft någon fullmakt att företräda sin klient.

Den 12 mars var en förhandling utsatt i Södra Roslags tingsrätt. Kronofogde Frenning hade begärt Nostoc AB i konkurs för en uppgiven skuld på 13.738 kr. Det gällde en arbetsgivaravgift. Nostoc AB hade inte haft några anställda men krävdes likväl på "arbetsgivaravgifter". Mönstret upprepar sig. Egendomsförmedling i Norrort AB påfördes också, som beskrivits, avgifter, som om det funnits anställda.

Nu gällde det en entreprenör från Herrgårdsvägen. Det var en entreprenör, som ingått i "sabotagegruppen". Den skada denne lyckats åstadkomma var inte liten. Först hade han förhalat arbetet, och sedan hade han skadat parkettgolven i huset. För den skadan var han själv ansvarig. Men han hade tydligen upptagits i gruppen u.p.a.

Tror någon att Erik Andersson kunnat göra något i sitt bolag efter den 19 september 1983, då myndigheterna slog klorna i familjen? Ända sedan den dagen hade han kämpat för att kunna klara sig igenom alla de processer familjen dragits in i, men kronofogden hade mage att begära bolaget i konkurs efter alla åtgärder, som vidtagits.

Det ställdes säkerhet för det begärda beloppet, men kronofogde Frenning ville inte ha några säkerheter. Han ville ha bolaget i konkurs.

Både Dorothy och Erik Andersson var sjukskrivna vid den här tidpunkten, men Södra Roslags tingsrätt brydde sig inte om det. Först satte alltså kronofogde Frenning fart, sedan "hakade" SE-banken och Eva Grundberg på. Anderssons, som var nedkörda efter hovrättsprocessen, begärde uppskov med målen. Tingsrätten, som väl kände förhållandet, vägrade bevilja anstånd med målen. Ingen vila här inte!

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Men inte nog med detta! Gävle tingsrätt började agera i gamla Sesemann-mål. Mitt under det att hovrättsprocessen pågick, delgavs Erik Andersson, att han inom 14 dagar skulle inkomma med bevis i ett mål, som legat i 5 år vid Gävle tingsrätt. Nu var brådskan stor. Vid andra tillfällen kunde målet ligga hur länge som helst, utan att något hände.

Erik Andersson sände in en del bevis, som genast avvisades. Några vittnen skulle han inte heller få kalla i det målet.

Han var rättslös.

Lena Andersson hotades ständigt med delgivningar på arbetet, och hon fick oupphörligen telefonsamtal från myndigheter på arbetstid. Det hjälpte inte att hon hade ombud. Ideligen stördes hon på sitt första arbete.

Det rörde processerna med Danderyds kommun.

Hon var nära sammanbrott och var helt beroende av att få stöd från sin mor. Dorothy Andersson gick till sjukhuset och berättade, som det var. Läkaren skrev intyg, att hon hade giltig anledning att utebli från rättegångar. Hon var tvungen att resa till sin dotter.

Men se, det brydde man sig inte om vid Södra Roslags tingsrätt! Processer drevs ändå.

Jo, en domare inställde en förhandling med stöd av läkarintyget.

De höll på att stressas sönder och samman.

Erik Andersson såg, att man fortsatte i samma spår med att försöka köra över familjen.

Han stämde domarna för att ha handlagt målen olagligt. Stämningsansökningarna utformades som flygblad. Dessa dämpade tingsrättens iver att köra över målen.

Den här gången avfördes inte stämningsansökningarna med att de var "uppenbart ogrundade", vilket var en metod, som tidigare använts för att få bort deras stämningsansökningar.

Vid Södra Roslags tingsrätt var det alltså sådan hets att driva processer att man ignorerade läkarintyg, som visade, att Anderssons hade laga förfall att utebli. Men det hindrade inte, att man vid samma tingsrätt lät andra mål ligga helt stilla. Och vilket mål skulle det vara om inte det gamla målet om bättre rätt till växeln?

Växeln var den 8 april 1987 värd 86.240 kr. Den 23 november 1987 hade den sjunkit i värde till 82.859 kr. (Obs! inga utbetalningar var gjorda från den. Pengarna sjönk i värde på fogdens konto!) Kronofogden upplystes om detta mysterium.

Vad skulle han svara?

"Det högsta beloppet är felaktigt", svarade fogden.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Kronofogde Frenning, enligt Sunt Förnuft Nr 5/88, Skattebetalarnas förenings tidning, Sveriges skickligaste indrivare, kom senare att "förvalta" än mer av Lena Anderssons pengar, för han hade lagt beslag på 28.000 kr i skatteåterbäring.

Han gav Lena Andersson diskontot minus 2% i ränta samtidigt som Danderyds kommun på sina fordringar fick tillgodoräkna sig ränta med diskontot plus 4%. Ja, på vissa fordringar var det diskonto plus 8%. Lena Anderssons växel på 65.000 kr hade under fem år givit henne ränta på knappt 21.000 kr.

På samma tid hade räntan på Danderyds 37.000 kr stigit till drygt 27.000 kr.

Det var kanske inte så underligt, om kronofogde Frenning och stadsjuristen Pokosta gärna såg till att ärendet blev långdraget. Samarbete lönar sig.

Enskilda står sig slätt mot en myndighet. Var och en förstår, hur det blir, när flera myndigheter samarbetar.

Den 19 augusti 1988 beslutade Södra Roslags tingsrätt efter fem års skenfäktari, att Lena Andersson hade bättre rätt till sin gamla växel.

Erik Andersson begärde, att kronofogden skulle ta växelbeloppet för Danderyds kommuns räkning och se till att skattepengarna återbetalades, men fogden ville inte betala ut några pengar.

Det behövdes mycket "bråk" från Erik Anderssons sida för att få loss skattepengarna från den Byråkratiska Giganten.

Fogden manipulerade i dataregistret. När han avslöjades med att inte ha fört in alla Lena Anderssons tillgångar, sköt han in det undanhållna beloppet - i efterhand - och på "rätt plats".

Att påtala dylik ämbetsutövning kallas för "grov förgripelse mot tjänsteman" alternativt "grovt förtal".

Danderyd hade nu fått betalt för va-avgiften på 37.000 kr. I fem år hade den unga fastighetsägaren pressats i en mängd helt onödiga processer. Genom samarbete med kronofogden, va-nämnden och rätterna lyckades Danderyds kommun få en exekutionstitel och komma åt huset. Va-nämnden dömde Lena Andersson - utan rättegång att betala 37.000 kr till Danderyd. Kronofogden mätte ut hennes växel på 65.000 kr åt kommunen - men underlät att betala ut det utmätta beloppet. Rätterna drog ut på processen om bättre rätt till växeln.

Familjen Andersson försökte rättsligt åtgärda det förhållandet, att Danderyds kommun efter godkänd besiktning av huset vägrat att stå för sitt borgensåtagande för det statliga lånet. (mål T 829/85 i Södra Roslags tingsrätt)

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Under fyra år tilläts stadsjuristen Pokosta att komma med de mest otroliga påståenden. Ena gången skulle det ha fattats kyl- och frys i det ena köket vid besiktningen i maj 1983. Andra gången skulle det inte ha funnits en ledning dragen till en tvättmaskin, eller det skulle ha fattats en mellanvägg i garaget.

När till sist tre entreprenörer skrev intyg om att de själva dragit både ledningen och satt upp mellanväggen före besiktningen i maj 1983, och att allt var klart enligt det besiktningsprotokoll som Danderyds kommuns egen besiktningsman upprättat, blev det totalt stopp på målet. Domaren som handlagt målet byttes ut mot en ung hovrättsfiskal.

Man skulle nu tvingas ta om hela processen från början. Tingsrätten kallade till en "förlikningsförhandling". Den rika kommunen bjöd 20.000 kr i ideellt skadestånd för att få slut på processen. Hennes advokat målade upp hotbilden av kommunen, som kunde driva processer flera år mot henne.

1989-04-09 tog hon emot skärven av Sveriges rikaste kommun, som genom samarbete med myndigheterna lyckats slingra sig ur sitt borgensåtagande för det statliga lånet med en räcka lögner, berövat henne ett tvåfamiljshus och förtalat henne under flera år i olika rättsliga sammanhang. Något visningshus för Veitsiluoto OY blev det inte heller.

De mäktiga får det ordnat för sig i solidaritetens och jämlikhetens rike.

Högsta domstolen

Erik Andersson överklagade lagman Litzéns dom till HD. Månad ut och månad in begärde han att få protokoll över vad som tilldragit sig, under den tid han inte var närvarande i hovrätten. Efter ungefär ett halvt år erhöll han så protokollen. Sedan begärde han att få tillgång till utskrifter av vittnesförhören. Detta dröjde och dröjer ännu i november 1988.

Vittnesförhørsband försvann, så det var naturligtvis inte lätt att skriva ut alla vittnesförhørsprotokoll. Det gällde förhör med en SE-banksdirektör, som kände till Täby-fastigheten. Det var förhöret med köparen till Positivet 1, alltså åter en person, som kände till Täby-fastigheten.

HD håller tyst.

HD funderar.

Skall Svea hovrätt få hålla rättegångar utan den tilltalades närvaro och utan att de delgivits att rättegången överhuvudtaget kan drivas i deras utvaro?

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Skall Svea hovrätt få "köpa" sig § 7-intyg utan undersökning för 10.000 kr för att försöka sanktionera rättegångar utan tilltalad?

Skall Svea hovrätt åter tillåtas döma utan rättegång?

Hur mycket skall offras på prestigens altare?

I februari 1989 fick Anderssons av en ren slump reda på att HD den 25 augusti 1988 inte beviljat prövningstillstånd, varför lagman Litzéns dom vann laga kraft.

Således kan folk numera dömas till fängelsestraff - utan att de varit med på rättegången och kunnat tillvarata sin intressen.

Advokaten Sternung erhöll 4.900 kr för "sitt arbete" i HD. HD medgav, att denne saknade fullmakt att företräda Erik Andersson, men han fick betalt ändå av skattemedel. Man frågar sig, vad det arbetet bestod i.

En resningsansökan är inlämnad. Som grund för denna har bl.a. anförts, att Erik Andersson inte delgivit att rättegången skulle fortsätta utan hans personliga närvaro, att det inte fanns någon fullmakt att bygga upp trolöshetsbrottet på, att vittnesförhör inte hållits med Söderberg, trots att det åberopats och att avtalet med Veitsiluoto OY från 1979 undanhållits.

Lagföring avskaffad

Ända sedan Eva Grundberg började processa mot Dorothy Andersson efter köpet av fastigheten Positiv 2 i Täby, tilläts hon använda sig av vilka okonventionella knep som helst. Då paret Grundberg hade bestämt sig för att undkomma betalning, måste de för att slippa betala sin skuld få bort panten, som lämnats som säkerhet i fastigheten.

Som redan nämnts hade hon lämnat en undertecknad ansökan om pantbrev på 50.000 kr och ett pantbrev på 50.000 kr till Dorothy Andersson som säkerhet för skulden till Anderssons.

Båda dessa värdehandlingar beslagtogs vid husrannsakan den 19 september 1983 i Dorothy Anderssons bankfack och överlämnades till advokaten Rindborg.

Advokaten såg till att ansökan om pantbrev blev värdelös i samband med att Eva Grundberg utan Anderssons vetskap sålde sin fastighet sommaren 1984. Han tog inte ut något pantbrev i fastigheten.

Grundberg hade redan våren 1983 försökt att få undan panten.

Eva och Per Olof Grundberg inlämnade till Södra Roslags tingsrätt en ansökan om dödande av pantbrevet. (Ä 11/83)

De skrev till tingsrätten, att pantbrevet "förkommit vid flytt", trots att de var

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

fullt medvetna om att de lämnat bort pantbrevet som säkerhet för skulden, som de skulle betala till Dorothy Andersson.

Till tingsrätten försäkrade Eva Grundberg på heder och samvete att "pantbrevet förkommit vid flytt", när pantbrevet i själva verket av henne lämnats bort som säkerhet för en skuld.

Per Olof Grundberg är civilekonom. Han var alltså mycket väl medveten om att en dödning av ett pantbrev, som lämnats bort som säkerhet för en skuld, utgjorde ett bedrägligt förfarande, och att den falska försäkran utgjorde ett brott.

Erik Andersson anmälde Grundbergs till åklagarmyndigheten för brottet osann försäkran. Grundbergs flyttade utomlands men återkom till Sverige efter en tid, då brottet osann försäkran var preskriberat.

Hur som helst skulle herrskapet Grundbergs aldrig behövt oroa sig. De var inlemmade i gruppen u.p.a. Statsåklagare Thunved skyddade dem och avskrev ärendet. Det hjälpte inte med att låta överpröva hennes avskrivningsbeslut.

Erik och Dorothy Andersson väckte då enskilt åtal mot Eva Grundberg för brottet osann försäkran.

Åtalet lämnades in till Södra Roslags tingsrätt. Lagmannen von Kock beslutade genast att ogilla stämningsansökan.

"Tingsrätten finner uppenbart Dorothy och Erik Anderssons yrkanden ogrundade." (B 740/85)

Om den skriftliga bevisning som lämnats in och visat, att Eva Grundberg skriftligt avtalat bort pantbrevet, skrevs inte ett ord.

Beslutet överklagades. Svea hovrätt motiverade, varför det inte var brottsligt att påstå, att ett pantbrev förkommit vid flytt, trots att det lämnats bort som säkerhet.

"Enligt uppgift", skrev hovrätten, "finns inte pantbrevet längre i Dorothy Anderssons besittning". (fetstil; förf)

Nej, det hade rent ut sagt stulits från hennes bankfack i samband med husrannsakan och överlämnats till advokaten Rindborg, som såg till att det inte utlämnades till henne. Han var i full färd med att hjälpa Eva Grundberg att komma över pantbrevet, så att hon skulle kunna slippa betala sin skuld till Dorothy Andersson.

Det var inte brottsligt av Eva Grundberg att på heder och samvete våren 1983 försäkra tingsrätten, att pantbrevet förkommit vid flytt, trots att hon skriftligt avtalat bort pantbrevet.

Skälet till att det inte var brottsligt, var enligt hovrätten det, att Rindborg hösten 1983 lagt beslag på pantbrevet, så att det inte längre fanns i Dorothy Anderssons besittning.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Hovrättens domskäl var minst sagt svårbegripliga. (DB 102186)

Eva Grundberg använde sig senare av en annan metod att försöka beröva Dorothy Andersson pantbrevet. Hon stämde både Dorothy och Erik Andersson vid Södra Roslags tingsrätt och påstod sig ha "bättre rätt" till pantbrevet". (T 140/86)

Detta skrev Eva Grundberg den 28 januari 1986. Pantbrevet hade hon överlämnat till Dorothy Andersson den 2 oktober 1980. Efter sex år försökte hon sig på detta knep.

Hon påstod helt enkelt, att hon skulle ha bättre rätt till pantbrevet, därför att Dorothy Andersson inte "på något sätt styrkt sin rätt" till pantbrevet. Detta gav hon sig till att påstå. Dorothy Andersson kunde med skriftlig bevisning visa, att hon haft pantbrevet i sin besittning sedan 1980 och förvarat det i sitt bankfack ända till dess polis/åklagare 19 september 1983 beslagtogs det utan att ange något enda skäl för beslaget.

Eva Grundberg saknade grund för sitt yrkande om bättre rätt, men nu avvisades minsann inte stämningsansökan som uppenbart ogrundad. Södra Roslags tingsrätt hjälpte villigt Grundberg att komma i besittning av pantbrevet.

Till sin hjälp hade Eva Grundberg advokaten Torbjörn Widemar. Dennes mor, Brita Widemar, agerade samtidigt som domare mot Dorothy Andersson, genom att i länsrätten sitta som nämndeman och tillsammans med chefsrådmannen Siw Bergman döma Dorothy Andersson att betala skatter till miljonbelopp.

Beskattningen rörde sig om just den Grundbergiska fastigheten, och Dorothy Andersson dömdes för att hon skulle ha lämnat felaktiga ränteuppgifter och undanhållit "rörelseinkomster" hon fått i sin "byggnadsrörelse", vilket som sagts i kapitel 12 inte hade någon verklighetsförankring alls.

Det räckte inte med att Dorothy Andersson frånrövades sin egendom. Hon och Erik Andersson dömdes att betala rättegångskostnader på 16.952 kr till Grundbergs. Dorothy Andersson skulle dessutom betala sin egen advokat. Han hade arbetat på motpartens sida i målet i stället för att hjälpa henne.

Advokaten hade förhört sig, om Dorothy Andersson verkligen kunde bevisa, att hon alltid förvarat pantbrevet i sitt bankfack, ända till dess det togs vid husrannsakan. När han väl fick de skriftliga bevisen på detta - vägrade han lämna in dessa till tingsrätten.

Det var inte första gången ett juridiskt ombud efter en tid gick över till att motarbeta dem.

Dorothy Andersson vägrade att betala advokaten. Han slutade att kräva henne på betalning.

All möjlig metodik tillgreps för att omsätta Anderssons fordringar till skulder. Bevis räknades inte för Dorothy och Erik Andersson. Alla deras originalhandlingar behandlades som skenhandlingar. Expertutlåtanden ignorerades. Deras motparter behövde inga bevis alls. De kunde påstå precis vad som helst. Byråkraterna skyddade dem, lika väl som de skyddade varandras märkliga myndighetsutövning mot Anderssons.

Hur skulle de bete sig för att hävda sin rätt?

Erik Andersson stämde sina vedersakare.

Detta gav effekt. Vanliga metoder hade upphört att fungera.

Chefsrådet Vallgård gav honom faktiskt en eloge och vidgick, att han med en stämning klarat av den helt omöjliga situation rätten försatt familjen i, (T 280/84).

Hur kunde detta hända?

Erik Anderssons första kontakter med rättsapparaten skedde i samband med att han försökte åtgärda de rättsvidriga konkurserna i Andersson & Sesemann AB och Egendomsförmedling i Norrort AB. Det var då han upptäckte, att åklagare helt enkelt kunde vägra att utreda vissa ärenden, att domstolsprotokoll kunde vinklas, att originalkvitton inte alltid behandlades som originalkvitton och att konkursförfarandet fullföljdes, trots att han på alla vis påvisade, att de båda bolagen inte hade ett enda öre i skuld. I det förstnämnda bolaget fanns tillgångar på flera hundra tusen kronor.

Under rättsligt sken upphöjdes myndighetspersoners påståenden - även om dessa bevisligen var felaktiga - till formella bevis. Erik Andersson svarade med att i skrivelser och telexmeddelanden kräva svar på vissa sakfrågor:

"Var det inte klarlagt, att Sesemann "murvlat undan" sitt eget hus och huvudentreprenörens från Andersson & Sesemann AB:s bokföring? Var det inte korrekt, att Egendomsförmedling saknade skulder?"

Hovrätten ogillade hans besvär, JK, JO avskrev hans anmälningar. Några svar i sakfrågan lämnades inte.

Inte heller erhöll han några svar, när han anmälde Stansabs datasmuggling.

Erik Andersson, med finskt påbrå, betedde sig i detta läge mycket osvenskt.

Han gav sig inte, utan han gick i skrivelser till attack mot de enskilda handläggarna; kronofogdar, skattedirektörer, åklagare och domare.

"Du skriver för mycket", förklarade bl.a. de poliser, som hämtade honom i klassrummet och transporterade honom till advokaten Rindborgs kontor, där han skulle redogöra för "konkursen" i Egendomsförmedling.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Han började betraktas som en besvärlig och bråkig medborgare, som störde rådande lugn och ordning.

Den 1 september 1983 förelåg straffrättsdocenten Suzanne Wennbergs utredning, som utvisade, att Sesemann, som omhuldots av rättsapparaten, förfarit brottsligt. Anderssons hade med kvalificerad juridisk hjälp avslöjat Sesemann. Dennes oegentligheter betraktades väl som betydelselösa i sammanhanget, men värre var, att en framgång för hans motpart skulle innebära ett medgivande av att systemet hade brister.

Att Andersson visat, att han hade haft RÄTT i sina anklagelser mot Sesemann betydde INTE, att det fanns tankar på att felaktigheterna skulle RÄTTAS till. Nej, systemets prestige betydde mer. Beslut var beslut, och det var något folket skulle rätta och packa sig efter.

I Sverige har sedan lång tid tillbaka den inställningen varit mycket utbredd, att samhället bäst kan sköta de loja, okunniga och fogliga invånarnas angelägenheter. Dessa har alltid litat på överheten. I maktutredningens rapport står också, att medborgarnas "apati innebär att de representativa institutionerna kan arbeta mer harmoniskt och störningsfritt".

Hur ett kritiskt sinnelag uppfattas illustreras väl i en artikel (Sv Dagbladet 29 mars 1989) av Rune Berggren (f.d. generaldirektör på Riksrevisionsverket). Han rapporterade, att en av hans tidigare kollegor "riktigt syrligt" klandrade honom för vissa kritiska uttalanden han gjort om sin gamla myndighet och betraktade honom som illojal. Om kritiken vilat på saklig grund saknade således betydelse.

Berggrens synsätt, att myndighetens främsta uppgift är att verka för medborgarnas bästa och inte först för att kollegor skall "trivas tillsammans" uppskattades inte.

När nu en generaldirektör, som på goda grunder kritiserat svenska myndigheter, avskedats, hur skall då inte en alldeles vanlig enkel liten medborgare, som respektlöst kritiserat kronofogdar, skattedirektörer, åklagare och till och med högt uppsatta domare, uppfattas i ett sådant klimat? Jo, närmast som samhällsfarlig. Sådant folk måste kontrolleras och kväsas för att samhällets harmoni inte skall störas.

Erik Andersson hade också tidigt lagt märke till att han varit förföljd. En gång var det mer tydligt än vanligt. Han var på väg ut till Kapellskär för att ta färjan till Finland. En helikopter följde honom. Helikoptern landade vid färjan, och två män steg ur. Andersson gick in i fartygets matsal. Snart uppenbarade sig männen från helikoptern vid hans bord, trots att det fanns gott om lediga bord i den nästan tomma matsalen. De började fråga honom, vad han kände till om datorer. Det var vid en tid när han anmält datasmugglingen, som naturligtvis inte angick småfolket.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Polisen i Sollentuna bekräftade hösten 1983, att det förekommit spaning. VID DENNA MYNDIGHET HADE MAN UNDER LÅNG TID SÖKT EFTER EN MÖJLIGHET ATT "KOMMA ÅT" Erik Andersson, enligt ett initierat vittne.

"Order kommer från högsta ort", meddelade förhørsledaren.

Den 19 september 1983, i ekobrottens högkonjunktur, kom det stora tillslaget. Hela familjen åkte in i arresten, och allt togs i beslag. All ekonomisk verksamhet lamslogs. Verksamheten för Veitsiluoto OY:s räkning slogs i spillror.

Myndigheterna syntes ha alla befogenheter. Erik Andersson spärrades in med hårda restriktioner. Flera myndigheter samarbetade, vilket tydligast avslöjas i "Handelsbanksbedrägeriet". Hela rättsväsendet var involverat. Åklagaren engagerade pressen, som villigt, utan att höra motparten, skrev om den fantastiske "bankbedragaren".

Erik Andersson mjuknade inte i häktet. Därifrån tog han sig för att stämma åklagaren för bl.a. falsk tillvitelse, vilket givetvis retade makthavarna ännu mer. Metoderna mot den besvärlige mannen skärptes. Den kriminellt belastade Max Karramo användes liksom en del mindre nogräknade entreprenörer, vilka var extra "samarbetsvilliga". Protokollen från rättegångarna förfalskades. Efter ett misslyckat försök sinnessjukförklarades Erik Andersson till sist - utan att hans huvud undersökts.

Svea hovrätt dömde honom till 20 månaders fängelse utan någon rättegång alls. En högt uppsatt domare "trodde knappt sina öron", när han hörde talas om detta. Men förvåningen över kollegornas agerande uttryckte han inte högt. Det skulle ha uppfattats som uttryck för illojalitet. Han kände sitt system och visste, hur kollegorna såg på SVIKARE.

Som svar på hovrättsdomen började den intensiva flygbladskampanjen, vilket chockerade maktens företrädare, som vanligtvis arbetar störningsfritt. Det dröjde inte länge förrän en "högt uppsatt tjänsteman" beklagade sig för pressen. Aftonbladet beskrev då Erik Andersson som en terrorist, som hotade tjänstemän.

Rune Andersson stödde familjen Andersson på heltid; något som kom att stå honom dyrt. Nu betraktades han också som besvärlig. Flygbladsförfattarna beskrevs som terrorister, chefsåklagare Bondestam anklagade dem för grov förgripelse mot tjänsteman och de blev t.o.m. fredlösa i det solidariska samhället. En högt uppsatt tjänsteman informerade dem, att det kommit "order från högsta ort".

Det var nämligen så, att RÅ Magnus Sjöberg ingripit. När Erik Andersson

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

anmält till polisen, att protokoll förfalskats, att vittnesförhørsutsagor raderats ut, att åklagaren undanhållit bevis, att en SE-bankskamrer begått mened och liknande företeelser, då skulle INGA utredningar göras.

Statsminister Ingvar Carlsson informerades med diger dokumentation om vad som ådrog sig i hans revir (Ärende 2431/89).

Han påverkades inte av någon medborgarinformation. Han berördes inte för att RÅ underlät att utreda eller för att ämbetsmän bröt mot lagen och med "berått mod" dömde till långa fängelsestraff utan rättegång, och att domare var "uppenbarligen medvetna" om att de dömde fel. Det var fritt fram.

Gunvor Nyman, sammanboende med Rune Andersson, begärde företräde hos moderaternas representant i justitieskottet hovrättsrådet Allan Ekström. Hon ville informera om varför Rune tvingats gå i landsflykt, och hon berättade, att tre poliser kommenderats till Täby för att hämta Rune till förhör, trots att chefsåklagare Bondestam visste, att denne demonstrerade i Köpenhamn sedan månader. Polisen har i vanliga fall så ont om resurser att man tvingas prioritera, vilka brott man överhuvud taget skall utreda, men nu var det ingen brist på resurser.

Ekström tog emot och bemötte henne och Dorothy Andersson mycket väl. I mer än en timme lyssnade han engagerat. De avslutade besöket med att fråga: "Förstår ni, att folk som provat alla gängse medel för att få sin rätt tillgodosedd utan resultat börjar skriva flygblad?" Den lagkunnige riksdagsmannen svarade ja på denna fråga.

Med stor tillförsikt lämnade de båda kvinnorna riksdagshuset.

En kort tid därefter fick Gunvor Nyman ett brev. Ekström skrev, att Erik Andersson har onekligen blivit "omilt" behandlad av vårt rättsväsen. En del saker var "direkt obehagligt". Han förstod, att "Rune Andersson kan känna sig upprörd över vad som förevarit". Men efter att ha ägnat mer tid åt fallet - han hade lovat att ringa JK - ansåg han, att Rune Andersson borde valt andra uttrycksformer än att skriva flygblad, och att han skulle avbryta sin demonstration.

Borde inte i stället vissa myndighetspersoner ha fått rådet att byta "uttrycksformer"?

Ekström visste, att alla övriga metoder uttömts. Att i tryckt skrift uttrycka sin mening och att demonstrera är grundlagsskyddade rättigheter. Ekström, som sagt att han ansåg det självklart, att myndigheter skall motivera sina beslut, visste att JK inte motiverat varför han ansett, att flygbladen inte var tryckt skrift. Han visste, att Rune inte fått någon gärningsbeskrivning över

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

hur, var och på vilket sätt han skulle ha grovt förgripit sig mot tjänsteman, och att ingen talat om vad som skulle vara osant i flygbladen. Nu skulle alltså Rune Andersson bara avstå från att använda sig av lagliga metoder för att hävda sin rätt mot polis/åklagare, som t.o.m var ute för att förhöra sig om var flygblads författaren förvarade sin tryckpress!

Rune Andersson - helt utan stöd av något kollektiv - var inte lika undergiven överheten som riksdagsmannen. Han var villig att kämpa för det han trodde på. Riksdagsmannen, som vid medborgaruppvaktningen varit förstående, förstod väl, att lojalitet med etablissemanget ger mer än solidaritet med en vanlig liten medborgare.

Trots att han förstått, att Rune Andersson varit upprörd över den "omilda" behandling Erik Andersson fått, så skrev han att man generellt "kan hysa förtroende för rättsväsendet".

Hur kommer det sig då, att vissa personer behandlas så "omilt" av samma rättsväsende, att det är "obehagligt" att läsa om detta? Skall inte alla behandlas med "saklighet och opartiskhet" som det står i regeringsformens första kapitel § 9?

Kan det inte vara så, att svenskt rättsväsende understundom används för andra ändamål än för neutral rättskipning?

Det fanns t.ex. för den svenska staten ett brinnande behov att finna statsminister Palmes mördare och döma denne. Tvånget att hitta en mördare har klart påverkat domsutförandet. Detta kritiska uttalande stod i HELSINGIN SANOMAT den 27 juli 1989, alltså sedan Christer Pettersson dömts för mordet på Palme.

UUSI SUOMI skrev den 13 juli, att sakkunniga misstrodde både Lisbet Palmes vittnesmål och åklagarens vittnen, vilkas minne friskats upp sedan Pettersson gripits. (I detta sammanhang kan det vara befogat att påminna om SE-bankskamrerens säkra vittnesmål ...) Tidningen skrev vidare, att en åtalad enligt svensk lag skall frias, om dennes ord står mot målsägarens utsaga. Vi vet vilken vikt Lisbet Palmes vittnesmål tillmättes av Stockholms tingsrätt.

Efter domen påtalade samma tidning, att Petterssons båda försvarsadvokater BETALADES MED 1.004.209 kr respektive 320.072 kr.

Tidningen SUOMENMAA ansåg, att även om Pettersson skulle ha varit skyldig, skulle han frikänns i BRIST PÅ BEVIS, men det blev en dom enligt svensk modell, enligt KALEVA.

POHJOLAN SANOMAT kritiserade, att Lisbet Palme vägrade Petterssons försvarare att närvara vid konfrontationen, och att hennes vittnesförhör inte spelades in på band. Denna typ av rättegång fortsätter i Svea hovrätt uppger

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

tidningen. Sker ingen ändring där är det risk för att hela rättegångsförfarandet blir till ÅRHUNDRADETS RÄTTEGÅNGSFARS avslutar Pohjolan Sanomat sin artikel. (Det bör noteras att den 7 september bestämde Svea hovrätt, att vittnesförhöret inte skulle spelas in på band och att den åtalade ej skulle få närvara i rättssalen under Lisbeth Palmes vittnesförhör.)

Det svenska domstolsväsendet har ånyo förödmjukats genom sin "röstningsdom", skrev ILTALEHTI.

När finsk press, efter blott en begränsad insyn i det svenska rättsväsendets sätt att arbeta under Palmerättegången, så brutalt avslöjar det svenska systemet, kan envar lätt räkna ut vad som skulle komma fram om den svenska pressen började granska svenska domstolar och svensk byråkrati.

Svenska nationen har fått en mördare. Många svenskar tvivlar på att man tagit rätt man, men inte talas det om att rättsväsendet har förödmjukats. Svenska massmedia brukar inte ofta utöva särdeles kraftfull kritik av sitt eget system. Man kan inte tänka sig, eller i varje fall tänker man inte högt, att myndighetspersoner skulle kunna göra medvetna manipuleringar. Sådant hör så att säga ihop med andra länder. Ondska i systemet kan inte uppstå i Sverige. Att uttala kritik om myndigheter betraktas snarast som tecken på omdömeslöshet.

Det är därför förståeligt, att gräsrötter, som påvisar brister beträffande "Sverige bilden" råkar illa ut. De måste krossas effektivt i solidarisk tystnad för att samhällets harmoni skall kunna upprätthållas. Gräsrötterna frågar sig med oro, hur långt myndighetspersoner skall gå i sin maktutövning, innan kontrollinstanser eller någon överhuvudtaget reagerar.

KAPITEL 20

MEDBORGARENS ERFARENHETER

Medborgare utan ställning

I vår grundlags första kapitels första paragraf kan man läsa:

"Den offentliga makten utövas under lagarna".

De allra flesta av de offentliganställda tjänstemännen fullgör säkert sina plikter efter lagar och förordningar, men det händer också, att tjänstemän ignorerar dessa och agerar, som de själva finner för gott. Det är om dylikt detta avsnitt handlar.

I vårt komplexa moderna samhälle tillkommer ständigt nya lagar i en takt, som gör att situationen nästan blir ohanterbar.

Stor kritik har riktats mot de s.k. generalklausulslagarna, som genom sina allmänna formuleringar blir vaga och mångtydiga. Den enskildes rättssäkerhet försämras.

"Grundlagar, rättegångsbalk och sekretesslagar i all ära", sade den förre justitieministern Carl Lidbom sommaren 1988 i samband med turbulensen i Ebbe Carlsson-affären. Men han tyckte, att det fanns situationer "då annat var viktigare" än att lyda lagar.

Som vi såg, är det inte alltid så lätt att avgöra, vilka ändamål som helgar tillgripandet av okonventionella medel utanför lagarnas ram.

I Sverige odlas den byråkratiska ofelbarhetsdogmen. Vi har t.o.m. avskaffat ämbetsmannaansvaret.

I verkligheten förekommer regelrätta strider mellan myndigheter och enskilda. Grundlagens första kapitels 9 § deklarerar:

"Domstolar samt förvaltningsmyndigheter och andra som fullgör uppgifter inom den offentliga förvaltningen skall i sin verksamhet beakta allas likhet inför lagen samt iakttaga saklighet och opartiskhet".

Men många medborgare känner, att de vackra orden rimmar dåligt med verkligheten, där tjänstemän helt enkelt säger:

"Så här gör vi". De bryr sig inte ens, om myndighetsutövningen är så okonventionell, att den direkt strider mot gällande lag.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Tjänstemannen i fråga kan lugnt fortsätta sin maktutövning på sitt eget sätt, för han vet, att kollegorna sluter leden, samt att de granskande myndigheterna nästan aldrig brukar kritisera. Solidariteten mellan myndighetspersoner är kompakt i förhållande till undersåtarna. Det är "vi och dom".

Myndigheterna arbetar i bästa samförståndsanda. Vid husrannsakan t.ex. finns representanter för polis/åklagare, kronofogdemyndighet, skattemyndighet och länsstyrelse. Om nu ett fel skulle begås mot den enskilde vid denna massiva myndighetsutövning, undandrar sig myndigheterna solidariskt allt ansvar.

"Den väsentliga skiljelinjen i samhället går inte mellan socialdemokrater och borgerliga politiker utan mellan dem som har makt och dem som icke har makt." (Adler-Karlsson, Ett samhälle utan moral)

I striden står sig den enskilde slätt mot myndigheten, som kan räkna med andra myndigheters solidaritet och dessutom också vid behov påräkna att få sin syn på saken kungjord genom massmedia.

Gemene man kommer på sin höjd till tals genom ombud.

För vem lyssnar till och vem bryr sig om gräsrötter i ett land, där man måste ha en ställning för att beaktas?

Ingen behörig reagerade 1987, när en opinionsundersökning från 1985 offentliggjordes, och det i denna framgick, att 50% av svenska folket misstrodde de rättsvårdande myndigheterna.

Att laglydigheten inte alltid är absolut i makthierarkins topp har konstitutionsutskottets utfrågningar sommaren 1988 direkt avslöjat.

Vad är det som säger, att respekten för lagen skulle vara större ute i byråkratin på andra nivåer?

I situationer då en myndighetsföreträdare känner sin prestige hotad av enskilda individer, kan den mest befängda byråkratiska dårskap bli följden.

Det finns en djupt rotad föreställning, att myndigheterna alltid representerar det enda sanna och det enda rätta.

Av detta följer, att undersåtar skall uppträda ödmjukt, inte ifrågasätta och långt mindre kritisera. Den som bryter mot detta mönster fryses ut. Individen skall vara anpassad. Omgivningen sluter sig till den starka sidan. Man vågar inte ta ställning i sak, utan man ser till vad överheten har för syn på saken och underordnar sig den. Det är viktigt att känna till vad olika tyckare gjort för uttalanden.

Sticker någon upp och hotar höga makthavares, kollektivs eller hela myndigheters prestige blir situationen direkt farlig för utmanaren. Den lilla människan måste alltid veta sin plats.

Överheten är van att vara i överläge och kräver att så få vara. Ingen med-

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

borgare skall ifrågasätta agerande från det hållet. Medel finns alltid att ta till för att helga det höga målet att upprätthålla rådande ordning och hierarki.

Metoderna skärps för att framtvinga underkastelse.

Sedan en myndighet en gång tagit ställning och slagit in på ett spår, är dess utövare vana att försvara sitt ståndpunktstagande, och det görs med en sådan rigiditet, att det till sist blir orimligt. Makthavare kan ta sig rätt. De vet dessutom, att individen i sitt underläge snart ger upp.

Medborgare som tar strid för sin rätt får räkna med en ojämn och tidsödande kamp mot en överhet, som inte ens respekterar lagen men ändå åtnjuter förtroende och får stöd av andra makthavare. Vi lever i ett land med en liten maktelit, som är väl integrerad. En enskild individ utan stöd av något kollektiv är i princip chanslös.

Därmed är inte sagt, att alla byråkrater och alla i överordnad ställning alltid skulle vara samvetslösa. Det påstås inte heller, att den enkle medborgaren alltid vet det enda sanna och rätta.

Men det är viktigt för småfolket att känna till det, som den demonstrerande samhällskritiske författaren Rune Andersson i över elva månader brytt sin hjärna med när han stått utanför den svenska ambassaden i Oslo och Köpenhamn:

"Är det verkligen så, att den höge polischefen hade rätt, när han varnade mig och sade, att jag skulle komma att krossas, om jag kritiserade namngivna höga ämbetsmän? De kan alltså t.o.m. begå lagbrott, utan att något händer. Nu försöker åklagaren göra mig till våldsbrottsling, för att jag berättat, hur maktutövning kan gå till".

Polis/åklagare

Polisen har utredningsplikt. Det är åklagaren, som har ansvar för utredningar. När en anmälan om brott kommer in skall det alltså avgöras, om en utredning skall sättas igång eller inte. Det beslutet fattar åklagaren, och det kan komma mycket snabbt:

"Förundersökning skall ej inledas ..., enär anledning saknas för antagande att brott ... förövats".

Detta beslut kan en åklagare ta, trots att polisen, som tog emot anmälan, uppgivit, att kompletterande bevisning skall lämnas in, och trots att anmälan direkt begärt att få göra en kompletterande muntlig anmälan hos åklagaren.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Åklagaren behöver inte lämna några motiveringar för avskrivningsbesluten men ger en besvärshänvisning, som i princip är värdelös.

Skulle anmälaren av brottet besvära sig över avskrivningsbeslutet till överåklagaren, blir resultatet, att överåklagaren genast finner, att den underställda åklagaren gjort rätt i att avskriva anmälan.

Anmäls sedan överåklagaren till RÅ finner denne genast, att överåklagaren gjort rätt. RÅ har väl knappast omprövat några avskrivningsbeslut alls.

RÅ:s tillsyn över åklagarna utövas med djup kollegial respekt.

När en åklagare avskrivit en anmälan om brott, är detta alltså i princip ett definitivt beslut.

En medborgare som vet, att avskrivningen är orättfärdig, kan inget göra. Jo, det återstår en formell möjlighet, och det är att väcka enskilt åtal mot den person, som åklagaren skyddat med sitt avskrivningsbeslut. Efter den 1 juli 1984 är denna utväg i realiteten helt avskaffad. Tingsrätten, som får in ett enskilt åtal kan numera avvisa stämningsansökan med att den är uppenbart ogrundad. Tidigare var tingsrätten tvingad att åtminstone hålla en förhandling.

Den beskrivna avskrivningstaktiken använder åklagarna, när de vill skydda någon från utredning. Denne person innehar säkert en framstående post i samhället, har inflytelserika vänner eller är i besittning av hållhakar. I folkmun heter det, att ingen i ställning över byrådirektör utreds. Dessa åtnjuter immunitet och är privilegierade. De behöver inte räkna med att ställas till svars för sina gärningar. Undantag som bekräftar regeln finns.

Vissa åklagare arbetar alltså ofta helt bakvänt. De skyddar vissa brottslingar.

Som ett exempel på hur det kan gå till skall nämnas, att högt uppsatta företrädare för rättsväsendet anmäldes på en polisstation. Polisen tog del av bevisningen och lyssnade länge till anmälaren och såg, att anmälan var mycket väl underbyggd. Han skrev en korrekt rapport om saken och sände denna till sina överordnade.

Blixtsnabbt avskrevs anmälan. När de överordnade såg, vilka som anmälts, stod det klart, att dessa måste skyddas. Medborgare göre sig icke besvär med anmälningar mot dem, som åtnjuter immunitet i kraft av sin höga ställning.

Åklagarens avskrivningsbeslut granskas aldrig. Finns det någon, som någon sin har gått igenom åklagares avskrivningsbeslut? Har universiteten några avhandlingar på detta område?

Åklagarmakten är i detta avseende närmast oinskränkt. Åklagaren behöver

aldrig svara på en enda fråga i sak. Anmälaren av ett brott får möjligen den upplysningen av åklagaren, att svar kommer att lämnas, när saken är färdigutredd. Eftersom motiveringar inte behöver lämnas, är svaret givet:

"Brott ej styrkt." Det brukar i dessa fall också anges, att det inte ens kan finnas anledning att anta, att det begåtts ett brott. Den byråkratiska ofelbarhetsdogmen har trängt djupt in i svenskt sinne.

Med detta förfaringssätt kan byråkratisk brottslighet liksom brottslighet högt upp i andra makthierarkier skyddas.

Bevisligen kan domare döma mot lagen, förvanska protokoll, radera bort vittnesutsagor från bandinspelade vittnesförhör, åklagare kan undanhålla bevis, kronofogden kan begå hemfridsbrott och göra olagliga utmätningar, husrannsakan kan ske i direkt strid mot gällande lagar, medborgares värdehandlingar stjälas, ogrundade konkurser kan tillkomma, och banktjänstemän begå mened genom att åklagaren utnyttjar och missbrukar sin "AVSKRIVNINGSMAKT". Vare sig kontrollorgan eller politiker vill veta om detta. Man föredrar att blunda och tiga. Etablerade kritiserar ogärna andra etablerade.

I en tid med ökad brottslighet bland folket ökar pressen på åklagaren. Statsmakterna skall dessutom spara. Av ekonomiska skäl fick åklagarna 1971 i uppdrag att inrikta sina ingripanden mot enskilda på ett selektivt sätt genom att fritt handplocka de personer, som skulle åtalas för bötesförseelser. Inga principer lades fast för hur urvalet skulle ske. Vilka principer har åklagarna tillämpat?

När systemet bestämmer sig för att ingripa finns tydligen stora resurser att förfoga över. Dessa verkar outsinliga i de fall det bestämts, att åklagaren skall sätta dit en person.

Anmälare av alla slag utnyttjas. De bästa falskanmälnarna är de personer, som är pressade av eller rädda för någon myndighet som skattemyndigheten eller kronofogden. Allra bäst lämpar sig personer, som är polisanmälda, stämnda eller redan kriminellt belastade. Vilka grova beskyllningar som helst kan läggas i deras mun, och hur många beskyllningar som helst kan levereras.

Så gott som varje svensk är en presumtiv skattebrottsling, med de skattelagar myndigheterna givit oss, så brist på lämpliga anmälare uppstår nog inte i första taget. Den som vill anmäla någon för skattebrott kopplas genast till högsta skattechefen.

Den misshaglige arresteras. Husrannsakan verkställs. Det står i lagen, att husfolket skall få närvara, men det synes vara alltför besvärande för husrann-

sakarna att ha husfolket med när de svarta sopsäckarna skall fyllas, och därför får ingen heller övervara förrättningen.

I lagen står angivet, att beslagsprotokoll skall upprättas över beslagtaget material, men det verkar vara så, att detta påbud upplevs som alltför betungande, och då upprättas inga protokoll. De ansvariga säger:

"Så här gör vi!" De är u.p.a. Vem bryr sig om detta?

Eftersom inga beslagsprotokoll upprättas, kan beslaget hanteras godtyckligt. Handlingar kan förkomma, och handlingar kan "planteras" in. Med hjälp av det beslagtagna materialet igångsätts brottskonstruktionerna.

All ekonomisk verksamhet omöjliggöres. Därmed dröjer det inte länge, förrän exekutionsväsendet griper in, och skatteprocesserna börjar rulla igång. Ingen person med mindre affärsverksamhet kan klara ens en kortare tids oplanerat stopp utan katastrofala följder.

Den misshaglige är satt i arresten, liksom kanske den övriga familjen. Ingen får se ett enda papper på varför de sitter, där de sitter, men åklagaren kan alltid motivera inspärningen med, att det föreligger kollusionsfara, alltså att det finns risker för att de misstänkta kan komma i kontakt med varandra. Familjen måste därmed också påföras brottsmisstankar.

Efter några dagar i arrest kan en vanlig människa fås att säga nästan vad som helst.

Efter en vecka blir det dags för en häktningsförhandling. I bästa fall har den arresterade själv fått ta del av häktningspromemorian. Häktningsförhandlingen blir hemlig, men detta hindrar inte, att det dagen efter går att läsa i tidningen, vad som avhandlats under den hemliga förhandlingen. Ibland känner pressen det tydligen som sin uppgift att sprida myndighetens syn på saken och lämna rapporter från dessa hemliga förhandlingar.

Åklagaren kan ordna presskonferenser och få ut sitt budskap.

Den arresterade kan inte få fram några bevis och saknar därmed t.o.m. möjligheten att kunna bevisa sin oskuld.

I häktet påföres kraftfulla restriktioner, som omöjliggör kommunikation med omvärlden. Länken utåt sköts av advokaten.

Åklagaren leder undersökningen. Om det nu har hunnit gå så långt som till häktning, är åklagaren och den häktade antagonister. Åklagaren vill naturligtvis få fram ett åtal, som håller i tingsrätten. Är det då inte frestande att "glömma" att ta med somliga bevis?

"Det är ju självklart, att när åklagaren kört igång ett åtal, så gör han allt för att sätta dit den åtalade", deklarerade advokaten Danowsky vid ett möte om tryckfrihet anordnat på Stockholms universitet av journalisten Jan Guillou hösten 1985.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Den häktade kan räkna med att utsättas för kontroll av sin sinnesbeskaffenhet. Som framgått går det ibland att köpa ett lämpligt § 7-intyg, som kan användas på olika sätt i syfte att försvaga den drabbade.

Svensk lagstiftning är märklig, när det gäller åklagarens ställning.

Först anges, att åklagaren enligt rättegångsbalkens 23 kapitel 4 paragraf skall driva förundersökningen opartiskt. Alltså:

"Vid förundersökningen skola ej blott de omständigheter, som tala emot den misstänkte, utan även de som äro gynnsamma för honom beaktas och bevis, som är till hans förmån, tillvaratagas."

Detta förefaller vara en enkel uppmaning, men i själva verket kräver denna paragraf närmast omänskliga egenskaper hos åklagaren.

Låt säga, att åklagaren väckt åtal, och att brottmålsprocessen kommit i gång. Åklagaren vill givetvis vinna målet. Så får åklagaren i sin hand ett bevis, som helt skulle fria den åtalade, alltså motparten. Enligt 23:4 RB är åklagaren nu skyldig att ta fram beviset. Men detta innebär också, att åklagaren kommer att förlora målet, vilket kan få allvarliga konsekvenser för åklagaren själv.

I brottsbalkens 15:e kapitel 5 paragraf står nämligen:

"Väcker någon åtal mot oskyldig med uppsåt att denne må bli fälld till ansvar, dömes för falskt åtal till fängelse." Åklagaren riskerar att dömas till 4 års fängelse. Vad gör åklagaren?

Undanhålles beviset bryter denne mot rättegångsbalken och brottsbalken. Men lämnas beviset fram förlorar åklagaren målet, och då kan åklagaren själv ställas till ansvar.

Medborgaren anser, att åklagarens sits är omöjlig, vilket också kan medföra konsekvenser för allmänheten.

Dock får man väl utgå från att det anses självklart, att en åklagare aldrig gör fel - med uppsåt.

Några liknande märkligheter med lagreglerna beträffande husrannsakan och beslag finns inte. Lagens regler kan inte misstolkas. Husfolket skall få närvara och beslagsprotokoll skall upprättas.

När det gäller arrestering finns åter oklarheter. Den som arresteras skall få "besked om det brottmisstanken avser samt grunden för anhållandet". Det står alltså inte i lagen, att detta skall ske skriftligt.

Ingen människa skulle behöva sitta i en cell utan att ha fått de beskyllningar, som framförts, nedskrivna på ett papper. Inget är mer integritetskränkande än att spärras in i en cell och där t.o.m. riskera att fråntas förståndet.

Kan det vara så, att polis/åklagare ogärna lämnar efter sig skriftliga spår efter felaktiga inspärningar?

Domaren

Domarreglerna säger: "En god och beskedlig domare är bättre än god lag, ty han kan alltid laga efter lägligheten. Där en ond och orättvis domare är, där hjälper god lag intet, ty han vränger och gör dem orätt efter sitt sinne." Goda domare är den främste garanten för att människornas strid skall avgöras med lagens hjälp och höja sig över djurens rena styrkestrider. Därför borde också samhället ge de goda domarna bra betalt.

En domare skall vara opartisk, och därmed skall han ej heller kunna välja sina mål. För att underlätta detta lottas mål ut på olika avdelningar i en rätt. Men alla bestämmelser går att rucka på, så och när det gäller lottning.

Genom diverse manipulationer kan domare, som vill samarbeta med en viss åklagare, erhålla just denna åklagares mål. Domare byts ut ibland, när känsliga mål befinner sig i ett känsligt skede. Att det verkligen skett har påtalats av en advokat och av drabbade enskilda.

Vid Europas största tingsrätt, Stockholms tingsrätt, kan i princip den administrativa chefen placera "domarna på uppgifter som de anses lämpade för", och då har lottningsprincipen mist sin verkan. (Sv JT, 1987, Nr 10. På spaning efter rättigheterna)

Åklagarna på en viss kammare "samarbetar" med domarna på en viss domstolsavdelning vid denna tingsrätt.

Svensk samarbetsförmåga har medfört mycket gott, men det finns väl ändå risker med alltför mycket av det goda... Domare och åklagare i "samarbete". Detta skorrar märkligt för den enkle medborgaren.

Innan ett mål kommer igång, har det varit förberedelser eller planeringssammanträden, vid vilka domaren kan dirigera mycket. En "ond och orättvis" domare väljer då att vara extra lyhörd för ena partens synpunkter. Den part som lättast vinner gehör är samhällets representanter, i egenskap av åklagare, kronofogdar m.fl., samt makthavare i övrigt som banker och storbolag.

Den "onde" domaren kan bestämma sig för att hetsa fram målet. Han tar fram sin almanacka och prickar in de förhandlingsdagar han vill ha. Efter detta frågas, om dagarna passar den offentlige försvararen. Denne vill inte stöta sig med domaren, som efter förhandlingens slut skall besluta om advokaten skall få det begärda arvodet eller ej. Samarbetsvilligt svarar advoka-

ten, att de föreslagna tiderna går bra, trots att han vet, att han inte kommer att hinna förbereda målet med sin klient.

Skulle det istället ha varit så, att det gällt en ny häktningsframställan från åklagaren, skulle den "orättvise" domaren villigt ordnat ytterligare en häktningsperiod, så att åklagaren fått mera tid till sitt förfogande, även om det så saknats grunder för yrkandet.

Det finns en rad knep för den domare, som fattat misshag till ena parten och bestämt sig för att förtä denne hans rätt.

Den misshagliga partens begäran om komplettering av utredningen i ett brottmål avvisas som ett försök att förhala rättegången. Detta fördömliga handlingssätt skrivs också in i protokollet. Så snart hela rätten samlats till en muntlig förhandling, begär den tilltalade ånyo att få utredningen kompletterad, få kalla vittnen och få åberopa vissa bevis.

Domaren beslutar, att den "erbjudna bevisningen avvisas". Han beslutar även, att den tilltalade inte kan föra besvär över detta beslut förrän i samband med dom eller slutligt beslut. För en tilltalad betyder det närmast en katastrof, att denne fräntas sina möjligheter att använda sig av betydelsefulla vittnen och skriftliga bevis.

Ena parten hindras att få åberopa vissa bevis och kalla vittnen. Den andra parten kan mycket väl få åberopa bevis utan att på något sätt behöva precisera, vad dessa bevis skall styrka, vilket givetvis krävs av den misshagliga parten.

Detta skall tolkas så, att den "orättvise" domaren fattar beslut beroende på vem, som framställt yrkande och inte efter sakfrågan. Vittnesurvalet kan givetvis i en brottmålsprocess vara av helt avgörande betydelse. Man kan arbeta med utvalda vittnen och påverka vittnen.

I samband med "Palmerättegången" skrevs en del om vittnens trovärdighet. Det är uppenbart, att vittnens säkerhet inte är avgörande för trovärdigheten. SE-bankskamrerens uppträdande och klädsel var oklanderligt. Han uppvisade den absoluta säkerheten, och han hade haft mer än två år på sig att kontrollera de fakta han uttalade sig om. Iskallt framkastade han sina bevisbara lögner. Hans lögner accepterades av samhället. Anmälningarna mot honom "föranledde ingen åtgärd". De tegs ihjäl. Läkaren, som också bevisligen talat osanning under ed, klarade sig utan påföljd. Det beror alltså många gånger på vem det gäller och vilka ändamål som gagnas.

Detta fenomen - medvetna lögner - vill man inte beröra. "Sådant existerar inte i Sverige."

En tilltalad, som sitter häktad, är i akut behov att få hjälp att få fram handlingar och begär därför att få ha en privat försvarare, som inte skall betalas av

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

skattemedel. En sådan begäran avslås genast. Det antyds i protokollet, att den tilltalade genom att kalla in en extra försvarare visar misstänksamhet mot den offentlige försvararen. Denna sinnesbeskaffenhet uppfattas som klandervärd. Man skall hysa tilltro till allt, som har med offentligt utsedda personer att skaffa.

Ett observandum: Därmed har inte påståtts, att alla offentligt utsedda personer skulle vara opålitliga.

Den misshaglige kan ha en handling, som han vill åberopa som bevis. Han går fram till domaren med beviset. Domaren tittar på detta, säger inget och lämnar det tillbaka.

I sinom tid upptäcks, att det inte står ett enda ord om beviset i vare sig protokoll, beslut eller dom. Hur kan detta komma sig?

Jo, vad han inte visste om var att beviset måste läsas upp högt och noggrant för att överhuvudtaget räknas i den muntliga förhandlingen. Detta visste den "onde" domaren, som alltså höll tyst för att få bort beviset.

En misshaglig persons bevis behandlas efter en egenartad princip. Någon myndighetsperson påstår helt enkelt, att ett avtal, upprättat efter lagens bestämmelser, inte är ett avtal i detta fall utan skall betraktas som ett skenavtal. Sak samma gäller för vanliga kvitton, lagfartshandlingar, växlar och läkarintyg. Kronofogdens påstående likaväl som någon avdelningsdirektörs påstående blir den bevisning, som skall godtagas.

Maktutövare kan ta sig rätt och helt enkelt behandla bevis, som de själva vill och upplever sig ha nytta av.

Det är ju fri bevisprövning. Den, av den misshaglige, åberopade bevisningen kan "glömmas" bort eller helt enkelt bara försvinna. Den "orättvise" domaren underlåter att ta ställning till den misshagliga partens yrkanden, underlåter att lämna besvärshänvisningar eller ger felaktiga besvärshänvisningar. Ja, denna typ av domare drar sig inte ens för att döma mot gällande rättsprinciper. Domaren tillåter den misshagliges motpart, åklagaren, att föra ordet under stor del av förhandlingen och ställa alla de önskade frågorna till vittnen, som hörs. När det sedan blir dags för dennes motpart avbryter domaren förhöret och kommenderar, att det inte får ställas några frågor alls.

I princip var det således ingen unik händelse, som ägde rum i den uppmärksammade "Palmerättegången", när den misstänkte bryskt kördes ut, då han ville ställa frågor till målsäganden.

Man kan fråga sig, vem egentligen försvarsadvokaten företräder.

Åter visar det sig, att rättigheter och skyldigheter fördelas beroende på vem saken gäller.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

När den misshaglige i sinom tid får tillgång till protokollen från förhandlingarna, känner han inte alls igen sig. Han börjar ana sig till varför det dröjt så länge, innan han fått tillgång till dessa protokoll. Eftersom protokollet är mycket knapphändigt kan det inte vara personalbrist, som gjort att det dröjt så lång tid att få tillgång till den summariska skriften. Det var i ett visst fall just personalbrist som på fråga uppgavs vara skälet till att inte protokoll från före-gående förhandling skrevs ut till den kommande förhandlingen.

Fördröjning av protokollet bottnade i att den "onde" domaren ville undvika att protokollet kommenterades i förhandlingen dagen därpå, speciellt som den misshaglige inte skulle dra sig för att påvisa, att protokollet dolde komprometterande uppgifter för åklagaren.

- Protokollen kan skrivas så, att den ena partens synpunkter relateras, medan den andres utelämnas
- de kan skrivas så, att missförstånd uppstår
- protokollen kan vända skeenden i rätten "upp och ner"
- protokollen kan förfalskas och därmed ges falska signaler till högre instans. När detta händer är det inte tal om några juridiska spetsfundigheter, utan det finns ett klart syfte. Den misshagliga parten skall komprometteras, ja t.o.m. kunna dömas med dessa protokoll som grund.

När målet sedan till sist skall granskas i HD, där proceduren är skriftlig, beaktas givetvis protokollen, vilket protokollföraren vet om. Först om prövningstillstånd beviljas, skulle det eventuellt kunna bli en muntlig prövning av saken, och först då skulle de falska protokollen kunna avslöjas.

Den domare, som är riktigt "ond", slår under vittnesförhör av bandspelaren, när han hör något, som inte är bra för den misshagliges motpart, åklagaren. Skulle han inte helt hinna reglera bandspelaren under processens gång, får han lyssna igen och efteråt radera bort "lämpliga" delar.

Till sist kan han känna sig tvingad att slänga bort hela vittnesförhørsbandet.

Domsskrivning kan göras mycket kortfattad, så kortfattad att inga motiveringar alls lämnas. Det går att beskriva "enligt uppgift" utan att meddela, vem som lämnat vilken uppgift, eller det går att påstå, att den misshaglige begått "anmärkningsvärda" eller "allvarliga" fel utan att precisera, vilka fel som åsyftas.

Särskilt uppskattat synes vara att göra "en samlad bedömning" av en rättegång och anföra detta som grund för ett visst beslut. Denna domsskrivning har väckt visst uppseende utomlands. Tidskriften World Economic Review kritiserade våren 1988 en dom, som grundades på "a weighty sentence". Sverige gavs ett maliciöst råd:

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

"The good judge would be well advised to turn his attention to the Swedish black market in arms and give that his weighty attention".

Men vid behov kan också den "onde" domaren författa en riktigt lång och ordrik dom. Så sker när den misshaglige skall förtalas och hans trovärdighet fråntagas honom.

Till sist kan lögnen beskrivas som sanning, och då kan kriminellt belastade personer vara riktigt goda sanningsvittnen. Domaren har gått så långt, att han är medveten om att fel begås, att domen är mot lagen eller att han dömer med berått mod. Men han vågar göra detta, för han vet, att sådana saker hålls hemliga, och att han har full amnesti för alla sina åtgärder.

I denna verklighet är det mycket svårt för den enkle medborgaren att förstå betydelsen av de svenska ordens innebörd. Vad betyder ordet "uppenbart" egentligen? Den 1 juli 1984 fick hovrätter möjlighet att avgöra brottmål på handlingar, om vadetalan var uppenbart ogrundad. I det konkreta fall, som beskrivits, fann hovrätten en vadetalan uppenbart ogrundad, trots att referenten uttryckt en skiljaktig mening på 12 sidor.

När man inom en hovrätt tydligt uppfattat ordets innebörd olika, är det sannolikt, att detta kan ske även i tingsrätter.

Sedan den 1 juli 1984 kan dessa direkt ogilla stämningsansökningar på den grunden, att de är uppenbart ogrundade.

Så kommer det in en stämning, som helt saknar grunder, men tingsrätten sätter igång en rättegång.

När så en stämningsansökan med redovisade grunder och bevisning kommer på tingsrättens bord fattas snabbt ett lakoniskt beslut: "Stämningsansökan är uppenbart ogrundad". Ingen som helst motivering lämnas.

Hur skall medborgaren kunna förstå någonting alls?

Hur skall medborgaren kunna förstå, att rättegångar kan drivas och domar avkunnas, utan att de ens blivit delgivna, att en förhandling skall äga rum? Det går inte att få en ändring till stånd, trots att det är uppenbart, att någon delgivning aldrig skett.

Man börjar mer och mer av besparingsskäl övergå till skriftlig handläggning i rätterna.

Men skulle ändå inte medborgarna kunna ges rätt att få en muntlig rättegång, åtminstone när de är alldeles säkra på att en muntlig förhandling är "uppenbart" behövlig? Är det förmätet att anse, att den som är berörd av saken själv får bedöma detta? Det är ju faktiskt möjligt, att domaren inte vet allt, som parten tänker ta upp. Eller är det alldeles vedertaget, att folket saknar all förmåga att tänka och handla av egen kraft?

Advokaten

Juristprofessorn Ekelöf skriver, att det visat sig, att "advokatyrbetget utövar dragningskraft på ganska tvivelaktiga element, vilka kan ställa till mycken oreda inom rättslivet". Hur det nu än förhåller sig med den saken, har medborgaren enligt lagen rätt att välja ombud, som inte behöver vara advokat. Ombudet behöver inte ens vara jurist. Allt som oftast behöver medborgaren hjälp av ett ombud att företräda sig i rättsliga sammanhang. Svensken har vansk vid att det är myndigheter som ordnar individens angelägenheter nästan från vaggan till graven. Naturligtvis föreslår åklagaren gärna ett ombud. Tingsrätten förordnar då en advokat, som givetvis tillhör Advokatsamfundet. Det är ett ombud, som vet att skicka sig. Det är ett ombud, som vet vad systemet kräver av honom. Vem vill inte skaffa sig ett gott rykte och tjäna pengar?

Men att agera självständigt och mindre systemanpassat så att säga, kan nog endast ett fåtal i kåren klara av. Det är bara icke systemanslutna ombud, som kan kämpa med riktig kraft för sina klienter. Övriga måste böja sig för de oskrivna lagar, som råder inom systemet. Advokaten gör sig ogärna till ovän med domaren eller motpartens advokat (Se Skånska Dagbladet 30 juli 1988, Jur dr Carl-Gustav Björklunds artikel!!).

I ett brottmål måste advokaten vända sig till åklagaren för att få en förundersökning kompletterad. Det ligger i sakens natur, att det krävs en alldeles extra smidig anpassningsförmåga i en sådan situation.

Advokaten står i beroendeställning till åklagaren och till domaren. Det blir då svårt att utföra ett uppdrag riktigt aktivt och kraftfullt. Säkert skulle det förekomma, att advokater framställde jävsyrkanden och påtalade rättegångsfel, om advokaten vore friare.

Nog har det väl ändå gått för långt i anpassning till systemet, när en advokat inte vågar ta, och visa upp, ett för sin klient nytillkommet bevis av avgörande betydelse?

Advokatsamfundet sorterar under justitiekanslern, som är regeringens jurist. Justitiekanslern skall utöva tillsyn över advokater.

Låt oss säga, att en advokat anmäler till JK, att ett rättegångsfel begåtts. JK, som skall tillvarata regeringens intressen, skall nu granska handläggningen av målet för vilket domaren, utsedd av regeringen, är ansvarig. Skulle domaren i fråga vara hovrättslagman, är det dessutom troligt, att denne varit kollega med JK själv i regeringskansliet eller på annan framträdande plats. Det är svårt att tänka sig, att det under sådana förhållanden kommer att ut-

delas någon kritik alls. Anmälan väcker mer troligt en irritation mot anmälaren, i detta fall advokaten.

Irritationsmoment skall elimineras. Det enklaste sättet är att ge advokaten en reprimand. Förmodligen avstår de flesta advokater att utsätta sig för en sådan risk.

Advokater skall absolut inte stå i beroendeställning till åklagaren, när det gäller utredningar i brottmål och inte heller, när det gäller arvodet. I realiteten är det alltså advokatens motpart som reglerar arvodet. Den advokat som ställer upp på systemets sida belönas automatiskt och får lätt nya förordnanden. För medborgarna är detta inte en bra ordning.

JO, JK och RÅ

En medborgare som påtalar en felaktig myndighetsåtgärd uppmanas genast att med förtröstan vända sig till JO-ämbetet. Den som så att säga fått en del insikter i systemets nuvarande sätt att fungera undviker att uppsöka denna ärevördiga institution, då JO oftast lämnar allmänhetens anmälningar utan åtgärd. Inte ens var tionde klagande får sin sak prövad. Den som fått några avskrivningsbeslut stämplas som RÄTTSHAVERIST och kverulant.

JO:s avskrivningsbeslut saknar motiveringar precis som åklagarnas avskrivningsbeslut. Likväl uppfattas dessa av allmänhet och myndigheter som beslut tillkomna efter rättslig prövning. Till och med i HD talas om JO:s utredningar, som om dessa vore tillkomna i domstol.

För allmänheten har JO ett slags avledande åskledarfunktion.

För myndigheterna är JO av utomordentlig betydelse. Avskrivningsbesluten uppfattas på det hållet som en bekräftelse på alltings förträfflighet, medan medborgaren uppfattar avskrivningsbesluten som ett tecken på JO:s solidaritet med kollegorna i byråkratin. (Jfr! Sundberg-Weitman, Rättsstaten Åter!, artikel i Sv. Dagbl. 22 juni 1988 om JO:s oförmåga att värna viktiga rättsprinciper och Skånska Dagbladet 30 juli 1988, jur dr C. G Björklund, JO blundar när domstolarna inte följer lagen).

JO samarbetar med JK och RÅ. Detta berättade RÅ själv vid utfrågningarna inför konstitutionsutskottet sommaren 1988.

RÅ redogjorde för att han och ett par kollegor inför landets justitieminister påtalat, att det fanns farhågor för att ett visst sekretessbrott kunde ha begåtts i samband med den "affär" utfrågningen gällde. Då regeringens justitieminister ansåg, att utredning av det påtalade brottet inte borde åtgärdas, företogs från RÅ:s sida ingen förundersökning, utan ärendet överläts för handläggning till regeringens jurist JK, som innehar den märkliga uppgiften att kontrollera och

granska att de av regeringen utsedda tjänstemännen fullgör sina uppgifter korrekt samtidigt som han skall tillvarata regeringens intressen.

I denna boks kapitel 7 gavs exempel på hur samarbetet mellan regeringens JK och riksdagens JO kunde fungera.

Regeringens intressen tillgodoses även i hovrätten. Hovrätten meddelar, när en lagmanstjänst blivit ledig. Då utnämner regeringen till lagman en av de personer, som den placerat på sin önskelista. Det går inte att söka tjänsten.

RÅ skall granska sina underlydande åklagares ämbetsutövning. Men RÅ blundar allt som oftast. RÅ tar till AVSKRIVNINGSMAKTEN, när medborgare lämnar in bevis på att en statsåklagare undanhåller bevis för den åtalade, använder sig av förfalskade kopior som "bevis" och kriminellt belastade personer som sanningsvittnen i sina försök att göra oskyldiga till brottslingar. RÅ fick så bråttom att skydda sin statsåklagare, att han t.o.m. glömde att signera sitt avskrivningsbeslut. (ÅD 233-88 ÅD 348-88)

När RÅ vägrar att utreda och använder AVSKRIVNINGSMAKTEN görs medborgare fredlösa, eftersom den påtalade olagliga ämbetsutövningen som anmälts tillåts fortgå.

JK har inte visat något större intresse av att utreda allmänhetens anmälningar. När JK får in bevis för att vittnesförhållanden försvinner från hovrätten, att vittnesförhållandesprotokoll förfalskas eller att bevis försvinner från tingsrätten användes AVSKRIVNINGSMAKTEN precis på samma sätt som hos JO och åklagarna.

Medborgaren finner knappt ord starka nog för att uttrycka sin indignation över kontrollorganens bristande intresse för att kontrollera. JK vill inget veta. JK känner ofta mer solidaritet med dem, som skall kontrolleras än med folket, som utsatts för felaktig myndighetsutövning.

JK är så varsam, att han inte ens vill uttrycka sig på ren svenska, när han tvingas ta upp något känsligt fall till utredning. I stället för att direkt säga att en tjänsteman ljög omskrevs detta till att vara "bristande uppriktighet".

Hur långt skall omskrivningarna gå?

Landets justitieminister skrev "på mitt uppdrag" i ett rekommendationsbrev. Men efter en tid uppgavs, att uttrycket skulle tolkas på annat sätt.

En byråkratisk avdelningsdirektör menade, att ett kvitto inte skulle betraktas som ett kvitto. Hovrätten förklarade, att en lagligen beviljad lagfart inte var en lagfart. Kronofogden påstod, att en växel inte var en växel.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Situationen är kaotisk och förvirrad för den, som saknar tolkningsrätt.

Lögn blir sanning, ja, svart blir vitt, om någon med makt så vill. Vem vågar protestera mot makthavare?

Medborgarens sammanfattning

I landet utan tjänstemannaansvar vore det önskvärt, att medborgarna själva tog ansvar och satte stopp för de byråkrater, som glömt, att myndigheter är till för medborgaren och inte tvärt om.

"Mot myndigheter får man aldrig rätt", säger svensken. Nej, felaktig myndighetsutövning brukar man tala tyst om.

Men varför inte handla enligt ett gammalt österländskt ordspråk, som uppmanar människor att ge sig i kast med omöjliga uppgifter.

Inspirerad av detta framföres härmed några förslag *till dem, som makten haver*:

- Avskaffa dogmen om byråkratins ofelbarhet
- låt lagen gälla lika för personer med ställning och utan ställning
- skärp beviskraven i domstolarna
- ålägg tjänstemän att svara på medborgarnas relevanta frågor och tvinga dem att motivera beslut i stället för att komma med obestyrkta godtyckliga påståenden
- inrätta ett enkelt Självrättelseinstitut
- ålägg åklagare, JO och JK att motivera sina avskrivningsbeslut
- skärp kraven på diarieföring
- låt Svenska Akademiens ordlista gälla beträffande ords innebörd
- avskaffa åklagarnas utredningsmonopol och oinskränkta avskrivningsmakt
- gör advokaterna självständiga
- verklighetsanpassa kravet på åklagarens opartiskhet (23:4 RB) med brottsbalkens straffansvar (15:5 Br B) för falskt åtal
- tillåt ingen domstol att, utan motivering, avvisa en stämningsansökan med orden: "Uppenbart ogrundad"
- tvinga domstol att hålla muntlig förhandling om part så begär
- tvinga skattemyndighet, kronofogdemyndighet och alla andra myndigheter att hålla muntliga överläggningar eller förhandlingar, med protokollering, om en medborgare så begär
- tvinga kontrollorganen att fullgöra sin kontrollfunktion

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

- hjälp den enskilde att reda ut ansvarsförhållandet mellan olika myndigheter, när flera varit inblandade och vållat en enskild skada
- stoppa kronofogdemyndigheters möjligheter att sätta bolag i konkurs för skönstaxerade skatteskulder, och kräv att kronofogden styrker sina påståenden med tillförlitligare bevis än utdrag ur dataregister
- ge ordentligt skadestånd till dem, som utsatts för felaktig myndighetsutövning och låt det bli ett strikt skadeståndsansvar

Behövs verkligen Advokatsamfundet, JK och JO i sin nuvarande form och med nuvarande sätt att fungera? Medborgaren behöver domstolar, som idkar neutral rättskipning och myndigheter, som i "sin verksamhet beaktar allas likhet inför lagen samt iakttaga saklighet och opartiskhet." (1:9 RF)

Medborgaren behöver advokater, som är självständiga och kunniga. De skall ha utredningsplikt och verkligen företräda sin klient.

Den enkle medborgaren, som inte har råd att köpa sig en förfaren advokat och saknar inflytelserika kollegor och middagsvänner, som kan föra hans talan, gynnas bäst av strikta lagregler och strikt lagtillämpning.

Till den som ingen makt haver: "Tål ingen oförrätt!"

Ha tålamod! Inse snarast, att myndigheter som begått fel inte självmant rättar någonting alls! Var beredd på att ingen inom det etablerade samhället ställer upp för att hjälpa Dig! Kämpa för Din rätt!

Kritisk opposition är en av demokratins hörnstenar.

Det torde också rimligtvis innebära, att medborgaren måste få kritisera en myndighetsperson och ett myndighetsbeslut. Verkligheten utvisar, att kritik mest betraktas som kverulans och omdömeslöshet. Kritiker får räkna med direkta repressalier i form av förtal, strypning av penningmedel, sinnesjukförklaring ja, t.o.m. att bli stämplade som våldsbrottslingar. De som vågar hjälpa en drabbad utsätts för diverse hot av raffinerat slag. Sådana våghalsar skall skrämmas.

Försök att förta kritiker deras trovärdighet genom att göra dem till brottslingar är en vanlig metod.

Det har även riktigt namnkunniga kritiker fått erfara i alla tider. För exakt hundra år sedan åkte Arbetets chefsredaktör Axel Danielsson in i fängelse, när han gav sig till att kritisera en dom avkunnad mot en fängelsedirektör, som stoppat fångars arbetsförtjänst i egen ficka. Den mäktige slapp lindrigt undan för se, det bedömdes så, att han begått brottet i "oförstånd" och inte uppsåtligt. Stöld var i detta fall inte stöld.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

Danielsson slog fast Arbetets policy:

"Det är för övrigt inte vår vana att tala vackert om fula saker".

Flygbladsförfattarna resonerar på samma sätt. Även redaktören Sastamoinen för tidningen Arbetaren syntes ha tänkt i dessa tankebanor, när han på sin tid rapporterade om rådmän Lundqvists hisnande affärer. Under närmare tjugo år hade rådmannens aktiviteter påtalats - men då - som nu vill man helst inget höra om vad rättvisans företrädare kan ge sig in på. Historien upprepar sig.

I sin kamp för rättvisa har medborgaren inte många medel till sitt förfogande.

Några demonstrerar på Sergels Torg i hopp om att någon skall förbarma sig över dem. I augusti 1988 låg en förtvivlad man i en låda på detta torg i protest mot den behandling han fått av skattemyndigheterna. Det stod knappt något om denna förtvivlans kamp i pressen.

Någon vecka senare dök ytterligare en man upp i en ny låda. Han hade blivit så misshandlad i Skattekvaren, att även skattebyråkrater reagerade.

Men allt går vidare i samma hjulspår. Ingen etablerad grupp kämpar för att få förändringar till stånd.

En annan skriver flygblad för att "ruska om" och få ansvariga att reagera.

Men om makt och vanmakt rör sig inte debatten i detta jämlikhetens och solidaritetens förlovade land. Vart skall medborgaren vända sig? RÅ skriver av-
anmälningar utan undersökning, och JK och JO "avskriver ärendet från vidare utredning". Folkets förtroende för att politiker skall kunna ta i tu med problemen har också minskat betydligt, enligt senaste maktutredning.

Maktutredaren ansåg, att medborgarna var aktiva, men på fråga om de fått mera makt kunde han inte ge svar.

Om myndighetsutövare av alla slag behandlade undersåtarna som med-
människor och i enlighet med lagar och förordningar,

- om advokater kämpade för rättvisa

- om domarna, som innehar ett av det civiliserade samhällets viktigaste ämbeten, levde upp till Domarreglernas intentioner och massmedias undersökande journalister hela tiden höll sitt vakande öga över maktutövare och avslöjade och verkligen vågade kritisera och analysera makthavares övertramp, då hade det aldrig funnits några demonstranter på Sergels Torg, då hade ingen demonstrerat framför svenska ambassader i våra grannländer och det hade inte skrivits några flygblad. Dessutom hade samhället inte behövt spendera miljoner på försöket att tysta medborgare, som endast krävt att få sin rätt tillgodosedd.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

ÖVERSIKT

- 1979 Jorg Sesemann sätter Andersson & Sesemann AB i konkurs, trots att bolaget har avsevärda tillgångar.
- 1980 Eva Grundberg köper Veitsiluoto OY:s visningshus i Täby.
- 1981 Kronofogden i Sollentuna sätter Egendomsförmedling i Norrort AB i konkurs, trots att bolaget saknar skulder.
- 1983 I september utkommer straffrättsdocentens brottsutredning om Sesemanns verksamhet.

BROTTMÅL

ÅRET 1983.	19.9	Erik Andersson, EA, och familjen arresteras utan att de får reda på vad de anklagas för. Utforskningshusrannsakingar påbörjas.
	26.9	EA häktas.
	10.10	EA omhäktas.
	25.10	EA släpps på fri fot.
	14.12	EA arresteras återigen, nu för "grova bedrägerier".
		Nya brott konstrueras; antalet överstiger nu 100 talet.
	22.12	EA släpps återigen på fri fot.
ÅRET 1984.	11.1	EA häktas i Svea hovrätt (SHR) av lagmannen Lars Lunning för "risk för fortsatt brottslig verksamhet" trots att EA, 53 år, aldrig tidigare varit ens misstänkt för brott.
		Häktningsbeslutet överklagas till Strassbourg.
	3.4	Åtalsprocessen mot EA påbörjas av rådmannen Sterzel i Sollentuna tingsrätt.
	24.5	EA döms till 20 månaders fängelse.
	21.6	EA släpps fri efter sju månaders inspärning i häkte. EA anför besvär över Sterzeldomen till SHR.
ÅRET 1985.	30.1	Lagman Anders Hedström i SHR förklarar EAs besvär som "uppenbart" ogrundade.
	11.2	EA anför jäv mot Hedström.
	14.2	Lagman Anders Litzén beslutar att Hedström ej är jävig.
	11.6	Högsta Domstolen beslutar på samma sätt som Litzén.
	3.9	Hedström dömer EA UTAN RÄTTEGÅNG till samma straff som Sterzel!
ÅRET 1986.	22.1	HD beviljar EA prövningstillstånd.
	3.4	RÅ Magnus Sjöberg medger att Hedströmdomen bör undanröjas.
	7.8	HD undanröjer domen och återförvisar målet till SHR, samt dömer Hedström för att ha begått grovt rättegångsfel.
	25.9	Litzén, som ej ansett Hedström jävig, skall leda förhandlingen i SHR mot EA.
	17.11	Huvudförhandlingen mot EA inleds.
	8.12	EA intas på sjukhus för blödande magsår. rättegången inställs.
ÅRET 1987.	9.2	Litzén beslutar driva rättegången vidare utan EA. Inget meddelas EA om Litzéns beslut. Ej heller meddelas EA om att rättegång pågår i SHR.

Dorothy Andersson – DÖMD UTAN RÄTTEGÅNG

(forts. 1987)	17.3	EA döms av Litzén, nu till 8 månaders fängelse. Alla bedrägerier undanröjs. I princip återstår ett av de över etthundra brottspåhitten och "straffet" har avtjänats i förväg, genom att EA hållits häktad i 7 månader.
	30.6	Åklagaren Birgit Thunved, nuvarande RÅ Torsten Jonsson, kronofogde Frenning med flera anmäler EA, Rune Andersson och P O Nilsson för "förgripelse mot tjänsteman", därför att de i tryckta skrifter avslöjat, vilka metoder som använts mot EA, för att stoppa hans verksamhet för det finska bolaget Veitsiluoto OY. Samtidigt avser anmälarna att få slut på EAs och Rune Anderssons samt P O Nilssons informationsverksamhet till allmänheten, om anmälarnas och byråkraternas olagligheter.
ÅRET 1988.	25.8	Högsta domstolen tar ej upp EAs besvär över Litzéndomen. EA klagar hos Europakommissionen.
ÅRET 1989.	1.2	Rune Andersson går i landsflykt för att undgå de trakasserier som han utsätts för, med anledning av att han utgivit tryckta skrifter om den byråkratiska brottsligheten i Sverige.

CIVILMÅL

ÅRET 1983	26.9	VA-nämndens rådman Hall dömer utan rättegång Lena Andersson (LA) att betala 37.000 kr till Danderyds kommun. Danderyds kommun upphäver sin borgensskyldighet för statligt lån å LA:s fastighet Fasanen 2 i Danderyd.
	14.10	Kronfogdemyndigheten utmäter LA tillhörig växelfordran, växel och fastigheten Fasanen 2.
	23.12	Advokaten Göran Walander påbörjar sin massprocess mot familjen Andersson i Södra Roslags tingsrätt.
ÅRET 1984.	1.2	SE-banken och Handelsbanken lagsöker LA för lånen å Fasanen 2; bankerna får aldrig en exekutionstitel.
	28.12	LA ålägges processa om bättre rätt till sin egen växel.
ÅRET 1985.	17.1	Kronofogde Frenning i Täby tillsätter förvaltare för fastigheten Fasanen 2 i Danderyd.
	25.11	Chefsrådman Siw Bergman dömer utan rättegång Dorothy Andersson (DA) och EA i skatteprocesser i länsrätten i Stockholm.
ÅRET 1986.	10.2	VA-nämnden beslutar att stänga av vattnet till Fasanen 2. LA överklagar vattenavstängningarna till vattenöverdomstolen.
	25.8	DA stämmer Walander, för att denne i strid med inkassolagen krävt LA på betalning i Södra Roslags tingsrätt i december 1983.
ÅRET 1987.	24.10	Kronofogde Morgell beslutar om löneutmätning på LA.
	8.12	Morgell beslutar försälja fastigheten Fasanen 2 på exekutiv auktion.
ÅRET 1988.	19.8	Södra Roslags tingsrätt beslutar att LA har bättre rätt till sin egen växel. LA vinner alla sina skatteprocesser i länsrätten i Stockholm.
	13.4	Rune Andersson demonstrerade utanför den svenska ambassaden i Köpenhamn.